

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

The Development of GPS System For Cultural Tourism Promotion in
Surin Province

โดย

ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศ

ดร.ยโสธรรา ศิริภาพระภากร

ดร.สุทัศน์ ประทุมแก้ว

นายสุรียา คลังฤทธิ์

นายสำเร็จ อินทยุง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761110

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

The Development of GPS System For Cultural Tourism Promotion in
Surin Province

โดย

ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศ
ดร.ยโสธรรา ศิริภาพระภากร
ดร.สุทัศน์ ประทุมแก้ว
นายสุริยา คลังฤทธิ์
นายสำเร็จ อินทยุ่ง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761110

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

THE DEVELOPMENT OF GPS SYSTEM FOR CULTURAL TOURISM
PROMOTION IN SURIN PROVINCE

By

Assist.Prof. Karisanadh Seangmas

Dr.Yasothara Siripaprapagon

Dr.Suthat PrathumKhav

Mr.Suriya Klangrit

Mr.Samroeng inthayung

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin campus

B.E.2561

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610761110

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย: การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 ปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษนันท์ แสงมาศ
 ดร.ยโสธรา ศิริภาพระภากร
 ดร.สุทัศน์ ประทุมแก้ว
 นาย สุรียา คลังฤทธิ์
 นาย สำเร็จ อินทยุง

ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ปีงบประมาณ: 2561

ทุนอุดหนุนวิจัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑.ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๒.ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๓. เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ จะได้นำเสนอต่อไปนี้ วิธีการดำเนินวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร รายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและมีการเข้าสัมภาษณ์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พื้นที่จังหวัดสุรินทร์) ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละพื้นที่ รวมไปถึง พระสงฆ์ และผู้ประกอบการค้า ที่อาศัยโดยรอบปราสาทขอมโบราณจำนวน ๑๘ รูป/คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวที่สามารถให้คำตอบที่เป็นประโยชน์ได้

ผลวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปขึ้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามปราสาทโบราณสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มีที่มีความหลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผ่นพับที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสียค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้านอื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมากทั้งๆ ที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มีฐานการเรียนรู้ และสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้าศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเที่ยวชม

เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่ที่ได้รับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่มาจากการนำเสนอในพื้นที่นี้คือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของระหว่าง ๒ ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดถึง เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบบริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

ความสำคัญของปราสาทขอมในพื้นที่การศึกษานี้ ถือเป็นพื้นที่ที่จะมีการพัฒนาในรูปแบบ การนำเสนอ การกระจายข้อมูลพื้นฐาน เพราะปราสาทขอมเป็นโบราณสถานในศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ถูกสร้างขึ้นและยังคงอยู่ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและถือเป็นสมบัติของชาติด้วย ในแต่ละพื้นที่ควรให้ความสำคัญ และร่วมรักษา สืบทอดและจัดกิจกรรมทางศาสนาเพื่อเป็นจุดสนใจ และสร้างความโดดเด่นของพื้นที่ด้วย ดังนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวบ้างกลุ่ม ได้ให้การสัมภาษณ์ โดยสรุปว่า แผ่นพับถือเป็นความสำคัญ เพื่อการเข้าถึง แหล่งข้อมูลขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นและสำคัญมาก เมื่อมีการพัฒนาในรูปแบบเชิงการท่องเที่ยว และ ภาวการณ์พัฒนาชุมชนขั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เอกสารอื่นๆ เพราะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งมรชุมชนเอง และนอกพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวได้ ดังนั้น แผ่นพับตาม พื้นที่การวิจัย ๔ พื้นที่ จึงมีความจำเป็น และสำคัญมาก กระบวนการช่วยเสริมศักยภาพของชุมชน ที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ๑. ช่วยส่งเสริมความรู้ในการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ได้จากปราสาทขอมตาม พื้นที่ ๒. ช่วยส่งเสริม เพื่อพัฒนา เด็ก เยาวชน ผู้สนใจ ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ ปราสาท แหล่งท่องเที่ยว และอาหารที่สำคัญ ที่มีการจัดงานประจำปี ๓. ภาครัฐ หรือ มหาวิทยาลัย คิดแนวทางช่วยส่งเสริม รักษา ดูแล ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่ละที่และช่วยรักษา ส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมพื้นฐานจัดการแสดงในเวทีที่สำคัญเพื่อโปรโมท และร่วมกันรักษาสิ่งที่สามารถบอกเล่าถึง ตัวตน เอกลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างไว้ให้น่าสนใจตามพื้นที่ เป็นต้น ปัญหาของกระบวนการเสริมสร้าง ศักยภาพของชุมชน ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ยังขาดการ ร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนา รวมทั้งชุมชนเองยังขาด การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้ เชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

Research Title: The Development of GPS System for Cultural Tourism Promotion in Surin Province

Researchers: Assist.Prof. Karisanadh Seangmas
 Yasothara Siripaprapagon, Ph.D.
 Suthat PrathumKhav, Ph.D.
 Mr.Suriya Klangrit
 Mr.Samroeng inthayung

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin campus

Fiscal Year : ၂၀၁၈ / ၂၀၁၉

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The research titled the GPS development to promote cultural tourism of sanctuaries in Surin Province was aimed to 1) study background and context of sanctuaries as cultural attractions in Surin Provinces 2) study information and accessibility system to the attractions and 3) develop GPS system of the attractions. The research data was collected from related documents, reports, related researches and interview. The 18 informants living around sanctuaries were selected by specific selection included officers of Tourism Authority of Thailand (Surin Province), community leaders, headmen and assistants, governed officers from sun-district administration officers in each areas, monks and entrepreneurs.

The result was found that basic infrastructure at the cultural attractions are old and had been used long years. The information resources in order to make tourists understand attractions and reach related information are less possibility. There was only Baan Pluang Sanctuary in Baan Pluang Sub-District, Prasart District of Surin Province that provided brochure to tourists included visiting fee. The brochure was produced by Art Department. Other sanctuaries do not have brochures and less information resources to link to other attractions such as Phumpon Sanctury in Dom Sub-District, Sanka District, Surin Province. Baan Prai Sanctury in Chue-Ploeng Sub-District, Prasart District of Surin Province has other local attractions and learning center nearby but less accessibility information and brochures also are not provided. The information found in internet is not covered tourism aspects. Ta-Kuay Sanctury

in Bakdai Sub-District, Phnom Dongrak District of Surin Province is one of popular attractions for tourists because of its abundant natural resources and located in border line of Thailand and Cambodia. There are tourism facilities provided such as car park, restrooms, food and drink and safety system. But, the brochures to inform tourists of its history, festival, relationship between two countries and other attractions nearby are also not provided.

The result from informant interview was found that brochures are important tools for reaching and accessing the attractions. After tourism system has been developed together with basic infrastructure, more information can be updated by internet, websites and other possibilities in order to attract tourist visiting. So, brochure is necessary and important for the four study areas.

The process to promote cultural tourism in Surin province found in this research were 1) promote knowledge of identity creation from each area 2) promote human resources development such as youth and interested people to present attraction information and other identities which organized annual activities 3) government sections or universities find concrete guidelines to preserve and promote local culture which present identity of each area such as exhibition or festival annually.

The problems of community empowerment to promote cultural tourism in Surin province are lack of cooperation from government and private organization on attraction accessibility, support and development. Moreover, communities are lack of network building and local cultural learning resources to attract tourists widely.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ เกื้อกูลจากบุคคลและผู้เกี่ยวข้องในการทำวิจัยทั้งหลาย ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการ และการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร,รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกรูป/คน ที่ให้โอกาสกับผู้วิจัยในทุกๆด้าน

กราบขอบพระคุณ นางธมลวรรณ เจริญวงศ์พิสิฐ (ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุรินทร์) นายอิสระ ศาตรา (รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ที่ได้เมตตาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก และกราบขอบพระคุณ นายศานิต ปราบกวม (ผู้ช่วยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์) และ นางสาวณัฐกฤตา จันทร์กฤษ (นักวิเคราะห์นโยบาย ชำนาญการ) การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ ที่ได้ช่วยเสริมข้อมูล การท่องเที่ยวพื้นฐานที่มีความสำคัญกับงานวิจัย และองค์การบริหารส่วนตำบลตม ตำบลตม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง ตำบลพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ และ องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้เมตตาให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบ GPS งานวิจัยนี้ จึงขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ดร.ยโสธรา ศิริภาพระภากร นายสุริยา คลังฤทธิ นายสำเร็จ อินทยุง ที่เป็นคณะผู้ร่วมวิจัยนี้ งานที่สำเร็จลงได้ ด้วยความตั้งใจ ร่วมแรงร่วมใจ และเป็นคณะที่เข้มแข็ง ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้ายที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ และลงพื้นที่วิจัย ที่ได้ช่วยทุ่มเทแรงกายแรงใจ จนสำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตสุรินทร์ หน่วยงานต้นสังกัดมี พระธรรมโมลี,ดร. (รองอธิการบดี) และฝ่ายวิชาการทั้งฝ่ายบริหารทุกท่าน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกรูป/คน ที่สนับสนุนเวลา สถานที่ ให้ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัย สามารถทำวิจัยได้เป็นผลสำเร็จ

ขอบคุณงามความดีที่เกิดจากวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยขอบูชาคุณ พระรัตนตรัย บิดามารดา ผู้ให้กำเนิด และมีพระคุณอุปการะเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จงมีความเจริญ สุข และเป็นกุศลบารมีสู่พระนิพพาน ด้วยเถิด

ผศ. กฤษนันท์ แสงมาศ และคณะ

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
คำอธิบายและคำย่อ.....	ด
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๒
๑.๓ ปัญหาการวิจัย.....	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด.....	๓
๑.๕ กรอบแนวคิด.....	๔
๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	๔
๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดในการวิจัย.....	๕
๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	๕
๑.๙ หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
๒.๑ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	๖
๒.๒ แนวคิดการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	๑๐
๒.๓ การท่องเที่ยว.....	๑๔
๒.๔ ความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม.....	๑๖
๒.๕ ระบบสารสนเทศ.....	๑๘
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม.....	๒๒
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๖
๒.๘ ข้อมูลจังหวัดสุรินทร์	๔๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๙
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๕๙
๓.๒ พื้นที่การวิจัย	๕๙
๓.๓ เครื่องมือการวิจัย.....	๖๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๓
๓.๖ สรุปกระบวนการวิจัย.....	๖๔

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๕
๔.๑ ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	
วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์.....	๖๕
๑.การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์.....	๖๕
๒.ความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาทขอม.....	๖๖
๓.ลักษณะรูปแบบของปราสาทขอม.....	๖๖
๔.ความสำคัญของการสร้างปราสาท.....	๖๗
๕.วัสดุที่ใช้ในการสร้างปราสาท.....	๖๘
๖.แผนผังและรูปแบบ.....	๖๙
๗.รูปแบบของปราสาทขอม.....	๖๙
๘.องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	๖๙
๔.๒ แนวทางการรวบรวมข้อมูลและการเพิ่มเติมแหล่งความรู้	
ในบริบทการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว.....	๗๐
๑. สิ่งที่ต้องดูทางการท่องเที่ยว.....	๗๐
๒. สิ่งที่ต้องดูทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา.....	๗๑
๓. สิ่งที่ต้องดูใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น.....	๗๑
๔. สิ่งอำนวยความสะดวก.....	๗๑
๕. การเข้าถึงได้.....	๗๑
๖. บริบทของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน.....	๗๑
๗. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว.....	๗๒
๔.๓ แนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาส่งเสริม การใช้ข้อมูลเบื้องต้น	
การเข้าถึงข้อมูลในพื้นที่บริบทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท.....	๗๔
๑.๑ ประวัติความเป็นมาของปราสาทภูมิโปน.....	๗๔
๑.สถานที่ตั้งของปราสาท.....	๗๔
๒.ลักษณะขององค์ปราสาท.....	๗๗
๓.การเข้าถึงคมนาคม	๗๘
๔. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว.....	๗๘
๕.สรุปโดยสภาพปัญหาทั่วไปในปัจจุบัน.....	๘๐
๑.๒ ประวัติความเป็นมาของปราสาทตาควาย.....	๘๒
๑.สถานที่ตั้งของปราสาท.....	๘๒
๒.สภาพเศรษฐกิจและอาชีพตามบริบทพื้นที่.....	๘๖
๓.ด้านเข้าถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	๘๗
๔.การเข้าถึงข้อมูลด้านร้านอาหารในพื้นที่.....	๘๗
๕.สรุปการท่องเที่ยวและการเข้าถึง.....	๘๗
๑.๓ ประวัติความเป็นมาของปราสาทบ้านไพล.....	๙๑

๑.สถานที่ตั้งของปราสาท.....	๙๑
๒.สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ.....	๙๕
๓.การเข้าถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	๙๖
๔.การเข้าถึงร้านอาหารในพื้นที่ปราสาทบ้านไพล.....	๙๖
๑.๔ ประวัติความเป็นมาของปราสาทบ้านพลวง.....	๙๙
๑.สถานที่ตั้งของปราสาท.....	๙๙
๒.ด้านสภาพเศรษฐกิจและอาชีพ.....	๑๐๓
๓.ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	๑๐๔
๔.สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว	๑๐๔
๕.สรุปสภาพปัญหาในปัจจุบัน.....	๑๐๔
๔.๕ สารสนเทศและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท.....	๑๐๙
๑) การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทภูมิโปน.....	๑๐๙
๑.สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว.....	๑๑๑
๒. ข้อมูลในเทศการงานประเพณี.....	๑๑๖
๒) การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทตาควาย.....	๑๑๙
๑.การเดินทางและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	๑๑๙
๒.ข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยว.....	๑๒๓
๓.ข้อมูลระยะทาง.....	๑๒๔
๓) การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทบ้านไพล.....	๑๒๘
๑.การเดินทางและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	๑๒๘
๒. สารสนเทศการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	๑๔๑
๓. สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม.....	๑๔๕
๔) การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทบ้านพลวง.....	๑๔๖
๑.การเดินทางเข้าไปปราสาทบ้านพลวง.....	๑๔๗
๒.การเข้าถึงและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทบ้านพลวง.....	๑๕๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๖๘
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๖๘
๕.๒ อภิปรายผล.....	๑๗๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๘๗
บรรณานุกรม.....	๑๘๙
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บทควมวิจัย.....	๑๙๒
ภาคผนวก ข กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๒๑๔
ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค.....	๒๑๖

ภาคผนวก ง	แบบสัมภาษณ์ หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ รายชื่อเพื่อการวิจัย.....	๒๑๙
	-หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์.....	๒๒๕
ภาคผนวก จ	รูปภาพการดำเนินการวิจัย.....	๒๓๕
	ภาพเสนองานวิจัย ๓ บท	๒๓๘
	ภาพการลงสัมภาษณ์ตามพื้นที่การวิจัย.....	๒๓๙
	ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.....	๒๔๐
	ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์.....	๒๔๑
	ภาพการลงสำรวจพื้นที่รอบนอกที่น่าสนใจ.....	๒๔๔
	ปราสาทบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.....	๒๔๖
	อบต.ตำบลกาบเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.....	๒๔๘
ภาคผนวก ฉ	แบบสรุปโครงการวิจัย.....	๒๕๒
	ประวัติผู้วิจัย.....	๒๖๕-๒๗๖

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
๑. ภาพแผนผังและรูปแบบการสร้างปราสาทขอม.....	๖๙
๒. ภาพปราสาทภูมิโปน.....	๗๕
๓. ภาพบริเวณปราสาทภูมิโปน.....	๗๕
๔. ภาพในองค์ปราสาทภูมิโปน.....	๗๕
๕. ภาพบริเวณหน้าปราสาทภูมิโปน.....	๗๕
๖. ภาพแผ่นป้ายงานประจำปี.....	๗๖
๗. ภาพแผ่นป้ายและกำหนดการ.....	๗๖
๘. ภาพแผ่นป้ายเชิญชมการแสดง.....	๗๖
๙. ภาพแผ่นป้ายงานประจำปี.....	๗๖
๑๐. ภาพปราสาทตาควาย.....	๘๔
๑๑. ภาพแสดงเส้นทางขึ้นชมปราสาทตาควาย.....	๘๔
๑๒. ภาพแสดงจุดชมวิวก่อนขึ้นปราสาท.....	๘๕
๑๓. ภาพปราสาทตาควาย.....	๘๕
๑๔. ภาพปราสาทตาควายกับ สัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ภายใน.....	๘๔
๑๕. ภาพบันไดนคราช.....	๘๔
๑๖. ภาพปราสาทตาควาย กับบริบททั่วไป.....	๘๕
๑๗. ภาพปราสาทตาควาย กับศิลาแลงที่เรียงรายทั่วไปในปราสาท.....	๘๕
๑๘. ภาพนักศึกษาชาวกัมพูชา มาทัศนศึกษา.....	๘๕
๑๙. ภาพปราสาทตาควายในปัจจุบัน	๘๕
๒๐. ภาพคณะวิจัยลงสัมภาษณ์พื้นที่ปราสาทตาควาย.....	๘๘
๒๑. ภาพทหารกองประจำการ ทหารพรานที่ ๒๓.....	๘๘
๒๒. ภาพคณะวิจัยลงสัมภาษณ์ ทหารกองประจำการชาวกัมพูชา.....	๘๙
๒๓. ภาพคณะวิจัยลงสัมภาษณ์พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบักได.....	๙๑
๒๔. ภาพปราสาทบ้านไพล และบริบทโดยรอบ.....	๙๓
๒๕. ภาพ พราหมณ์ผู้ประกอบพิธีกรรมบวงสรวงประจำปี ปราสาทบ้านไพล.....	๙๓
๒๖. ภาพชุมชน ตำบลเชื้อเพลิง แท้เครื่องบูชา งานประจำปี.....	๙๓
๒๗. ภาพการแสดง บวงสรวง หน้าปราสาทประจำปี	๙๓
๒๘. ภาพพราหมณ์ กับการประกอบพิธีกรรมบวงสรวง.....	๙๔
๒๙. ภาพชุมชนแสดงการ ร่ายรำบวงสรวง หน้าปราสาท.....	๙๔
๓๐. ภาพการแสดงหน้าปราสาทบ้านไพล.....	๙๔
๓๑. ภาพหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ร่วมจัดงานประจำปี.....	๙๔
๓๒. ภาพชุดการแสดง รำถวายปราสาท.....	๙๔

๓๓. ภาพคณะผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ การแข่งขันการแสดงเมนูพื้นบ้าน ท้องถิ่น.....	๙๕
๓๔. ภาพคณะผู้วิจัยสัมภาษณ์ นางสาว รุ่งรัตน์ สีแสง หัวหน้าสำนักงานปลัด	๙๗
๓๕. ภาพคณะผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ หัวหน้าชุมชนบ้านปราสาท.....	๙๘
๓๖. ภาพปราสาทบ้านพลวง	๑๐๑
๓๗. ภาพลึนด้านหน้าปราสาท.....	๑๐๑
๓๘. ภาพภายในปราสาทบ้านพลวง.....	๑๐๑
๓๙. ภาพการสัมภาษณ์.....	๑๐๒
๔๐. ศาสตราจารย์ ดร. โทมัส เดวิท จาก ม.แห่งชาติ ประเทศฟิลิปปินส์.....	๑๐๒
๔๑. ภาพบริบทปราสาทบ้านพลวง	๑๐๒
๔๒. ภาพฐานเทวรูป ด้านในปราสาท	๑๐๒
๔๓. ภาพคณะผู้วิจัยลงสัมภาษณ์นางสุมาลี ดั่งคนีภัก ผู้อำนวยการกองศึกษา อบต.....	๑๐๕
๔๔. ภาพคณะผู้วิจัยลงสัมภาษณ์นาง ลักษณ์ ลัดดาไสว ผู้ช่วยนักพัฒนา.....	๑๐๕
๔๕. ภาพคณะผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุรินทร์...๑๐๗	
๔๖. ภาพแผนเส้นทางการท่องเที่ยว.....	๑๐๙
๔๗. ภาพแผนที่การท่องเที่ยว จังหวัดสุรินทร์.....	๑๑๐
๔๘. ภาพแผนป้ายปราสาทภูมิโปน.....	๑๑๐
๔๙. ภาพปราสาทภูมิโปน.....	๑๑๑
๕๐. ภาพแสดงแผนที่ ป้ายบอกทาง.....	๑๑๑
๕๑. ภาพแสดงปกแผ่นพับการท่องเที่ยว.....	๑๑๓
๕๒. ภาพแสดงเนื้อหาแผ่นพับ.....	๑๑๔
๕๓. ภาพแสดงการท่องเที่ยว.....	๑๑๕
๕๔. ภาพแสดงแผนที่การท่องเที่ยว นคร ชัยบุรีน	๑๑๘
๕๕. ภาพแสดงหน้าปกทิศทางการท่องเที่ยว.....	๑๑๘
๕๖. ภาพแสดงแผนที่ แสดงทิศทาง.....	๑๑๙
๕๗. ภาพแสดงเส้นทางปราสาทตาควาย.....	๑๒๐
๕๘. ภาพแสดงป้ายบอกทาง ปราสาทตาควาย.....	๑๒๑
๕๙. ภาพแสดงปกแผ่นพับ.....	๑๒๔
๖๐. ภาพแสดงปกแผ่นพับการท่องเที่ยว.....	๑๒๔
๖๑. ภาพแสดงเนื้อหาแผ่นพับ.....	๑๒๕
๖๒. ภาพแสดงท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสุรินทร์	๑๒๗
๖๓. ภาพแสดงแผนที่.....	๑๒๘
๖๔. ภาพแผนที่แนะนำเส้นทาง.....	๑๒๙
๖๕. ภาพถนนการท่องเที่ยว.....	๑๓๐
๖๖. ภาพแสดงสถาบันการศึกษา เฉลิมกาญจนา.....	๑๓๐
๖๗. ภาพศูนย์วิจัย.....	๑๓๑
๖๘. ภาพบอกระยะทาง.....	๑๓๑

๖๙. ภาพ อบต. เชื้อเพลิง.....	๑๓๒
๗๐. ภาพ เส้นทางเข้าปราสาท.....	๑๓๒
๗๑. ภาพหมู่บ้าน ชุมชน ปราสาท.....	๑๓๓
๗๒. ภาพ สวนสมุนไพร บ้านปราสาท.....	๑๓๓
๗๓. ภาพแหล่งเรียนรู้ชุมชน.....	๑๓๔
๗๔. ภาพการแนะนำสมุนไพรแก่นักท่องเที่ยว.....	๑๓๔
๗๕. ภาพการศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยว.....	๑๓๕
๗๖. ภาพการบรรยาย พิษสมุนไพร.....	๑๓๕
๗๗. ภาพบอกชื่อ สมุนไพร.....	๑๓๕
๗๘. ภาพปราสาทบ้านไพล.....	๑๓๖
๗๙. ภาพบริบท พื้นที่ ปราสาท.....	๑๓๗
๘๐. ภาพบริบททั่วไป.....	๑๓๘
๘๑. ภาพแสดงปกแผ่นพับ.....	๑๔๒
๘๒. ภาพประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว.....	๑๔๓
๘๓. ภาพแสดงแผนที่ท่องเที่ยว.....	๑๔๕
๘๔. ภาพแผนที่การท่องเที่ยว.....	๑๔๖
๘๕. ภาพแสดงบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์.....	๑๔๗
๘๖. ภาพแสดงป้ายบอกทาง.....	๑๔๘
๘๗. ภาพแสดงป้ายชี้แจ้งระยะเส้นทาง.....	๑๔๙
๘๘. ภาพแสดงป้ายชี้แจ้งระยะเส้นทาง.....	๑๕๐
๘๙. ภาพปราสาทบ้านพลวง.....	๑๕๒
๙๐. ภาพแผนที่อำเภอปราสาท.....	๑๕๕
๙๑. ภาพแสดงป้ายปราสาทบ้านพลวง.....	๑๕๗
๙๒. ภาพแสดง และชี้แจ้งค่าธรรมเนียม บริการ.....	๑๖๓
๙๓. ภาพการประชาสัมพันธ์.....	๑๖๔
๙๔. ภาพการท่องเที่ยวปราสาท.....	๑๖๖
๙๕. ภาพแสดงแผนที่การท่องเที่ยว.....	๑๖๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสมัยโลกาภิวัตน์มีการพัฒนารูปแบบในด้านต่างๆเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยสิ่งที่สำคัญในยุคปัจจุบันนี้ที่สามารถเรียกผู้คนที่เข้ามาเที่ยวชมและนำเงินเข้าประเทศได้นั้นมองข้ามไปไม่ได้เลยถึงการท่องเที่ยวโดยเฉพาะโปรแกรมหนึ่งที่สำคัญมากของนักท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามกลุ่มปราสาทขอมโบราณในแถบอีสานใต้ นี่ถือได้ว่าเป็นความน่าสนใจทั้งคนในประเทศไทยเองและชาวต่างชาติด้วย หากจะกล่าวไปถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นได้เริ่มมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยรัฐบาลไทยในขณะนั้นเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจนำมาซึ่งรายได้เข้าสู่ประเทศ เป็นยุทธศาสตร์อีกวิธีการหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตกต่ำและสามารถทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชน จึงพยายามหาวิธีการที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวไม่ต้องลงทุนมาก แต่ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ไม่เหมือนทางด้านอื่นที่ต้องลงทุนสูงและกว่าจะได้ผลตอบแทน ต้องใช้เวลานาน ทั้งการออกนโยบายระดับชาติ การทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งที่เห็นว่าสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ การพัฒนาระบบคมนาคม ตามโครงสร้างพื้นฐาน การจัดตั้งองค์กรที่ดูแลเรื่องการท่องเที่ยวโดยตรง รวมทั้งจัดปฏิทินการท่องเที่ยวและปีการท่องเที่ยวไทยขึ้นมาเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้การตอบรับที่ดียิ่งขึ้น ดังเช่น ในปี ๒๕๓๐ รัฐบาลไทยได้ประกาศให้เป็นปีการท่องเที่ยว และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดเป็นการท่องเที่ยว ที่เราเข้าใจกันดีนั่นคือ ปี Amazing Thailand ๑๙๙๙-๑๙๙๙ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้ามาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เพราะเนื่องจากไทยมีการจัดกิจกรรมงาน”เที่ยวทั่วไทย..ไปได้ทุกเดือน” ควบคู่กับการรณรงค์การตลาด “Be My Guest” เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก^๑

การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสาขาหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มีความแตกต่างไปจากการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอื่น แต่การท่องเที่ยวจำเป็นต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ เพื่อเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง เพราะทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียดจากสภาวะความเร่งรีบและการแข่งขัน ก่อให้เกิด อาชีพ รายได้ การกระจายรายได้และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

^๑ จริญญา เจริญสุขใส, “สรุปสถานการณ์และวิเคราะห์โอกาสทางการท่องเที่ยวของไทย” จุลสารการท่องเที่ยว, ๒, ๔-๑๓. , ๒๕๔๒

หรือรื้อฟื้นวัฒนธรรมที่กำลังสูญหายให้กลับมาหรือฟื้นกลับคืนมาด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ งานดูแลและบำรุงรักษา งานให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว บริการคมนาคม-ขนส่งกิจการร้านค้า-ร้านอาหาร กิจการโรงแรม ที่พัก แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ ๓ ลักษณะการท่องเที่ยว คือ ๑) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติสภาพแวดล้อม ๒) สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

อาจมีหลายประเภท ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุด้านศาสนา ประเภทสวนสาธารณะ ๓) การท่องเที่ยวประเภท ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรม^๒

จังหวัดสุรินทร์เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในแถบอีสานใต้ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมากในเชิงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพยายามพัฒนาให้เกิดรูปแบบต่างๆ เพื่อสะดวกต่อการสืบข้อมูล การเข้าถึงด้วยระบบสารสนเทศ จังหวัดสุรินทร์เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจหลายแห่งในด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มปราสาทขอมโบราณ ที่มีมากมาย หลายปราสาททั้งประวัติความเป็น ผู้สร้างฐานคติความเชื่อ ศาสนา ประเพณีที่เกิดขึ้น พิธีกรรมที่จัดขึ้นในรอบปีตามปราสาทขอมต่างๆ สิ่งเหล่านี้น่าสนใจมากและน่าที่จะพัฒนาเพื่อให้ทราบในด้านข้อมูลเชิงลึก ความเป็นมาของ โบราณสถาน พิธีกรรมที่เกิดขึ้นประจำปี ความเชื่อ ตำนานที่เคยมีมา ดังนั้นการพัฒนาระบบ GPS เพื่อการเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ ในเขตพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้าน ปราสาทขอมโบราณ

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งคำตอบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะก่อให้เกิดคุณค่าต่อวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่โดยรอบ ในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เกิดคุณค่าในด้าน วิชาการในด้าน วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี พิธีกรรมความเชื่อ และประวัติความเป็นมาระหว่าง ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู กับพุทธศาสนาแบบมหายาน ตลอดถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ศึกษา การวางแผน การท่องเที่ยว กิจกรรม และวางแผน เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามปราสาทขอม คณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับดังกล่าวจึงได้ทำวิจัยในเรื่องนี้

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

^๒ จีรพร ศรีวัฒนากุลกิจ, การท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชนชาวเขา. เชียงใหม่ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔, หน้า ๑๕

๑.ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

๒.ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

๓.เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.สภาพทั่วไปโดยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทของจังหวัดสุรินทร์
เป็นอย่างไร

๒.การเข้าถึงและสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทของจังหวัดสุรินทร์เป็น
อย่างไร

๓.การพัฒนาสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมปราสาท
จังหวัดสุรินทร์ควรทำอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.ด้านพื้นที่ของการวิจัย

๑.๑ ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

๑.๒ ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

๑.๓ ปราสาทบ้านไพร ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๑.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๒.ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

๒.๑ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พื้นที่สุรินทร์) จำนวน ๒ คน

๒.๒ ผู้นำชุมชน ๔ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน

๒.๓ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๔ พื้นที่ๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน

จำนวน ๑๘ ค

๓.ด้านเนื้อหา

๓.๑ ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท

๓.๒ ได้ทราบสารสนเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

๓.๓ ได้นวัตกรรมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๓.๔ ได้องค์ความรู้ทางประวัติความเป็นมาของปราสาทและประเพณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่

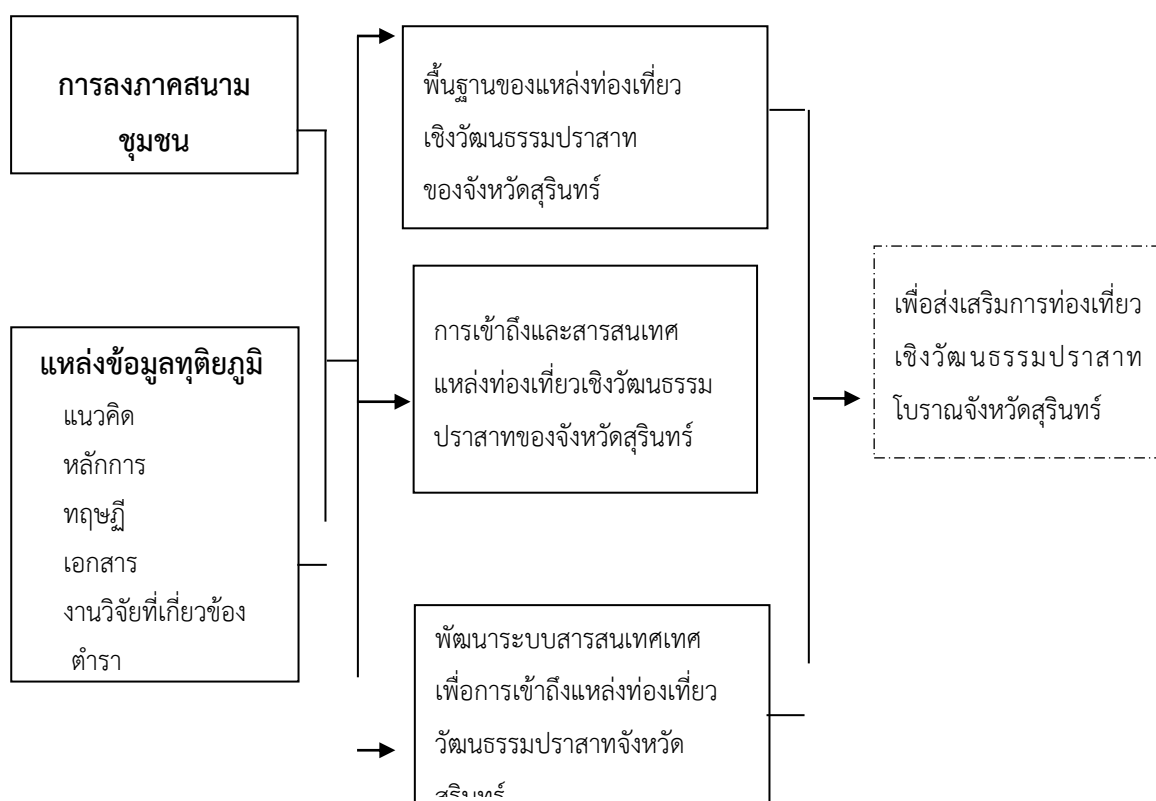
๓.๕ ได้ทราบถึงระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๓.๖ ได้นวัตกรรมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท

๓.๗ ได้รู้ทราบข้อมูลจากระบบสารสนเทศที่ได้จากนวัตกรรมการ

๑.๕ กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาระบบจีพีเอส หมายถึง การสร้างโปรแกรมประยุกต์ (Application) บนระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์เพื่อเป็นไกด์หรือแนวทางในการเข้าถึงและสารสนเทศเพื่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หรือปราสาทขอมโบราณ ที่พัก ร้านอาหาร แหล่งสินค้า การท่องเที่ยวรวมทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเยี่ยมชม เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท หมายถึง การได้มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการอำนวยความสะดวกของการเข้าถึงการเดินทางเยี่ยมชมและสารสนเทศเพื่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หรือปราสาทขอมโบราณ อันได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร แหล่งสินค้าการท่องเที่ยว รวมทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเยี่ยมชม ได้แก่ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับความรู้และซาบซึ้งในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวปราสาทนั้นๆ

จังหวัดสุรินทร์ หมายถึง จังหวัดหนึ่งในที่อยู่ในเขตพื้นที่อีสานตอนใต้ มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม ได้แก่ ชาวกวย ชาวเขมร และชาวไทยอีสาน และมีมากที่สุดคือ ชาวไทยเขมร รวมทั้งอินแดนแถบนี้ได้เป็นแหล่งอารยธรรมแต่โบราณ อันมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและขึ้นชื่อเป็นอันดับหนึ่ง คือ ปราสาทโบราณ ผ้าไหมพื้นเมืองและปะเก้อมเงิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นมรดกอารยธรรมขอมที่ตกทอดมาแต่โบราณ

๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

๑. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท
๒. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์
๓. ได้นวัตกรรมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๑.๙ หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. หน่วยราชการการท่องเที่ยว (เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึง, ประชาสัมพันธ์)
๒. หน่วยงานทางวัฒนธรรม (ใช้เป็นแหล่งการเข้าถึงเพื่อการอนุรักษ์ ศึกษาถึงแหล่งโบราณ)
๓. หน่วยงานทางการศึกษา (ใช้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลเพื่อการเข้าถึง, ศึกษาด้านวัฒนธรรม)
๔. หน่วยงานประชาชน (ใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว พาณิช สืบค้น)

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่นทั้งนี้อันจะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ อีกทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อบุคคลวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นน้อยที่สุด ในขณะที่ด้วยกันชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็จะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านสร้างรายได้และการจ้างงาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคม ซึ่งมีแนวทางวัตถุประสงค์ หลักการ ลักษณะ องค์ประกอบการท่องเที่ยว และการพัฒนา
ดังต่อไปนี้^๓

๒. การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ใช้แนวทางด้านวัฒนธรรมเป็นหลักโดยศิลปะ
เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์เป็นสิ่งบ่งบอกความมีวัฒนธรรมอารยธรรมของพื้นที่ทั้งในอดีตถึง
ปัจจุบันสรุปหมวดหมู่เป็นทางด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานเดียวกัน
เป็นทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต ดังนี้

๑. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยโบราณสถานโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์
สถาน วัด อนุสาวรีย์ พื้นที่สิ่งก่อสร้างที่มีประวัติศาสตร์สำคัญต่อชุมชนหรือท้องถิ่น

๒. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตประกอบด้วยเทศกาลงานประเพณี
วิถีชีวิต ศิลปหัตถกรรมการผลิตในท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น

๓. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ อัน
ประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามของวัฒนธรรม คุณค่าทาง
ประวัติศาสตร์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่า
จะเป็นด้านของศิลปะภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณีล้วนแต่เป็นสิ่งที่
ดึงดูดใจที่สำคัญช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นซึ่งจำทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบ
ยั่งยืนที่ต้องรับผิดชอบต่อปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม อยู่ ๔ ประการดังนี้

๑. เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

๒. เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดูแลรักษาให้คงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณค่าของ
วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๓. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจสูงสุดแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพในวัฒนธรรม
ท้องถิ่นด้วย

๔. เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเพียงพอพร้อมทั้งปรับคุณภาพ
ชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

๔. หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๑. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์
ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

๒. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก
ความหวงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย
และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ

^๓ บัญชา นาคทอง. การศึกษาสถาปัตยกรรมวัดพิชัยญาติการาม. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๕๐,หน้า ๑๖-๒๑

๓. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

๔. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านหรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและผู้คนของตนเองด้วย

๕. ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๑. ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีโดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด

๒. มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

๓. คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรมโดยให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

๔. ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยวผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๕. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

๖. มีการตลาดยอดบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริงโดยให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๗. ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๘. คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับและความสะอาดของพื้นที่โดยต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆ ด้านและต้องดูแลความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

๙. คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอุ่นใจ

๖. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมี ๖ ด้าน องค์ประกอบประกอบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังนี้ คือ

๑. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑.๑ ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏให้เห็น

๑.๒ โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ

๑.๓ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง รวมทั้งซากปรักหักพัง

๑.๔ ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นแกะสลัก

- ๑.๕ ศาสนารวมทั้งพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา
- ๑.๖ ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ
- ๑.๗ ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- ๑.๘ วิถีชีวิต เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียม การรับประทานอาหาร
- ๑.๙ ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมและเทศกาลต่างๆ
- ๑.๑๐ ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

๒. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม โดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อปลูกสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

๓. องค์ประกอบด้วยธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาอีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๔. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ได้รับรู้ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจอีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๕. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

๖. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

๗. ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกทั้งศึกษาความเชื่อพิธีกรรมต่างๆ และมีความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการด้วย สามารถแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ ๕ ประเภท คือ

๑. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้ ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรับผิดชอบและ

จิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

๒. การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Culture and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรีย์ศิลปะและศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

๓. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ศึกษางานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้านอีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

๔. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬาโดยมีกิจกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

๕. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึงการเดินทางไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว การนวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหารการฝึกสมาธิ เป็นต้น

๒.๒ แนวคิดการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของประเทศไทยนั้นเริ่มอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นมาซึ่งก่อนปีหน้าที่กล่ามานี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมุ่งสู่เป้าหมายแห่งความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามา ในประเทศไทย เพื่อให้ได้รายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด แต่ผลของการพัฒนาที่มุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างเดียวได้สร้างปัญหาความเสื่อมโทรมแก่แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมขึ้น อันผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น จึงต้องหันมาพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (บัญชา นาคทอง.๒๕๕๐ : ๒๑-๒๓)

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนความหมายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในทิวทัศน์ ทั้งได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนฐานของความตระหนักต่อคุณค่าของสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ ภายใต้การจัดการอย่างดี โดยชุมชนท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวด้วย โดยมุ่งเน้นให้มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๑. แนวคิดและองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงพื้นที่มุ่งหวังให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางอารยธรรมของพื้นที่ซึ่งเป็นทุนที่สำคัญ แนวคิดและองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีดังนี้

แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ๓ มิติ ดังนี้

๑. มิติด้านการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมคงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว

๒. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

๓. มิติด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ๖ ด้านมีดังนี้

๑. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

๒. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

๓. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

๔. องค์ประกอบด้านการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว

๕. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

๖. องค์ประกอบด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

๒. การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความหมายว่า การป้องกัน การปรับปรุง การบำรุง และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว อันเป็น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวมีค่า อยู่ในสภาพดีเกิดประโยชน์สูงสุด มีผลกระทบด้านลบน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย (อุดม. ๒๕๔๘ : ๑๗๘-๑๗๙) แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ปราสาทราชวังโบราณสถานที่ทางประวัติศาสตร์วัดวาอาราม ได้แก่

๑. การให้การศึกษาและความรู้ที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญให้ช่วยกันดูแลรักษา

๒. การจัดหาเงินทุนหรืองบประมาณเพื่อการดูแลรักษาบูรณะซ่อมแซม
๓. การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาประจำสถานที่
๔. การจัดเก็บโบราณวัตถุและสิ่งมีค่าทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ไว้ในที่ปลอดภัย
๕. การบูรณะและซ่อมแซมโดยผู้เชี่ยวชาญโบราณสถาน โบราณวัตถุหรือแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
๖. การออกกฎหมายควบคุมรักษาสถานที่ท่องเที่ยว

๓. ความหมายของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๓๓ : ๑๙) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การเล่นกีฬา การติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง ความหมายของการท่องเที่ยวในหลักการแล้วอาจกำหนดได้โดยเงื่อนไข ๓ ประการ ดังนี้

- ๑.เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- ๒.เดินทางด้วยความสมัครใจ
- ๓.เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

หม่อมหลวงศุภ ชุมสาย (๒๕๒๗ : ๔-๕) ได้กล่าวความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวและการเดินทางไว้ในหนังสือ “ปฐมบทแห่งการท่องเที่ยว” ว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทางถ้าไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว และในเรื่องของการท่องเที่ยว ผู้ดำเนินงานการท่องเที่ยวมักใช้คำว่า การท่องเที่ยวและการเดินทางปนกันบางทีใช้คำว่า การท่องเที่ยวให้มีความหมายทั้งการท่องเที่ยวและการเดินทาง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า (Tourism Authority of Thailand) ปัจจุบันไทยเราใช้คำท่องเที่ยวแต่เพียงคำเดียว เช่น การท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ซึ่งเหมาะสม เพราะคำว่า “ท่องเที่ยว” นั้น หมายถึง การเดินทางอยู่แล้ว คำว่า Tour ในภาษาอังกฤษเดิมเป็นคำภาษาฝรั่งเศส ซึ่งภาษาอังกฤษนำมาใช้ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ โดยกล่าวว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์จะต้องข้ามไปท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปให้ทั่วถึง โดยใช้คำว่า To Make a Grand Tour และเริ่มใช้ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ในประเทศอังกฤษได้มีผู้นำคำว่า Tour ในภาษาฝรั่งเศสมาใช้และเรียกผู้เดินทางแบบนี้ว่า Tourist ต่อมาเกิดคำว่า Tourism ซึ่งหมายถึง “ลัทธิท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา” และเมื่อการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น Tourism ก็หมายถึงการท่องเที่ยวทั่วไป

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ เป็นต้นมาจนปัจจุบัน Tourism กับ Travel มีความหมายเกือบเป็นอย่างเดียวกันและใช้สลับสับเปลี่ยนกันตลอดมา

ในประเทศไทยเราใช้คำว่า “ไปเที่ยว” มาช้านานมีความหมายว่าไปไหนต่อไหนทั้งใกล้และไกลเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ กรมรถไฟได้สังเกตเห็นประโยชน์เกี่ยวกับการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของชาวต่างประเทศที่อยู่ใกล้เคียงเรียกชื่อชาวต่างประเทศว่า “ผู้เดินทาง” และบรรดาที่พักของกรมรถไฟและโรงแรมต่างๆ ก็เรียกว่า “ที่พักคนเดินทาง” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ เริ่มมีการใช้คำว่า “ท่องเที่ยว” และประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๐ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาว่าคำว่า “ท่องเที่ยว” หรือ “เที่ยว” มีนัยไปในเชิงเที่ยวเตร่เหลวไหล จึงได้

ให้นักปราชญ์ในสมัยนั้นคิดคำใหม่ และเสด็จในกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ได้ประทานคำว่า “ ทักทวนจร ” สำหรับการท่องเที่ยวและ “ นักทักทวนจร ” สำหรับนักท่องเที่ยว และประเทศไทยได้ใช้คำนี้อยู่ระยะหนึ่งทั้งๆ ที่ยังมีสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในกระทรวงคมนาคม แต่คงจะไม่ได้ปฏิบัติการอะไรมากนักจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้โอนสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวมาอยู่ในความดูแลของกรมโฆษณาการนับแต่นั้นมาคำว่า “ ท่องเที่ยว ” ก็ไม่ได้มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ ไปเที่ยว ” หรือ “ เที่ยว ” แต่หากมีความหมายอย่างเป็นทางการเป็นงานอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการปฏิบัติงานที่มีระบบจนเรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งและเรื่องราวของการท่องเที่ยวก็ได้พัฒนาขึ้นเป็นวิชาการแขนงหนึ่ง

แม้คำว่า Tour กับคำว่า Travel จะเป็นคำที่มีความหมายเกือบเหมือนกันก็จริงแต่เมื่อถึงคราวที่จะใช้คำ “ นักท่องเที่ยว ” หน่วยงานทุกแห่งจะใช้คำว่า Tourist กันทั้งสิ้นไม่มีการใช้คำว่า Traveler เมื่อพูดถึงนักท่องเที่ยวอีกเลย อย่างไรก็ตาม นักวิชาการทางด้านการศึกษาได้จัดประเภทของนักท่องเที่ยวไว้ตามลักษณะของการท่องเที่ยวดังนี้

๑. Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากที่พักอาศัยของตนแล้วกลับมาเกินกว่า ๒๔ ชั่วโมงและได้ไปพักแรมที่ใดที่หนึ่งชั่วคาบเวลาหนึ่ง บางประเทศเรียกว่า Night Visitor

๒. Excursionist หมายถึง นักท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ หรือกลับมาบ้านภายใน ๒๔ ชั่วโมงโดยไม่พักแรม ณ ที่ใด บางประเทศเรียก Day Visitor

๓. Visitor มีความหมายอย่างเดียวกัน Tourist แต่เป็นคำที่ประเทศหนึ่งใช้เรียกนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นที่เข้ามาในประเทศของตนและบางที่เรียกว่า foreign Visitor นอกจากนี้ประเทศที่ใช้คำว่า Visitor แทน Tourist มักจะใช้คำว่า Domestic Tourist ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศหนึ่งแล้วท่องเที่ยวไปแต่เฉพาะภายในประเทศของตน

ดังนั้น คำว่า “ การท่องเที่ยว ” จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างมีได้มีความหมายเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้นแต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชาชนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่งรวมทั้งการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ต่อกันมีกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้รับความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลินนั้นการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเป็นธุรกิจที่กว้างขวางซึ่งอาจจะสรุปได้ว่าความหมายของคำว่า “ การท่องเที่ยว ” นั้นจะมีความหมายอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ๓ ประการคือ

๑. เดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว

๒. เดินทางด้วยความสมัครใจ

๓. เดินทางด้วยจุดมุ่งหมายใดๆ ก็ได้ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการอำนวยความสะดวกให้เกิดความสบายในการเดินทาง (Pond , ๑๙๙๓) การท่องเที่ยวหมายถึงการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องซึ่งกับการสร้างความประทับใจการบริการและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว (Mill , ๑๙๙๐) การท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้อง

ซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยวผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่นและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวแล้ว ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ (Colman , ๑๙๘๙) ในความหมายดังกล่าวแล้วการท่องเที่ยวเป็นผลรวมของกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานในการให้บริการต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวอันเกิดจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่นระบบการคมนาคม การสื่อสารระบบความปลอดภัยเป็นต้นการบริการของภาคเอกชนเช่นการจัดที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกการจัดนำเที่ยวหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และประการสุดท้ายคือการต้อนรับด้วยไมตรีจิตจากประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางออกจากที่พักหรือที่ทำงานไปยังสถานที่อื่นในระยะเวลาสั้นๆและคนเหล่านั้นจะทำกิจกรรมต่างๆระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ท่องเที่ยววัตถุประสงค์ในการเดินทางต้องการไปเยี่ยมญาติมิตรหรือท่องเที่ยว (Holloway , ๑๙๙๓)

การท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ หรือการกระทำต่อกันและกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการรัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้านในกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้ให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่นๆ (เสรี วังสีไพจิตร. ๒๕๓๔) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ (เศกสรรค์ ยงวนิชย์. ๒๕๓๖) การท่องเที่ยว หมายถึง การเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ (วิเชียน เทียนน้อย. ๒๕๓๘) การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ประการ คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจและการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายเป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (นิคม จารุมณี. ๒๕๔๔) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจหรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมจนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่างๆ (ศิริ ฮาสูโพธิ์.๒๕๔๓)

๒.๓ การท่องเที่ยว

ความหมายของนักท่องเที่ยวกองสถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๓๓ : ๑- ๔) ได้ให้ความหมายและจำแนกประเภทของนักท่องเที่ยวไว้ดังต่อไปนี้

๑. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเดินทางเข้ามาเพื่อการพักผ่อนการเยี่ยมเยียนญาติมิตร หารศึกษาค้นคว้า การกีฬา การศาสนา ติดต่อธุรกิจหรือประกอบธุรกิจใดๆ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ได้รับค่าจ้างในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้ใดในราชอาณาจักรไทย

๒. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) คือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย แต่ครั้งอย่างน้อย ๑ คืน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน

๓. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International Excursionist) คือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ครั้ง โดยมีได้ค้างคืน

๔. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ คือ (Domestic Visitor) บุคคลทุกสัญชาติซึ่งมีที่พำนักถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และการเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งซึ่งไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ประจำของตนเพื่อการพักผ่อน การศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา การประชุมสัมมนา การติดต่อธุรกิจหรือประกอบกิจการใดๆ แต่ทั้งนี้ต้องมีได้ค่าจ้างในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้ใด

๕. นักท่องเที่ยวภายในประเทศค้างคืน (Domestic Tourist) คือนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย ๑ คืน

๖. นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (Domestic Excursionist) คือนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

๑.ประเภทของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และตลอดระยะเวลาเหล่านี้ได้มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นการไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงามหรือทัศนียภาพแปลกๆ หรือเดินทางซื้อของต่างๆ เป็นต้นการท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบด้วยกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่นระยะเวลาในการท่องเที่ยวประเภทของการคมนาคม จำนวนสมาชิก หรือค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้นโดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ

๑. การท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะต้องมีสิ่งจูงใจหลายอย่างเช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทางความปลอดภัย ตบอดจนการโฆษณาหรือมีสิ่งจูงใจโดยเฉพาะของสถานที่นั้นเช่นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เป็นต้น

๒. การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างไปจากประเทศของตน และต้องผ่านขบวนการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น ศุลกากรด่านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้นใช้ภาษาต่างประเทศและอาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำ การท่องเที่ยวต่างประเทศนี้ขนาดของประเทศเป็นสิ่งสำคัญเช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่มักจะมีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวมากเพราะมีโอกาสที่จะมีที่ที่จะสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่นๆ หลายอย่างมากกว่าประเทศขนาดเล็กแต่บางครั้งการที่จะต้องเดินทางไกลๆ ก็อาจจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจหรือมีความสนใจน้อยลงก็ได้

นอกจากนั้นการท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวอีกด้วย ตัวอย่างเช่นการไปท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดอาจจะเป็นการไปตากอากาศชมสภาพบ้านเมืองหรือไปดูชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทรวมถึงการไปเยี่ยมเพื่อนฝูง เป็นต้นจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวอาจจะแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวออกได้เป็น ๖ ลักษณะดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางด้ายวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรมและแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งจะรวบรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่างๆ

๒. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและบางกรณีก็เข้าร่วมใช้ชีวิตชีวิตเก่าๆ ที่ได้สูญหายไปหมดแล้วท้องถิ่นเก่าๆ ที่มีสีสันเป็นสิ่งดึงดูดใจมาก ซึ่งอาจ

รวมอาหารในโรงนาเก่าๆ งานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณีการเรียงรำพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ และหัตถกรรมรุ่งโรจน์โบราณๆ เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourist) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานและโบสถ์เก่าๆ ที่เน้นความรู้เรื่องในอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์โบสถ์วิหาร วังต่างๆ การแสดงแสง เสียงเหตุการณ์เด่นๆ ในอดีต เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดนไกล แต่ข้อนี้จะเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติ และการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นพิภพที่อยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งจะรวมการถ่ายภาพการเดินทางไกล การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการตั้งแคมป์ เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาว่ายน้ำพุเร่รักษาโรค การอาแดดและการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่หย่อนคลายจิตใจ สถานที่ดังกล่าวเช่นหาดทราย ชายทะเล ชายหาด ที่แนวต้นปาล์มไสว สนามกอล์ฟชั้นเยี่ยม หรือสนามเทนนิสชั้นเลิศการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ

๖. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีลักษณะเด่น คือ การประชุมหรือการพบปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่น เข้ามาไว้ด้วย เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะต้องการอย่างไร

๗. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงานเพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อการดูงาน ประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อสันทนาการโดยหน่วยงานและบริษัทห้างร้านจะเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายต่างๆให้ทั้งหมด

๒. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวได้ส่งผลต่อผู้ประกอบการทางธุรกิจหลายประเภท ได้แก่ธุรกิจการขนส่งที่พักแรม อาหารและเครื่องต้นธุรกิจบริการอื่นๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและหัตถกรรม การก่อสร้างรวมทั้งกิจการสาธารณูปโภคของรัฐนอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อสังคมในท้องถิ่นที่มีการท่องเที่ยวและยังขยายผลไปถึงระดับประเทศและโลกด้วย ซึ่งสามารถแยกให้เห็นความสำคัญเป็นด้านๆ ดังนี้ (กุลวรา สุวรรณพิมล. ๒๕๔๘ : ๓๔-๓๕)

๑. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ

๑.๑ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศมีส่วนช่วยให้ประเทศได้รับรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ และรายได้ดังกล่าวก็มีลักษณะ เช่นเดียวกับการส่งสินค้าออกไปขายในต่างประเทศ แต่เป็นสินค้าออกประเทศ “ไม่เห็นตัวสินค้า” (invisible Export) ซึ่งมีผลให้การเงินระหว่างประเทศดีขึ้น เช่นประเทศเม็กซิโก สเปน ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และบางประเทศก็สามารถนำเงินมาพัฒนาประเทศจนสามารถทัดเทียม กับประเทศข้างเคียง เช่น อิตาลี ลิกเซมเบิร์ก เป็นต้น

๑.๒ การช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรทั่วประเทศ ดังนั้นภูมิภาคต่าง ๆ ก็มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นมีการสร้างสิ่งใหม่ เกิดอาชีพใหม่และมีความต้องการแรงงานจำนวนมาก

๑.๔ ช่วยให้ฐานะการเงินระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านดุลการชำระเงินดีขึ้น เพราะรายได้จากนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเป็นไปในรูปแบบของการขายสินค้าและบริการภายในประเทศแต่อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวของชาวไทยที่ท่องเที่ยวภายในประเทศก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันในการช่วยลดปัญหาการนำเงินตราออกไปใช้นอกประเทศ

๑.๕ การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและยังก่อให้เกิดการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ และการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบมากนัก

๑.๖ การท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เป็นตัวนำให้เกิดการลงทุนในหมวดอุตสาหกรรมอื่นๆ รวมทั้งการพัฒนาแถบภูมิภาคของรัฐบาลในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ทั้งสาธารณูปโภค ถนนหนทาง การประกาศการติดต่อสื่อสารไฟฟ้า เป็นต้น

๒.๔ ความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม

๑. ช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้นหากสถานที่ใดมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับสภาพความเสื่อมโทรม ความสกปรก หรือความไม่ปลอดภัย ก็จะไม่เป็นที่ประสงค์ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไป เพราะนักท่องเที่ยวประสงค์จะไปสัมผัสสภาพธรรมชาติของท้องถิ่นความสะอาดสวยงามที่พอควร และมีความปลอดภัย

๒. ช่วยให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่เดินทางไปถึงซึ่งเปรียบเสมือนการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและมีส่วนในการเสริมสร้างสัมพันธไมตรีความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของประเทศและผู้มาเยือนเช่นการให้การต้อนรับตามประเพณีไทย การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การจัดเทศกาลประเพณีต่างๆ นอกจากนี้การท่องเที่ยวทำให้รับทราบถึงอารยธรรมที่แตกต่างออกไปขณะเดียวกันผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นก็ได้รับทราบถึงสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่คนเดินทางไปมีพฤติกรรมหรืออารยธรรมเป็นเช่นไรเพื่อนำเอาส่วนที่ดีมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๓. การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท เป็นการลดปัญหาการย้ายถิ่นที่อยู่อพยพเข้ามาหางานทำ หรือเสี่ยงโชคในเมืองใหญ่ๆ ของประชาชนจากชนบท

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวมีส่วนเสริมสร้างฐานะและพัฒนาความก้าวหน้าให้กับประเทศ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีไทย

๑.วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

จากแรงกระตุ้นในการเดินทางที่แตกต่างกันทำให้ผู้มาท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน (วีรินดา เจริญรัตน์. ๒๕๔๙ : ๑๗) ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากเห็น เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างออกไป ทั้งทางด้านการเมืองด้านสมาคมและ

บุคคล ด้านลักษณะพิเศษของสภาพธรรมชาติ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติกล่าวคือ การได้รับรู้เรื่องราวที่แตกต่างไปจากที่ตนเองเคยได้รับรู้นั้นเอง

๒. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน ได้แก่ การไปเล่นกีฬาประเภทต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งที่มีความสวยงามตามธรรมชาติงานศิลปะและการดนตรีหรือความบันเทิงอย่างอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวตามสวนสนุกสวนสัตว์ บาร์ ผับและการจับจ่ายซื้อของไว้ด้วยทั้งนี้ก็เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของผู้ท่องเที่ยวเอง

๓. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์ซึ่งได้แก่การจาริกแสวงบุญ การนมัสการศาสนาสถานหรือเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงที่ผู้มาท่องเที่ยวนับถือรวมถึงการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือศาสนาและกิจกรรมทางศาสนา

๔. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากอาชีพและธุรกิจของผู้ท่องเที่ยวได้แก่การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้า การประชุม การสัมมนา การดูงาน การศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนการเดินทางทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือเพื่อเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ท่องเที่ยวเอง

๕. การท่องเที่ยวที่เกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องเพื่อนฝูงในต่างถิ่น มักเกิดขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันเทศกาลต่าง ๆ

๒. แหล่งท่องเที่ยว

เดิมนั้นการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่โดยธรรมชาติก่อนต่อมาก็มีการพัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ เป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่ง เรียกว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourist industry) และมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย จนสามารถแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะการกำเนิดตาม ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การท่องเที่ยวเกิดขึ้นและตามทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้ดังนี้ (วิรินดา เจริญรัตน์. ๒๕๔๙ : ๑๘)

๑. ลักษณะการกำเนิดแหล่งท่องเที่ยว แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น ๒ ประเภทคือ

๑.๑ แบ่งตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์มิได้จัดสร้างขึ้น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น

๑.๒ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจก็ได้ เป็นแหล่งที่ดึงดูดผู้มาท่องเที่ยวได้เช่นกัน ได้แก่ ศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ สวนสัตว์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์

๒. ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ แหล่งท่องเที่ยวถาวร คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเสมอตลอดปี แต่อาจมีช่วงที่ผู้มาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ในวันหยุดพิเศษ วันนักขัตฤกษ์ซึ่งเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์

๒.๒ แหล่งท่องเที่ยวชั่วคราว คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเฉพาะวัน หรือเฉพาะช่วงระยะเวลาสั้น ๆ การแข่งขัน การประกวดหรืออื่น ๆ เช่น เทศกาลหุ่นฟางนก จังหวัดชัยนาท เทศกาลแห่งเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี และเทศกาลบุญบั้งไฟจังหวัดยโสธร เป็นต้น

๓. แบ่งตามลักษณะหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้เป็น ๔ ประเภทคือ

๓.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ สถานที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ บ่อน้ำพุร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง)

๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ได้แก่ โบราณสถาน อุทยาน พิพิธภัณฑสถาน อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน และ คูเมือง

๓.๓ แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ได้แก่ งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน พืชผัก ผลไม้ และเหมือง

๓.๔ แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ สถานเริงรมย์ ศูนย์การค้า ตลาดนัดและศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

๒.๕ ระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System) คือ ขบวนการประมวลผลข่าวสารที่มีอยู่ให้อยู่ในรูปของข่าวสารที่เป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นข้อสรุปที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจของบุคคลระดับบริหาร ขบวนการที่ทำให้เกิดข่าวสารสารสนเทศนี้ เรียกว่า การประมวลผลสารสนเทศ (Information Processing) และเรียกวิธีการประมวลผลสารสนเทศด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงเทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผน จัดการ และใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ๑. ระบบประมวลผล ความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการและการประมวลผลข้อมูลด้วยมือ ไม่สะดวก ช้า และอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์การจึงต้องทำการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดการข้อมูล เพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ๒. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและประมวลผล ตลอดจนการใช้ ข้อมูลในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารข้อมูลระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกัน ให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. การจัดการข้อมูลปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจด้านการจัดการข้อมูล (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะในการจัดรูปแบบและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเทคโนโลยีทุกรูปแบบที่นำมาประยุกต์ในการประมวลผล การจัดเก็บ การสื่อสาร และการส่งผ่านสารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ระบบทางกายภาพประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร และระบบเครือข่าย ขณะที่ระบบนามธรรมเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ด้านสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกระบบให้สามารถดำเนิน

ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ. ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานทั้งระดับองค์กรและอุตสาหกรรมธุรกิจต้องการระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงอยู่และเจริญเติบโตขององค์กร โดยที่เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีส่วนช่วยให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จและสามารถแข่งขันกับธุรกิจอื่นในระดับสากลเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องทำความเข้าใจถึงวิธีใช้งานและโครงสร้างของระบบสารสนเทศสามารถสรุปส่วนประกอบของระบบสารสนเทศ ได้ ๓ ส่วน คือ ๑. เครื่องมือในการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหมายถึง ส่วนประกอบหรือโครงสร้างพื้นฐานที่รวมกันเข้าเป็น MIS และช่วยให้ระบบสารสนเทศดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกเครื่องมือในการสร้างระบบสารสนเทศไว้ ๒ ส่วน คือ

๑.๑ ฐานข้อมูล (Data Base) ฐานข้อมูล จัดเป็นหัวใจสำคัญของระบบ MIS เพราะสารสนเทศที่มีคุณภาพจะมาจากข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ ทันสมัย และถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นฐานข้อมูลจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยให้ระบบสารสนเทศมีความสมบูรณ์ และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ เครื่องมือ (Tools) เป็นเครื่องมือที่ใช้จัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ปกติระบบสารสนเทศจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็น อุปกรณ์หลักในการจัดการข้อมูล ซึ่งจะประกอบด้วยส่วนสำคัญต่อไปนี้

๑.๒.๑ อุปกรณ์ (Hardware) คือ ตัวเครื่องหรือส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์รวมทั้งอุปกรณ์ ระบบเครือข่าย

๑.๒.๒ ชุดคำสั่ง (Software) คือ

๑.ชุดคำสั่งที่ทำหน้าที่รวบรวมและจัดการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารงานหรือการตัดสินใจ

๒.วิธีการหรือขั้นตอนการประมวลผลการที่จะได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการจะต้องมีการจัดลำดับ วางแผนงานและวิธีการประมวลผลให้ถูกต้องเพื่อให้ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ต้องการ

๓.การแสดงผลลัพธ์เมื่อข้อมูลได้ผ่านการประมวลผล ตามวิธีการแล้วจะได้สารสนเทศ หรือ MIS เกิดขึ้น อาจจะนำเสนอในรูป ตาราง กราฟ รูปภาพ หรือเสียง เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีประสิทธิภาพ จะขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลและลักษณะของการนำไป ใช้งาน

ระบบ GPS

GPS (Global Positioning System) คือ ระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก ซึ่งทำงานร่วมกับดาวเทียมบอกตำแหน่งทั้งหมด ๒๔ ดวง ดาวเทียม GPS เป็นดาวเทียมที่มีวงโคจรระดับกลาง (Medium Earth Orbit) ที่ระดับความสูงประมาณ ๒๐,๒๐๐ กิโลเมตร จากพื้นผิวโลก โดยที่แนวคิดในการพัฒนา ระบบ GPS เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๗ เมื่อนักวิทยาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา

GPS มีกี่ประเภท อะไรบ้าง

GPS ที่เราใช้งานกันอยู่ในปัจจุบันจะมีอยู่ ๒ ประเภทด้วยกันคือ GPS Navigator (อุปกรณ์และระบบนำทาง) และ GPS Tracking System (อุปกรณ์และระบบติดตามรถ ยาพาหนะหรือสัตว์เลี้ยง)

GPS Navigator (อุปกรณ์และระบบนำทาง) เป็น GPS ที่เราใช้งานในรถยนต์ทั่วไปที่บอกแผนที่การเดินทางด้วยการป้อนข้อมูลของเป้าหมายลงไปเครื่องนำทาง

GPS ประโยชน์ของ GPS ประโยชน์ของ GPS นั้นมีมากมาย แต่ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางเราสามารถวางแผนการเดินทางหลีกเลี่ยงเส้นทางที่ไม่สะดวกคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้อย่างสะดวกสบายในด้านธุรกิจขนส่งระบบนำทาง GPS สามารถทำให้ผู้ประกอบการตรวจสอบการเดินทางของรถขนส่งสินค้าได้อย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหาขึ้น โดยส่วนมากแล้วเทคโนโลยี GPS เป็นเทคโนโลยีที่มีอยู่ในโทรศัพท์มือถือแล้ว ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบนำทาง GPS ได้ง่ายมากขึ้น แต่การนำไปใช้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของซอฟต์แวร์และระบบ GPS ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นๆด้วยว่าจะมีประสิทธิภาพมากน้อยขนาดไหน

จีพีเอส คือ ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก สามารถบอกตำแหน่งพิกัด (X,Y,Z) ความเร็วและเวลา โดยคำว่า จีพีเอส นั้นมาจากคำว่า “Global Positioning System” หลักการทำงานของ จีพีเอส มาจากดาวเทียมที่โคจรรอบโลกส่งสัญญาณกลับมายังจุดรับสัญญาณต่างๆที่อยู่รอบโลกเช่นโทรศัพท์มือถือ รถยนต์ เรือ โดยคำนวณจากระยะห่างจากดาวเทียมอย่างน้อย 3 ดวงกับจุดรับสัญญาณ จีพีเอส มีแนวคิดมาจากนักวิทยาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาที่ติดตามการส่งดาวเทียมสปุตนิกของสหภาพโซเวียตและพบปรากฏการณ์ดอปเปลอร์ของคลื่นวิทยุที่ส่งมาจากดาวเทียม จึงพบว่าหากทราบตำแหน่งที่แน่นอนบนพื้นผิวโลกก็สามารถระบุตำแหน่งของดาวเทียมได้ และหากทราบตำแหน่งที่แน่นอนของดาวเทียมก็สามารถระบุตำแหน่งบนพื้นโลกได้

ประโยชน์ของการติดตั้ง จีพีเอส

ใช้ติดตามการเคลื่อนที่ของ คน สัตว์ สิ่งของใช้ระบุตำแหน่งของยานพาหนะได้ในทุกพื้นที่บนโลกทำงานได้ดีในทุกสภาพอากาศค้นหาเส้นทางเพื่อไปยังตำแหน่งต่างๆที่ต้องการได้คำนวณความเร็วของยานพาหนะได้ตรวจสอบสถานะของอุปกรณ์และเครื่องจักรกลเช่นการเปิด/ปิดประตูรถ, การติดเครื่อง/ดับเครื่องการวางผังสำหรับการจัดส่งสินค้าการกีฬา เช่นใช้ในการฝึกฝนเพื่อวัดความเร็วระยะทาง แคลลอรี่ที่เผาผลาญ GPS Navi

ความหมายจีพีเอส

GPS ถ้าแปลตามราชบัณฑิตยสถาน คือ จีพีเอส (ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก) **Global Positioning System** จีพีเอส (GPS) มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Global Positioning System หมายถึง ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก โดยใช้วิธีการคำนวณตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์ของอุปกรณ์รับสัญญาณจากค่าตำแหน่งพิกัดจากดาวเทียมที่โคจรรอบโลกที่ส่งผ่านสัญญาณนาฬิกามายังโลกจีพีเอสเป็นระบบนำร่องโดยอาศัยคลื่นวิทยุและรหัสที่ส่งมาจากดาวเทียม NAVSTAR (NAVigation Satellite Timing and Ranging) จำนวน ๒๔ ดวงที่โคจรรอบเหนือพื้นโลก สามารถใช้ในการหาตำแหน่งบนพื้นโลกได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงที่ทุกๆ จุดบนผิวโลก.

องค์ประกอบของระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก คือ

๑. ส่วนอวกาศ (Space segment) ๒. ส่วนสถานีควบคุม (Control segment) และ ๓. ส่วนผู้ใช้ (User segment) การใช้ระบบ GPS ในชีวิตประจำวัน where poi google map ทุกวันนี้มีการใช้อุปกรณ์ GPS กันอย่างกว้างขวาง และประชาชนมีความรู้เรื่อง GPS เป็นอย่างดี เพราะได้มีการ

ใช้งานมานานระยะหนึ่งแล้ว และมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลการจราจรในรูปแบบของดิจิทัล เช่น ในรถแท็กซี่จะพบอุปกรณ์ GPS เพื่อหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการจราจรคับคั่ง หรือการขับรถเพื่อท่องเที่ยวก็จะมีคำแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวพร้อมสถานที่น่าสนใจต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ที่พัก จุดชมวิว แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และนักเดินทางก็มักจะพกอุปกรณ์ GPS ในรูปแบบ PND หรือ Smart Phone ที่ลง Application Software สำหรับการนำทาง เช่น Google Map แทนการพกพาสมุดแผนที่อย่างในอดีต ปัจจุบันระบบ GPS สามารถ ค้นหาถึงระดับบ้านเลขที่หรือเบอร์โทรศัพท์และนำทางไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้องในปัจจุบันนอกจากฟังก์ชันการนำทางพื้นฐานแล้วยังมีการเตือนทางโค้ง จุดด่านเก็บเงิน จุดที่มีการตรวจจับความเร็ว ตำแหน่งกล้องตรวจจับการฝ่าฝืนกฎจราจร การกำหนดความเร็วในถนนแต่ละสายข้อมูลการท่องเที่ยวพร้อมรายละเอียดพร้อม ภาพประกอบ ข้อมูลร้านอาหารอร่อย ภาพเสมือนจริง ข้อมูลจราจร TMC หรือ (Traffic Message Channel)

GPS ย่อมาจากคำว่า Global Positioning System คือระบบนำทางโดยอาศัยการระบุพิกัดตำแหน่งต่างๆที่อยู่บนโลกจากสัญญาณดาวเทียมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ประโยชน์จากระบบ Global Navigation Satellite System หรือดาวเทียมสำรวจซึ่งโคจรรอบโลก)

GPS คืออะไร? GPS คือ ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (Global Positioning System: โกลบอล โปสิชันนิง ซิสเต็มส์) หรือเรียกสั้นๆ ว่า GPS หมายถึง ระบบบอกตำแหน่งบนพื้นผิวโลกโดยอาศัยการคำนวณระบบพิกัดกริดแบบยูทีเอ็ม (Universal Transverse Mercator: UTM)

GPS มีกี่ประเภท? GPS (Global Positioning System) มีใช้ในหลายวัตถุประสงค์ทางธุรกิจแต่ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมี ๒ ประเภท คือ GPS Navigator (อุปกรณ์และระบบนำทาง) และ GPS Tracking System (อุปกรณ์และระบบติดตามรถ ยาพาหะนะหรือสัตว์เลี้ยง) โดยมีการทำงานที่แตกต่างกันดังนี้ ๑. GPS NAVIGATOR (อุปกรณ์และระบบนำทาง)เป็น อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อบอกตำแหน่งที่เราจะเดินทางไป ใช้การบอกตำแหน่งรถของเราร่วมกับแผนที่ในการเดินทางผู้ใช้งานโดยส่วนมากเป็นเจ้าของรถที่ต้องการเดินทางไปในที่ต่างๆที่ไม่คุ้นเคยเมื่อสิ้นสุดการเดินทางก็บรรลุวัตถุประสงค์แผนที่ที่ใช้ในระบบนำทางในรถยนต์ที่ใช้กันโดยทั่วไปที่เป็นมาตรฐานอย่างไม่เป็นทางการ (de facto standard) มาจากสองบริษัทได้แก่แผนที่จากบริษัท แนฟเทค (NavTeq) และจากบริษัท เทเลแอตลาส (Tele Atlas) นอกจากสองบริษัทหลังนี้แล้ว ยังมีแผนที่จากบริษัทอื่นๆอีก แต่ไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากมีข้อจำกัดจากฟอร์แมตของแผนที่ที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบริษัท และบริษัทขนาดเล็กไม่สามารถสนับสนุนพื้นที่ครอบคลุมประเทศในทวีปต่างๆ ทำให้บริษัทขนาดใหญ่มีข้อได้เปรียบ ตลอดทั้ง ขั้นตอนที่ทำให้การประมวลผลแผนที่ๆจะใช้กับซอฟต์แวร์ระบบนำทางมีปัญหาในการ ทำแผนที่เพื่อให้ใช้กับซอฟต์แวร์นั้นๆ ดังนั้นบริษัททำระบบนำร่องส่วนใหญ่จะใช้แผนที่ของบริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือสองบริษัทนี้ เพื่อความรวดเร็วในการประมวลผล เนื่องจากข้อมูลของแผนที่แต่ละประเทศมีขนาดข้อมูลมหาศาลและใช้เนื้อที่ในการ เก็บขนาดใหญ่ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลทุกอย่างที่เพื่อใช้ในซอฟต์แวร์ของระบบนำร่องได้จึง ได้มีการนำข้อมูลแผนที่นั้นมาทำการจัดเรียงใหม่เพื่อความเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในเรื่องขนาดของแผนที่ๆต้องนำไปใช้ตลอดจนความรวดเร็วในการเข้าอ่านและประมวลผลข้อมูล

๒. GPS tracking system (อุปกรณ์และระบบติดตามรถหรือยานพาหนะ) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อติดตามรถโดยจะเก็บตำแหน่งการเดินทางตลอดเวลาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการยานพาหนะในเชิงการค้าพาณิชย์รวมทั้งสิ่งของที่อยู่ในยานพาหนะผู้ใช้งานจะเป็นเจ้าของธุรกิจที่มีรถใช้ใน การกิจต่างๆ โดยจะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการขนส่งในกลุ่มธุรกิจขนส่งสินค้า ธุรกิจบริการ ธุรกิจขนส่งผู้โดยสาร และรถสาธารณะต่างๆ โดยมากจะใช้ร่วมกับ software การรายงานประมวลผลและวิเคราะห์หาความคุ้มค่าสูงสุดในการใช้รถรวมถึงการป้องกัน การสูญเสียจากการขนส่งในทุกขั้นตอน มีการส่งข้อมูลภาพและข้อมูลอื่นผ่านทางหน้าจอบริษัทคอมพิวเตอร์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๒.๖.๑ ความหมายวัฒนธรรม

Greg Richard (๒๐๐๑) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ ทัศนคติสำคัญและเป็นคุณลักษณะชั้นนำของสิ่งที่ได้รับการเรียกว่า การท่องเที่ยวใหม่ มีความยืดหยุ่น มีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวคือสิ่งที่แทนที่การท่องเที่ยวแบบเดิมที่เป็นการท่องเที่ยวแบบมวลชน

ผจงจิตต์ อธิคมน์นทะ (๒๕๔๓) อธิบายความหมายและลักษณะของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งอันเป็นวิถีชีวิตของสังคม คนในสังคมมีส่วนร่วมและคิดเห็นอย่างไร มีความเชื่ออย่างไรถึงแสดงออกให้ปรากฏเห็น เป็นรูปภาพ ประเพณี กิจกรรมงาน การละเล่น ศาสนา เป็นต้น ตลอดจนสิ่งต่างๆที่คนในสังคมมีส่วนร่วมสร้างขึ้น เช่น สิ่งอันจำเป็นแก่วิถีชีวิต และการครองชีพ ได้แก่ ปัจจัยสี่ เครื่องมือ เครื่องใช้ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ซึ่งแสดงปรากฏให้เห็นเป็นสิ่งที่ต่างๆซึ่งมีการสะสมเป็นความรู้ในความทรงจำ จดไว้ในหนังสือและสิ่งต่างๆที่สร้างขึ้นและถ่ายทอดไว้ให้แก่กัน เป็นมรดกตกทอดสืบต่อกันมาชั่วอายุคน มีการเพิ่มเติมเสริมสร้างขึ้นใหม่และปรับปรุงสิ่งเก่าให้เข้ากันได้ และมีความเจริญก้าวหน้า โดยวัฒนธรรมจะมีลักษณะต่างๆดังต่อไปนี้

๑. เป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญทำให้มนุษย์สร้างสิ่งที่เราเรียกว่า วัฒนธรรม เกิดขึ้น มนุษย์จะต่างจากสัตว์ เนื่องจากการกระทำต่างๆเป็น เรื่องของการเรียนรู้ เช่น การหิวผอม การแปร่งฟัน การเย็บผ้าเขียนหนังสือ ฯลฯ ส่วนสัตว์จะใช้สัญชาตญาณการเรียนรู้ นั้น จะมีลักษณะสั่งสมจากประสบการณ์ ที่มนุษย์ได้เผชิญในชีวิตไม่ได้ถูกถ่ายทอดทางชีวภาพหรือพันธุกรรมการเรียนรู้ นั้นเกิดจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม

๒. เป็นสิ่งซึ่งสืบทอดจากบรรพบุรุษ เป็นมรดกทางสังคม ซึ่งส่งต่อกันมาหลายช่วงอายุคนซึ่งคนรุ่นต่อมาได้นำมาใช้ปฏิบัติทำให้คงอยู่ไม่สูญหาย แต่อาจปรับเปลี่ยนไป เช่น การแต่งกาย ภาษา ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนั้น จะขึ้นอยู่กับภาวะสังคมในขณะนั้นๆ

๓. เป็นส่วนรวมในสังคม มิใช่เป็นหนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะแต่จะช่วยกันคิดสร้างสรรค์ร่วมกันปฏิบัติ ทำให้วัฒนธรรมนั้นยืดยาว เช่น ภาษาการแต่งกาย และวัฒนธรรม จึงเป็นวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนจำนวนมากหรือของสังคมนั้น

งามพิศ สัตย์สงวน (๒๕๔๓)^๔ กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ รวมทั้งผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ และนักมานุษยวิทยาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อทำความเข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของมนุษย์ในสังคมต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งเข้าใจตัวเองและสังคมโดยได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรม ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. วัฒนธรรมวัตถุ (Material Culture) ซึ่งได้แก่ สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ตู้เย็น หม้อหุงข้าว แก้วน้ำ มีด โต๊ะ รถ เครื่องบิน โทรศัพท์ โทรทัศน์ จรวด บ้าน วัด หอประชุม เป็นต้น ไปจนถึงเครื่องจักรกลประเภทต่างๆ

๒. วัฒนธรรมไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non Material Culture) หมายถึง อุดมการณ์ ค่านิยม แนวคิดในเรื่องการแข่งขันอย่างมีเหตุผล ประเพณี การปฏิบัติสืบทอดกันมา และเป็นที่ยอมรับกันในชนกลุ่มของตนว่า ดีงาม เหมาะสม เช่น ศาสนา ความเชื่อ ความสนใจ ทศนคติ ความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นนามธรรมที่มองเห็นไม่ได้ วัฒนธรรมประเภทนี้แบ่งเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑. สถาบันสังคม ๒. ศิลปะ ๓. ภาษา ๔. พิธีกรรมและ ๕. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม เช่น ศาสนา ความเชื่อทางสังคม นิยม ประเพณี และกฎหมาย

ได้สรุปลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมไว้ ๖ ประการดังต่อไปนี้

๑. วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วมและค่านิยมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรม

๒. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการอบรมสั่งสอน ของพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ และประสบการณ์ต่างๆที่มนุษย์ได้รับการสั่งสมมาจากการเป็นสมาชิกสังคม จากกระบวนการต่างๆที่มนุษย์สามารถเข้าใจได้ว่าตนควรมีพฤติกรรมอย่างไรในแต่ละสถานการณ์

๓. วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์ พฤติกรรมของมนุษย์มีต้นกำเนิดมาจากการใช้สัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นเงินตรา สัญญาณไฟจราจร หรือสัญลักษณ์ทางศาสนาและรวมถึงภาษา ซึ่งเครื่องมือสื่อความหมายทั้งหมดนี้ สามารถถ่ายทอดความรู้นั้นไปยังคนรุ่นหลังต่อไปได้

๔. วัฒนธรรมเป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา ในลักษณะนี้วัฒนธรรมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น สอนให้มนุษย์รู้จักหารอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ วางกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้สังคมทำงานไปได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความอยู่รอดของมนุษย์

๕. วัฒนธรรมคือกระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยามความหมายให้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งอาจแสดงออกได้ในรูปแบบของศาสนา พิธีกรรม แนวคิดพื้นฐานของระบบการเมือง ก่อให้เกิดการสร้างสถาบัน หรือองค์กรขึ้นมา เพื่อรองรับการนิยามความหมายต่างๆและเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

^๔ งามพิศ สัตย์สงวน. **หลักมนุษยวิทยาวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๓

๖. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลาที่อาจจะมีสาเหตุจากความคิดและค่านิยมที่มีวัฒนธรรมอื่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความพยายามที่จะควบคุมธรรมชาติและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น^๕

สรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่สืบทอดกันมาโดยมุ่งกระทำความอยู่ดี มีสุขของคนและสังคม โดยส่วนรวมวัฒนธรรม จึงต้องเชื่อมโยงระหว่างสภาพในอดีตสู่ปัจจุบันและสู่อนาคต ต้องเชื่อมโยงระหว่างคนในสังคม ซึ่งมีวัยต่างกัน ต้องเชื่อมโยงระหว่างสภาพตนเองต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และสภาพรอบโลก และต้องเชื่อมระหว่างคนกับธรรมชาติ วัฒนธรรมจะพัฒนาองกงามได้ ต้องอาศัยความเชื่อมโยงและความเข้าใจในหลากหลาย ความแตกต่างและจุดร่วมของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมของชาติและวัฒนธรรมของโลก

๒.๖.๒ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กุลธิดา สามะพุทธิ (๒๕๔๐) กล่าวว่า แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรมีการวางแผนในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆอีกมากซึ่งแนวคิดทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถประมวลเป็นหัวข้อสำคัญได้ดังต่อไปนี้^๖

๑. การตัดสินใจวางแผนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงคุณค่าทางด้านกายภาพและวัฒนธรรมของพื้นที่

๒. การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวภายในชุมชน ต้องคำนึงถึงศักยภาพในชุมชนต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งในแง่ของกายภาพ ระบบการบริการต่างๆและความเปราะบางทางวัฒนธรรม

๓. การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องยึดความสมดุลทางวัฒนธรรมและวิถีชุมชนเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อคุณภาพของมรดกวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

๔. การท่องเที่ยวจะต้องเป็นการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

๕. ชุมชนควรมีบทบาทในการวางแผน เพื่อการท่องเที่ยว และอนุรักษ์ชุมชนตั้งแต่เริ่มต้น

๖. ประชาชนในชุมชนควรจะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจจะอยู่ในรูปแบบที่แตกต่าง

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) ได้กล่าวถึงหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ประกอบด้วย ๔ ประการ ดังนี้^๗

^๕ ยศ สัตสมบัติ. มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๔๐

^๖ กุลธิดา สามะพุทธิ. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม..ทางเลือกใหม่ของการเดินทาง. กรุงเทพมหานคร :ม.ป.พ.๒๕๔๐

^๗ บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๒

๑. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

๒. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

๓. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมและการได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๔. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านหรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญอยู่ ๙ ประการ ประกอบไปด้วย

๑. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนคนรุ่นหลัง

๒. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ได้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้กระทบน้อยที่สุด

๓. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ต้องการศึกษาค้นคว้าความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

๔. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๕. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

๖. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาด ของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๗. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้

นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามการคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๘. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะดวกของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

๙. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอุ่นใจ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว อันเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสมดุลแห่งกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวและกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก่อประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน เนื่องจากประเทศไทยเป็นชาติที่มีความเจริญด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาแต่บรรพกาล สิ่งเหล่านี้เป็นสมบัติล้ำค่าที่แสดงให้เห็นถึงความดีงามที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยซึ่งแตกต่างจากชาติอื่นจึงเป็นสิ่งที่ยุทธศาสตร์ควรส่งเสริมคุณค่าและพยายามรักษาไว้ด้วยความรู้ ความฉลาดรอบคอบ มิให้สูญหายหรือเสื่อมโทรมไป

๒.๖.๓ หมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่น เพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพความรู้ความเข้าใจ และซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆอีกทั้งต้องคำนึงถึงผลที่กระทบที่จะเกิดต่อบุคคลวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุดในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้ และจ้างงานอันนำมาซึ่งพัฒนาเศรษฐกิจ

๒.๖.๔ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆอันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชานชมกับเอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทาง

วัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะสถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราว และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ต้องรับผิดชอบต่อปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม อยู่ ๔ ประการคือ

๑. เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

๒. เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดูแลรักษาให้คงไว้ถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๓. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย

๔. เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

๒.๖.๕ แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่าแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก ๓ ประการดังต่อไปนี้คือ

๑. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสดังกล่าวความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้

๒. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสดังกล่าวที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่า ความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

๓. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

๒.๖.๖ หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า จากแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นได้นำไปสู่หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๔ ประการ คือ

๑. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

๒. เป็นการท่องเที่ยวที่ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแค้นรักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

๓. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

๔. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเอง^๘

วรรณภา วงษ์วานิช (๒๕๔๖)^๙ กล่าวว่า การท่องเที่ยวรูปแบบนี้จัดขึ้นเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เนื่องในเทศกาลต่างๆ เป็นการสืบทอดและรักษามรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นไว้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ

๑. เป็นประเพณีหรือวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่เด่นของแต่ละท้องถิ่น และสมควรที่จะดำรงรักษาไว้สืบต่อไป

จะดำรงรักษาไว้สืบต่อไป

๒. เจ้าพื้นที่ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งด้านการวางแผน การจัดการ และการอนุรักษ์
๓. มีวิทยากรและมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น
๔. มุ่งให้นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความประทับใจ

และประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากเดิม^{๑๐}

๒.๖.๗ ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า จากหลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวไปแล้ว นำไปสู่ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญอยู่ ๙ ประการ คือ

๑. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

^๘ บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา.การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.๒๕๔๒

^๙ วรรณภา วงษ์วานิช.ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๔๖

๒. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ได้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้กระทบน้อยที่สุด

๓. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

๔. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๕. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

๖. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แหล่งอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๗. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๘. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

๙. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

๒.๖.๘ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี ๖ ด้านอิงตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังต่อไปนี้คือ

๑ องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะด้าน อันประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจอยู่ ๑๐ ประการ คือ

๑) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

๒) โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ

- ๓) สถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผงเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง
- ๔) ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก
- ๕) ศาสนา รวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
- ๖) ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ
- ๗) ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- ๘) วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร
- ๙) ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่างๆ
- ๑๐) ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

๒. องค์ประกอบด้านกระบวนการการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม โดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

๓. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้รับผลตอบแทนมูลค่าไร้อันตราย ซึ่งประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๔. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๕. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

๖. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม^{๑๐}

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางสู่สถานที่ตั้งของวัดและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อศึกษาธรรมะ บริบททางศาสนาที่เกี่ยวข้อง และพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนศึกษาประวัติความเป็นมาของมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานต่าง ๆซึ่งต้องยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

^{๑๐} บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๕๒

๒.๖.๙ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการวิเคราะห์ตาม SWOT

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาไว้ดังนี้

จุดแข็ง

๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถานจำนวนมาก มีวัดในพระพุทธศาสนามากถึง ๓๓,๙๐๒ แห่ง ทั้งนี้ในส่วนของวัดทางพุทธศาสนาได้มีการจำแนก ระดับของวัดในกลุ่มพระอารามหลวง มีทั้งหมด ๒๗๒ แห่ง แจกแจงออกเป็นระดับต่าง ๆ ๓ ระดับ คือ พระอารามหลวงชั้นเอก ชั้นโท ชั้นตรี ซึ่งแต่ละแห่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความสวยงามทางด้านประติมากรรม สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และ ประณีตศิลป์ เนื่องจากพระอารามหลวงเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น สมเด็จพระบรมราชาธิสมเด็จพะอยุธยา ทรงสร้าง หรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ หรือมีผู้สร้างน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเป็นวัดหลวง และวัดที่ที่ราชูปถัมภ์สร้าง หรือบูรณปฏิสังขรณ์ และขอพระราชทานให้ทรงรับไว้เป็นพระอารามหลวง เช่น วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร วัดสุทัศน์เทพวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นต้น นอกจากนี้ในวัดที่มีศักยภาพหรือมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จากการรวบรวมโดย www.thaitambon.com ที่มีการคัดเลือกวัดต่าง ๆ ในแต่ละตำบล ของแต่ละจังหวัด พบว่ามีวัดหรือศาสนสถานที่ถูกส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๒,๒๐๐ แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาค

๒. วัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะวัดในระดับอารามหลวง ส่วนใหญ่ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ มีจุดบริการขายดอกไม้ธูปเทียน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายอธิบายต่าง ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และมีการพัฒนาภูมิทัศน์อยู่ตลอดเวลา ด้านของการจัดการได้มีการแบ่งเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส มีการจัดการที่ชัดเจน เป็นสัดส่วนอย่างดี มีการปลูกต้นไม้ต่าง ๆ ทำให้บรรยากาศร่มรื่น สามารถเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย

๓. เมื่อพิจารณาจำนวนและความพร้อมของผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่พระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา พบว่า ในประเทศไทยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นจำนวนมาก และมีบุคลากรพร้อมสำหรับรองรับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของประเทศไทย อย่างไรก็ตามอาจยังไม่สามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านภาษา

จุดอ่อน

๑. ปัจจุบันวัดที่ได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว แต่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงยังมีอยู่ไม่มาก ดังนั้นในช่วงเทศกาลสำคัญประจำปีของประเทศไทย เช่น เทศกาลวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ จะมีนักท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมตามวัดที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ของวัดไม่สามารถดูแลเรื่องความสะดวกเรียบร้อยได้อย่างทั่วถึง ทั้งในเรื่องสถานที่จอดรถ ความสะอาดของทางเดินเท้า หรือห้องน้ำ เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่ประทับใจ

๒. งบประมาณจากภาครัฐ ในการใช้จ่ายดูแลศาสนสถานต่าง ๆ ในประเทศไทยยังมีอยู่ จำกัด ไม่มากเพียงพอสำหรับการทำงานบำรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัด จึงจำเป็นต้องมีการบริจาคจากบุคคลทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวซึ่งบางครั้งทำให้เสียภาพลักษณ์ของศาสนสถาน

๓. วัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งยังขาดแคลนพระสงฆ์หรือบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านศาสนาพุทธให้กับชาวต่างชาติ เนื่องจากปัจจุบันพระสงฆ์และเจ้าหน้าที่หรือคนดูแลภายในวัดหรือศาสนสถานต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติที่สนใจในศาสนาพุทธที่มาท่องเที่ยวตามวัดต่าง ๆ ได้

โอกาส

๑. ปัจจุบันคนไทยในเมืองประสบปัญหาความเครียดจากเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากภาวะเศรษฐกิจ และปัญหาภายในครอบครัว ทำให้คนส่วนใหญ่นิยมหันมาหาทางแก้ไขปัญหาด้วยการเข้าวัดหรือมาสนใจศึกษาทางธรรม หรือไปนมัสการเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงตามจังหวัดต่าง เพื่อเป็นสิริมงคลกับชีวิตมากขึ้น

๒. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวของ กทม. เข้ามา มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาอย่างจริงจัง โยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวไหว้พระให้ครบ ๙ วัด ภายใน ๑ วัน ในช่วงปีใหม่ที่กรุงเทพฯ หรือการท่องเที่ยววัดในเขตภาคกลาง และในเขตภาคเหนือ

๓. จากเดิมที่กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุมากกว่า ๕๐ ปีและผู้เกษียณอายุการทำงานแล้ว แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนาหรือที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบอิมมูญ เป็นการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อความสนใจในการท่องเที่ยวจำนวน ๘๔๑ คน พบว่า มีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เคยทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาสูงถึงร้อยละ ๔๘.๙ และนักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวเชิงศาสนามีอยู่ทุกช่วงอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุอยู่ในช่วง ๒๑-๓๐ ปี มีสัดส่วนของการไปท่องเที่ยวเชิงศาสนาสูงที่สุดถึงร้อยละ ๒๔.๘ รองลงมาคืออายุมากกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๒๐.๐) อายุ ๔๑-๕๐ ปี (ร้อยละ ๑๙.๒) อายุ ๓๑-๔๐ (ร้อยละ ๑๘.๗) และอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี (ร้อยละ ๑๗.๓) ตามลำดับ นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ๔๙๐ คน พบว่ามีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เคยทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาถึงร้อยละ ๔๔.๗

๔. ในปัจจุบันกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีนโยบายที่จะให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้เกิดความเชื่อมโยงของวัดกับคนในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นทำให้คนมีความสนใจในศาสนาเพิ่มมากขึ้น และสามารถส่งผลกระทบต่อถึงการท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้ด้วย

อุปสรรค

๑. การเข้าสู่ตลาดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้ประกอบการนำเที่ยวนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนพิธีเป็นอย่างดี ทราบประวัติสถานที่นำนักท่องเที่ยวไป ซึ่งในประเทศไทยมีผู้นำเที่ยวศาสนาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านศาสนา และมีบริษัทนำเที่ยวเชิงศาสนา

ไม่มากนัก เนื่องจากหัวหน้าทัวร์หรือผู้นำเที่ยวต้องเป็นผู้ที่ชื่นชอบ สนใจ และมีความรอบรู้เรื่องวัด สถานที่ต่าง ในแต่ละจังหวัดรวมทั้งเรื่องธรรมเนียม และประวัติศาสตร์ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นอย่างดี

๒. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาใหม่ ๆ ยังมีน้อย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงศาสนายังกระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ และเมืองท่องเที่ยวหลัก ๆ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต พระนครศรีอยุธยา เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีศาสนสถานที่สำคัญกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทำให้ขาดโอกาสในการขยายฐานนักท่องเที่ยว^{๑๑}

๓. ในภูมิภาคเอเชียมีหลายประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ และมีศาสนสถานที่มีความสวยงาม เช่น ประเทศญี่ปุ่น จีน เกาหลี เป็นต้น หรือแม้กระทั่งศาสนสถานของศาสนาอื่น เช่น วัดของศาสนาฮินดูที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงศาสนาของประเทศไทยมีคู่แข่งจากประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้มีหลายประเทศที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนาของตนเองผ่านสื่อโทรทัศน์ในรายการละครหรือภาพยนตร์ต่าง ๆ เช่น ประเทศเกาหลีส่งเสริมวัด Temple Stay ผ่านละครชุดเรื่อง “Full House” เป็นต้น

๒.๖.๑๐ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ โดยผลการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในระยะที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นความสำเร็จ ของการเติบโตในเชิงปริมาณทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพ ที่เป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ปัญหาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และการรองรับการขยายตัวของสาขาการท่องเที่ยวใหม่ๆ บุคลากรการท่องเที่ยว ยังขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่โอกาสทางการตลาดยังมีอีกมากจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยวในตลาดโลก รวมถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลง ในตลาดโลกที่จะเป็นทั้งปัจจัยเสี่ยงและสร้างโอกาสให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ดังนั้น การกำหนดทิศทาง การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะ ๓ ปีถัดจากนี้ไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ภารกิจ ที่จะต้องดำเนินการควบคู่และเกื้อหนุนกันไปทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมตลาด ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว

ผลการพัฒนาที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุล และ มีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนค่อนข้างสูง เนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดด จนเกิดปัญหาการรองรับไม่เพียงพอ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่วนแบ่งตลาด ๑ ใน ๓ ของนักท่องเที่ยว ทั้งหมดมาจาก ๒ ตลาด คือ ตลาดจีนและรัสเซีย และรายได้จากการ

^{๑๑} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ๒๕๕๙. กรอบนโยบายของคณะกรรมการการท่องเที่ยว แห่ง ประเทศไทย (ททท).พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ (ออนไลน์) เข้าถึงจาก <http://thai.tourismthailand.org/>.

ท่องเที่ยวกว่า ๒ ใน ๓ มาจากจังหวัดท่องเที่ยว เพียง ๕ จังหวัด ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ทางลบในตลาดหรือจังหวัดท่องเที่ยวหลัก จะส่งผลกระทบต่อการบินของ นักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทันที ซึ่งเคยปรากฏชัดเจนในช่วงวิกฤตต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น ภัยพิบัติจากคลื่น

สึนามิ จ.ภูเก็ต เหตุมหาอุทกภัยปี ๒๕๕๔ และเหตุความไม่สงบทางการเมืองในกรุงเทพฯ เป็นต้น

ดังนั้น การผลักดันและนำประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่งคั่ง และ ยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของรัฐบาล โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ นั้น จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อวางรากฐานการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในระยะยาว ในขณะเดียวกัน จะต้องทำให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้เพื่อฟื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศระยะสั้นเช่นกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว

แม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยจะได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบ ภายในประเทศมาอย่างต่อเนื่อง แต่การท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ของประเทศไทย และยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก นอกจากนี้ การรวมกลุ่ม เศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบ ทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ส่งผลให้มีการขยายตัว ของการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำ เกิดการลงทุน ของเอกชนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิด การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากร ด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นความท้าทายของการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว คือ จะทำอย่างไรให้สินค้าและบริการ ท่องเที่ยวของไทยมีคุณภาพ ได้มาตรฐานระดับสากล เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ โดยไม่ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพิ่มคุณค่าและมูลค่าสินค้าและบริการท่องเที่ยว กระจายรายได้สู่เกษตรกร และท้องถิ่น และยังคงรักษาลักษณะของชุมชน ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ในด้านนี้ จึงมุ่งเน้นการบูรณาการ การทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ โดยใน ระยะเร่งด่วนนี้ จะให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาสินค้าและบริการรายสาขาเพื่อพัฒนา สินค้าและบริการใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ การเร่งพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่สำคัญอีกประการคือ ปัญหาด้านความปลอดภัย การเอาเปรียบหรือหลอกลวงนักท่องเที่ยว การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทาย ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวประเทศไทยและเกิดการเที่ยวซ้ำ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลก การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

และแนวโน้ม การแข่งขันในอนาคตที่จะยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การกำหนดนโยบายและการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ช่วยสนับสนุน การส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งที่ผ่านมาการพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่าการบริหารจัดการยังมีจุดอ่อน ข้อด้อยอยู่หลายประการ ได้แก่ ขาดการบูรณาการงบประมาณและการประสานงานทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทำให้การพัฒนา การท่องเที่ยวขาดทิศทางที่ชัดเจน บุคลากรขาดทักษะและความรู้ด้านการจัดการและภาษา ขาดระบบ การจัดการข้อมูลในการบริหาร และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และกฎระเบียบที่ล้าสมัยไม่ทัน ต่อการแข่งขันและการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแนวทาง ในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ดังกล่าว โดยการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม ผ่านกลไกการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในทุกๆ ระดับ พัฒนาระบบข้อมูลและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งสำคัญ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งสามฝ่าย โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้ว ประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด^{๑๒}

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปราสาท หมายถึงโบราณสถานและปราสาทขอมที่ได้สร้างเอาไว้ในสถานที่ต่างๆซึ่งปรากฏอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่คู่กับเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ฮินดู ตามคติความเชื่อและศรัทธาของตน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ศิริวรรณ ทาปัญญา ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน:กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ที่มีถิ่นพำนักใกล้แหล่งโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ดีต่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน โดยให้ความเห็นว่า แหล่งโบราณสถานแต่ละแห่งเป็นสถานที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ ให้เป็นมรดกของแผ่นดิน ช่วยให้คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสิ่งสำคัญเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและเห็นว่าเป็นการขยายตัว

^{๑๒} กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา.๒๕๕๘. (ออนไลน์)

google.com.sa/article_๒๐๑๕๑๐๒๘๑๑๕๐๒๒๙_๒๒pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

ทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ที่อยู่อาศัยใกล้เคียง เพราะทำให้พวกเขามีรายได้ทุกวัน ทำให้ชีวิตในสังคมดีขึ้น^{๑๓}

หลักฐานของอาณาจักรโบราณที่เกี่ยวข้องกับบริเวณอีสานใต้ สามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวของกลุ่มชนต่าง ๆ ในบริเวณนี้โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่นหลายกลุ่มหลายเชื้อชาติที่ตั้งเป็นอิสระ มีความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นไมตรีและการทำสงครามกันโดยร่องรอยที่ยังคงทิ้งไว้เป็นหลักฐานที่สำคัญคือ หลักฐานโบราณคดี ได้แก่ ชุมชนโบราณ โบราณสถานและโบราณวัตถุ^{๑๔}

ขึ้น ศรีสวัสดิ์ ได้ศึกษา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม:กรณีวัฒนธรรมของชุมชนกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้พบว่า ๑) ชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้ยังมีอยู่จำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานีและบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งหมดประมาณ ๔๗๔,๔๘๖ คน โดยมีหนาแน่นในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ ส่วนลาวใต้มีอยู่ประมาณ ๔๕,๔๙๗ คน ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแขวงสาละวันและจำปาสัก ๒) ชุมชนชาวกวยทั้งเขตอีสานใต้และลาวใต้ มีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กันทางประวัติศาสตร์ทางชาติพันธุ์และทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาในตระกูลมอญ-เขมร มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาาร่วมกัน ๓)แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวย อาจทำได้โดยการสำรวจสภาพชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมและขึ้นบัญชีไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบของฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์และเผยแพร่ให้กับนักธุรกิจท่องเที่ยวโดยผ่านการประชุมสัมมนา ในรูปของเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์และอินเตอร์เน็ต เป็นต้น ๔) แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน^{๑๕}

เพ็ญจันทร์ จันท์แก้ว และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นชุดโครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยโครงการย่อย ๖ โครงการ เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การทำแบบทดสอบ การสัมภาษณ์และเจาะลึก การใช้แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม การศึกษาดูงานและการประชุม มาใช้เป็นแนวทางในการเสนอผลการวิจัย ในเชิงความรู้ เชิงพัฒนา และเชิงผลผลิตตามวัตถุประสงค์ ๓ ข้อดังนี้ ๑) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และพัฒนาการขายในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ๒) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ การพัฒนาการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน พัฒนาข้าวใหม่มัด พัฒนาชุดอาหารท้องถิ่น พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมือง ของที่ระลึก พัฒนาการผลิตสมุนไพรเชิงการค้าและ ๓) เพื่อการพัฒนาการขายในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า

^{๑๓} ศิริวรรณ ทาปัญญา,การอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม,(กรุงเทพมหานคร:จรัสสินทวงศ์การพิมพ์,๒๕๕๒),หน้า ๒๖.

^{๑๔} ศิริพร สุเมธรัตน์.รศ.,หลักฐานโบราณคดีในเมืองสุรินทร์,(สุรินทร์: โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท, ๒๕๕๐),หน้า ๑๑.

^{๑๕} ปวีณา โทณแก้ว,รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าลีซอ จังหวัดเพชรบูรณ์,มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์,๒๕๕๔,หน้า ๓๓.

ชุมชนได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มอาชีพวัฒนธรรมมั่งเข็กน้อย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มอาชีพวัฒนธรรมมั่งเข็กน้อยมีปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จสูง ชุมชน จึงร่วมกันทำแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์และพัฒนาการขยายฯ^{๑๖}

ภาสกร คำภูแสน ได้กำหนดว่า มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึงสถานที่ ซึ่งเป็นโบราณสถาน ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรมหรือแหล่งโบราณคดีทางธรรมชาติ เช่น ถ้ำ หรือสถานที่ก่อสร้าง หรือเชื่อมต่อกันที่มีความเป็นเอกลักษณ์หรือแหล่งสถานที่สำคัญที่ อาจจะเป็นผลงานจากฝีมือมนุษย์หรือเป็นผลงานร่วมกันระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ รวมทั้งพื้นที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี ซึ่งสถานที่เหล่านี้มีคุณค่าล้ำเลิศในทางประวัติศาสตร์ ศิลปะมานุษยวิทยาหรือวิทยาศาสตร์^{๑๗}

ธิติพงศ์ พิรุณ เสนองานวิจัยเรื่อง “ปราสาทพนมรุ้ง:แนวทางการอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม” พบว่า ประวัติและความเป็นมาของพิธีกรรมทางศาสนาที่ปราสาทพนมรุ้งมาจากความเชื่อว่า โบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับของพระศิวะ ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุดในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อบูชาพระศิวะเทพเจ้าแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู ตลอดจนเทพผู้รักษาปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีความมหัศจรรย์ มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ เพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับความสุขความเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ ช่วยรักษาการเจ็บป่วยได้และช่วยให้เกิดความสามัคคีในชุมชน^{๑๘}

ภควดี ปิตตาทะโน เสนองานวิจัยเรื่อง “นาฏยประดิษฐ์:การศึกษาประติมากรรมภาพสลักปราสาทพนมรุ้งเพื่อสร้างชุดการแสดง” ผลจากการวิจัยพบว่า ปราสาทพนมรุ้งสร้างจากหินทรายสีชมพู บนภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้วโดยพระเจ้าราเชนทรวรมันที่ ๒ ได้สถาปนาเทวาลัยแห่งนี้ถวายพระอิศวรที่เขาพนมรุ้งคำว่าพนมรุ้งหรือเดิมว่า (วนม รุง) หมายถึง ภูเขาอันยิ่งใหญ่ ประติมากรรมภาพสลักที่ปรากฏบนทับหลังหน้าบัน กรอบประตู และส่วนต่าง ๆ ของปราสาทพนมรุ้ง ส่วนใหญ่เป็นภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าในศาสนาฮินดู ภาพเล่าเรื่องราวและมหากาพย์ ภาพเทพประจำทิศต่าง ๆ และที่สำคัญบนทับหลังปราสาทปรangk์ประธานด้านทิศตะวันออก มีภาพสลักรูปพระนารายณ์บรรทมสินธุ์และภาพพระศิวะนาฏราชชุดการแสดงที่เกี่ยวข้องกับปราสาทพนมรุ้งในปัจจุบันคือ ระบายอัสพรพนมรุ้งและระบายพิมายปุระ เป็นการแสดงในเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบโบราณคดีหรือเรียกว่า นาฏยคดี^{๑๙}

^{๑๖} ศิริพร สุเมธรัตน์.รศ.,**หลักฐานโบราณคดีในเมืองสุรินทร์**, (สุรินทร์:โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท,๒๕๕๐), หน้า ๓๔.

^{๑๗} กฤษณ สมบุศย์รุ่งเรืองและคณะ, “การศึกษาอัตลักษณ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมย่านชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” รายงานการวิจัย ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,ปีการศึกษา ๒๕๕๓,หน้า ๒๐.

^{๑๘} ธิติพงศ์ พิรุณ, “ปราสาทพนมรุ้ง:แนวทางการอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”,ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.(บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,๒๕๕๓), หน้า ๑

^{๑๙} ภควดี ปิตตาทะโน, “นาฏยประดิษฐ์:การศึกษาประติมากรรมภาพสลักปราสาทพนมรุ้งเพื่อสร้างชุดการแสดง”,ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

สมบัติ ประจัญสานต์ เสนองานวิจัยเรื่อง, “สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทขอม กรณีศึกษา:จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทขอม นักวิชาการและบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่เห็นด้วยหากสถาปนิกจะนำลักษณะปราสาทขอมมาใช้ในการออกแบบลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยประเภทศูนย์วัฒนธรรม หรือพิพิธภัณฑ์ โครงการต่อไปในจังหวัดบุรีรัมย์และยอมรับว่ากลวิธีการออกแบบของสถาปนิก โดยการประยุกต์ให้รูปทรงหรือส่วนประกอบของสถาปัตยกรรมให้มีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะดั้งเดิมนั้นทำให้ลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมที่ปรากฏแสดงลักษณะปราสาทขอมได้ชัดเจน โดยทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่ต่างกันในบางลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรม ที่สถาปนิกสามารถออกแบบประยุกต์จากลักษณะดั้งเดิมแล้วทำให้สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่ออกแบบขึ้นใหม่ ให้คงแสดงลักษณะปราสาทของ ^{๒๐}

ธัญญพร เขียมรัมย์ เสนองานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กรณีศึกษา:ปราสาท หนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ปราสาทหนองหงส์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมและเป็นเพียงแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสัญจรผ่านไปมาเท่านั้น ซึ่งปราสาทหนองหงส์นั้นเป็นปราสาทขอมโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถให้ความรู้ในการเยี่ยมชมปราสาท ^{๒๑}

เทียนชัย ให้ศิริกุล, เสนองานวิจัยเรื่อง “บทบาทของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษา : ปราสาทหินพนมรุ้งและปราสาทกู่สวนแตง จังหวัดบุรีรัมย์” สรุปความได้ว่า ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติของประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งจากผู้อาวุโสในท้องถิ่นมากที่สุด สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่นที่รู้จักมากที่สุด คือปราสาทพนมรุ้ง ส่วนปราสาทกู่สวนแตงประชาชนรู้จักเป็นอันดับที่ ๔ ในเรื่องบทบาทเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบุคคลในท้องถิ่นควรมีบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมมากที่สุด เพื่อเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการดูแลรักษา ป้องกัน ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้มากที่สุด และส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้มีการตั้งกลุ่มอาสาสมัคร ชมรม เพื่อช่วยกันดูแลป้องกันโบราณสถานในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในระดับปานกลาง ^{๒๒}

ศศิธร จันทร์ใบ,(๒๕๔๕) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคติการออกแบบปราสาทหินพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า คติการออกแบบปราสาทหินพิมาย สามารถสรุป

^{๒๐} สมบัติ ประจัญสานต์, “สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทของกรณีศึกษา: จังหวัดบุรีรัมย์” คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง,๒๕๔๔). หน้า ๑

^{๒๑} ธัญญพร เขียมรัมย์, “แนวทางการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กรณีศึกษา : ปราสาทหนองหงส์อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์”,บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย ขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

^{๒๒} เทียนชัย ให้ศิริกุล, “บทบาทของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษา: ปราสาทหินพนมรุ้งและปราสาทกู่สวนแตง จังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหิดล,๒๕๓๘),หน้า ๗๕-๗๖.

เกณฑ์ของการออกแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดในการออกแบบปราสาทหินพิมายให้เป็นสัญลักษณ์ของจักรวาลและมณฑลได้ ๔ ประการคือ ๑) การเลือกทำเลที่ตั้งของเมืองและปราสาทที่อาศัยภูมิประเทศตามธรรมชาติเป็นส่วนของการสร้างเมืองตามระบบจักรวาลในพุทธศาสนา ๒) ระบบแผนผังของปราสาทที่เป็นโครงสร้างของปราสาทที่มีระเบียบคดล้อมรอบปราสาทประธาน โดยมีศูนย์กลางผังอยู่ที่ปราสาทประธาน และมีการออกแบบที่ยึดแผนภาพของมณฑลในศาสนาพราหมณ์เป็นแผนผังปราสาท อีกทั้งยังมีการออกแบบและการวางตำแหน่งอาคารต่าง ๆ ภายในแผนผังที่สะท้อนให้เห็นถึงแบบจำลองของจักรวาล ๓) ระบบการใช้แกนโลกเป็นแกนประธานของแผนผัง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิธีการโคจรของดวงอาทิตย์ ๔) การออกแบบแผนผังของภาพสลักบนหน้าบัน ทับหลังประดับประตู และกลีบบนที่ปราสาทประธาน ให้มีความสอดคล้องกับแผนผังของปราสาทและตัวอาคาร โดยมีการแบ่งเนื้อหออกเป็นห้อง และให้มีความสัมพันธ์กับระบบแนวแกนประธาน และตำแหน่งของเทพเจ้าในระบบ GPS

๒.๘ ข้อมูลจังหวัดสุรินทร์

บริบททั่วไปของสุรินทร์ ในบริบททั่วไปของจังหวัดสุรินทร์มีประวัติความเป็นมา สภาพ ลักษณะ การปกครอง การคมนาคม เศรษฐกิจและประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ และ ศิลปะการแสดงที่สำคัญต่างๆของจังหวัดสุรินทร์มีดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ ประวัติความเป็นมาของสุรินทร์

ในสภาพที่กล่าวถึงในสมัยโบราณ มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์ไม่มีปรากฏเป็นหลักฐานเอกสารที่แน่นอนจนจดบันทึกไว้เพียงสังเขป ส่วนมากได้มาจากคำบอกเล่าของผู้มีอายุ และได้เล่าต่อกันมา เอาแน่นอนไม่ได้ แต่จากการสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์ และ นักโบราณคดี ได้สันนิษฐานว่า พื้นที่ซึ่งเป็นภาคอีสานในปัจจุบันนี้เคยเป็นที่อยู่ของพวกละว้า และ ลาว มีแคว้นแคว้นอันเป็นเขตปกครองเรียกว่า “อาณาจักรฟูนัน” (ตามจดหมายเหตุจีนเรียกประเทศเขมรโบราณว่า ฟูนัน ภาคกลางและภาคอีสานของไทย ก็เป็นอาณาจักรฟูนัน ประชาธิปไตยในประเทศเขมรก็เรียกว่าชาวฟูนัน ซึ่งเป็นพวกตระกูลมอญ - เขมร พ.ศ.๑๐๙๓ แคว้นเจนละบกเมืองขึ้นก่อนกบฏ เจ้าจิตรเสน ชิงเอากรุงโตมู (สุมู) ได้เป็นกษัตริย์มีพระนามว่า พระเจ้าเหบทรวรมัน เรียกชื่อประเทศใหม่ว่าเจนละ พ.ศ. ๑๒๐๙ - ๑๓๔๕ อาณาจักรเจนละได้เกิดแตกกันเป็นสองประเทศ ทางแผ่นดินสูงตอนเหนือได้แก่ ภาคอีสาน และประเทศลาว เรียกว่า เจนละบก ทางแผ่นดินต่ำตอนใต้ได้แก่ ประเทศเขมร จรดชายทะเล เรียกว่า เจนละน้ำ คล้ายกับคำว่าที่ชาวสุรินทร์พูดว่า คแมร์กรอม คแมร์เลอร์^{๒๓}(เขมรต่ำ - เขมรสูง) กรอมแปลว่า ต่ำ ใต้ ล่าง และเรียกชาวเขมรที่อยู่ในประเทศกัมพูชาว่า คแมร์กรอม จนมาถึงในปัจจุบันนี้ ภาคอีสานนั้นเคยเป็นอาณาจักรเจนละบกเป็นอาณาจักรเขมรโบราณบางหัวเมืองคงรวมกับอาณาจักรเขมรตลอดสมัยกรุงสุโขทัย เช่น ในมณฑลอุดร นครราชสีมา จันทบุรี จนถึงกรุงศรีอยุธยาตอนต้นไทยได้รับเขมรตีได้นครหลวง (นครธม) เขมรเป็นเมืองขึ้นของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๑๘๙๕ ได้ขยายอาณาเขตไปทางตะวันออกได้ดินแดน นครราชสีมา และจันทบุรีไว้เป็นราชอาณาจักร เข้าใจว่าเมืองสุรินทร์และหัวเมืองแถบนี้รวมอยู่ในเขตราชอาณาจักรมาตั้งแต่ครั้งนั้น

เมื่อนับย้อนถอยหลังไปเป็นระยะเวลาประมาณ ๒,๐๐๐ ปี สมัยที่ละว้ามีอำนาจปกครอง อาณาจักรฟูนัน นั้น คงจะได้สร้างเมืองสุรินทร์ขึ้นและต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๑๐๐ พวกละว้าเสื่อม อำนาจลง ขอมเข้ามามีอำนาจแทน และตั้งอาณาจักรเจนละ หรืออิคานปุระ ส่วนพวกละว้าก็ถอยร่นไปทางทิศเหนือ ปล่อยให้พื้นที่ที่กว้างว่างเปล่าลงเป็นจำนวนมากจังหวัดสุรินทร์ก็คงทิ้งไว้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าและเป็นป่าดงอยู่ เมื่อของแผ่อำนาจการครอบครองดินแดนเดิมของละว้าแล้วขอมได้แบ่งการปกครองออกเป็น ๓ ภาค โดยตั้งเมืองศูนย์กลางการปกครองบังคับบัญชาขึ้น ๓ เมืองคือ เมืองละโว้ (ลพบุรี) เมืองพิมาย (อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา) และเมืองสกลนคร แต่ละเมืองฐานะเป็นเมืองประเทศราชเท่าเทียมกันและปกครองบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนครวัด อันเป็นราชธานีของขอม ซึ่งอยู่ในดินแดนเขมร

^{๒๓}คแมร์กรอม เป็นภาษาเขมรท้องถิ่นสุรินทร์ แปลว่า คแมร์ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในจังหวัดสุรินทร์กรอม แปลเป็นภาษาไทย ว่า ต่ำ ใต้ ล่าง “ คแมร์เลอร์” ในส่วนคำว่า เลอร์ นั้น มีความหมายตามภาษาท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์ว่า สูง เหนือ.

สมัยที่ขอมมีอำนาจนั้น เมืองสุรินทร์อาจเป็นดินแดนแห่งหนึ่งที่อยู่ในเส้นทางไปมาของขอมระหว่างเขาพระวิหาร เขาพนมรุ้ง นครธม ก็ได้ จึงปรากฏว่าได้มีการสร้างปราสาทหินขนาดเล็ก คำนวณอายุประมาณ ๑,๑๐๐ ปีเศษ เรียงรายอยู่ท้องที่อำเภอต่างๆ ตามชายแดนท้องที่จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ โดยเฉพาะในท้องที่อำเภอกาบเชิงจังหวัดสุรินทร์ มีปราสาทอยู่ริมเขาพนมดงรัก หรือ ดงแทรก เรียกว่าช่องตาเมื่อน มีปราสาทตาเมื่อนโต้ง (ปราสาทตามเมื่อนเล็ก) ปราสาทตาเมื่อนธม (ปราสาทตามเมื่อนใหญ่) มีวิหาร ระเบียงคด สระน้ำเรียงรายอยู่รอบๆ บริเวณปราสาท นอกจากปราสาทเหล่านี้ ก็มีปราสาทอื่นๆ อีกมากมาย ประมาณ ๒๕ แห่ง อยู่ตามท้องที่ อำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งสันนิษฐานว่าขอมสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักพล และประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา ระหว่างเดินทางจากนครวัด นครธม ข้ามเทือกเขาพนมดงรัก หรือดงแทรก มาสู่เมืองศูนย์กลางการปกครองทั้ง ๓ เมือง ดังกล่าวแล้ว และขอมยังยึดเอาเมืองสุรินทร์เป็นเมืองหน้าด่านใหญ่ เพราะขอมมีราชธานีอยู่ด้านใต้ของเทือกเขาใหญ่ คือ พนมดงรัก หรือ ดงแทรก เมื่อข้ามเทือกเขามาสู่ที่ราบทางทิศเหนือไปยังเมืองศูนย์กลาง คือ เมืองละโว้ เมืองพิมาย และเมืองสทศนคร เพราะเมืองสุรินทร์นั้นมีกำแพงดินและคูเมืองล้อมรอบ ๒ ชั้น เหมาะสมที่จะสร้างค่ายคูประตูหอรบเพื่อป้องกันการรุกรานของข้าศึกเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมีเมืองหน้าด่านรองลงไปอีก เช่น เมืองสิง (อยู่ในเขตอำเภอจอมพระในปัจจุบัน) บ้านปะปิต (อยู่ในเขตตำบลเขวาสินรินทร์) บ้านแสงพัน (เขตตำบลแกใหญ่) บ้านสลักไถ (อำเภอเมืองสุรินทร์ในปัจจุบัน) อำเภอเมืองสุรินทร์ในปัจจุบันนี้ ทั้ง ๔ แห่งนั้นปรากฏร่องรอยเช่น กำแพงเมืองเก่าให้เห็นอยู่ ส่วนที่ยังมีสภาพสมบูรณ์กว่าแห่งอื่น คือ บ้านปะปิต ตำบลเขวาสินรินทร์ ซึ่งมีกำแพงดินแดนและคูเมือง ๒ ชั้น ใหเห็นอยู่จนปัจจุบันนี้^{๒๔}

๒.๘.๒ เศรษฐกิจ

การอาชีพโดยส่วนใหญ่ของประชาชน คือ ทำนาทำไร่ (การเกษตรกรรม) ยังมีการปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การปลูกยางพาราตามที่ราบสูงที่ไม่สามารถปลูกข้าวได้ และมันสำปะหลัง อ้อย ยูคาลิปตัส การค้าโดยส่วนมากนั้นจะเป็นการค้าภายในท้องที่ ในแหล่งชุมชน การอุตสาหกรรมมีบ้างแต่ก็เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์มีทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในวงจำกัด จึงไม่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์มีผลจากองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ อาชีพของประชาชน ผลผลิตสินค้าพื้นเมือง และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแหล่งปราสาทต่างๆ และงานประจำปีของจังหวัดสุรินทร์ อาทิ งานช้าง งานแซนโฌนตา แต่งงานบนหลังช้าง งานบวชนบนหลังช้าง งานขึ้นเขาสวาย (พนมสวาย) งานแสดงชุดผ้าไหมสุรินทร์ ทรัพยากรด้านนี้ของจังหวัดสุรินทร์นำมาซึ่งเศรษฐกิจและถือว่ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมาก เป็นต้น

๒.๘.๓ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ

ประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญของเมืองสุรินทร์ถิ่นอีสานใต้ สถานที่สำคัญและมีชื่อเสียง ทางวัฒนธรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียง เช่น วัดบูรพารามซึ่งเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอด (ประจักษ์) ซึ่งเป็นพระพุทธรูปโบราณที่ชาวจังหวัดสุรินทร์ให้ความเคารพนับถือมาก สถานที่ที่ตั้งคือ ตำบล

^{๒๔}ศิริพร สุเมธรัตน์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐ - ๒๔.

ในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ นอกจากนั้นยังมีปราสาทที่สร้างในอริยธรรมขอมโบราณ เช่น ปราสาทเมืองที ปราสาทช่างปี่ ปราสาทตาเมือนโต๊จ ปราสาทตามเมือนธม ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโปน ปราสาทบ้านไพล ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านปราสาท ปราสาทหมื่นสีใหญ่ ปราสาทหมื่นสีน้อย ปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ และที่ปรากฏในอำเภออื่นๆ อีกมากมาย มีสถาบัน การศึกษาระดับวิทยาลัย ๑๓ แห่ง นอกจากนั้นก็เป็น สถาบันที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี สำคัญในรอบปีของชาวสุรินทร์คือ ประเพณีขึ้นเขาสวาย ประเพณีแซนโฎนตา บูชาบรรพบุรุษ และ งานช่างจังหวัดสุรินทร์ งานประจำปีสำคัญของระดับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยุ่จักกันนั้นคือ การแสดง (siff) สุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ งานเกษตรแห่งชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานสุรินทร์ เป็นต้น

๑.ความเชื่อ

ความเชื่อที่กล่าวนี้ เป็นความเชื่อของชาวไทยเขมรสุรินทร์ที่มีการผสมผสานของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่โดยมากนั้น กลุ่มประชากรจะเป็น กลุ่มชาวไทยเขมร แต่เดิมพื้นที่ หรือบริบทจังหวัดสุรินทร์ มักมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาแต่โบราณในเรื่อง ในเรื่องภูติผีวิญญาณ อำนาจเหนือธรรมชาติ เครื่องรางของขลัง และการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของท้องถิ่นด้วย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอ รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือในหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในคำสอน หรือในบุคคล หรือการยึดถือในสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือมนุษย์ หรือธรรมชาติของบุคคลกลุ่มชน หรือสังคม เช่น คนไทยมีความเชื่อใน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชาวไทยภูมมีความเชื่อเกี่ยวกับผีมอ^{๒๕} ชาวไทยเขมรมีความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ เทพ เทวดา ชาวไทยลาวมีความเชื่อในอำนาจพญาแถน ผีปู่ผีย่า เป็นต้น

ความเชื่อ หมายถึง ทศนคติ (ความคิด) ของผู้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ ในการที่จะยอมรับและยึดถือสิ่งที่ ได้รู้ ได้เห็น โดยไม่ต้องการเหตุผลมาอธิบาย และไม่จำเป็นว่าสิ่งที่เชื่อนั้น จะมีหลักฐานหรือไม่มีหลักฐาน เป็นการยอมรับต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง ในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความยำเกรง^{๒๖}

ความเชื่อ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากความหวาดกลัวภัยธรรมชาติระยะแรกๆ ของมนุษย์ต่อมาก็มีความหวาดกลัวเรื่องวิญญาณของบรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในชุมชนของตนที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเกิดความ

^{๒๕}เรณู เหมือนจันทร์ฉาย, “อิทธิพลความเชื่อประเพณีและพิธีกรรมของชาวไทยโชน่งที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต”,ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา,(บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาลัษณ์มหิดล),หน้า ๔๒.

^{๒๖}พระเตียรวิทย์ อตตสนโน (โอชาวัฒน์) ,“การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาของร่างทรง : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”,ปริญญาพุทธศาสนมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๔๘), หน้า ๕ .

หวาดกลัวในสิ่งเหนือธรรมชาติจึงต้องมีการบวงสรวงเช่นไหว้บูชา ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ยังยึดถืออยู่ คือ เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่คนในชุมชนนั้นยึดถืออยู่^{๒๗}

๒. ความเชื่อเกี่ยวกับผีวิญญาณ

ความเชื่อได้ส่งผลผลิตให้เกิดวัฒนธรรมประเพณีพิธีกรรม และกำหนดเป็นจารีตเพื่อ เป็นแนวปฏิบัติตาม เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับภูตผีวิญญาณ และความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจลึกลับต่างๆ มนุษย์จึงนำเอาแนวความเชื่อนั้นๆ มาถือปฏิบัติในกลุ่มของตน^{๒๘} การเกิดขึ้นของ ความเชื่อ เนื่องด้วย เกิดจากความหวาดกลัวภัยธรรมชาติระยะแรกๆ ของมนุษย์ต่อมาก็มีความหวาดกลัวเรื่องวิญญาณของ บรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในชุมชนของตนที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเกิดความหวาดกลัวในสิ่งเหนือ ธรรมชาติจึงต้องมีการบวงสรวงเช่นไหว้บูชาความเชื่อเหล่านี้ยังยึดถือและปฏิบัติตามอยู่ คือเป็นความ เชื่อดั้งเดิมที่คนในชุมชนนี้ได้ยึดถือสืบต่อกันมาอยู่^{๒๙} ความเชื่อดั้งเดิมของชนชาติไทยเป็น เช่นเดียวกับชนชาติอื่น คือ เชื่อในอำนาจลึกลับของธรรมชาติ ของวิญญาณ ซึ่งเรียกว่าผี^{๓๐} ผี วิญญาณในความเชื่อชาวไทย จำแนกได้ ๖ ประเภทคือ

ผีหรือวิญญาณ ส่วนเรื่องภูตผีวิญญาณที่มีพลังอำนาจ จนสามารถเข้าสิงมนุษย์ได้ หรือ สามารถติดต่อกับมนุษย์ได้ ก็มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกเช่นเดียวกันดังแสดง ไว้ดังนี้ “...อันตราย ๑๐ ประการ...สมัยนั้น พวกภิกษุฉัพพัคคีย์ ยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงโดยย่อเมื่อไม่มีอันตราย...พระผู้มีพระ ภาคเจ้ารับสั่งว่า “ภิกษุทั้งหลาย เมื่อไม่มีอันตรายไม่เพียงยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงโดยย่อ ภิกษุสงฆ์หมู่ใด ยกขึ้นแสดงต้องอาบัติทุกกฏ ภิกษุทั้งหลายเมื่อมีอันตราย เรานุญาตให้ยกปาติโมกข์ขึ้นแสดงโดย ย่อ” อันตรายทั้งหลาย มีต่อไปนี้ ๑) พระราชาเสด็จมา ๒) โจรมาปล้น ๓) ไฟไหม้ ๔) น้ำหลากมา ๕) คนมามาก ๖) ผีเข้าสิงภิกษุ ๗) สัตว์ร้ายเขามา ๘) งูร้ายเลื้อยเข้ามา ๙) ภิกษุจะถึงเสียชีวิต ๑๐) มีอันตรายแก่พรหมจรรย์^{๓๑} “สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งเป็นไข้เพราะถูกอมมนุษย์เข้าสิง”^{๓๒} อาจารย์ และอุปัชฌาย์ช่วยกันรักษาภิกษุนั้น แต่ไม่สามารถรักษาให้หายได้ ภิกษุนั้นเดินไปที่ร้านขายหมูแล้ว กินเนื้อดิบๆ ต้มเลือดสดๆ โรคมมนุษย์เข้าสิงของภิกษุนั้นจึงสงบ ภิกษุทั้งหลายจึงนำเรื่องนี้ไปกราบ ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าให้ทรงทราบ. พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งว่า “ภิกษุทั้งหลาย เรา อนุญาตเนื้อดิบ เลือดดิบ ในเมื่อมีโรคมมนุษย์เข้าสิง”^{๓๓} ที่ผู้วิจัยได้ยกมาแสดงตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เรื่องผี วิญญาณ จัดเป็นพลังอำนาจภายนอก และมีอิทธิพลต่อมนุษย์ได้ และเรื่องหมอทรง จึงเป็น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเป็นไปได้ในทางพระพุทธศาสนา ส่วนเรื่องผีสาวเทวดาที่สามารถ ติดต่อกับมนุษย์ เช่น พระพุทธเจ้า และ พระสาวก ก็มีหลักฐานในพระไตรปิฎกเช่นกัน

^{๒๗}ศิริพร สุเมธรัตน์, **ประวัติศาสตร์ถิ่นเมืองสุรินทร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๐๐ เล่ม , (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์: โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ , ๒๕๕๓), หน้า ๓๗๒.

^{๒๘} อิศราพร จันทร์ทอง, “บทบาทหน้าที่ของพิธีกรรมแก้ลมของชาวกูย บ้านลำโรงทาบ อำเภอ ลำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”, ม.ป.ท.,(มนุษย์วิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ, ๒๕๓๗) , หน้า ๔๑.

^{๒๙} ศิริพร สุเมธรัตน์, **ประวัติศาสตร์ถิ่นเมืองสุรินทร์**, หน้า ๓๗๒.

^{๓๐}วิลาสสินี ศรีนุเคราะห์, “ปลัดโจล :กรณีศึกษาพิธีไหว้ครูเพื่อสืบทอดพิธีกรรม อันเนื่องมาจากความเชื่อของ ชาวไทย เขมร สุรินทร์”, (คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ , ๒๕๕๓), หน้า ๒ -๓.

^{๓๑} วิ.ม. (ไทย) ๑ / ๑๘๘ / ๑๗๒.

^{๓๒} อมนุษย์เข้าสิง ในที่นี้หมายถึง ผีเข้า.

^{๓๓} วิ. ม. (ไทย) ๕ / ๒๖๔ / ๔๙ .

ความเชื่อเรื่องผี (กะโม่ย)^{๓๔} ชุมชนมีความเชื่อเรื่องผีที่ฝังแน่นอยู่ในวิถีชีวิตทั้งพิธีกรรม ประเพณีตั้งแต่เกิดจนตายโดยความเชื่อเรื่องผีเป็นหลักใหญ่คล้ายคลึงกันแต่ต่างกันในเรื่องรายละเอียดการปฏิบัติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความเชื่อเรื่องผีเป็นความเชื่อที่ใช้อธิบายหรือแสดงที่มาของสิ่งที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยสัมผัสทั้งห้า ดังนั้น “ผี” จึงมีความหมายเหนือคนอาจทำให้มนุษย์ได้รับผลดี หรือ ผลร้ายได้ สังคมมีความเชื่อเรื่องผีซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับผีจะมีการแบ่งประเภทของผีในลักษณะต่างๆ ได้แก่

๑. ผีฟ้า: เทวดา^{๓๕} ความเชื่อเรื่องผีฟ้าสำหรับสังคม ชุมชนของชาวสุรินทร์ “กวย” จะเชื่อว่า “ผีฟ้า” คือผีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเหนือผีอื่นๆ โดยบริเวณที่อยู่ตามเทือกเขาสูง บริเวณต้นน้ำและอยู่ไกลสุดขอบฟ้าดังปรากฏในพงศาวดารเมืองแกลง เล่าถึงแกลงเป็นผู้สร้างโลกและกำเนิดมนุษย์ที่เกิดจากน้ำเต่าลูกเดียวกันและต่อมามนุษย์ก็กระจายเผ่าพันธุ์ แกลงจะส่งผู้ปกครองลงมาดูแลมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้น “เทวดา” คือผีที่อยู่บนฟ้าเป็นทั้ง “ผี” เป็นทั้ง “ฟ้า” โดยใช้การรวมคำว่า “ผีแกลง” ดังนั้นความเชื่อเรื่อง “เทวดา” เป็นระบบความเชื่อที่เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติบนท้องฟ้าที่มีมหิทธานุภาพที่มนุษย์ต้องสยบกราบไหว้บวงสรวงบูชา อ่อนวอน^{๓๖} เป็นความเชื่อของกลุ่มชนในระดับชนชาติที่มีขอบเขตการแพร่กระจายในภูมิภาค ดังนั้น “ผีแกลง” จึงไม่ใช่ผีที่ทำร้ายหลอกหลอนผู้คนแต่เป็นผีที่ “ให้คุณและให้โทษ” ในลักษณะ “พิชิตคนพาลอภิบาลคนดี” ^{๓๗}

สำหรับความเชื่อของชาวไทยเขมร (คแมร์) นั้น จะไม่เรียกว่า “ผีฟ้าพญาแกลง” แต่จะใช้คำว่า ติว – ดา (เทวดา) แทนโดยจะบูชาบวงสรวงในฐานะเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจอิทธิฤทธิ์ที่จะดลบันดาลสิ่งที่คุณครองปกป้องรักษาให้ได้รับความเป็นอยู่ที่ดีร่มเย็นเป็นสุข

๒. ผีเมือง คือ เทวดาประจำหลักเมือง (ตาละมิง) ผีเมืองเป็นผีที่ปกป้องรักษาเมือง คือ เจ้าเมืองผู้ตั้งเมืองในอดีตที่ผ่านมาแม้ว่าจะตายไปแล้ววิญญาณก็จะอยู่ปกป้องรักษาเมืองกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำเมือง ดังนั้นผีประจำเมืองจึงทำหน้าที่ดูแลรักษาเมืองจึงเรียกว่า “อารักษ์เมือง”^{๓๘} เวลาเรียกขานจะเรียกว่า “พระเสื้อเมืองทรงเมือง” คำว่า “เสื้อ” มาจากคำว่า “เชื้อ” ซึ่งเป็นสายตระกูลของผีเมือง สำหรับความเชื่อเรื่องผีเมืองนี้จะปรากฏหลักฐานบันทึกจากคณะสำรวจนายเอเตียน แอมอนิเยร์ (Etienne Aymonier) เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลฝรั่งเศสซึ่งเดินทางมาเมืองสังขะ (อำเภอสังขะ จ.สุรินทร์) เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๒๖ มีข้อความ ดังนี้ “เมืองสังเกียะ (Sangkenh) มีกระท่อมราว ๑๐๐ หลังตั้งอยู่บนเนินดิน...รอบเมืองเป็นที่ราบต่ำ มีลำห้วยแสนไหลผ่านทางทิศตะวันออก... ใกล้กับวิหารของวัดกลางมีเจดีย์เล็กๆ อยู่ ๓ องค์ เป็นที่บรรจุอัฐิของเจ้าเมืองสังขะและภรรยา... มีชาวสยามและชาวจีนจำนวนหนึ่งเดินทางผ่านมาเพื่อมาทำมาค้าขายแต่พวกเขาก็ไม่ได้พักค้างแรม เนื่องจากหวาดกลัววิญญาณศักดิ์สิทธิ์ที่คนพื้นเมืองเรียกว่า “

^{๓๔} ภาษา กวย สุรินทร์ “ผี” เรียกว่า “กะโม่ย”:spirit of ghost

^{๓๕} ภาษา กวย, สุรินทร์ “เทวดา” แปลว่า “เทวดา”

^{๓๖} ศิริพร สุเมธรัตน์, **ประวัติศาสตร์ถิ่นเมืองสุรินทร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๐๐ เล่ม , (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์: โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ , ๒๕๕๓), หน้า ๓๗๒ – ๓๗๓.

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๗๓.

^{๓๘} “อารักษ์” มาจากคำคแมร์ (เขมร) สุรินทร์ว่า “อระ” แปลว่า ผู้ดูแลรักษา

โตนเหงา”: Daun Ngao^{๓๙} ซึ่งมีสถานพำนักอยู่ทางทิศตะวันออกของเมือง วิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของโตนเหงาได้สำแดงเดชให้คนแปลกถิ่นต้องล้มตายไปหลายคนด้วยกัน... หากผู้ใดแสดงท่าทีโยโสโง่งงหรือ จองหงหรือ หยาบคาย...^{๔๐} แสดงถึงความเชื่อเรื่องผีเมืองซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน ทำให้ผู้คนที่เดินทางต้องทำการระต่อการมาอยู่อาศัยกับคนในท้องถิ่น

๓. ผีเจ้าที่ เจ้าทาง คือ พระภูมิ สำหรับผีเจ้าที่ เจ้าทางนี้เป็นความเชื่อว่า “ผี” อยู่ประจำที่ในทุกหนทุกแห่งที่เรียกว่า “ภูมิ” ซึ่งแปลว่า “ที่อยู่” ภาษาเขมร (คัมภีร์) สุรินทร์เรียกว่า “ปุม Phum” ดังนั้นสรรพสิ่งทุกอย่างจึงมีผีเจ้าที่เจ้าทางเต็มไปหมดเพื่อคอยดูแลบริเวณเฉพาะของตนเองจึงต้องมีการสร้างที่อยู่ให้ เรียกว่า “ศาลพระภูมิ”^{๔๑} จึงมีการตั้งศาลไว้เฉพาะแห่งเพื่อทำพิธีบูชาเช่นไหว้บางที่อาจจะเป็นการตั้งศาลเป็นการถาวร หรือ บางแห่งอาจจะตั้งศาลเล็กชั่วคราวก็ได้ เช่น พระภูมิเขตพื้นที่บ้านเรือน (ศาลพระภูมิ) พระภูมินา –สวน หรือที่เป็นบริเวณต้นไม้ใหญ่ หนอง บึง ทางน้ำไหล จอมปลวก^{๔๒} ความเชื่อเรื่องผีเจ้าที่เจ้าทางนั้นชาวชุมชนจะให้ความเชื่อมาก โดยแต่ละบ้านจะมีการตั้งศาลพระภูมิ แม้นแต่เมื่อถึงเวลา แชนอาหะ (พิธีเซ่นสรวงบรรพบุรุษ) ทุกคนจะให้ความร่วมมือกัน โดยที่ชาวชุมชนจะมีการตั้งศาลปูตา ไร่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ๓ และหมู่ ๓ จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าชาวชุมชนจะให้ความเชื่อในเรื่องภูต ผีเจ้าที่เจ้าทาง ค่อนข้างสูง

๔. ผีประจำ คือ บ่วงบาศ สำหรับความเชื่อเรื่องผีประจำนั้น หมายถึง การกระทำพิธีอัญเชิญผี หรือ ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ ปู่ย่าตายาย ครูอาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมาสิงสถิตอยู่ในเชือกที่ทำขึ้น “ผีประจำ” จะช่วยดูแล ค้ำครองดูแลให้ประสบความสำเร็จในการใช้เชือกหรือ บ่วงบาศที่ปลูกเสกแล้วนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการจับช้างป่า ซึ่งเชือกประจำนี้จะทำด้วยหนังควายที่มีความเหนียวทนทานมาก ถ้าต้องการให้เชือกบาศยาวเท่าใดก็ต่อแผ่นหนังยึดออกไปเท่านั้น การเพิ่มความขลังของเชือกบาศคือการใช้ทองคำหนักประมาณ ๑ หุนหรือ ๑ หลี ใส่ไว้ในเกรียวเชือกหนึ่งเพื่อเป็นเคล็ดถือเป็นการเพิ่ม “ความขลัง” เมื่อผ่านการประกอบพิธีเชิญผีสถิตในเชือกแล้วเชือกนี้จะเรียกว่า “เชือกประจำ” คนในครอบครัวทุกคนจะให้ความเคารพนับถือ และต้องจัดวางไว้เป็นสัดส่วนเฉพาะแยกต่างหากจากสิ่งของชนิดอื่น – ส่วนใหญ่จะสร้างโรงเก็บไว้บูชาโดยตั้งไว้หน้าบ้านเรียกว่า ศาลประจำ เป็นศาล ๔ เสา ยกพื้นสูงประมาณ ๒ เมตร มีการวางเครื่องเซ่นไหว้เมื่อถึงคราว ถ้าเซ่นไหว้ บูชาถูกจะทำให้มีความสำเร็จแก่ผู้บูชา^{๔๓} ชาวชุมชนจะให้ความเชื่อเคารพยำเกรง ในเชือกประจำมาก ถ้าผู้ใดป่วยไข้โดยที่รู้สาเหตุว่าเป็นผีประจำทำแล้วจะมากกระทำพิธีกรรมเช่นไหว้ อาการของผู้นั้นก็หายขาดโดยอัศจรรย์ อันเป็นที่เคารพแก่ผู้คนในชุมชน ส่วนที่มีเชือก

^{๓๙} “โตนเหงา” คือปราสาทขอมอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองสังขะ เป็นปราสาท ๓ องค์ เรียงกันแนวเหนือใต้อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ – ๑๗

^{๔๐} ศิริพร สุเมธรัตน์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์, พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๐๐ เล่ม, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์: โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗๖.

^{๔๑} ศาลพระภูมิ, ภาษาเขมร, (เขมร) สุรินทร์ คือ “ซาน เปรียะภูมิ”

^{๔๒} ผีที่อยู่บริเวณจอมปลวกคนเขมร, (เขมร) สุรินทร์ เรียกว่า “จราบ”

^{๔๓} ศิริพร สุเมธรัตน์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์, หน้า ๓๘๑.

ประกานี้ ชาวชุมชนอดีตชาวชุมชนผู้เฒ่าผู้แก่นั้นเคยเป็นผู้เลี้ยงช้าง จับช้างป่ามาแต่ก่อน จึงมีการนับถือ บูชาสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

๕. ผีปอบ หมายถึง “หะหนะ”^{๔๔} หรือ “ทโม่บ” เป็นผีจำพวกหนึ่งที่เกิดจากการเรียน คาถาอาคมปฏิบัติตามไม่ได้จึงกลายเป็นปอบ ปอบนั้นเป็นสิ่งที่คนในชุมชนให้ความรังเกียจมาก เพราะปอบเป็นอันตรายแก่คน ที่อยู่ร่วมกัน สร้างความเดือดร้อน ผู้ที่เป็นปอบส่วนมากจะถูกไล่ให้ออกไปจากหมู่บ้าน หรือต้องฆ่าทิ้ง ชาวชุมชนบ้านศาลาสამคี่ นั้นให้ความเชื่อในเรื่อง ปอบ นี้มากตามบ้านต่าง ๆ เมื่อรู้ว่าผีเป็น ปอบ เช่นชาวชุมชนจะเดือดร้อนมาก แพบอนกันไม่หลับเลยทีเดียว ต้องมีการทำพิธีกรรมบางอย่าง อาจเชิญอาจารย์ ไม่ว่าจะ เป็น พระสงฆ์ หรือ อาจารย์ (หมอผี) มาทำพิธีขับไล่เลยทีเดียว แสดงให้เห็นว่าชาวชุมชนมีความเชื่อในเรื่องนี้ค่อนข้างสูงทีเดียว

๓. ความเชื่อที่มีต่อเทวดาอารักษ์ คำว่าอารักษ์ หมายถึง รุกขเทวดา เจ้าทุ่ง เจ้าท่า เจ้าป่า เจ้าเขา พระภูมิเจ้าที่และผีประจำเมือง เป็นต้น มีการนับถือมาตั้งแต่อดีตบรรพกาลแม้แต่ในสมัยสุโขทัยยังมีจารึกกล่าวไว้ในจารึกสุโขทัยกล่าวถึงผีที่เป็นเทวดาอารักษ์ว่า “เบื้องหัวนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีภูมิจักรุกขอยู่ มี สรีดงศ์ มีป่าพราว ป่าลาง มีป่าม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก มีพระชะพง ผี เทพดา ในเขอันนั้นเป็นใหญ่กว่าผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยนี้แล้วไหว้ดีพลีลูกเมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีไหว้ดี พลี บ่ถูก ผีในเขายังบ่คุ้มบ่เกรง เมืองนี้หาย”^{๔๕} ตามความหมายอารักษ์ คือ ผีหรือเทวดาที่ดูแลรักษาเมืองตั้งแต่บรรพกาลแม้ปัจจุบันก็ยังมีการเซ่นไหว้ บวงสรวง แก้วดวงวิญญานด้วยความเชื่อว่าวิญญานเหล่านี้สามารถให้คุณและให้โทษได้ ความเชื่อในเทวดาอารักษ์นี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวไทยเขมร ที่ให้ความเชื่อถือและความเคารพต่อต้นไม้ใหญ่ ต่อสถานที่สำคัญเก่าแก่ ที่ยังมีปรากฏในปัจจุบันนี้

๔. ความเชื่อในวิญญานบรรพบุรุษ ความเชื่อที่มีต่อผีบรรพบุรุษ ได้แก่ ผีปู่ย่าตายาย และหรืออาจเป็นผีเรือน^{๔๖} ชาวไทยสมัยโบราณเชื่อว่าเมื่อตายไปแล้ววิญญานจะออกจากร่างไปสู่ที่ต่างๆ ตามกรรมที่ตนทำไว้ เช่น ไปเกิดบนสวรรค์หรือ ตกนรกไปเกิดใหม่หรือยังเวียนว่าย คุ่มครองรักษาบุตรหลานอยู่ตามบ้านเรือน ผีเรือนนั้น นอกจากจะคอยคุ้มครองบุตรหลานแล้วยังคอยคุ้มครองบุตรหลานไม่ให้ทำผิดประเพณี ถ้าทำผิดประเพณี เช่น ฟัน้องทะเลาะวิวาทกัน หรือลูกหลานปล่อยตัวให้ชายเขยชมก่อนแต่งงาน ผีเรือนจะโกรธผู้กระทำผิดจะต้องเสียผี คือ ทำพิธีบวงสรวงขอขมามีฉะนั้นผีวิญญานบรรพบุรุษ หรือผีเรือนจะทำร้าย ^{๔๗}

ดังนั้น ผีบรรพบุรุษ หมายถึง บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วจะมาคุ้มครองครอบครัวให้มีความเจริญ สุขและลูกหลานต้องเชิญวิญญานบรรพบุรุษมาอยู่ที่ “กะล่อห้อง” วิญญานที่เชิญมาอยู่เรียกว่า “ผีเรือน” ทุก ๒ ปี ๓ ปี จะเซ่นไหว้ผีเรือน เรียกว่า พิธีแซนปะเตียะ^{๔๘} ผีบรรพบุรุษ ได้แก่ วิญญาน ที่ยังอาศัยอยู่คู่กับลูกหลาน ที่สถิตนั้นก็คือบ้านเรือน ที่ลูกหลานจะสร้างหิ้ง

^{๔๔} คำว่า “หะหนะ” เป็นภาษา กูย ว่า ปอบ

^{๔๕} กรมศิลปกร, พุทธศักราช ๒๕๑๕, หน้า ๙.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางสมคิด เรื่องสุข,ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๑

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

^{๔๘} เรณู เหมือนจันทร์ฉาย, “อิทธิพลความเชื่อประเพณีและพิธีกรรมของชาวไทยโชนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต”, ปรัญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา, (มหาลัสมหิดล), หน้า ๑๔๑.

บูชาเล็กๆไว้ที่หัวนอน หรือห้องใดห้องหนึ่ง เพื่อกราบไหว้บูชา ผีบรรพบุรุษนั้นเป็นผีต้นตระกูลตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ที่เราเรียกว่า ผีปู่ย่าตายายนั่นเอง ซึ่งผีบรรพบุรุษนั้นจะให้การคุ้มครองรักษาบ้านเรือน ลูกหลานให้ร่มเย็นเป็นสุข แต่ลูกหลานทุกคนก็ต้องอยู่ในกฎบ้านด้วยเช่นกัน เช่นพี่น้องไม่ทะเลาะกัน ลูกหญิงไม่เสียตัวก่อนแต่งงาน และภายในบ้านในปีหนึ่งๆ จะมีการเซ่นไหว้แก่ผีบรรพบุรุษ บวงสรวงสังเวย บางทีก็จัดพิธีทำบุญให้เพื่อความเป็นมงคลแก่ตนและครอบครัว มีการรักษา สืบทอด ในการนับถือเมื่อมีเวลางานปี ลูกหลานที่อยู่ต่างบ้านต่างเมืองนั้นจะมาร่วมพิธีกรรมเซ่นไหว้ด้วยเสมอ แต่จะไปเซ่นไหว้ที่บ้าน โคตรใหญ่ของตนเท่านั้น

ความหมาย ของผีบรรพบุรุษ คือ ผีปู่ย่าตายายแห่งต้นตระกูลในชุมชนแต่ละแห่งที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งผีบรรพบุรุษคู่แรกของชุมชนนั้นภาคเหนือเรียกว่า “ปู่สะย่าสะ” ภาคอีสานเรียกว่า “ปู่สังกะสาอย่าสังกะสี” ส่วนภาคกลางเรียกว่า “ยายกะลา ตากะลี” ดังนั้นในการเล่าเรื่องโบราณที่หาระยะเวลาไม่ได้จะเริ่มต้นเล่าเรื่องมักเริ่มต้นว่า “กาลครั้งหนึ่ง นานมาแล้ว” ซึ่งผีบรรพบุรุษจะแยกเป็นผีบรรพบุรุษประจำหมู่บ้าน เรียกว่า “ผีบ้าน” หรือ ผีประจำบ้านแต่ละหลัง เรียกว่า “ผีเรือน” เป็นต้น^{๔๙}

๕. ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นดินแดนที่มีความเป็นมาอันยาวนาน มีศิลปะวิทยาการในด้านการแสดงต่างๆ ทั้งเป็นแบบท้องถิ่น พื้นบ้าน ดังนี้

ศิลปะการแสดงเจริญของชาวไทยเขมรสุรินทร์ หมายถึง แสดง ที่มีผู้ร้องทั้งชายและหญิง การร้องเจริญมีหลายชนิด เช่น เจริญนอระแวง เป็นเพลงร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงต่างฝ่ายมีบทร่อนนำ จากนั้นลูกคู่จะร้องรับหลักจากแม่เพลงแต่ละฝ่ายร้องจบแล้ว เจริญขันตุง หรือ การละเล่นเจริญตักเบ็ด มักเล่นในงานมงคลต่างๆ เป็นการร้องเพลงเกี่ยวผู้หญิง ฝ่ายชายจะมีเบ็ดสำหรับเกี่ยวขนมและอาหารไปให้ผู้หญิงที่ตนหมายปองในขณะที่ขับเจริญแล้วหย่อนเบ็ดที่ติดขนมไว้ตรงหน้าหญิงสาว ถ้าผู้หญิงเฉยก็แปลว่า เบ็ดไม่ติดหญิงไม่สนใจ แต่ถ้าผู้หญิงรับขนมจากเบ็ดแปลว่าสนใจชายหนุ่ม นอกจากนี้ยังมีเจริญเบริน เจริญบังนา เจริญรอบเกย เจริญตรัว เจริญจเปย เจริญเจอร์วง^{๕๐} เป็นต้น

ศิลปะการแสดงเรือมอันเร หรือ โลดอันเร ซึ่งหมายถึง รำสาก หรือ เต็นสาก ซึ่งมีอุปกรณ์ประกอบในการรำ คือ สากคู่ และไม้รอง ๑ คู่ มีดนตรีกันตรึมประกอบด้วย ผู้รำจะรำไปตามจังหวะ^{๕๑}

การแสดงศิลปะ เรือมตรต หรือ เรือมตรุต เป็นการละเล่นในวันตรุษสงกรานต์ ซึ่งถือว่าเป็นงานขึ้นปีใหม่ ผู้เล่นมีหัวหน้า ตรุต พาคณะเรือมตรุตร้องรำเรียงแถวกันไปตามบ้านต่างๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมทำบุญโดยการบริจาคจตุปัจจัย เครื่องไทยทาน เพื่อนำไปบุญที่วัด

^{๔๙}ศิริพร สุเมธรัตน์, **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๐๐ เล่ม , (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์: โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗๗.

^{๕๐} วิลาสินี ศรีนุเคราะห์, **ปัจจุใจ**: กรณีศึกษาพิธีการไหว้ครูเพื่อสืบทอดพิธีกรรมอันเนื่องมาจากความเชื่อของชาวไทยเขมรสุรินทร์ (งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันราชภัฏสุรินทร์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๓), หน้า ๒๘.

^{๕๑}เรื่องเดียวกัน , หน้า ๒๘.

ศิลปะการแสดงกันตรึม เป็นชื่อวงดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดสุรินทร์ แต่เดิมใช้เล่น ประกอบซบซุขบวงสรวงเวลาทรงเจ้าเข้าผี ซึ่งชาวสุรินทร์ที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่นยังใช้อยู่ใน ปัจจุบัน การเล่นเพลงพื้นบ้านกันตรึม แต่เดิมเจ้าภาพในงานจะจัดให้วงกันตรึมเล่นบนบ้าน โดยมี แขกนั่งล้อมฟังอยู่ข้างๆ ต่อมามีการปลูกโรงพิธีขึ้นสูงปล่อยให้โล่งทั้ง ๔ ด้าน ผู้ดูจะดูได้รอบๆ เวที นักดนตรีจะนั่งเป็นวงที่พื้นเวที ส่วนนักร้องจะยืนร้อง และรำประกอบทำนองสลับกันชาย หญิง เป็น คู่ๆ หรือ ชาย ๑ คนร้อง โต้ตอบกับนักร้องหญิง ๒ คน แล้วแต่ทำนองเพลงว่านักดนตรีจะขึ้น ทำนองไหน มักจะคิดกลอนให้เหมาะสมกับงานที่เล่นหรือใช้บทร้องเก่าๆ ที่จำกันมา^{๕๒}

ศิลปะการแสดง อายัย เป็นเพลงของชาวไทยเขมร ที่ใช้ร้องโต้ตอบเชิงกี่ยวพาราสิ ระหว่าง ชาย หญิง มีชื่อดวง ซออุ โทณ ฉิ่ง ฉาบ และกรับเป็นเครื่องดนตรี ประกอบเพลงอายัย เป็นเพลงที่ได้มาจากกัมพูชาในสมัยสงครามอินโดจีน ปัจจุบันนี้ใช้เล่นเป็นบทเบ็ดเตล็ดในวงกันตรึม จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของจังหวัดสุรินทร์จะเห็นได้ว่าเมืองสุรินทร์ในอดีตคงจะเป็นเมืองที่ขอมได้ใช้เป็นเมืองหน้าด่าน ในการที่ข้ามเทือกเขาพนมดงรัก หรือ ดงพนผา สู่ นครธม และคงจะได้มีการปรับปรุงบ้านเมืองให้ดีขึ้น เพราะเมื่อพิจารณาถึงการสร้างเมืองสุรินทร์ที่ ประกอบด้วยกำแพงดินเป็นชั้นๆ และคูน้ำล้อมรอบตัวเมืองในสมัยโบราณ ซึ่งมีเครื่องจักรกลหรือ เครื่องทุ่นแรงเช่นในปัจจุบันแล้วคงต้องใช้คนจำนวนมากและใช้ระยะเวลาในการสร้างนานพอสมควร จึงจะสำเร็จ ในปัจจุบันนี้สภาพกำแพงเมืองสุรินทร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจนแทบจะไม่มีเหลือไว้ แล้วถนนภายใต้ตัวเมืองแต่เดิมมีสภาพเป็นทางเกวียนคดเคี้ยวไปตามคุ่มบ้านต่างๆ ปัจจุบันนี้ได้มีการ สร้างถนนใหม่ เช่น ถนนธนสาร สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๓๔ โดยเอาชื่อของหลวงธนสาร ซึ่งเป็น ข้าหลวงกำกับราชการเมืองสุรินทร์ ได้เป็นชื่อถนนเพื่อเป็นอนุสรณ์ ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์นี้จึง เป็นดินแดนที่พำนักของ อาณาจักรขอมโบราณ เพราะกำแพงดินเป็นชั้นๆ มีคูน้ำล้อมรอบตัวเมือง ตลอดจนโบราณสถานเก่าแก่ เช่น ปราสาทหินเป็นหลักฐานชั้นสำคัญต่อมาจึงมีชาวส่วยอพยพเข้ามา ในดินแดนแห่งนี้ ภายหลังมีชาวเขมร จากกัมพูชาอพยพหนีภัยสงครามมาอยู่ทำให้อำเภอเมือง สุรินทร์มีภาษาพูดและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะจังหวัดสุรินทร์จึงเป็นแหล่งอารยธรรมอัน เก่าแก่ที่น่าทำการศึกษาอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย

๒.๘.๔ กลุ่มชาติพันธุ์

ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ตามพื้นที่ต่างๆมีกลุ่มชาติพันธุ์เช่น ชาวไทยลาว ชาวไทยกวย ชาว ไทยกวย ที่อาศัยในพื้นที่ซึ่งจะกระจายตัวตามพื้นที่ต่างๆในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบและเข้าใจใน พื้นที่จังหวัดสุรินทร์ได้ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจและรู้ถึงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

๒.๘.๔.๑ กลุ่มชาวไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์

ชนเผ่าลาวเทิงในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากงานวิจัยของไพฑูรย์ มี กุศล ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชนเผ่าต่างๆในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวก่อนมีการ เปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบบสังคมนิยมมีประชากรลาวและชนเผ่าต่างๆ มีทั้งหมด ๖๘ ชนเผ่า ซึ่งแบ่งเป็นชนเผ่าที่พูดภาษาไทย (Tai family) จำนวนร้อยละ ๖๘ ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ร้อย

^{๕๒}วิลาสินี ศรีนุเคราะห์, ปัจโจล: กรณีศึกษาพิธีการไหว้ครูเพื่อสืบทอดพิธีกรรมอันเนื่องมาจากความเชื่อของ ชาวไทยเขมรสุรินทร์ (งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันราชภัฏสุรินทร์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สุรินทร์, ๒๕๔๓) , หน้า ๒๙.

ละ ๒๓ ตระกูลแมว-เข้า ร้อยละ ๖ ทิเบต-พม่า ร้อยละ ๒.๘ และฮ่อ (Ho) ร้อยละ ๐.๗ซึ่งแบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ได้ ๓ กลุ่มใหญ่ๆ ประกอบด้วย กลุ่มลาวลุ่ม ลาวเทิง ลาวสูง มีดังนี้

๑.กลุ่มลาวลุ่ม (Lao Lum) อาศัยอยู่ในเขตบริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงและสาขาของแม่น้ำโขง ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง ๒๐๐-๔๐๐ เมตร มีหลายกลุ่มซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มลาวเวียง ลาวพวน ผู้ไท ลื้อ หรือประชากรที่พูดภาษาตระกูลไท รูปร่างลักษณะกลุ่มนี้ โดยทั่วไปจะมีผิวขาวทั้งชายและหญิง มีอาชีพหลัก คือการปลูกข้าว (ข้าวเหนียว) และยังนับถือผีวิญญาณ (animism) มาจัดพิธีกรรมเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษ เช่นเดียวกับกลุ่มชนเผ่าอื่นๆ ในแถบนี้ ต่อมาในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๕ เป็นต้นมา ได้หันมานับถือพระพุทธศาสนา

๒.กลุ่มลาวเทิง (Lao Theung) หรือชากลุ่มต่างๆ จะอาศัยอยู่ตามที่ราบเชิงเขาหรือที่ ราบสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง ๓๐๐-๕๐๐ เมตร ประกอบด้วยชนเผ่าอาลั๊ก ตาเลียง ตะโอย กะลิม ดักกิง เจาะ กะตุ บรู ละวี ละเวน ส่วย และชนเผ่าอื่นๆ ชนเผ่าลาวเทิงจะพูดภาษาตระกูลมอญ-เขมรดั้งเดิม มีอาชีพทำไร่เลื่อนลอยทางภาคเหนือและภาคใต้ ปลูกข้าวในบริเวณที่ราบริมลำห้วย (ลำเซ)

๓.ลาวสูง (Lao Sung) อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่สูงเหนือระดับน้ำทะเลประมาณ ๘๐๐-๑,๖๐๐ เมตร ประกอบไปด้วยชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ม้ง เย้า อาข่า (อีโก้) มูเซอร์ ลานแตน และอื่นๆ เป็นกลุ่มชนเผ่าที่อพยพมาจากทางตอนใต้ของจีน พม่า และทิเบตในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ กลุ่มลาวสูงมีอาชีพสำคัญ คือการปลูกข้าวไร่ และข้าวโพดโดยวิธีเผา (จุด) แล้วปลูกพืช ซึ่งใช้วิธีง่ายๆ โดยใช้ไม้สักลงไปในดิน (กระทิงดิน) พอประมาณ ๒-๓เซนติเมตร แล้วหยอดเมล็ดลงไปในหลุมๆ ละ ๒-๓ เมล็ด และกลบหลุมเพื่อไม่ให้สัตว์อื่นกินเป็นอาหาร นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ประเภทวัว ควาย หมู และไก่ เลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหารชนเผ่า ยังมีการนำไปแลกเปลี่ยนเพื่อนำมาทำอาวุธปืนสำหรับล่าสัตว์ต่างๆ^{๕๓} ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงทำให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในคริสต์ศักราช ๑๙๙๑ ซึ่งประกอบด้วยมาตรา ๘๐ มาตรา มีการประกันสิทธิของชนเผ่าให้ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ (ตามมาตรา ๒) ในระดับหมู่บ้านจะมีนายบ้าน หรือญาติบ้าน เป็นผู้ดูแลหมู่บ้าน มีประชาชนระดับบ้านควบคุมการบริการ ซึ่งมีการบริหารของหมู่บ้านปกครองดูแลหมู่บ้านประชาชนที่ที่มีความเข้าใจในระบบพรรค มีความเสียสละในการช่วยเหลือกิจกรรมของพรรคก็จะได้เป็นสมาชิกของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีองค์กรมวลชนหลายองค์กร ได้แก่ แนวลาวสร้างชาติ สัมพันธ์กรรมมาบาลลาว องค์การเยาวชนปฏิวัติลาว สภามแม่หญิงลาว คณะกรรมการลาวเพื่อสันติภาพโลก คณะกรรมการของแต่ละองค์กรจะจัดตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสาขาต่างๆ จากระดับชาติลงไปยังระดับท้องถิ่นลดหลั่นลงไปถึงเมืองและหมู่บ้าน องค์กรแรกที่สำคัญคือ แนวลาวรักชาติ (Lao Front for National Construction LFNC) ซึ่งกำเนิดมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๖๕๐ มีภารกิจในการรวมองค์กรมวลชนทั้งหมดทุกชนเผ่าทุกชนชั้นเข้าเป็นพันธมิตรกับกลุ่มกรรมกรชาวนา ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเพื่อพัฒนาบทบาทของประชาชนร่วมกันนำความเสมอภาคมาสู่ทุกชนเผ่าและระหว่างเพศ คณะกรรมการของพรรคทุกระดับจะต้องแต่งตั้งสมาชิกที่มีความสามารถ เข้าร่วมขึ้นในระดับท้องถิ่น เพื่อช่วยกิจกรรมในแต่ละหมู่บ้านจะมีสมาชิกพรรค

^{๕๓}ไพฑูริย์ มีกุล “ไทยกวย.” ในโครงการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ในสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑), หน้า ๓๗- ๓๙.

ประมาณ ๑๐-๑๒ คน ประกอบเป็นคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่หลัก ๓ ประการ คือ สร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน (ชนเผ่า) และทุกชนชั้นวรรณะของสังคม ยกย่องความสำคัญทางการเมืองของประชาชน โดยการส่งสอนทางการเมืองระดับมวลชนไปใช้สิทธิของตนในการปฏิบัติงานร่วมกัน^{๕๔}

การได้ดำเนินการชีวิตแบบลาวโดยเฉพาะวัฒนธรรมพุทธศาสนาที่ผูกพันมาตั้งแต่โบราณ จะเห็นได้จากเมื่อถึงเทศกาลสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาตลอดจนวันปีใหม่ (วันสงกรานต์) จะมีประชาชนลาวทั้งเด็ก หนุ่มสาว ผู้ใหญ่ และคนสูงอายุไปทำกิจกรรมที่วัดและสถานที่สำคัญทางศาสนาประเพณีความเชื่อของชนเผ่า แต่ละชนเผ่า ได้รับการประกันจากรัฐธรรมนูญ คริสต์ศักราช ๑๙๙๑ มาตรา ๓ ว่า “สิทธิเป็นเจ้าของประเทศชาติของประชาชน บรรดาชนเผ่าได้รับการปฏิบัติและได้รับการประกันด้วยการเคลื่อนไหวของระบบการเมืองซึ่งมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ” ประชาชนลาวทุกคนเผ่าจึงได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน จากสิทธิความเป็นเจ้าของประเทศชาติตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓) ดังกล่าว จึงเรียกชนกลุ่มน้อยต่างๆ ว่า “ชนเผ่า” ในอดีตกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เรียกว่าลาวเทิง เคยตกเป็นทาสหรือผู้รับใช้ของชนชั้นผู้ปกครองในช่วงสงครามปฏิวัติหรือกู่ชาตินั้นทุกคนเผ่าได้ร่วมกันต่อสู้ โดยเฉพาะลาวเทิงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จึงได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและสามารถใช้ภาษาชนบทธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อของตนได้และต้องไม่ขัดต่อนโยบายของชาติที่มีส่วนในการขึ้นนำโดยรัฐและสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ลาวประชาชนลาวทุกคนเผ่าจึงสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้แต่ต้องมีความสำคัญในความเป็นชาติร่วมกัน เช่น การศึกษาในโรงเรียน และสถาบันชั้นสูงต้องใช้ภาษาลาวทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เป็นต้น

๒.๘.๔.๒ กลุ่มชาวไทยกูยในจังหวัดสุรินทร์

ชาวไทยกูยที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ที่เข้าใจกันอีกคำหนึ่งคือ กวย- ส่วย ที่อาศัยในภาคอีสานใต้ดินแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นบริเวณที่มีหลักฐานทางโบราณคดี ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ มีการพบร่องรอยความเจริญทางอารยธรรม ความเจริญรุ่งเรือง อาทิ การทอผ้า การสร้างที่อยู่อาศัย การทำเครื่องปั้นดินเผาเครื่องจักสานตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ

โดยการศึกษาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์บรรพบุรุษของชาว “กูย” คือคนที่มีพื้นเพเดิมมาจากทางตอนเหนือของประเทศอินเดียและต่อมาได้เคลื่อนย้ายมาตั้งหลักแหล่งอยู่ในเขตประเทศลาวตอนใต้แถบเมืองอัตปือแสนแปะแขวงจำปาศักดิ์ แต่ด้วยเหตุผลทางการเมืองและสงคราม จึงได้มีชาวไทยกูยกลุ่มหนึ่งรวบรวมสมัครพรรคพวกได้พอประมาณ แล้วเคลื่อนย้ายเป็นกองคราวานโดยช้างเป็นยานพาหนะจากเมืองอัตปือแสนแปะ มุ่งสู่ดินแดนอันเป็นที่จังหวัดอุบลราชธานี ผ่านมาทางศรีสะเกษและสิ้นสุดในจังหวัดสุรินทร์ แล้วมุ่งหมายมาทางตะวันตกเมืองสุรินทร์ใกล้ลุ่มแม่น้ำชีน้อย ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ช้างเผือกในสมเด็จพระที่นั่งสุริยมนตรี แตกหนีเข้าป่าเขตชาวกูยอาศัยอยู่ เจ้าเมืองพิมายจึงแนะนำให้คณะผู้ติดตามช้างมาพบกับหัวหน้าหมู่บ้านของชาว

^{๕๔}สุรชัย ศิริไกร. การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว.(กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๕.

กวย เพื่อขอความช่วยเหลือตามจับข้างเผือก ในที่สุดสามารถตามจับข้างเผือกถวายคืน และได้ความชอบ ดังนั้นชาวไทยกวย (ส่วย) จึงเป็นที่รู้จัก และเรียกคนไทยทั่วไปในสมัยนั้นว่า “ส่วย” คำว่าส่วยจึงเป็นคำพหูพจน์หมายถึง กลุ่มชาวกวย นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน กวยหรือกวย เจริญ ไวรวัจนกุล ได้อธิบายว่า “กวย” เป็นภาษาที่ใช้เรียกตนเองซึ่งแปลว่า “คน” ความจริงชาวกวยที่สุรินทร์ควร จะเรียกว่า “กวยอะจิง” คือกวยเลี้ยงช้างหรือคนเลี้ยงช้าง หากแต่ชนนอกกลุ่มพากันเรียกว่า “ส่วย” นั้นเพราะแต่เดิมชาวกวยมีหน้าที่ควบคุมของป่าเป็นอาชีพไปยังอยุธยาโดยใช้ช้างบรรทุกไป ชาวเมืองให้ ความสนใจกับช้างจึงจดจำได้ว่ากลุ่มชนที่มาส่งภาษีหรือ “ส่งส่วย” นี้ว่าเป็นคนเลี้ยงช้าง ดังนั้นผู้ไป ส่งจึงเป็นพวกไปส่งส่วยหรือพวก ส่วย (Soai) ปัจจุบันยังมีความหมายโดยนัยเป็นการขาดแคลนด้วย ส่วนคำว่ากวยหรือกวย (Kui) เป็นคำที่ออกเสียงเพี้ยนไปตามสำเนียงของแต่ละหมู่บ้านเท่านั้น ความ เป็นมาของชาวกวยนี้มีผู้ศึกษา ได้กล่าวไว้หลายท่านหลายมุมมองดังจะได้นำมากล่าว^{๕๕} ได้ดังนี้

คำอธิบายของพระยาอนุমানราชชน ที่กล่าวถึงที่มาของคำว่า “ส่วย” ไว้ว่า “กวย” ใน ภาษาของเขาแปลว่าคนแต่ทางอีสานเรียกพวกกวยว่า ส่วย คือเป็นพวกที่เสียส่วยให้แก่รัฐบาลแทน การเกณฑ์ทหาร แต่คำว่า ส่วย แม้ส่วนใหญ่ใช้เรียกแต่พวกกวย แต่หมายถึงส่วยที่กลายเป็นเขมรเป็น ลาวด้วย เช่น ลาวส่วย เขมรส่วย ถ้าเรียกส่วยเฉยๆ ก็หมายถึงพวกกวยโดยตรง”^{๕๖} นอกจากนั้น ไพฑูรย์ มีกุล กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์กวยในประเทศไทยว่า กลุ่มชาติพันธุ์ “กวย” มีหลักฐานปรากฏในกฎหมายอยุธยา ฉบับ พ.ศ. ๑๙๗๔ ระบุพ่อค้าต่างชาติที่เดินทางเข้ามา ค้าขายยังกรุงศรีอยุธยา ได้แก่ อินเดีย มาลายู ชาน (ไทยใหญ่) กวย แกว (ญวน) และชาติอื่น ๆ และ พงศาวดารเมืองสระแก้ว ได้กล่าวถึงนครธม ทรงขอความช่วยเหลือจากเจ้ากวยให้ส่งทหารไปช่วยปราบขบถสำเร็จ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๒๐-๒๑ ชาวกวยเคยมีการปกครองเป็นอิสระอยู่ทางตอนเหนือของเขมรหรือดินแดนลาวตอนใต้ในปัจจุบัน คำว่า “กวย” เป็นคำที่ชาวกวยเรียกตนเอง แปลว่า “คน” แต่ “กวยกลวง” หรือคนป่าที่ดุร้าย ชาวกวยเรียกว่า ชะมัด (ช่ามัด) ซึ่งเป็นช่าที่อาศัยอยู่แถบที่สูงบริเวณแดนลาวและเวียตนามใต้ ชาวเขมรเรียกกวยว่า “กวย” ซึ่งตรงกับเสียงที่ชาวกวยบางกลุ่ม เรียกตนเอง ส่วนชาวตะวันตกเรียก Kui หรือ Soai ตามชื่อที่พบในเอกสารหรือประสพการณ์ที่ได้เข้าไปศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ของกวยทั่วไป^{๕๗}

รักษพล สกกุลวัฒนาได้กล่าวถึงการอพยพของชาวกวยโดยสรุป คือชนเผ่านี้ได้อพยพข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียมตรงที่แม่น้ำมูลไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขงในประเทศลาว คำว่า โขงเจียม ภาษากวย แปลว่า โขลงข้าง แล้วอพยพผ่านมาทางเหนือของแม่น้ำมูลส่วนที่ต้นที่สุดทุกวันนี้คือ แก่ง สะพือ ซึ่งน่าจะเพี้ยนมาจาก กะชันปิด ในภาษากวยแปลว่า งูใหญ่ เมื่อข้ามแม่น้ำมูลแล้วเดิน

^{๕๕}เจริญ ไวรวัจนกุล. “ประวัติศาสตร์สุรินทร์ : การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วิทยา.” (ใน การประชุมทางวิชาการเรื่องวิถีวิทยาการวิจัยทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์ : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๑) , หน้า ๓๗.

^{๕๖}พระยาอนุমানราชชน, งานนิพนธ์ชุดสมบูรณ์ของศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน **หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี** เล่ม ๒-๓ เรื่องชีวิตชาวไทยสมัยก่อนเรื่องการศึกษาเรื่องประเพณีไทย. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๘) , หน้า ๒๙-๓๐.

^{๕๗}ไพฑูรย์ มีกุล. “ไทยกวย.” ในโครงการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ในสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.(กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๓๑), หน้า ๖๔.

ทางผ่านไปทางตะวันตกเพื่อหาทำเลการตั้งถิ่นฐานถึง เมืองซุซันท์ สังขะและสุรินทร์ในที่สุด การอพยพในครั้งนี้ เป็นกองคาราวานใหญ่ เป็นสมัยที่อำนาจของขุนเจืองเสื่อมลงหลังจากสวรรคตไปแล้วเป็นเหตุให้ชาวกวยซึ่งไม่ยอมอาศัยอยู่ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าคนใหม่ จึงได้อพยพเพื่อหาที่ทำกินอย่างเสรี^{๕๘} จากรายงานวิจัยได้สรุปความเป็นมาของชาวกวยในประเทศไทย พบประเด็นความเป็นมาของชาวกวย ก่อนที่จะมาอยู่ยังบริเวณจังหวัดสุรินทร์และใกล้เคียงไว้ ๓ ประเด็นคือ ประเด็นที่ ๑. มีถิ่นกำเนิดในแคว้นอัสสัมประเทศอินเดีย

ไซเดนฟาเดน (Seidenfad) กล่าวถึงถิ่นกำเนิดของชาวกวยในประเทศไทยว่าอยู่บริเวณตอนเหนือของประเทศอินเดีย โดยอพยพลงมาทางใต้เข้าสู่ประเทศพม่า จนกระทั่งถึงบริเวณภาคอีสานของประเทศไทยเมื่อประมาณ ๑๒๐๐ ปีก่อนคริสตกาล^{๕๙} นอกจากนี้ไพบูลย์ สุนทรารักษ์ กล่าวว่ากวยเป็นเผ่าเขมรดั้งเดิมพวกหนึ่งที่เรียกว่า เชื้อชาติมณฑล ซึ่งอพยพมาจากอินเดียหลังถูกรุกรานจากเผ่าอารยัน ย้ายถิ่นฐานมาตามลำน้ำโขงมีร่องรอยมาถึงล้านช้าง ต่อไปถึงจำปาศักดิ์ อัดตะปือแสนปาง จนกระทั่งเข้าสู่ทางตอนใต้ ภาคอีสานของประเทศไทย

ประเด็นที่ ๒ มีถิ่นกำเนิดในมณฑลไกวเจา คนสุรินทร์รุ่นปู่ย่าตายายจะบอกว่า “กวย” มีชื่อชื่อเชื้อชาติ หากเป็นชื่อเมืองที่อพยพมาคือ เมือง “กวยจิว” โดยมีหลักฐานหลายชั้นประกอบ ว่า กวยจิว เป็นภาษาแต้จิ๋ว เป็นเมืองในมณฑลไกวเจา อยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน กล่าวกันว่าเคยเป็นที่อยู่ของคนไทยมาก่อน

ประเด็นที่ ๓. ถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณถิ่นที่ตั้งในปัจจุบัน ชาวกวยเป็นชนเดิมที่ถิ่นอาศัยอยู่ในบริเวณปัจจุบัน ตั้งแต่ตอนใต้ของภาคอีสานของไทย ทางตอนใต้ของลาวและทางตอนเหนือของเขมร ชาวกวยอยู่เฉพาะทางขวาของแม่น้ำโขง ตั้งแต่กำแพงในเขมรจนถึงจำปาศักดิ์ของลาว นอกจากนี้ รัชพล สกุลวัฒนาได้แบ่งประวัติศาสตร์ของชาวกวย ออกเป็น ๓ ยุค คือ

ยุคที่ ๑ ยุคสมัยที่อาศัยในปากเซ ประเทศลาวที่ซึ่งพวกกวยมีการติดต่อเป็นครั้งแรกกับขอมและลาวเวลานั้น ได้รับศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธจากชนทั้งสองกลุ่ม และศาสนาทั้งสองก็ไม่ได้ขัดแย้งกันกับความเชื่อดั้งเดิมในการถือเทพเจ้าและภูตผีของชาวกวย

ยุคที่ ๒ ยุคของการอพยพจากลาวมาสู่จังหวัดสุรินทร์ กุยบางส่วนได้เปลี่ยนมาทำนา ทำไร่และขายช้างไป หรือการคล้องช้างเป็นเพียงอาชีพเสริมช่วงว่างจากการทำนา และมีศาสนาพุทธเข้ามามีอิทธิพลอยู่เหนือภูตผี

ยุคที่ ๓ ยุคของการศึกษาและเศรษฐกิจ ระบบทุนนิยมได้เข้ามาสู่หมู่บ้าน มีการให้เทคโนโลยีและสื่อโฆษณาต่าง ๆ ประกอบกับการหยุดคล้องช้างป่า การรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกการทำเกษตรกึ่งอุตสาหกรรม ความหย่อนยานในความเชื่อดั้งเดิม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงขัดแย้งกับวิถีชีวิตเดิมมากกว่าการเคารพสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ^{๖๐}

^{๕๘} รัชพล สกุลวัฒนา. คนเลี้ยงช้างชาวไทยกวย จังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒ -๔๔.

^{๕๙} Seidenfaden, Erick. (๑๙๕๒). “The Kuy People of Cambodia and Siam.” Journal of The Siam Society. ๓๙ (๒) : ๑๑๔-๑๘๐.

^{๖๐} รัชพล สกุลวัฒนา. คนเลี้ยงช้างชาวไทยกวยจังหวัดสุรินทร์, หน้า ๒๓-๒๔.

วิลาศ โภธิสาร จากเอกสารประวัติตำบลแตลและชุมชนชาวกูย ได้กล่าวว่าบรรพบุรุษของชาวบ้านในตำบลแตลที่เป็น “กูย” คือ คนที่มีพื้นเพเดิมอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย และต่อมาได้เคลื่อนย้ายมาตั้งหลักแหล่งอยู่ในเขตประเทศลาวตอนใต้แถบเมือง อັตปือแสนแปง แขวงจำปาศักดิ์ แต่ด้วยเหตุผลทางการเมืองและการสงคราม จึงได้มีชาวกูยกลุ่มหนึ่งรวบรวมสมัครพรรคพวกได้พอประมาณ แล้วเคลื่อนย้ายเป็นคาราวาน โดยใช้ช้างเป็นพาหนะจากเมือง อັตปือแสนปาง มุ่งสู่ดินแดนอันเป็นที่จังหวัดอุบลราชธานี ผ่านมาทางจังหวัดศรีสะเกษ และสิ้นสุดในเขตจังหวัดสุรินทร์ แล้วมุ่งหมายมาทางตะวันตกเมืองสุรินทร์ใกล้ลุ่มแม่น้ำชีน้อย ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายช้างเผือกในสมัยสมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์ แตกหนีเข้าป่าในเขตชาวกูยอาศัยอยู่ เจ้าเมืองพิมายจึงได้แนะนำให้คณะผู้ติดตามช้างมาพบกับหัวหน้าหมู่บ้านของชาวกูย เพื่อขอความช่วยเหลือตามจับช้างเผือก ในที่สุดสามารถช่วยจับช้างเผือกถวายคืนและได้รับความชอบ^{๖๑} และฐิติรัตน์ เวทศิริยานันท์ ได้กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวกูยได้สะท้อนให้เห็นว่า ในอดีตชาวกูยมีการปกครองด้วยตนเอง และรักสงบ ต่อมาถูกกลุ่มชนต่าง ๆ รุกราน บังคับข่มเหง ต้องมีการอพยพจากแคว้นอัสสัม ในประเทศไทยอินเดีย เมืองอັตปือ แขวงจำปาศักดิ์ มาถึงแนวเขาพนมดงรัก และในที่สุดอพยพมาอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ โดยชาวกูยมีอยู่สองกลุ่มใหญ่ คือ กูยเลี้ยงช้างและกูยทำนา ซึ่งเดิมคนทั่วไปรู้จักแต่กูยเลี้ยงช้าง ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตผู้นำชาวกูยได้อาสาจับช้างเผือกกลับคืนสู่กรุงศรีอยุธยา จึงทำให้ชาวกูยเลี้ยงช้างเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับ ส่วนชาวกูยทำนานั้นไม่เป็นที่รู้จักและทัศนคติของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในจังหวัดสุรินทร์มองว่า หากนึกถึงกูยทำนาก็บ้านตรึมมีสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเป็นกูย ได้แก่ ความเชื่อเรื่องปู่ตาตะกวด และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง ภาษา การแต่งกาย การทอผ้าและศิลปะ และนันทนาการ แต่ความเชื่อเรื่องปู่ตาตะกวดเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นกูยที่เด่นกว่าอย่างอื่น^{๖๒}

จากเอกสารที่กล่าวถึงความเป็นมาของชาวกูยแม้จะมีทิศทางเดียวกัน กล่าวโดยรวมได้ว่า ชาวกูยเป็นหนึ่งในกลุ่มชนที่ดำรงอยู่ในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทย และทางตอนใต้ของลาว หรือตามเทือกเขาพนมดงรัก ชาวกูยอาจอพยพย้ายถิ่นไปมาในบริเวณใกล้เคียง ภาษาของชาวกูยจัดอยู่ในภาษามอญ-เขมร มีความใกล้เคียงกับเยอ โซ้และกลุ่มชนใกล้เคียง มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ คือ การบังคับช้าง มีช้างไว้เป็นสัตว์เลี้ยงและใช้งาน สืบเนื่องมาจากกระทั่งปัจจุบัน อย่างไรก็ตามชาวกูย เป็นกลุ่มชนที่มีถิ่นฐานอยู่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทยมีอาชีพทำนาและทอผ้าหลังจากว่างจากการทำนา มีการตั้งถิ่นฐานมาไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ปี นับแต่สมัยปลายกรุงศรีอยุธยาแล้วสืบทอดมาจนปัจจุบันและมีลายผ้าวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์และรูปแบบของชาวกูยอยู่

^{๖๑}วิลาศ โภธิสาร.ประวัติตำบลแตลและชุมชนชาวกูย. สุรินทร์ : โรงเรียนแตลศิริวิทยาอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์,๒๕๓๙),หน้า ๑.

^{๖๒}ฐิติรัตน์ เวทศิริยานันท์. ความเชื่อเรื่องปู่ตาตะกวดกับวิถีชีวิตของชาวกูยบ้านตรึมตำบลตรึม อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์.(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น,๒๕๔๕),หน้า ๑๐๗ - ๑๐๘.

๒.๘.๔.๓ กลุ่มชาวไทยเขมรในจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทยและเป็นกลุ่มที่มีบทบาทเด่นชัด ในการควบคุมอิทธิพลทางการเมืองของดินแดนอีสานระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๘ พวกเขมรหรือขอมอาจจะอพยพมาจากทางภาคเหนือของแม่น้ำโขง โดยตามพวกมอญลงมาข้างล่างแต่ไปตั้งหลักแหล่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ในดินแดนที่เป็นประเทศลาวในปัจจุบัน และในที่ราบสูงโคราช รวมทั้งยังมีบางส่วนได้อพยพขึ้นไปตามลำน้ำโขง ตั้งถิ่นฐานปะปนกับกลุ่มดั้งเดิมอื่นๆ มีหลักฐานว่าในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ได้ปรากฏการก่อสร้างบ้านเรือนขนาดใหญ่ตามแบบวัฒนธรรมไทยเขมรที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย คือ ที่ชุมชนบ้านภูมิโปน ตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มคนชาวเขมรคงได้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ด้วยเหตุผลทางการเมืองและอิทธิพลความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู อยู่เป็นระยะโดยเฉพาะในรัชกาลพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ (พ.ศ. ๑๕๔๕-๑๕๙๓) สมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ (พ.ศ. ๑๖๕๖-๑๖๙๐) และพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ (พ.ศ. ๑๗๒๔-๑๗๖๒) ซึ่งเป็นช่วงอิทธิพลทางการเมืองและวัฒนธรรมเขมรได้แพร่เข้าสู่บริเวณอีสานตอนล่างอย่างมากมาย ในช่วงเวลานี้ได้มีการก่อสร้างศาสนสถานขึ้นเป็นจำนวนมาก และน่าจะเป็นช่วงสำคัญช่วงหนึ่งที่มีการอพยพของชาวเขมรจากประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะช่างฝีมือและแรงงานเขมรเข้าสู่ประเทศไทย ชาวเขมรเหล่านี้ได้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณเดียวกันกับที่กลุ่มกวยอาศัยอยู่ในป่าดงทั่วไปในสมัยนั้น อันเป็นที่มาของคำว่า “หัวเมืองเขมรป่าดง”

ในสมัยกรุงธนบุรีได้มีการทำสงครามแผ่ขยายอาณาเขต ตามหัวเมืองเขมรหลายเมืองตกเป็นเมืองขึ้นของไทย และมีการอพยพครอบครัวของชาวเขมรเข้ามาตั้งบ้านเรือนโดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์

ชาวเขมรที่เข้ามานี้ได้นำเอาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เข้ามาใช้ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกลุ่มชนอื่นๆ ก่อให้เกิดการผสมกลมกลืนทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม จนเกิดเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นขึ้น ซึ่งการประชุมการจัดตั้งระบบการเขียนภาษาเขมรด้วยอักษรไทยที่ได้จัดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๐ และ ๒๕๓๑ จังหวัดสุรินทร์ นักภาษาศาสตร์จากสถาบันวิจัยทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล และนักวิชาการท้องถิ่นที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแรกจากจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์และศรีสะเกษ ได้เห็นพ้องให้ใช้คำว่า “เขมรถิ่นไทย” เพื่ออ้างถึงภาษาเขมรและผู้ที่พูดภาษาเขมรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยทั่วไป ชาวเขมรถิ่นไทยเรียกตนเองว่า “คแมร” แต่หากจะบ่งบอกถึงถิ่นของภาษาและชาติพันธุ์ ชาวเขมรถิ่นไทยจะเรียกภาษาและชาติพันธุ์ตนเองว่า “คแม-ลือ” ซึ่งแปลว่า “เขมรสูง” เรียกภาษาเขมรและชาวเขมรในประเทศกัมพูชาว่า “คแม-กรอม” แปลว่า “เขมรต่ำ” และเรียกคนไทยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ว่า “ซิม” ซึ่งตรงกับคำว่า “สยาม ในภาษาไทย” ในบางอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และมีในบางเขตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ในอำเภอของจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด สระแก้ว และฉะเชิงเทรา กล่าวโดยทั่วไปแล้วเขมรและกวยคล้ายกันมาก ผิดแต่พวกเขมรมักจะมีผิวคล้ำกว่ากวย และมักไว้หนวดเครารุ่มร่าม ส่วนความเป็นอยู่ การนับถือศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม จะมีส่วนคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของไทย หรือของไทยลาว

มาก เพราะต่างก็อยู่ในวัฒนธรรมแบบพุทธศาสนาและสังคมชานาเหมือนกัน แต่ความเชื่อบางอย่างที่มีความแตกต่างกันออกไป สำหรับเขมรยังคงรักษาภาษาของตนไว้อย่างดี ผิดกับพวกกวยซึ่งละเลยภาษาพูดของตนเอง

๒.๘.๔.๔ ประเภทการแบ่งภาษาของชาติพันธุ์

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของกลุ่มภาษาชาติพันธุ์การจัดกลุ่มภาษาของชาติพันธุ์ในอนุภูมิภาคนี้เพื่อให้ทราบที่มาและกระจายตัวของชนเผ่า จำเป็นต้องศึกษาถึงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในอนุภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามตระกูลภาษาหลักแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มดังนี้

๑. ภาษาตระกูลไท (Tai Language Family) มีจำนวน ๒๔ กลุ่มภาษานับรวมภาษาหลักและภาษาถิ่นย่อย เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีผู้พูดเป็นจำนวนมาก และการพิจารณาสถานะว่าเป็นภาษาหลัก หรือภาษาถิ่นย่อยขึ้นอยู่กับเกณฑ์ทางสังคมและทางการเมือง ภาษาตระกูลนี้เป็นภาษาพูดของคนส่วนใหญ่ในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นกลุ่มภาษาตระกูลที่มีการกระจายไปในส่วนต่างๆ ทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังพบผู้พูดภาษาตระกูลไท ในพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม และจีน รวมทั้งบางหมู่บ้านทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย

๒. ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic Language Family) หรือกลุ่มที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร ดิฟโฟลธ (Diffloth) กล่าวว่า มีจำนวน ๒๒กลุ่มภาษาหลักเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษาตระกูลนี้มีมากกว่า ๑๕๐ ภาษากระจายอยู่ในบริเวณกว้างทั่วภูมิภาคนี้ ภาษาเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ และความเข้าใจในมนุษยชาติ มีอยู่หนาแน่นในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ (กลุ่มเปียร์ กลุ่มเขมร กลุ่มกะตู่) และกลุ่ม มอญ-เขมรใต้ (กลุ่มมอญ กลุ่มอัสเลียน)

๓. ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan Language family) มีจำนวน ๑๑ กลุ่มภาษาหลัก ผู้ที่พูดภาษาตระกูลนี้ เป็นชนกลุ่มใหญ่ อยู่ทางตอนเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ติดต่อกับจีนมีจำนวนกว่า ๒๐๐ภาษา ในราชอาณาจักรไทยพบในภาคเหนือและภาคตะวันตกเป็นส่วนมาก ส่วนภาษาจีนต่างๆ จะพบในเขตเมือง

๔. ภาษาตระกูลออสโตรเนเซียนหรือมาลาโยโพลีเนเซียน (Austronesian of Malayo Polynesian Language family) มีจำนวน ๓กลุ่มภาษาหลักกลุ่มชนที่พูดภาษาออสโตรเนเซียนส่วนมากเป็นกลุ่มชนพื้นเมืองที่อยู่ในเขตหมู่เกาะทางตอนใต้ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น ภาษาตระกูลนี้ในประเทศไทย พบในเขตภาคใต้เป็น ส่วนใหญ่

๕. ภาษาตระกูลม้ง-เมี่ยน (หรือแม้ว-เย้า) (Hmong-Mien or Miao-Yao Language family) มีจำนวน ๒กลุ่มภาษาหลัก กลุ่มม้ง-เมี่ยน หรือ แม้ว-เย้า เป็นกลุ่มชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอยู่ทางตอนเหนือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยพบในภาคเหนือเป็นส่วนมาก

กลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๕ กลุ่มดังกล่าวมีปฏิสัมพันธ์กันมาแต่อดีตมีประวัติการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปมา ในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ด้วยปัญหาการทำมาหากิน ปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ปัญหาจากสงคราม ปัญหาภายในประเทศ ฯลฯ กลุ่มชนเผ่าที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย เช่น ชนเผ่าลื้อ โย้ย กะเลิง ผู้ไท แสก ฯลฯ อพยพมาจาก

ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง เข้ามาอยู่ในพื้นที่ภาคอีสานประเทศไทยปัจจุบัน กลุ่มชนเผ่ากระเหรี่ยง ลีซู มูเซอ อาข่า ม้ง เมี่ยน กลุ่มไทลื้อ ไทยอง ไทใหญ่ ปลัง วัว ปะหล่อง ขมุ ละเมิด ฯลฯ อพยพจากประเทศจีน พม่า ลาวเหนือ เข้ามาอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันตกของประเทศไทย เป็นต้น ส่วนกลุ่มมอญ-เขมร ที่เรียกว่ากลุ่มชาติพันธุ์ออสโตรเอเชียติกถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระจายตัวอยู่ในบริเวณกว้างในพื้นที่ประเทศไทย สาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๒.๑.๔.๕ กลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group)

เป็นเรื่องของวัฒนธรรม และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมย่อย หรือวัฒนธรรมรอง ซึ่งงามพิศ สัตย์สงวน^{๖๓} ได้ให้ความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์ว่า เป็นกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมย่อยร่วมกัน คือ มีค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ระบบสัญลักษณ์และวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ร่วมกัน กลุ่มชาติพันธุ์จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปจากวัฒนธรรมใหญ่ และมักจะเชื่อมโยงกับการอพยพมาจากประเทศอื่น เมื่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อพยพมาอาศัยอยู่ในสังคมใหม่ มักมีความสำนึกในสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Culture Identity) สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอพยพเข้ามาในสังคมใหม่เป็นจำนวนมาก และกลุ่มคนเหล่านี้มักจะถูกละเลยปฏิบัติ และได้รับการปฏิบัติอย่างอคติ แต่เมื่อเวลาผ่านไป ลูกหลานของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มแรกๆ อาจยอมรับวัฒนธรรมใหญ่และพยายามหาทางเคลื่อนที่ทางชนชั้นสูง และในที่สุดอาจทิ้ง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มตน

๒.๘.๔.๖ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

การแบ่งภาษาออกเป็นในตระกูลต่างๆ ดังที่สุวิไล เปรมศรีรัตน์^{๖๔} มีความสำคัญกล่าวคือ

๑. ภาษาเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวมนุษย์ เป็นลักษณะเฉพาะของความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่เมื่อได้ยินได้ฟังสามารถบอกได้ว่าผู้พูดเป็นกลุ่มเดียวกันกับผู้ฟังหรือไม่ หรือกลุ่มใด นอกจากนี้ภาษาส่วนมากในแถบเอเชียอาคเนย์หรือในประเทศไทย มักจะมีความสอดคล้องกับลักษณะความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ หรือหากไม่สอดคล้อง มีการเปลี่ยนแปลง ก็อาจสามารถสืบประวัติได้

๒. ภาษาที่พูดกันในบ้านระหว่าง ปู่ ย่า ตา ยาย บิดา มารดา ลูกหลาน จะเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของความเป็นชาติพันธุ์หนึ่งๆ เมื่อใดที่ภาษาพูดในบ้านเปลี่ยนไปเป็นภาษาอื่นๆก็หมายความว่า มีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ

๓. ภาษาบางครั้งเป็นการยากที่ชาวบ้านจะบอกว่า ตนเองเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใด เนื่องจากอาจมีปัญหาการเมืองและสังคม แต่ถ้าจะบอกว่าพูดภาษาอะไร หรือเพื่อนบ้านพูดภาษาอะไร จะบอกได้ไม่ยาก ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ได้ไม่ยากนัก

๔. ภาษาและความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จะไม่สอดคล้องกันเสมอไป แต่การที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาพูดที่กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ ใช้อยู่ ย่อมจะเป็นประโยชน์อย่างมาก และเป็นกุญแจนำไปสู่ความเข้าใจหลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภาษาและวัฒนธรรมและโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์

^{๖๓}งามพิศ สัตย์สงวน. *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๕, หน้า ๓๔-๓๖.

^{๖๔}สุวิไล เปรมศรีรัตน์. *โครงการวิจัยภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒*, หน้า ๒๖๙-๒๗๖.

ต่างๆ จะทำให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง มีกำลังใจในการพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ

๒.๔.๕ สภาพการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และช้าง อาทิเช่น การมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช้าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตภัณฑข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ ๓๘ แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโพน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในที่ค้นพบในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาท และกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น สถิตินักท่องเที่ยวของจังหวัด ปี ๒๕๕๑ มีจำนวน ๕๘๓,๑๒๘ คน (เป็นชาวไทย ๕๗๒,๙๙๓ คน และชาวต่างประเทศ ๑๐,๑๓๕ คน) กลายเป็นจุดเชื่อมต่อของ “อารยธรรมขอมโบราณ” การเป็นเมืองที่ติดต่อกับชายแดนที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา มีจุดผ่านแดนถาวรช่องจอมเป็นประตูสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับโลก อย่างปราสาทหินนครวัด นครธม ในกัมพูชาจึงเป็นเส้นทางหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เหล่านี้ล้วนทำให้ชื่อของจังหวัดสุรินทร์เป็นที่รู้จักในระดับโลก^{๖๕}

๒.๔.๖ ภูมิศาสตร์และภูมิประเทศ

๑.ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ไทยระหว่างเส้นแวงที่ ๑๐๓ องศา และ ๑๐๕ องศาตะวันออก และอยู่ในระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศาที่ ๑๖ องศาเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๔๒๐ กิโลเมตร โดยทางรถไฟ โดยเส้นทาง รถยนต์โชคชัย – เดชอุดมห่างจากกรุงเทพมหานคร ๔๕๐ กิโลเมตร สูงจากระดับน้ำทะเล ๑๕๐๐ – ๑๘๐๐ ฟุต เป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา โดยมีทิวเขาพนมดงรักกั้นเขตแดน ตลอดทางทิศใต้ มีช่องทางขึ้นลงข้ามเทือกเขาระหว่างประเทศไทยกับ กัมพูชามากมาย ความยาวตามแนวชายแดนประมาณ ๙๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๘.๑๔๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕,๐๗๗,๕๓๕ ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น คือ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเกษตรวิสัย และอำเภอสุวรรณภูมิร้อยเอ็ด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีลำห้วยพลับพลากั้นเขตแดน ทิศใต้ติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาพนมดงรักกั้นเขตแดน ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภออุบลรัตน์ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอห้วยราชทับทัน อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ มีลำ

^{๖๕} <http://www.surin.go.th/saparbsusin.ศิ.htm> ๒๔/ June/๕๕

ห้วยทับทันกันเป็นเขตแดน ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย และอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีลำน้ำชีกั้นเขตแดน สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ ๘๑๒๔.๐๕๖ ตารางกิโลเมตร (ประมาณ ๕,๐๗๗,๕๓๕ ไร่) ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๔๕๐ กิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดอุดรรัมย์ ราชอาณาจักรกัมพูชา ในพื้นที่ ๔ อำเภอ บัวเขต สังขะ กาบเชิง และพนมดงรัก ความยาวตลอดแนวชายแดนประมาณ ๙๐ กิโลเมตร^{๖๖}

๒. ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดสุรินทร์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือตอนเหนือซึ่งเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคามเป็นที่ราบลุ่ม มีป่าโปร่งทุ่งหญ้าใหญ่เป็นบางตอน มีแม่น้ำมูลไหลผ่าน ส่วนทางตอนใต้ซึ่งติดต่อกับประเทศกัมพูชา เป็นลุ่มๆ ดอนๆ มีป่าทึบ สลับซับซ้อนมากมายนัก แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ แม่น้ำมูล ไหลผ่านอำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี แม่น้ำสายนี้มีประโยชน์ต่อการเกษตร การเพาะปลูก การคมนาคมนอกจากนั้นยังมีแม่น้ำซึ่งเป็นแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุรินทร์ และลำห้วยต่างๆ ไหลผ่านลงสู่แม่น้ำชีอีกด้วยนอกจากแหล่งน้ำตามทีกล่าวมาแล้ว รัฐบาลยังได้จัดสร้างโครงการชลประทาน หลวงขึ้นคือ โครงการชลประทานหลวงห้วยเสนง อยู่ในท้องที่อำเภอเมืองสุรินทร์เป็นโครงการส่งน้ำ และทดน้ำให้เป็นประโยชน์แก่เนื้อที่นา ประมาณ ๔๘,๑๘๐ ไร่^{๖๗}

^{๖๖} <http://www.surin.go.th/saparbsusin>, ๒๓/ June/๕๕.

^{๖๗} เกรือจิต ศรีบุญนาถ, แกลมอ การฟ้อนรำในพิธีกรรมของชาวไทยกูย, รายงานการวิจัยสถาบันราชภัฏสุรินทร์, (๒๕๓๙), หน้า ๒๑.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะทีมงานวิจัย ได้ใช้กระบวนการวิจัยที่เรียกว่าการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) วิธีการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสารและการวิจัยภาคสนามเพื่อความสมบูรณ์ในดำเนินการวิจัยในกระบวนการวิจัยลักษณะนี้ ได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้เพื่อหาความรู้หรือข้อค้นพบแล้วนำความรู้หรือข้อค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าว กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) โดยใช้แหล่งของข้อมูลจาก ๒ แหล่งด้วยกัน ได้แก่ การศึกษาเชิงเอกสาร (Document Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหลักฐาน เอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสิ่งพิมพ์เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสุรินทร์ แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบและการศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก รูปแบบการท่องเที่ยวปราสาทขอมในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ พร้อมกับสรุปผลการศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ จะใช้ในการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ ตามขอบเขตเชิงเนื้อหาในขอบข่ายวัตถุประสงค์เนื่องด้วยข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปเป็นสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณในจังหวัดสุรินทร์

๓.๒ พื้นที่การวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่กรณีศึกษาพร้อมกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการทำการศึกษาค้นคว้า โดยได้ทำการสำรวจพร้อมทั้งเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวศึกษาถึงการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อค้นหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในพัฒนาระบบสารสนเทศทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีความสมบูรณ์ อันเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขอมของจังหวัดสุรินทร์การเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท เหล่านี้ได้ทำการเลือกเป็นกรณี (Case Study) ตามเกณฑ์ของกรอบที่ต้องการพัฒนาและเป็นพื้นที่ที่มุ่งเน้นเพื่อให้การพัฒนาต่อยอดเพื่อเสริมให้เกิดการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในท้องถิ่นโดยแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตของจังหวัดต่างๆ โดยวิจัยได้กำหนดพื้นที่เพื่อการวิจัย

๑.๑	ปราสาทภูมิโพน	ตำบลม	อำเภอสังขะ	จังหวัดสุรินทร์
๑.๒	ปราสาทตาควาย	ตำบลบักได	อำเภอพนมดงรัก	จังหวัดสุรินทร์
๑.๓	ปราสาทบ้านไพร	ตำบลเชื้อเพลิง	อำเภอปราสาท	จังหวัดสุรินทร์
๑.๔	ปราสาทบ้านพลวง	ตำบลบ้านพลวง	อำเภอปราสาท	จังหวัดสุรินทร์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ของแต่ละแหล่งกรณีศึกษาที่ ๔ ที่ได้แก่ ได้แก่ พื้นที่ปราสาท ภูมิโพน ตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทบ้านไพร ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์และปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเจาะจงเลือกจำนวนของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และเลือกแบบเจาะจงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละแหล่งๆ ละดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พื้นที่สุรินทร์) จำนวน ๒ คน
๒. ผู้นำชุมชน ๔ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน
๓. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๔ พื้นที่ๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน
จำนวน ๑๘ คน

ประเด็นเนื้อหาการวิจัย

การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ได้กำหนดตามกรอบ ๑.ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๒.ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๓.การพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ผลลัพธ์จะออกมาเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงการเดินทางเที่ยวชมและสารสนเทศเพื่อการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หรือปราสาทขอมโบราณ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหารแหล่งสินค้าการท่องเที่ยวรวมทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเที่ยวชม ได้แก่ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับความรู้และซาบซึ้งในการเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวปราสาทของปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

๑. ได้ข้อมูลประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท
๒. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทสุรินทร์
๓. นวัตกรรมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์
๔. องค์ความรู้ทางประวัติความเป็นมาของปราสาทและประเพณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่
๕. ระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
๖. นวัตกรรมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท
๗. ข้อมูลจากระบบสารสนเทศที่ได้จากนวัตกรรม

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพเพื่อความสะดวกในการจัดการกับข้อมูลหลายลักษณะดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต ดังนั้นเรื่องการพัฒนาาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลทั้ง ๔ พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านไพล ปราสาทตาเหมือนและปราสาทภูมิโปน เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นการตรวจสอบข้อมูล โดยคณะผู้วิจัย (Investigators Triangulation) คณะที่มนักวิจัย มีจำนวน ๕ คน ได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อทำการศึกษา สังเกตและทำการสัมภาษณ์พร้อมกับเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณในจังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ทำการศึกษาร่วมกับการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อความสะดวกรวดเร็วและเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดที่จะเกิดกับการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงได้ใช้อุปกรณ์เสริมอันเป็นสื่อเก็บข้อมูลที่ทันสมัยด้วยดังนี้

๑.แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ถือว่าเป็นเครื่องมือชั้นรองลงจากผู้วิจัยที่ถือเป็นเครื่องมือหลัก ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ อันได้แก่ เพื่อการประกอบและเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณด้านบริบทพื้นที่และความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๒.แบบสัมภาษณ์ ด้านสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดต่างๆ ด้านสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพร้อมกับปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๓.เครื่องบันทึกเสียง ระบบดิจิทัล กล้องถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (VDO) เป็นอุปกรณ์หลักๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านภาพและเสียง เนื่องด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายประเด็นนั้น จะใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงเพื่อกันข้อผิดพลาดอันจะเกิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อยืนยันข้อมูลซ้ำในลักษณะของการไม่ชัดเจนในคำตอบด้วย ภาพถ่ายหรือภาพเคลื่อนไหวนั้นจะเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบหรือสร้างเว็บไซต์เพื่อความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพและเสียงพร้อมร่วมกับข้อมูลสารสนเทศเป็นต้น

ตารางที่ ๑ แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์วิธีการและผู้ให้ข้อมูล

ข้อ	วัตถุประสงค์	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
๑.	ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๒.	เพื่อศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๓.	เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- คณະนักวิจัย	- ประชุมกลุ่มย่อย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อเป็นการเติมเต็มความสมบูรณ์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งด้วยกันอันได้แก่

๑. จากเอกสาร ได้ศึกษาจากเอกสารในรูปแบบของหนังสือ ตำรา วารสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพร้อมกับแนวความคิดต่างๆ เพื่อเป็นสารสนเทศในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความชัดเจนและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

๒. การสัมภาษณ์ (Survey and In-Depth Interview) เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นแบบมีโครงสร้างพร้อมเก็บภาพประกอบในคราวเดียวกันนั้นก็ได้อาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมด้วยในการเก็บข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญๆ ส่วนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวก็เพื่อสรุพบหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเป็นการสนทนาโต้ตอบสอบถามอย่างไม่เป็นทางการหรือแบบเป็นกันเองและพร้อมกับการบันทึกเสียงเพื่อกันข้อผิดพลาดด้วย

๓. การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม จะถูกใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก เนื่องด้วยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในฤดูกาลแห่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลาหรือฤดูกาลจนกลายเป็นเทศกาลไปแล้ว สิ่งเหล่านี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการสำรวจและสอบถามหรือแม้กระทั่งสัมภาษณ์ทักษะการสังเกต จึงจำเป็นต้องใช้ร่วมด้วยเสมอทุกครั้งไปและได้ทำการบันทึกการสังเกตจากสถานการณ์จริงไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่ค้นพบหรือสงสัยเป็นต้น

ตารางที่ ๒ แสดงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อแยกตามเนื้อหาและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตเชิงเนื้อหา	ประเด็นคำถาม	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวม
๑.ด้านประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	๑.บริบททั่วไป ๒.ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ๓.บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๒.ด้านสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท	๑.การเข้าถึงและสารสนเทศ ๒.ที่พักรถท่องเที่ยว ๓.ร้านอาหาร ๔.ร้านขายของที่ระลึก ๕.สิ่งอำนวยความสะดวก ๖.สารสนเทศการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๓.ด้านการพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท	๑.สื่อเพิ่มเติม Google map ๒.สื่อสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว	- คณะนักวิจัย -	- การประชุมกลุ่ม

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Data Triangulation) โดยอาศัยแหล่งเวลา แหล่งของสถานที่และของบุคคล เพื่อพิสูจน์และทำการตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยให้มีความถูกต้องแม่นยำนอกจากนี้แล้วผู้ทำการวิจัยยังได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลด้านผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอีกด้วย (Investigators triangulation) ไม่เพียงแต่เป็นการสะดวกและรวดเร็วในการเก็บรวบรวมเท่านั้นเพื่อเป็นการยืนยันว่าข้อมูลที่ได้นั้นตรงกันมากน้อยเพียงใดหากมีคณะที่มนักวิจัยช่วยสำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์ร่วมด้วยเป็นต้นถือเป็นการตรวจสอบข้อมูลอีกทางหนึ่งพร้อมกันนั้นเอกสารชั้นรองที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสังเคราะห์ความรู้ก็ต้องทำตรวจสอบจากแหล่งที่มาด้วยอีกเช่นเดียวกัน (Resources Triangulation) การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะแยกวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ด้านตามลักษณะหรือกระบวนการของการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์นั้นจะวิเคราะห์ โดยการอธิบายประกอบเหตุผล (Descriptive Analysis) ส่วนเอกสารจากหลายแหล่งที่รวบรวมมาได้จะทำการศึกษาเนื้อหา (Content Analysis) หรือการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Study) และข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์เป็นกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยสรุปตามสาระสำคัญ ด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๑. ขั้นตอนของศึกษา ด้านประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานทางการท่องเที่ยวด้านประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งบริบททั่วไปประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นข้อสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการสร้างพัฒนาสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเป็นสื่อเพิ่มเติม Google Map สื่อสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

๒. ขั้นตอนการศึกษาด้านสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์เป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เมื่อได้ข้อมูลอันเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่เกี่ยวกับ การเข้าถึงและสารสนเทศ ที่พักการท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อสารสนเทศการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๓ ดำเนินการออกแบบและพัฒนาสื่อสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ดังนั้นการพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ โดยพัฒนาไปเป็นสื่อเพิ่มเติม Google Map สื่อสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

๓.๖ สรุปกระบวนการวิจัย

การรายงานผลการวิจัยครั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ เพื่อให้เห็นรูปแบบ กระบวนการ เพื่อนำไปใช้ในระดบนโยบายระดับชุมชน องค์กรและปัจเจกบุคคล ผู้วิจัยจะใช้การอธิบายการสรุปผลและรายงานในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมกับการนำเสนอสื่อสารสนเทศการท่องเที่ยว (GPS) เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณจังหวัดสุรินทร์และสามารถใช้ในการเผยแพร่แก่หน่วยงานทางการท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปในแหล่งที่เป็นพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิเคราะห์

จากการศึกษา ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท ในบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ ตามพื้นที่กำหนดและ และได้ศึกษา สารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้ลงสำรวจบริบทพื้นที่เบื้องต้น และได้ลงสัมภาษณ์บุคคลผู้สามารถให้ข้อมูลได้ เพื่อกำหนดในแนวทางการพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลสำคัญและเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไปได้ จากผลวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มปราสาท แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม สามารถกำหนดปัญหา และทราบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อการพัฒนา และเห็นความสำคัญ จึงขอเสนอผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

๔.๑ ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

ประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท ลักษณะรูปแบบปราสาท ความสำคัญของการสร้างปราสาท วัสดุการสร้างปราสาท แผนผังรูปแบบ องค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทขอม ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้

๑.การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และช้าง อาทิเช่น การมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช้าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตภัณฑข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ ๓๘ แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด ที่ค้นพบในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาทและกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น สถิตินักท่องเที่ยวของจังหวัด ปี ๒๕๕๑ มีจำนวน ๕๘๓,๑๒๘ คน (เป็นชาวไทย ๕๗๒,๙๙๓ คน และชาวต่างประเทศ ๑๐,๑๓๕ คน) กลายเป็นจุดเชื่อมต่อของ “อารยธรรมขอ

งมโบริมาณ”การเป็นเมืองที่ติดต่อกับชายแดนที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา มีจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอมเป็นประตูสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับโลก อย่างปราสาทหินนครวัด นครธม ในกัมพูชาจึงเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เหล่านี้ล้วนทำให้ชื่อของจังหวัดสุรินทร์เป็นที่รู้จักในระดับโลก^{๖๘}

๒. ความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาทขอม

คติการสร้างปราสาทแนวความคิดของพราหมณ์ในการสร้างปราสาท ปราสาทที่เห็นและปรากฏอยู่อย่างมากมาย ได้เกิดจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ที่มีความเชื่อว่า การสร้างปราสาท เป็นการจำลองรูปจักรวาลจากสวรรค์สู่พื้นโลก โดยเฉพาะการย่อเอาเขาไกรลาส ซึ่งเป็นสถานที่ประทับขององค์พระศิวะเทพ ศาสนาพราหมณ์เชื่อว่าเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางของจักรวาล^{๖๙}

ตามความหมาย ที่มาของรูปแบบและคติการสร้าง ความสำคัญของปราสาทขอม คำว่า “ปราสาท” (Prasada) มาจากรากศัพท์ภาษาสันสกฤต หมายถึง อาคารที่มีส่วนกลางเป็นห้อง เรียกว่า “ห้องครมคฤหะ” หรือ “เรือนธาตุ” และมีหลังคาเป็นชั้นซ้อนกันหลายชั้นเรียกว่า “เรือนชั้นๆ” หลังคาแต่ละชั้นนั้น เป็นการย่อส่วนของปราสาท โดยนำมาซ้อนกันในรูปของสัญลักษณ์ แทนความหมายของเรือนฐานันดรสูง ซึ่งให้เป็นที่สถิตของเหล่าเทพเทวดา ดังนั้น ปราสาทจึงหมายถึง ที่สถิต ที่อาศัย ที่อยู่หรืออาคารที่เป็นศาสนสถาน เพื่อประดิษฐานรูปเคารพต่างๆ เพื่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อที่เป็นพิธีการทางศาสนา ไม่ใช่พระราชมนต์เตียร อันเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความแตกต่างในเรื่องของวัสดุ กล่าวคือ ปราสาทที่เป็นศาสนสถานนั้น สร้างด้วยวัสดุ ที่มั่นคงแข็งแรงประเภทอิฐหรือหิน ส่วนพระราชมนต์เตียร ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ สร้างด้วยไม้ทั้งสิ้น

ปราสาทขอม จึงมีความหมายถึง อาคารที่สร้างขึ้นในวัฒนธรรมขอม หรือเขมรโบราณ เพื่อใช้เป็นศาสนสถานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ส่วนคำว่า “ปราสาทขอมในประเทศไทย” นั้น หมายถึง อาคารทรงปราสาทในวัฒนธรรมขอม ที่พบในดินแดนไทยในปัจจุบัน ซึ่งดินแดนเหล่านี้ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรขอม รวมทั้งบางส่วนได้มีการรับอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และงานศิลปกรรมขอมมาสร้าง โดยคนในท้องถิ่นแต่เดิมมักเรียกงานศิลปปะของวัฒนธรรมขอมในประเทศไทยว่า “ศิลปะลพบุรี” เนื่องจากเชื่อว่า เมืองลพบุรี เคยเป็นเมืองศูนย์กลางของขอมในประเทศไทย ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๘ และมีลักษณะของงานศิลปกรรมบางอย่าง ที่แตกต่างจากศิลปะขอม แต่ในปัจจุบันนิยมเรียกว่า “ศิลปะขอมที่พบในประเทศไทย” เพราะเป็นคำรวมที่ครอบคลุมพื้นที่และระยะเวลามากกว่า กล่าวคือ พื้นที่ของประเทศไทย ที่รับวัฒนธรรมขอมอยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๘ เป็นต้น

๓. ลักษณะรูปแบบของปราสาทขอม

^{๖๘} <http://www.surin.go.th/saparbsusin.ศิ.htm> ๒๔/ June/๕๕

^{๖๙} พระมหาดอนม อานนโท, **คุณค่าและอิทธิพลของปราสาทขอม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ นครปฐม พิมพ์ที่สาละพิมพ์การ, ๒๕๖๐, หน้า ๘๔-๘๕

อาคารทรงปราสาทที่ใช้เป็นศาสนสถานในวัฒนธรรมขอม มีที่มาจากอินเดีย กล่าวคือ ชาวอินเดียได้สร้างปราสาทขึ้น เพื่อประดิษฐานรูปเคารพทางศาสนา เรียกว่า เทวาลัย โดยสร้างเป็นอาคารที่มีหลังคาซ้อนชั้นขึ้นไปหลายๆชั้น แต่ละชั้นมีการ ประดับอาคารจำลอง สามารถแยกออกเป็น ๒ สายวัฒนธรรม ได้แก่ อินเดียภาคเหนือ เรียกว่า “ทรงศิขร” (สิ-ชะ-ระ) คือ ปราสาทที่มีหลังคารูปโค้งสูง ส่วนในอินเดียภาคใต้ เรียกว่า “ทรงวิมาน” คือ ปราสาทที่มีหลังคาซ้อนเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นมักประดับอาคาร จำลองจากรูปแบบของปราสาทขอม ในระยะแรกเชื่อกันว่า ได้รับอิทธิพลของทรงศิขร จากอินเดียภาคเหนือ ส่วนทรงวิมานนั้น ส่งอิทธิพลมายังศิลปะชวา ต่อมาภายหลังช่างขอมได้นำเอา รูปแบบทั้ง ๒ สายวัฒนธรรม มาผสมผสานกัน จนกลายเป็นรูปแบบเฉพาะของตัวเองขึ้น อาทิเช่น ปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ เป็นศิลปะที่ได้รับการผสมผสานกันอย่างลงตัว ทั้งนี้อาจเป็นศิลปะแบบท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมขอมแบบดั้งเดิม และผสมผสานกับศิลปะที่ได้รับมาจากอินเดียด้วยส่วนหนึ่ง เมื่อมาผสมผสานกันเข้าจึงกลายเป็นศิลปะเฉพาะขึ้นมาในที่สุด

ในด้านคติการสร้างปราสาท จากที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลต่างๆได้กล่าวไว้ดังนี้

การสร้างสถานที่เคารพที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาทมาจากฐานคติความเชื่อของอินเดียได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ อันเป็นแกนกลางของจักรวาล ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุมายังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้น เพื่อประดิษฐานไว้ภายใน โดยตัวปราสาทมีสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายของเขาพระสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์หรือวิมานของเทพเทวดา ด้วยเหตุที่เป็นการจำลองจักรวาลมาไว้บนโลกมนุษย์ และเป็นที่สถิตของเทพเจ้า จึงต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ ตามที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ตัวปราสาทจึงมีขนาดใหญ่โต และใช้เวลาก่อสร้างที่นานมาก

๔.ความสำคัญของการสร้างปราสาท

ด้วยเหตุที่ปราสาทขอม คือ ศูนย์กลางของจักรวาลดังนั้น ตัวปราสาทและเขตศาสนสถานจึงถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และใช้ในความหมายที่เป็นศูนย์กลางของเมืองหรือชุมชน ปราสาทเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพ และใช้ทำพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งในศาสนาฮินดูจะมีพราหมณ์เป็นผู้ทำพิธี เช่น การสรงน้ำรูปเคารพที่อยู่ภายในห้องครรภคฤหะ น้ำที่สรงแล้วจะไหลออกมาทางท่อน้ำเรียกว่า ท่อโสมสูตร ซึ่งต่อออกมาภายนอกตัวปราสาท เพื่อที่ชาวบ้านจะได้นำน้ำศักดิ์สิทธิ์นี้ไปใช้นอกเหนือจากปราสาทที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนแล้ว การสร้างสระน้ำและบาราย (สระน้ำขนาดใหญ่) ก็เป็นส่วนหนึ่งของปราสาท เพื่อเป็นอ่างเก็บน้ำ สำหรับชุมชน ในการอุปโภคบริโภค ดังนั้น การสร้างปราสาทจึงเป็นภาระสำคัญของพระมหากษัตริย์ ที่เมื่อขึ้นครองราชย์แล้ว ต้องสร้างขึ้น เพื่ออุทิศให้แก่บรรพบุรุษ หรือให้แก่พระองค์เอง และสร้างบารายให้แก่ประชาชน การสร้างปราสาทที่มีขนาดใหญ่จึงแสดงให้เห็นถึงบุญบารมี และพระราชอำนาจของกษัตริย์แต่ละพระองค์ด้วย^{๗๐}

^{๗๐} สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ , เล่มที่ ๓๐ , เรื่องที่ ๓, ปราสาทขอมในประเทศไทย , ความหมายที่มาของรูปแบบ คติการสร้าง และความสำคัญของปราสาทขอม,๒๕๔๒.kanchanapisek.or.th/kpb/sub/book/book.php?book=๓๐&chap=๓&page=๓๐...

การสร้างอาคารทรงปราสาทก็หมายถึง สวรรค์หรือวิมานของเทพเทวดานั้นเอง ด้วยเหตุที่เป็นการจำลองจักรวาลมาไว้บนโลกมนุษย์ และเป็นที่สุดของเทพเจ้า จึงต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ ตามที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ตัวปราสาทจึงมีขนาดใหญ่โต และใช้เวลาก่อสร้างยาวนาน และมีความเชื่อที่ว่า การสร้างปราสาทเพื่อถวายแด่เทพเจ้านี้จะบังเกิดบุญบารมีอันยิ่งใหญ่

๕. วัสดุที่ใช้ในการสร้างปราสาท

การสร้างปราสาทในยุคสมัยขอมจะใช้วัสดุประเภทไม้ อิฐ หิน ส่วนใหญ่ เป็นหินทราย และศิลาแลงในการก่อสร้าง

๑. ไม้ ถือเป็นวัสดุพื้นฐานที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารโดยทั่วไป จากหลักฐานการสร้างปราสาทที่ใช้เป็นศาสนสถานในอินเดีย ระยะเวลาเริ่มแรกนั้นสร้างด้วยไม้ แต่ไม้เป็นวัสดุที่ผุพังได้ง่าย จึงไม่เหลือหลักฐานให้ศึกษา ต่อมาจึงก่อด้วยอิฐหรือหิน แต่ก็ยังสังเกตได้ว่า อาคารหรือลวดลายในระยะแรกนั้น มักสร้างหรือสลักเลียนแบบเครื่องไม้ อาคารในวัฒนธรรมขอมก็เช่นเดียวกัน ระยะแรกพบว่า สร้างเลียนแบบเครื่องไม้องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมบางอย่างใช้ไม้เป็นส่วนประกอบ เช่น กรอบประตู ประตู หน้าต่าง เพดาน รวมทั้งโครงหลังคาที่เป็นเครื่องไม้มุงกระเบื้องก็มี

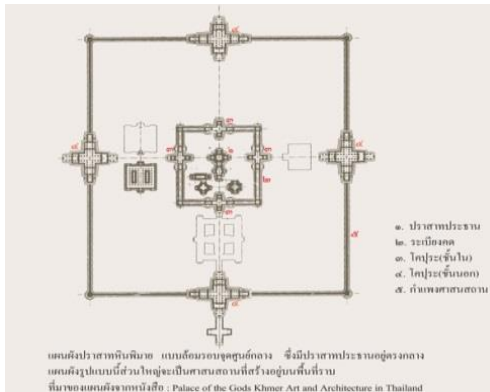
๒. อิฐ เป็นวัสดุที่ใช้สร้างปราสาทขอมในระยะแรกเริ่ม ได้แก่ สมัยก่อนเมืองพระนครถึงสมัยเมืองพระนครตอนต้น (พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔) ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ จึงเริ่มมีความนิยมสร้างปราสาทด้วยหินทราย วิธีการก่ออิฐในปราสาทขอมนั้น จะมีลักษณะเฉพาะคือ ใช้อิฐขนาดเล็ก การก่อเป็นแบบไม่สอปูน มีการขัดแผ่นอิฐก่อนนำมาเรียง ต่อกันแน่นจนแทบเป็นแผ่นเดียวกัน โดยสันนิษฐานว่า เชื่อมด้วยยางไม้ เสร็จแล้วจะขัดผิวอิฐจนเรียบ ในส่วนที่ต้องการลวดลายจะสลักลงไปบนเนื้ออิฐส่วนหนึ่ง และอีกส่วน หนึ่งจะปั้นปูนทับลงไป ปราสาทที่สร้างด้วยอิฐมีส่วนที่ใช้หินประกอบด้วย ได้แก่ ส่วนของกรอบประตู เสา และทับหลัง

๓. หิน ที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ หินทราย เพราะเป็นวัสดุที่มีความมั่นคงแข็งแรง หาได้ง่าย สลักลวดลายง่าย และมีความงดงาม จึงได้รับความนิยมนำมาสร้างปราสาทขอมมากที่สุด การนำวัสดุประเภทหินมาใช้สร้างปราสาทนั้น ช่างขอมรู้จักมาแล้วตั้งแต่ในยุคแรกเริ่ม เช่นเดียวกับอิฐ แต่ในระยะแรก นำมาใช้ประกอบ เพื่อความมั่นคงแข็งแรง เช่น ทำเป็นส่วนฐานอาคาร เสา กรอบประตู ทับหลัง การสร้างปราสาทด้วยหินทรายเริ่มได้รับความนิยมในสมัยเมืองพระนครตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ เป็นต้นมา จนหมดสมัยที่รุ่งเรืองแห่งอาณาจักรขอมใน ช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ หลังจากนั้นจึงกลับมาใช้วัสดุที่เป็นอิฐและเครื่องไม้อีกครั้งหนึ่ง อาคารที่สร้างด้วยหินไม่ใช้ตัวเชื่อม เช่นเดียวกับอิฐ แต่จะใช้น้ำหนักของหินเป็นตัวยึดกันเอง มีส่วนที่ใช้ตัวยึดอยู่บ้างตรงมุมปราสาท โดยจะใช้เหล็กรูปตัวไอ (I) หรือตัวที (T) ฝังไว้ภายใน วิธีการก่อสร้าง คือ จะนำหินที่โกลนเป็นเค้าโครงเรียงซ้อนกันขึ้นไปก่อน แล้วจึงสลักรายละเอียดของลวดลายต่างๆ ในภายหลัง

๔. ศิลาแลง เป็นวัสดุที่มีความคงทนและ แข็งแรง เมื่ออยู่ใต้ดินจะอ่อนตัวสามารถดัดเป็นรูปทรงที่ต้องการได้ง่าย แต่เมื่อสัมผัส กับอากาศแล้วจะแข็งตัว ไม่สามารถดัดแต่งเป็นรูปทรงได้ ดังนั้น จึงนิยมใช้ศิลาแลงมาทำเป็นส่วนฐานของอาคาร เพราะสามารถรับ น้ำหนักได้ดี อย่างไรก็ตาม การนำศิลาแลง มาใช้สร้างปราสาททั้งหลังได้เกิดขึ้นในศิลปะ แบบบายนในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘

โดยพบในประเทศไทยทั้งในภาคอีสานและภาคกลาง จนถือเป็นลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่ง ของวัฒนธรรมขอมศิลปะแบบบายนที่พบในประเทศไทย เหตุที่ในสมัยนี้นิยมใช้ศิลาแลง อาจเป็นเพราะว่าเป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นและสามารถก่อสร้างได้อย่างรวดเร็ว เทคนิคของการสร้างอาคารด้วยศิลาแลงคือ การตัดมาทั้งก้อนตามขนาดที่ต้องการ นำมาวางซ้อนกัน ฉาบปูนทับ และปั้นลายปูนปั้นประดับส่วนต่างๆ ให้สวยงาม

๖.แผนผังและรูปแบบ

ปราสาทขอมจะมีการออกแบบการก่อสร้างอย่างมีระเบียบ เนื่องจากคติการสร้างดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยทั่วไปจะมีแผนผัง ๒ แบบ แบบแรกคือ แผนผังแบบล้อมรอบจุดศูนย์กลาง ซึ่งมีปราสาทประธานอยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยระเบียงคด อาจมีสระน้ำและกำแพง ล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง ส่วนใหญ่ ได้แก่ ศาสนสถานที่ตั้งอยู่บนพื้นราบ เช่น ปราสาทเมืองต่ำ ปราสาทหินพิมาย ส่วนแผนผังแบบที่ ๒ คือ แผนผังแบบตรงเข้าสู่จุดศูนย์กลาง ได้แก่ ศาสน

สถานที่อยู่บนภูเขา มีบันไดทางเดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นระยะๆ นำขึ้นไปสู่ปราสาทประธานที่อยู่บนยอดเขา เช่น ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเขาพระวิหาร

๗.รูปแบบของปราสาทขอม ที่สมบูรณ์นั้นจะประกอบด้วยกำแพงล้อมรอบศาสนสถาน ตรงกลางกำแพงมีซุ้มประตูทางเข้าทั้ง ๔ ด้าน เรียกว่า "โคปุระ" ถัดเข้าไปมีสระน้ำ อาจเป็นรูปคล้ายตัวซี (C) ในกรณีที่มีทางเข้า ๒ ทาง หรือรูปคล้ายตัวแอล (L) ในกรณีที่มีทางเข้า ๔ ทาง จนถึงกำแพงชั้นในที่ล้อมรอบปราสาทประธาน ซึ่งเรียกว่า "ระเบียงคด" โดยมีโคปุระทั้ง ๔ ด้านเช่นเดียวกัน ภายในระเบียงคด เป็นที่ตั้งของปราสาทประธาน ซึ่งอาจเป็นปราสาทหลังเดี่ยวโดดๆ หรือเป็นปราสาทหมู่ ๓ หลัง ๕ หลัง หรือ ๖ หลัง ก็ได้ อาจมีอาคารขนาดเล็กมีผนังสีเหลืองผืนผ้า ที่เรียกว่า "บรรณาลัย" เป็นที่เก็บรักษาคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ อยู่ด้านหน้าปราสาทประธานปราสาทขนาดใหญ่ เช่น ปราสาทหินพิมาย และปราสาทพนมรุ้ง จะมีส่วนที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ "ทางดำเนิน" มักประดับด้วยเสา ตั้งเป็นแนวตลอดทางเดินเรียกว่า เสานางเรียง หรือเสานางจรัล มี "สะพานนาคราช" ซึ่งมีผังเป็นรูปกากบาท ราวสะพานทำเป็นลำตัวของพญานาค ๕ เศียร หันหน้าออกแผ่พังพาน ทั้ง ๔ ทิศ เปรียบเสมือนเป็นทางเดินเชื่อม ระหว่างโลกมนุษย์กับโลกสวรรค์ หากเป็นปราสาทที่ตั้งอยู่บนภูเขา จะมีทางเดินเป็นขั้นบันได ทอดขึ้นไปสู่บริเวณที่ตั้งของปราสาทประธาน

๘.องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

๑. ส่วนฐาน โดยทั่วไปแล้วปราสาทขอม มักตั้งอยู่บนฐานบัวเดี่ยวๆ ต่อมาในสมัยของศิลปะแบบบายน ฐานบัวนี้ได้พัฒนามาเป็นรูปแบบเฉพาะที่เรียกว่า "ฐานบัวลูกฟัก" หมายถึง ฐานบัวที่มีการประดับท้องไม้ด้วยแถบสีเหลืองคล้ายกับลูกฟัก

๒. ส่วนกลาง ได้แก่ ส่วนของอาคารทรงสี่เหลี่ยม ภายในเป็นห้องประดิษฐานรูปเคารพ เรียกว่า "ห้องครรภคฤหะ" (หรือเรือนธาตุ) ส่วนนี้จะทำเป็นอาคารเพิ่มมุม เพื่อจะออกมุข และรับกับ

ซุ้มประตูทางเข้า ด้านหน้าของห้อง ครรภคฤหะมีที่ยื่นออกมาเรียกว่า มณฑป มีตัวเชื่อมส่วนนี้เรียกว่า อันตราละ (मुखกระสัน) ส่วนของประตูมืองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

๓.เสาดัดผนัง คือ วงกบกรอบประตู เป็นเสาสี่เหลี่ยมรองรับน้ำหนักของส่วนบน นิยมสลักลวดลายอย่างงดงาม เช่น ลายก้านต่อดอก

๔.เสาประดับกรอบประตู จะอยู่ด้านหน้าวงกบกรอบประตู ทำขึ้น เพื่อการประดับตกแต่งมากกว่าการรับน้ำหนัก ดังนั้น ตัวเสาประดับกรอบประตูจึงใช้เป็นหลักฐานสำคัญอย่างหนึ่ง ในการกำหนดอายุของศาสนสถานแห่งนั้นๆ ตามหลักของวิวัฒนาการทาง ศิลปะ เช่น ในระยะแรกจะเป็นเสากลมแบบ อินเดีย ต่อมาทำเป็นเสาแปดเหลี่ยม รวมทั้งการแบ่งส่วนของเสาและการสลักลวดลาย ก็บอกถึงวิวัฒนาการได้เช่นกัน

๕.ทับหลัง หมายถึง แท่งหินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่อยู่เหนือกรอบประตูทางเข้า ในลักษณะเดียวกับชื่อ เพื่อรับน้ำหนักของชั้นหลังคา ทับหลังมี ๒ ประเภท คือ ทับหลังจริง ซึ่งอยู่ชั้นใน ทำหน้าที่รับน้ำหนักชั้นหลังคาอย่างแท้จริง และทับหลังประดับ ซึ่งอยู่ชั้นนอก เป็นงานประดับสถาปัตยกรรม ซึ่งนิยมสลักลวดลาย และภาพเล่าเรื่องต่างๆ ทับหลังจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในการกำหนดอายุศาสนสถานแห่งนั้น และเป็นตัวบอกได้ว่า ศาสนสถานนั้นสร้างขึ้นในศาสนา และลัทธิใด โดยเฉพาะชั้นที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ทับหลังที่อยู่ด้านหน้าของห้องครรภคฤหะ เหตุที่เชื่อว่าทับหลังใช้เป็นตัวกำหนดอายุได้ดีที่สุด เพราะส่วนใหญ่จะสร้างขึ้น พร้อมกับตัวปราสาท และสลักด้วยศิลา จึงเป็นสิ่งที่คงทนถาวร รวมทั้งมีภาพเล่าเรื่อง และลวดลายประดับ ที่สามารถบอกวิวัฒนาการได้เป็นอย่างดี

๖.หน้าบัน คือ ส่วนของหลังคา รูปทรงสามเหลี่ยมเหนือทับหลัง ในลักษณะเดียวกับหน้าจั่ว ตัวกรอบหน้าบันนิยมทำเป็นตัวนาค และเศียรนาค เรียกว่า ซุ้มโค้งเข้าโค้งออกแบบขอม หน้าบันนิยมสลักลวดลาย และภาพเล่าเรื่อง โดยทั่วไปจะสัมพันธ์กับภาพเล่าเรื่องบนทับหลัง ซึ่งใช้เป็นตัวบอกอายุสมัย และบ่งบอกว่า เป็นศาสนสถานในศาสนาและลัทธิใด ด้วยเช่นกัน

๗.ส่วนยอด ได้แก่ ส่วนยอดของปราสาทเหนือส่วนเรือนธาตุขึ้นไป ที่ทำเป็นหลังคาซ้อนชั้นลดหลั่นกัน เรียกว่า "ชั้นวิมาน" หรือ "ชั้นบัณฺฑูร" โดยทั่วไปจะมี ๕ ชั้น แต่ละชั้นมีนาคปัก หมายถึง หัวพญานาคประดับที่มุมประธาน แต่ละด้านประดับด้วย "บันแถลง" หมายถึง รูปจั่ว หรือ ซุ้มหน้าต่าง เป็นรูปสัญลักษณ์ของวิมานซึ่งเป็นที่สถิตของเทวดา ส่วนยอดสุดเป็นรูปกลีบบัวเรียก บัวทรงกลม ร่องรับส่วนยอดที่เรียกชื่อว่า กลศ (กะ-ละ-สะ) มีรูปร่างคล้ายหมอน้ำเทพมนตรีในศาสนาฮินดู

๔.๒ แนวทางการรวบรวมข้อมูลและการเพิ่มเติมแหล่งความรู้ ในบริบทการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว

ปัจจัยการท่องเที่ยวแบ่งได้ ๗ ประเภท ดังนี้

๑) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึงสิ่งที่สามารถโน้มน้าวหรือดึงดูดใจให้เกิดความน่าสนใจปรารถนาที่จะไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ น่าดึงดูด เป็นสำคัญ สถานที่นั้น ต้องเป็นจุดที่น่าสนใจและมักนิยมมาเที่ยวกัน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๒) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนในพื้นที่นั้น เช่น ทะเล หาดทรายขาว สภาพป่า สัตว์ป่า นานพันส์

๓) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มาเยือน ในพื้นที่นั้น เช่น วัด วัง พระราชวัง เมืองโบราณ โบราณวัตถุ สิ่งทักทอ เช่น หวาย ไม้ ผ้า หรือเครื่องทอง ต่างๆ เป็นต้น และได้หมายรวมไปถึง กิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล ผลไม้ อาหาร ผ้าไหม ต่างๆ เป็นต้น

๔) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญนั้นคือ ที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็น แบบ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์ รองลงมาคือ การบริการ และการบริโภคที่จะต้องมีย่านอาหารบริการ สำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

๕) การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวก ปัจจัยในการเลือกการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะรับจากการท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดี่ยวบางคนอาจต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักและอาหาร เป็นต้น

การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่ต้องมีองค์ประกอบหลัก ๓ ด้าน คือ ๑.ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) ๒.บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และ ๓.การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market of Tourism) แต่ละองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเองทั้งนี้การท่องเที่ยวจึงได้เป็นปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่ได้สร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นทางธรรมชาติ วัฒนธรรมในการเดินทางไปท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ย่อมมีจุดหมายของการเดินทางที่ต่างกัน

๖) บริบทของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน

การท่องเที่ยว ความหมายของการท่องเที่ยวสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย^{๗๑} ได้นิยามของการท่องเที่ยวที่เป็นการยอมรับกันทั่วไปเป็นของ IASET (International Association of Experts in Tourism) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธ์ภาพ ซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราว โดยมีได้ประกอบอาชีพ

การท่องเที่ยวเป็นรูปแบบหนึ่งของนันทนาการของมนุษย์ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง โดยผูกพันกับการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อผ่อนคลาย

^{๗๑} สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย,โครงการศึกษาทบทวนแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย,๒๕๓๖, หน้า๑๒

ร่างกายและจิตใจจากกิจกรรม งานต่างๆ เป็นการสนองความต้องการในการเปลี่ยนบรรยากาศของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่อยู่ในสังคมเมืองที่อยู่ยาก ซ้ำซ้อนต่อการหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย ไปสู่สภาพธรรมชาติ หรือ แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ทั้งกิจกรรมที่สนุกสนาน และทัศนศึกษา การสร้างสรรค์ เป็นต้น

หม่อมหลวงคีย์ ชุมสาย^{๗๒} ได้อธิบายถึงความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว กับการเดินทางไว้ในหนังสือ “ปฐมบทแห่งการท่องเที่ยว” ว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง ถ้าไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Tourism Authority of Thailand ส่วนการท่องเที่ยวประเทศอังกฤษใช้ชื่อว่า British Tourist Authority มีบางคำใช้คำเดินทางให้มีความหมายถึง ทั้งการเดินทางและการท่องเที่ยว เช่นองค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งจัดตั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เรียกชื่อว่า International Union of Official Travel Organization (IUOTO) สถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาวายที่สอนวิชาการท่องเที่ยว ที่มีชื่อว่า School of Travel Industry Management และสมาคมการท่องเที่ยวสำหรับภาคพื้นแปซิฟิกได้ชื่อว่า Pacific Area Travel Association

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว^{๗๓} ได้อธิบายถึง ความหมายคำว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่ผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางไม่ถูกบังคับให้เดินทาง เป็นต้น

สรุป การท่องเที่ยว คือการเดินทางจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อการแสวงหาสิ่งใหม่และความเพลิดเพลินด้วยความสนใจ

๗) วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

การกระตุ้น ในเรื่องการเดินทางจากแรงกระตุ้นที่แตกต่างกันทำให้ผู้มาท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน^{๗๔} ดังต่อไปนี้

๑) การท่องเที่ยวที่เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น เป็นการท่องเที่ยวเพื่ออยากพบสิ่งแปลกใหม่ๆ อันได้แก่ วัฒนธรรม ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณีที่แตกต่างออกไป ทั้งในด้านการเมือง คมนาคม ความพิเศษทางวัฒนธรรม สภาพธรรมชาติ โบราณสถาน กล่าวคือ อยากรับรู้เรื่องราวในสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เป็นต้น

๒) เพื่อการจาริกแสวงบุญ การได้ไปนมัสการศาสนสถานตามศาสนาของตนเองที่เชื่อว่าสำคัญ รวมไปถึงการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ศาสนาและกิจกรรมทางศาสนา ด้วย เป็นต้น

^{๗๒} หม่อมหลวงคีย์ ชุมสาย และอุบลพันธ์ พรหมโยซี ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗), หน้า ๔-๖.

^{๗๓} สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว, ๒๕๔๖), หน้า ๔๓

^{๗๔} นิคม จารุณี, การท่องเที่ยวอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา, ๒๕๕๓), หน้า ๔๔.

๓) เพื่อการท่องเที่ยวในการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อคลายความตึงเครียดจากภารกิจประจำวัน หรือ หน้าที่การงาน เป็นต้น

๔) เพื่ออาชีพและธุรกิจของผู้ท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้า การประชุมการสัมมนาการดูงานการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพื่อเป็นเกียรติศักดิ์ศรีแก่นักท่องเที่ยวเอง

๕) เพื่อเยี่ยมญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ในต่างถิ่นต่างแดนมักเกิดขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ และเทศกาลต่างๆ^{๗๕}

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน อุทยานแห่งชาติกับการท่องเที่ยวภาคอีสาน ได้กล่าวถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากประชาชน ภายในชุมชนกับหน่วยงานอื่นๆ ในการปรึกษาหารือ และการตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด กล่าวว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือ การท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในด้านการดำเนินการ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการจัดการผลประโยชน์ โดยอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม และกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

รชพร จันท์สว่าง ให้ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยวชุมชนมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ลักษณะสำคัญการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เทิดชาย ช่วยบำรุง กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวขนาดเล็กที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้คนในท้องถิ่นในฐานะเจ้าของชุมชนมีการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและพื้นที่ของตน และการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นต้องทำให้สิ่งธรรมเป็นของพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว

พจนา สวนศรี กล่าวว่าสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือ ผลการดำเนินงานการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประโยชน์ตามมาทั้งทางตรงและทางอ้อม นั่นคือ ทางตรง ก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน ในทางอ้อม ก่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น และก่อให้เกิดการพัฒนาสาธารณประโยชน์ของชุมชนต่อไปได้

สินธุ์ สโรบล กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า การนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมาใช้ นั้น จะต้องพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน และมุ่งเน้น ให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยสำนึกถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

ข้อมูลพื้นฐานของโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมในเขตจังหวัดสุรินทร์

^{๗๕} อ่างแล้ว,สำนักงานการท่องเที่ยว,การท่องเที่ยว, หน้า ๔๕.

การสำรวจพื้นที่ปราสาทและการลงเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่โบราณ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ ที่ตั้งปราสาท ในปัจจุบันพบว่า บางปราสาทที่ลงสำรวจมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ขึ้นในรอบปี เกิดขึ้นหลายด้าน และบางปราสาทที่ลงสำรวจพื้นที่โดยรอบก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในที่นี้หมายถึง ข้อมูลของโบราณสถานแบบพื้นฐาน อาคารสถานที่ให้ข้อมูล หอ่งน้ำ ร้านค้า สวัสดิการ ถนนทางเข้าชมปราสาท เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวในบางพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันมาทั้งการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้ อธิบายรายละเอียดตามประเด็นต่างๆ

๔.๓ แนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาส่งเสริมการใช้ข้อมูลเบื้องต้น การเข้าถึงข้อมูลในพื้นที่บริบทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท

๑.ประวัติความเป็นมาของปราสาทภูมิโปน

ปราสาทภูมิโปนสถานที่ตั้งมีประวัติความเป็นมาและ สภาพทั่วไปของปราสาทและ ภาพจำหลักที่ปรากฏในปราสาท ดังนี้

สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลม อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสงขลาไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒๔ สังขะ-บัวเชด ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ถนนเป็นคอนกรีตสะดวกกับการเดินทาง มีป้ายบอกทั้งระยะทางการเข้าหา องค์ปราสาท และหมู่บ้านที่ตั้งของปราสาท

ประวัติความเป็นมาของปราสาท ปราสาทแห่งนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากชื่อภาษาเขมร ๒ คำคือ ภูมิ ซึ่งในภาษาเขมรออกเสียงว่า “ปุม” หมายถึงแผ่นดินหรือสถานที่ และ ปูน ซึ่งออกเสียงว่า “โปน” แปลว่า “หลบซ่อน” รวมความแล้วมีความหมายว่า “ที่หลบซ่อน” จากความหมายของชื่อมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติแห่งในเรื่อง “เนียงเต๊ะทม”^{๓๖} แปลว่า “นางผู้มีหน้าอกใหญ่ หรือนมใหญ่” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเป็นพระราชธิดาของกษัตริย์ขอมหนังกัย หรือลี้ภัยมาถึง ปราสาทแห่งนี้ แต่ถูกนำมาพักอาศัย ณ เมืองนี้เพื่อหลบหนีกัยสงคราม ปราสาทภูมิโปน เป็นปราสาทอิฐ ๓ หลัง เป็นศิลปะขอมสมัยก่อนเมืองพระนคร สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๓ ถือว่าเป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยปัจจุบัน

ลักษณะขององค์ปราสาท องค์ปราสาทประกอบด้วยปราสาทที่สร้างด้วยอิฐ ๓ หลัง และฐานปราสาทสร้างด้วยศิลาแลง ๑ หลัง ตั้งเรียงกันจากเหนือไปได้ คือ ๑) ปราสาทอิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมไม่ย่อมุม เหลือเพียงฐานกรอบประตูทางเข้าและผนังบางส่วน ๒) ปราสาทอิฐหลังที่ ๒ อยู่ถัดจากปราสาทอิฐหลังที่หนึ่งมาทางทิศใต้ปัจจุบันเหลือเพียงฐานและกรอบประตู ๓) ปราสาทอิฐหลังที่ ๓ หรือ ปรางค์ประธานเป็นปราสาทหลังใหญ่ก่อด้วยอิฐถือปูน แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่ย่อมุม มีบันไดและประตูทางเข้าอยู่ทางด้านทิศตะวันออกส่วนอีกสามด้านนอกนี้เป็นประตูหลอก เสากกรอบประตูและทับหลังทำด้วยหินทรายภาพที่ปรากฏในปราสาท ได้

^{๓๖} ปริญญา สุขใหญ่. ภัณฑารักษ์ชำนาญการ ผู้ช่วยหัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุรินทร์. ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

พบลายจำหลัก และอักษรจารึกต่าง ๆ ดังนี้ ๑) ลายจำหลัก ได้หน้าบันเหนือทับหลังขึ้นไปเป็นลายรูป ใบไม้มีว่น ๒) อักษรจารึก เมื่อกรมศิลปากรดำเนินการขุดแต่ง ได้พบจารึกภาษาสันสกฤต อักษรปัลลวะ ซึ่งมีใช้อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ นับเป็นโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมมีอายุเก่าแก่ที่สุดเท่าที่ได้ค้นพบในประเทศไทย^{๗๗}

สภาพทั่วไปของปราสาทภูมิโปน สภาพโดยทั่วไปของปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสงขลา ไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงหมายเลขที่ ๒๑๒๔ สงขลา-บัวเชด โดยประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

ปราสาทภูมิโปน

บริเวณปราสาท

ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทภูมิโปน ได้เกิดการสร้างถาวรวัตถุเช่น

ห้องน้ำที่แบ่งห้อง ชาย-หญิง อย่างชัดเจน เพียงพอต่อการให้บริการ ศาลาจัดรมข ๒ หลัง ในระนาบเดียวกัน ศาลพระพิฆเนศวร หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สร้างด้วยปูนทาสีน้ำตาล สระน้ำกับพุ่มต้นลำเจียกเกิดในบริเวณลานด้านหน้าปราสาทภูมิโปน บางช่วงเวลาเย็นจะมีการเล่นกีฬาของชุมชนในหมู่บ้านที่มาเล่นเตะฟุตบอล มีการรักษาหญิงและดูแลปราสาทให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม อยู่ตลอดเวลาโดยการจ่ายนักรการภารโรง ๒ คน

ภายในองค์ปราสาทภูมิโปน

บริเวณหน้าปราสาท

^{๗๗} ทวีศักดิ์ ทองทิพย์และคณะ ,คุณค่าและอิทธิพลของกลุ่มปราสาทขอมที่มีต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์, หน้า ๒๐

การประกอบพิธีกรรมมักเกิดขึ้นในรอบปีจะเป็นการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงประจำปีที่จัดขึ้นในวันที่ ๙-๑๐ เดือน เมษายนของทุกปีจะมีขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงที่ผสมผสานแบบระหว่างพุทธกับพราหมณ์ เข้าด้วยกัน ทั้งการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ การทำบุญ ตั้งบาตร ฟังธรรมฟังเทศน์ของชาวพุทธ และการประกอบพิธีกรรมแบบพราหมณ์ คือ การกล่าวบวงสรวงเทวโองการ การรำถวายปราสาท การเซ่นไหว้สังเวียงสังคีตีสหิธี เป็นต้น การแสดงเชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ที่จะจัดขึ้นในวันที่ ๙-๑๐ เมษายนของทุกปี

แผ่นป้ายช่วงเทศกาลงานประจำปี

แผ่นป้ายที่บอกกำหนดการการแสดง

แผ่นป้ายเชิญชมการแสดง

การประกาศบอกงานประจำปี

การลงสำรวจ องค์ปราสาทประกอบด้วยปราสาทที่สร้างด้วยอิฐ ๓ หลัง และฐานปราสาทสร้างด้วยศิลาแลง ๑ หลัง ตั้งเรียงกันจากเหนือไปได้ คือ ๑) ปราสาทอิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมไม่ย่อมุม เหลือเพียงฐานกรอบประตูทางเข้าและผนังบางส่วน ๒) ปราสาทอิฐหลังที่ ๒ อยู่ถัดจากปราสาทอิฐหลังที่หนึ่งมาทางทิศใต้ปัจจุบันเหลือเพียงฐานและกรอบประตู ๓) ปราสาทอิฐหลังที่ ๓ หรือ ปราสาทประธานเป็นปราสาทหลังใหญ่ก่อด้วยอิฐถือปูน แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่ย่อมุม มีบันไดและประตูทางเข้าอยู่ทางด้านทิศตะวันออกส่วนอีกสามด้านนอกนี้เป็นประตูหลอก เสากรอบประตูและทับหลังทำด้วยหินทรายภาพที่ปรากฏในปราสาท ได้พบลายจำหลัก และอักษรจารึกต่าง ๆ ดังนี้ ๑) ลายจำหลัก ใต้หน้าบันเหนือทับหลังขึ้นไปเป็นลายรูปใบไม้ ม้วน ๒) อักษรจารึก เมื่อกรมศิลปากรดำเนินการขุดแต่ง ได้พบจารึกภาษาสันสกฤต อักษรปัลลวะ ซึ่งมี

ใช้อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ นับเป็นโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมมีอายุเก่าแก่ที่สุดเท่าที่ได้ค้นพบในประเทศไทย มีการจัดตั้งสถานที่ให้บริการที่ครบองค์ประกอบ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณปราสาท ทั้งยังมีการร่วมในการจัดงานประจำปีด้วย มีการสร้างห้องน้ำเพื่อการบริการประชาชน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาด้วย และเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ป่าไม้บริเวณปราสาทภูมิโปน มีความร่มรื่น สวยงาม ทั้งยังมีการจ้างภารโรง ผู้ทำหน้าที่รักษาความสะอาด ตัดหญ้า และดูแลในการฉีดน้ำรดหญ้า เพื่อความเขียวขจี สวยงาม น่ารื่นรมย์ พักผ่อน ภายในบริเวณพื้นที่ มีสระน้ำด้านทิศตะวันออก มีต้นเกตุพราภเป็นต้นใหญ่ สวยงาม โดยพื้นฐานสถานที่ มีการจัดการ ดูแล รักษาโดยพื้นฐาน มีการจัดการค่อนข้างดี และให้ความร่วมมือ หรือ ให้ความสะดวกแก่ผู้เข้าชมปราสาทที่ดี

๒.สภาพเศรษฐกิจและบริบทโดยทั่วไปของพื้นที่

ด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ บริบทโดยรอบที่อาศัยโดยรอบของปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ทำสวน (ส่วนยกพารา) ปลูกมันสำปะหลัง แบบผสมผสาน ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจทางการเกษตรที่หมุนเวียนในแต่ละปี ประการมีรายได้จาก การทำนา น້ายางพารา และมันสำปะหลัง ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนการทำอาชีพรอง ได้แก่ การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หมู ไก่ และหาของป่ามาขาย^{๗๘} และรับราชการ ได้มาก ได้แก่ ข้าราชการครู โรงพยาบาลสังขะ ในตัวเมืองสุรินทร์ และการเข้าทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ๑.องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านภูมิโปน อบต. ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชบ อบต. ๓. เทศบาลในตัวอำเภอสังขะ ๔. ข้าราชการครูในท้องถิ่น ๕. โรงพยาบาลในอำเภอสังขะ ๖. โรงพยาบาลในตัวอำเภอเมือง สุรินทร์ ๗. สถานีอนามัย ๘. สถานตำรวจ

หมู่บ้าน แบ่งเขตการปกครอง เป็น ๗ หมู่บ้านประกอบด้วยหมู่บ้าน

๑. บ้านดม หมู่ ๑ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๒. บ้านภูมิคดี หมู่ ๒ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๓. บ้านสนบ หมู่ ๓ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๔. บ้านสติง หมู่ ๔ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๕. บ้านซีจรุก หมู่ ๑๐ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๖. บ้านปราสาทภูมิโปน หมู่ ๑๑ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๗. บ้านภูมิสวย หมู่ ๑๓ ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

โดยมีสถาบันการศึกษา ได้แก่ ตำบลดมมีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่

๑.โรงเรียนดมวิทยาคาร ๒. โรงเรียนบ้านสนบ ๓.โรงเรียนศรีมงคล ๔.โรงเรียนเทพอุดมวิทยา และมีสถาบันทางศาสนา ๑. วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน ๔ แห่ง ๒. คริสตจักร ๑ แห่ง (ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านเทพอุดม) และมีองค์กรธุรกิจที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ได้แก่

๑.ที่รับซื้อข้าวเปลือก ๑ แห่ง ๒.โรงผลิตน้ำดื่ม,น้ำแข็ง ๑ แห่ง ๓. ร้ายขายสินค้าเบ็ดเตล็ด ๖ แห่ง ๔.ร้านขายอาหาร ๑๐ แห่ง ๕.ร้านตัดผม ๒ แห่ง ๖. ปั้มน้ำมัน ๒ แห่ง ๗. ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ ๒ แห่ง

^{๗๘} ทศ แม้นผล สอบต. (ผู้นำชุมชน) องค์การบริหารส่วนตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ,๑๕ เมษายน ๒๕๖๑

๓. การเข้าถึงคมนาคม ได้แก่ ทางคมนาคมมีถนนลาดยางสายหลักผ่านจากอำเภอสังขะไปอำเภอบัวเขตอยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย แต่การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านและภายในหมู่บ้านยังไม่สะดวกเนื่องจากถนนถูกเซาะขาดและส่วนมากเป็นถนนดิน ประกอบด้วย

๑. ถนนคอนกรีต จำนวน ๕ สาย

๒. ถนนยางแอสฟัลติก จำนวน ๒ สาย

๓. ถนนลูกรัง จำนวน ๒ สาย

การสาธารณสุข สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน ๑ แห่ง

โทรคมนาคม มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ๒ แห่ง มีหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ๓ แห่ง มีตู้ไปรษณีย์ ๒ แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการท่องเที่ยวมีสถานีตำรวจ จำนวน ๑ แห่ง มีตำรวจ จำนวน ๕๖ คน

การไฟฟ้า มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ทุกหลังคา และมีการใช้ไฟฟ้าในการหุงต้มและการอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า เป็นต้น แม้ตามถนนหนทาง มีการบริการเสาไฟฟ้า เพื่อความสว่างแก่นักเดินทางยามค่ำคืนด้วย

ด้านแหล่งน้ำ มีอ่างเก็บน้ำบ้านดอม เพื่อบรรเทาความแห้งแล้ง มีแหล่งน้ำที่เป็นคลองบริเวณปราสาทภูมิโปน ถือเป็นทางน้ำมาแต่โบราณ มีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ทั่วถึง มีบริการน้ำประปาเกือบทุกหลังคาเรื่องได้รับความสะดวกในเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ เช่น มีการขุดเจาะน้ำบาดาลเองบ้าง การใช้น้ำส่วนตัว และน้ำประปาเนื่องในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ในดินแดนแถบนี้ติดกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา ยังมีธรรมชาติ ต้นไม้ที่ค่อนข้างมาก ทั้งการปลูกไม้เศรษฐกิจ เช่น ต้นยางพารา ด้วย ถือเป็นพื้นที่ที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ในด้านป่าไม้ ปราบภูมิ คำขวัญประจำอำเภอ “สังขะเมืองสะอาดปราสาทงาม ทับทิมสยามศูนย์สี่ เขียวขจีป่าสน”

๔. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ทาง ปากต่อปาก ทางทางเว็บไซต์ และแผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” ที่ยิวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้อำเภอชื่อว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” โดยแผ่นพับจะมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทรวมได้ด้วยกัน โดยมีได้แบ่งออกเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกหน่วยพื้นที่การท่องเที่ยวมีได้ลงน้ำหนักไปยังแหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นพิเศษ

ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งที่พักนักท่องเที่ยว, โฮมสเตย์, บ้านพักธรรมชาติ

จะมีบริการที่พักโรงแรม และโฮมสเตย์ ในเขตตัวอำเภอสังขะซึ่งไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวเท่าใดนัก ราคา เริ่มตั้งแต่ ๒๐๐ -๓๐๐ ต่อคืน มีบริการน้ำอุ่น ห้องแอร์ อินเทอร์เน็ต ตู้โทรศัพท์ และอาหาร เครื่องดื่ม^{๗๙}

^{๗๙} สัมภาษณ์ นิตยา พัตร์มย์ (เจ้าหน้าที่ดูแล), ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

โดยมีร้านอาหารในพื้นที่การท่องเที่ยวที่แนะนำ ได้ดังนี้ ร้านอาหารตามหมู่บ้าน ประมาณ ๑๐ ร้าน ร้านขายเบ็ดเตล็ดที่จำเป็น ๓ แห่งที่มีบริการนักท่องเที่ยวในด้านความจำเป็นเบื้องต้น และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว บริเวณปราสาทภูมิโปน ได้แก่ บริการห้องน้ำ ชาย หญิง ที่นั่งพักผ่อนใต้ต้นไม้แบบธรรมชาติ มีบริการน้ำประปา มีก๊อกน้ำ ๒ ที่

จากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ยังปราสาทภูมิโปนเป็นสถานที่ท่องเที่ยว กลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัดสุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นั่งพักผ่อน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม้แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์พหุคูณต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้น เป็นต้น

โดยมีสถานที่แนะนำเสนอเพิ่มเติม ได้แก่

๑. หมู่บ้านกะเลงเวก ตำบลทิมสยาม ๐.๔ (อดีตเคยเป็นพื้นที่ที่อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น) เป็นสถานที่เคยได้รับผลกระทบจากระเบิดในสมัยสงครามโลก ของราชอาณาจักรกัมพูชา

๒. หมู่บ้าน จุฬารณ ๐๔ ตำบลทิมสยาม^{๕๐}

๓. อุทยานเขาศาลาอตุลาฐานะจาโร ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

๔. รอยพระพุทธรูปเขาศาลา อุทยานการศึกษาระบบเชิงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม^{๕๑}

๕. ผานางคอย อุทยานการศึกษาระบบนิเวศวิทยา^{๕๒}

๘. การปลูกพืชเศรษฐกิจระหว่างทางไป ตำบลทิมสยาม เป็นการปลูกเกษตรแบบพอเพียง และหมุนเวียน (ตัวอย่าง)

๗. วัดประทานจุฬามณี (วัดป่าฝักระดมุตติ) เป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ของชาวกัมพูชา เคยใช้เป็นที่ถือการทำสงครามสมัย สงครามครั้งที่ ๒ และเป็นที่ประดิษฐาน (กระดูก) ของสมเด็จพระสังฆราชของประเทศกัมพูชา และการฝังศพของชาวกัมพูชาในอดีต^{๕๓}

^{๕๐} สัมภาษณ์ พระโกวิทย์ อัครมโม (รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจุฬามณี), ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

^{๕๑} สัมภาษณ์ อุมาร ทองแก่น (นักท่องเที่ยว), ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระราชสิทธิธมฺม (เถื่อน ชันติพล), เจ้าอาวาสวัดเขาศาลา (เจ้าคณะจังหวัดฝักระดมุตติ), ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ บาน (เจ้าอาวาส) วัดประทานจุฬามณี, ตำบลทิมสยาม ๐๔, ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๕.สรุปโดยสภาพปัญหาทั่วไปในปัจจุบัน

คำถาม ปราสาทภูมิโปน มีสิ่งอำนวยความสะดวก ครบวงจร หรือไม่ ตอบ เรื่อง ห้องน้ำ มีการสร้างมาตั้งแต่ ๒๕๓๖ มี ๓ ที่ ที่ยังใช้อยู่ปกติแต่ทรุดโทรม มีแหล่งเรียนรู้ปราสาทภูมิโปน ใช้รองรับนักท่องเที่ยว ที่เรียนรู้ ที่บรรยายสรุป ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีอาคารจัดรมุข ที่ใช้รับแขก และต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นที่แสดงศิลปะ วัฒนธรรมชุมชน มีการแสดงโจ้ลมะมั่วต เรียกขวัญ รำอันเร

มีโฮมสเตย์ มีในพื้นที่ ๒๐ หลัง ในพื้นที่ชุมชน ตามครอบครัว กำลังเริ่มโครงการ มีการรับนักท่องเที่ยวมา หลายแหล่ง ต่างจังหวัด สามารถพักได้ตามชุมชน และเข้าร่วมในโครงการ

สภาพพื้นที่เที่ยวเพิ่มเติมตามโครงสร้างปราสาทภูมิโปน มีบาราย คูเมือง แหล่งเพิ่มเติมจากโบราณสถาน ด้วย ต้องการนำเสนอเพิ่มเติม และพยายามให้ความสำคัญในตอนนี้ มีการจัดการแสดง ตามวัยต่างๆ เช่น มีการแสดงชุมชน พื้นบ้าน เช่น เด็กรำบายศรีสู่ขวัญ คนสูงอายุ มีพิธีมะมั่วต และ รำอันเร ด้วย มีการทำขนมลำเจียต (มาจาก นางเตาะทม) นางในตำนานโบราณ เป็นผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมตัวใหม่ที่ พยายามโปรโมทขึ้น (ตัวใหม่) นอกนั้นมีการขายผลิตภัณฑ์จากชุมชน คือ ผ้าไหม ขนมโบราณ เครื่องประดับ เป็นต้น

มีการร่ำต้อนรับ ยินดีต้อนรับ ด้วยชุดทางปราสาท ได้ออกแบบ และตัดเอง อบต สนับสนุน เป็นการออกแบบเองให้เป็นอัตลักษณ์ของปราสาทภูมิโปน

นักท่องเที่ยวสามารถ ชมโบราณสถาน โดยการเดินทาง รถซาแล่ง รถลากที่ไม่พอกับการต้อนรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่นั่งชมการแสดง พื้นที่ หรือ ลานวัฒนธรรม (เป็นปัญหาของความสะอาดของพื้นที่ท่องเที่ยว) ชมการแสดง ที่เกิดขึ้นในปราสาท ต้องการรถราง ใช้สำหรับให้นักท่องเที่ยวชมพื้นที่ ต่างๆ ตามบริบทนี้ (แนะนำสภาวะธรรมชาติ น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้ บาราย คูเมือง ต้องการห้องน้ำเพิ่มเติม (ห้องน้ำใหม่) มีความต้องการมาก ไม่พอ สำหรับนักท่องเที่ยว และผู้ที่เข้ามาเที่ยว ปัญหาหาน้ำ ที่พักโฮมสเตย์ มีน้ำขัง ระบบรางน้ำในชุมชน ตามพื้นที่พักโฮมสเตย์ เพื่อเพิ่มให้เกิดความสะอาด นำพักมากขึ้น

สรุปตามคำถาม มีความต้องการ อะไรมากที่สุด ในพื้นที่ ได้แก่ ๑.ลานวัฒนธรรม จุดปราสาท (ยังไม่มี การสนับสนุนจาก ภาครัฐ) ชุมชน หาแหล่งเงินทุนเอง งบ อบต ช่วยมา ๑๐๐๐๐๐ บาท ๒. และห้องน้ำ ต้องการใหม่ เพราะเก่ามาก ใช้มานานแล้ว ตั้งแต่ พศ ๒๕๓๘ ควรทำใหม่^{๘๔}

คนที่ ๒ ได้ให้การสัมภาษณ์ในบริบททั่วไปของปราสาท และ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การเข้าถึง แหล่งข้อมูล ๑. เบอร์ชัว ๒. อินเทอร์เน็ต ๓. เว็ป อบต กกับการพัฒนาชุมชน (แต่ยังขาดมาก เพราะข้อมูลไม่เพิ่มไปมากกว่านี้) ป้าย ตามถนน ที่แนะนำปราสาท (ไม่มีเลย) จึงเป็นเหตุการณ์เข้าถึงข้อมูล ปัญหา ของแผ่นพับ (ใช้วัสดุที่ไม่ดี) ไม่ถาวร คงทน (อยากได้ที่มั่นคง แลทน มากกว่านี้) ปัญหาการออกภาพ ที่ดูสวยงาม

ไม่มีการเก็บภาพมุมสูง ไม่มีการกล่าวเรื่องราวที่บอกให้ละเอียด ที่สามารถบอกกล่าว ถึงเรื่องราวต่างๆ ได้ โดยละเอียด มีการนำข้อมูลลง (ยูทูป ใหม่)ตอบ ไม่มี น้อยมาก

^{๘๔} สัมภาษณ์ นาย ทศ แม้นผล อายุ ๔๖ ปี (ตัวแทนชุมชนปราสาทภูมิโปน) สมาชิก อบต ภูมิโปน , ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

กล่าวถึงโครงการใหม่ “นวัตกรรมชุมชน” ได้เข้ามาใหม่กำลังหาแนวทางพัฒนาเพิ่มเติมโดยบุคคลในชุมชนเป็นผู้จัดการเอง ให้เกิดรายได้เอง และร่วมการคิดหาแนวทาง

มีความต้องการเพิ่มเติม ในอินเทอร์เน็ต เรื่อง บาราย ๒ ชั้น และคูเมือง เก้าแก่สามารถเพิ่มแหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติมได้ในบริเวณ บาราย เป็นดินทราย รอบนอกอีก ๑ เมตร ๕๐ เซ็น ต้องการพัฒนา และอยากพัฒนาแผ่นพับ ให้คงทน ถาวร คงทน มากกว่านี้สามารถผ่านมือนักท่องเที่ยว และเข้าถึงข้อมูลได้ (ควรพัฒนาแผ่นพับ และ อยากได้แผ่นพับมาก) มีข้อเร่งด่วนกับการพัฒนาพื้นที่หรือไม่

๑. ภาวะเร่งด่วนจริงๆ แล้ว คูเมืองเก่า ยังสมบูรณ์และชมคันดินเมืองโบราณ สามารถเข้าถึงแหล่งเพิ่มเติม ได้

๒. ระดับต่ำมาก กับคุณภาพข้อสื่อ เพราะข้อมูลน้อยมาก การเข้าถึง ไม่หลากหลาย

๓. สื่อ การเข้าถึง การรับรู้ข้อมูล พื้นที่ดั้งเดิม นอกเหนือปราสาท แนะนำ คันดินที่สมบูรณ์ คูเมือง ยังมีความสมบูรณ์ อยากแนะนำให้มืออยู่ในระบบ ให้เกิดความน่าสนใจ และเพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยว

นางสาว รุ่งรัตน์ สีแสด หัวหน้า สำนักปลัด ตำบล ตม อำเภอสังขะ จังหวัด สุรินทร์ เขาสัมภาษณ์ ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๒.๒๕ ได้กล่าวถึง การเข้าถึงข้อมูล ของเขตพื้นที่ และการรับผิดชอบ หลักคือ เข้าถึงข้อมูลปราสาท ความเป็นมา ตำนาน ความเชื่อ และพิธีกรรม มีเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงข้อมูล ส่วนหนึ่ง และกำลังมีการดำเนินการพัฒนา เช่น นวัตกรรมชุมชน (ของชุมชนเอง) การแสดงของชุมชน และงบ การทำส่วนที่จำเป็นและสำคัญก่อน เพราะงบบังคับ แต่พยายามส่งเสริม กระตุ้น ให้ชุมชน มีส่วนร่วม มีการนำคนแคระ มาแสดงต้อนรับ นักท่องเที่ยว ร้าบวงสรวงเปิดงาน มีการจัดกิจกรรมทางศาสนา เจริญพุทธมนต์ ทำบุญ ตักบาตร

การทำสื่อการเข้าถึง ข้อมูล คือ มีการลงข้อมูล เพราะเชิญชวนให้ทราบ ตามประจำปี

เรื่องแผ่นพับ มีการทำอยู่ แต่ เรามิงบไม่มาก ยังขาดแคลนอยู่มาก ดังนั้น เมื่อบ ตก ลงมา อบต จะพยายาม ทำส่วนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานก่อน เช่น ที่ นั่งชม ทางเข้าให้สะดวกมากกว่านี้ ก็พยายามส่งเสริมในทุกช่องทาง (สิ่งที่กล่าวมานี้ กำลังพัฒนา แต่ยังไม่เริ่มโครงการ)^{๘๕}

สรุป ดังนั้น โดยระบบการเข้าถึงจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต สื่ออื่นๆมี แต่ข้อความที่ครบวงจรที่สามารถแนะนำเพิ่มเติมในส่วนอื่น เช่น ที่พัก ร้านอาหารรายขายของที่ระลึก สถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติม และเส้นทาง คมนาคม และ หมายเลขฉุกเฉินที่น้อยมาก โดยเฉพาะแผ่นพับ ที่ชุมชนต้องทำเอง ผลิตเอง ที่ยังขาดอยู่มาก ไม่พอต่อความต้องการ แม้ มีการจัดทำ แต่ยังขาดข้อมูล ด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้

^{๘๕} นางสาว รุ่งรัตน์ สีแสด (หัวหน้าสำนักปลัด) ตำบล ตม อำเภอสังขะ จังหวัด สุรินทร์ , ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๒.๒๕

๑.๒ ประวัติความเป็นมาของปราสาทตาควาย

ปราสาทตาควายมีสถานที่ตั้ง ประวัติ สภาพทั่วไป และ ภาพที่ปรากฏในปราสาท ดังนี้

๑.สถานที่ตั้งของปราสาทตาควาย ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขต บ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด

ประวัติความเป็นมาของปราสาทที่มาจากปราสาทตาควาย ตามคำบอกเล่าของ ชาวบ้านเป็นการเล่าต่อๆ กันมาว่า มีตาผู้สูงอายุสมัยก่อนได้ตามหาควายของตนเองที่เลี้ยงไว้ ควาย ได้มาบริเวณแถบนี้ ได้มาพบปราสาทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน และได้ไปบอกเล่าเพื่อให้ผู้คนทราบ มี ผู้คนได้เข้ามาดู และทำพิธีเซ่นไหว้ปราสาท ตามความเชื่อของท้องถิ่น จากนั้นจึงเรียกตามผู้มาพบ คือ ตากระบะ หรือ ตาควาย นั่นเอง มีปรากฏอีกจากที่มาของปราสาทชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้ ออกไปล่าสัตว์ในกลางคืน ปรากฏว่าได้ส่องไฟไปเห็นตาควายในตรงที่มีปราสาทพอดี จึงเดินเข้าไปดู แต่แทนที่จะเห็นควายกลายเป็นปราสาทแห่งนี้เลย เรียกปราสาทแห่งนี้ว่า “ปราสาทตาควาย” ต่อๆ กันมา ปราสาทนี้ อยู่บริเวณของ “ช่องตาควาย” ในเขตหมู่บ้านไทยนิยมพัฒนาอยู่ทางด้านทิศ ตะวันออกของหมู่บ้านไทยนิยมประมาณ ๕ กิโลเมตร เหตุที่ปราสาทแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณของช่องตาควาย” นี้เองชาวบ้านจึงได้เรียกชื่อว่า “ปราสาทตาควาย” ส่วนที่มาของชื่อจากแหล่งไหนจะเป็นที่น่า เชื่อมั่นผู้วิจัยไม่เจสรูปในที่ตรงนี้ สำหรับปราสาทตาควายแห่งนี้ได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเมื่อ ประมาณ ๑๐ ปีนี้เอง เนื่องจากปราสาทแห่งนี้ตั้งอยู่ในป่าลึก บริเวณที่ตั้งของปราสาทดังกล่าวยังเป็น พื้นที่ที่เป็นปัญหาเรื่องเขตแดน ซึ่งยังตกลงกันไม่ได้ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ประกอบ กับพื้นที่แห่งนี้เป็นตะเข็บชายแดนที่ยังมีกับ ระเบิดตั้งแต่ครั้งสงครามเวียดนามได้หลงเหลือเป็น จำนวนมาก ปราสาทตาควายจึงมิได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากนัก จนเกิดเหตุการณ์พิพาทกันในเขต ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีของไทย กับ สมเด็จฯฮุน เซ็น นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา พ.ศ ๒๕๕ - ๒๕๕๔ สื่อมวลชนได้ลงข่าวเกี่ยวกับ ปราสาท แต่นั่นจึงทำให้คนทั่วไปรู้จักปราสาทแห่งนี้มากขึ้น ท่านสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เข้าเยี่ยมชมถึงปราสาทแห่งนี้ได้ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐- ๑๕.๐๐ น.ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ โดย นำบัตรประจำตัวประชาชนไปด้วยและก่อนเข้าไปชมตัวปราสาทให้ติดต่อขอลงข้อมูลไว้กับทางฝ่าย เจ้าหน้าที่ที่เป็นทหารไทย ก่อนการขึ้นเข้าชมปราสาท ถนนได้ลาดผ่านเข้าไปทางขึ้นชน ได้จัดทำเป็น บันไดนาคราช (พญานาค) ก่อนขึ้นชมปราสาทตาควาย จะมีพระพุทธรูป (ปางมารวิชัย) ที่แกะสลัก ด้วยหิน ไว้ให้เป็นที่สักการบูชา ถัดจากพระพุทธรูปจะเป็นบันไดลาดเป็นทางขึ้นไปข้างบน ดู สะอาดสวยงามมาก ก่อนทางขึ้นถึงปราสาท เป็นเป็นร่องดินก่อนไปถึงองค์ปราสาท ซึ่งฝ่ายประเทศไทยสร้างได้เพียงเท่านี้

ลักษณะขององค์ปราสาท ปราสาทตาควายเป็นปราสาทร้างมานาน พึ่งทราบและ เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปไม่นานมานี้ องค์ปราสาทก่อสร้างด้วยหินทรายทั้งหลัง ปรากฏเพียงหลังเดียว เป็นประธาน เป็นปราสาทมีจัตุรมุข มีประตูเข้า-ออกทั้ง ๔ ด้าน ทุกด้าน เป็นช่องประตูจริงที่สามารถ เข้าออกได้ ตัวปราสาทตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกมีแผนผังของปราสาทเป็นรูปกากบาทฐานต่ำ ของปราสาทส่วนล่างสุดก่อด้วยศิลาแลง ส่วนตัวของปราสาทก่อด้วยหินทรายเป็นพุ่มยอดปราสาทซ้อน ลดหลั่นกันขึ้นไปเป็น ๕ ชั้น สภาพจากการสำรวจของปราสาทยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก หินทรายที่

นำมาสร้างปราสาทยังไม่พบว่ามีการแกะสลักรูป หรือมีลวดลายอื่นปรากฏเลย บริเวณรอบๆ ตัวปราสาท ไม่มีอาคารอื่นประกอบ ดูจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแล้วมีลักษณะตรงกับศิลปะขอมแบบบายนซึ่งเป็นแบบศิลปะที่เจริญอยู่ในสมัย พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๑๗๒๔-๑๗๖๒^{๘๖}

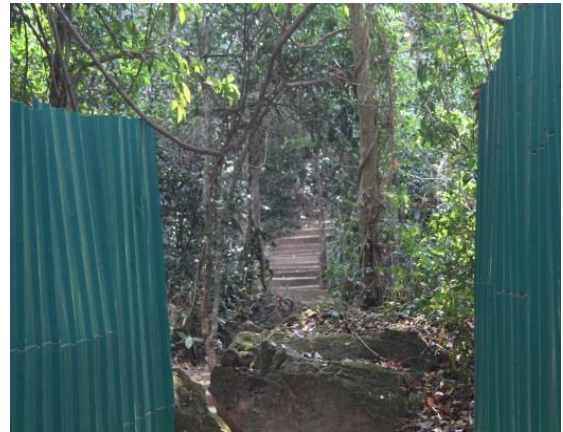
ผู้วิจัยได้สำรวจเพื่อเก็บข้อมูลอยู่ที่นี้ได้พบสิ่งที่อยู่ในปราสาทตาควาย คือ ๑) พบหินที่อยู่กึ่งกลางองค์ปราสาท เป็นลักษณะ เหมือนฐานศิวิไลต์ ที่มีลักษณะแตกหัก จุดกึ่งกลางนี้เป็นที่ประชาชน ทั้งสองประเทศคือ ประเทศไทย กับประเทศกัมพูชา ได้เข้ามาบูชา ด้วยดอกไม้ ธูปเทียน และมีตุ๊กตารับบริจาค ตั้งอยู่ด้วย ๒) พบการมาบนบาน แก้วบน เช่นไหว้ จากประชาชน ที่มีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจวิญญานศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อว่าได้สถิตในปราสาทแห่งนี้ ๓) พบศิลาแลงขนาดใหญ่ หลายก้อนที่วางเรียงรายอยู่หน้าปราสาทที่ยังไม่มีการจัดสรรตกแต่งหรือจัดพื้นที่ให้มีระเบียบเรียบร้อย คงอยู่ในสภาพเดิมๆ ที่ยังไม่มีการปรับตกแต่งก็เป็นได้

สภาพทั่วไปของปราสาทตาควาย สภาพโดยทั่วไปของปราสาทตาควาย ตั้งอยู่ที่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิคมพัฒนาหมู่ที่ ๑๗ ตำบลตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด

บริบททั่วไปของปราสาทตาควาย เป็นปราสาทที่ถูกสร้างด้วยหินทั้งหลัง ปรากฏมีเพียงปราสาทหลังเดียว เป็นปราสาทที่มีประตู ทางเข้าออก ทั้ง ๔ ด้าน เป็นช่องประตูที่สามารถเข้าออกได้ ศิลปะขอมแบบบายน ถือว่าเป็นศิลปะที่มีความเจริญในยุคขอมโบราณ ราวสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พ.ศ. ๑๗๒๔ - ๑๗๖๒ ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทตาควาย ยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทตาควายมีผู้คนที่เข้ามาแวะเยี่ยมชม ทั้ง ๒ ประเทศคือ ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา การสร้างถาวรวัตถุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีดังนี้ เส้นทางเดินขึ้นเพื่อเที่ยวชมปราสาทเป็นเส้นทางที่ได้สร้างเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมากมีถนนเข้าออกสะดวก ทางขึ้นมีบันไดนาคราช ๒ ตัวสวยงามมาก มีพระพุทธรูปที่สร้างด้วยหินปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ด้วย ต่อจากนั้นมีการเทพื้นด้วยปูนเสริมเหล็กเดินเท้าเข้าไปชมองค์ปราสาทตาควายซึ่งมีความเจริญมากกว่าแต่เดิม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากประชาชน

และคณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ ไปร่วมบริจาค อาทิ สังกระสี อาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นายทหารที่ประจำการในพื้นที่บริเวณนั้น

^{๘๖} กรมศิลปากร: ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์, หน้า ๘๖

ทางเท้าขึ้นชมปราสาท

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

มีการสร้างห้องน้ำเพื่อบริการก่อนขึ้นชมปราสาท ทั้ง ชาย -หญิง มีการปลูกดอกไม้ประดับ อย่างสวยงามเป็นระเบียบ ร่มรื่นตา ก่อนการเดินเท้าขึ้นเข้าชมปราสาทตาควาย ในบริเวณก่อนการเดินเท้าขึ้นปราสาท จะพบฐานที่ตั้ง ที่พักอาศัยของเหล่าทหาร ที่ปกคลุมด้วยสังกะสีสีเขียว บริเวณพื้นที่ มีความสะดวกสบายมากกว่าแต่เดิมที่ผ่านมา มีการบริการเครื่องดื่ม แต่การบริการด้านอาหาร โรงอาหารยังไม่ปรากฏ บางช่วงเวลาเย็นจะมีการเล่นกีฬาของทหาร ที่มาเล่นเตะฟุตบอล บริเวณทางขึ้นหรือบริเวณพื้นที่กว้างในค่ายทหาร การเข้าชมปราสาท ไม่มีเว้นวันหยุดราชการ สามารถเข้าชมได้ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา

การอำนวยความสะดวกในเรื่อง เอกสาร ข้อมูล แผ่นพับยังไม่ปรากฏ และผู้ที่สามารถให้ข้อมูลพื้นฐานทางชุมชน ยังไม่ปรากฏ

ทางเท้าเดินขึ้นก่อนถึงปราสาท

ภายในปราสาทตาควาย

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

ทางเดินขึ้นบันไดนาคราช

ฝ่ายประเทศไทยจะมีการประกอบพิธีกรรมบวงสรวง เช่นไหว้ปราสาทตาควาย ขึ้นในรอบปี จะเป็นการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงประจำปีที่จัดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ของทุกปี โดยการประกอบพิธีกรรมนั้นจะมีการผสมผสานทั้งพุทธศาสนาและพราหมณ์ผู้ทำพิธีกรรมบวงสรวงปราสาทซึ่งแต่ละปีจะมีประชาชนเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมจำนวนมาก

ฝ่ายประเทศกัมพูชา จะมีการประกอบพิธีกรรมบวงสรวง เช่นไหว้ปราสาทตาควาย ขึ้นในรอบปี จะเป็นการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงประจำปีจัดขึ้นในวันที่ ๒๓ เมษายน ของทุกปี โดยการประกอบพิธีกรรมนั้นจะมีการผสมผสานทั้งพุทธศาสนาและพราหมณ์ผู้ทำพิธีกรรมบวงสรวงปราสาทซึ่งแต่ละปีจะมีประชาชนเข้ามาร่วมประกอบพิธีกรรมจำนวนมาก เช่นกัน ถือเป็นดินแดนที่ผสมผสานทั้งวัฒนธรรมทั้ง ๒ แผ่นดิน โดยมีความเชื่อต่อปราสาทตาควายเช่นเดียวกัน

ปราสาทตาควาย

ศิลาแลงที่พังลงมาด้านหน้าปราสาท

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมจะเป็นการบวงสรวง ประกอบพิธีกรรมที่ผสมผสานแบบพุทธกับพราหมณ์เข้าด้วยกัน ทั้งการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ การทำบุญ ตั้งบาตร และการประกอบพิธีกรรมแบบพราหมณ์ คือ การกล่าวบวงสรวงเชิญเทพเจ้า วิญญาณที่รักษาปราสาท ภูเขา ให้มารับเครื่องบูชาที่จัดขึ้นวาระประจำปี การเซ่นไหว้สังเวศสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำเช่นนี้ทุกปี เป็นต้น ยังไม่ปรากฏ หรือ ว่ามีชุดการรำถวาย มีการแสดงเชิงประวัติศาสตร์ความเป็นมา ที่จะจัดขึ้นในปราสาทตาควาย มีเพียงพิธีกรรม บวงสรวง เช่นไหว้ต่อปราสาท การเข้ามาขอพร บทบาน อธิฐาน เท่านั้น โดยส่วนมากมักเป็นเรื่องความเจ็บป่วย และการเข้าทำงาน และความปลอดภัย (สัมภาษณ์ทหารกัมพูชาที่รักษาการฐานปราสาทตาควาย, ดอง ดอง, ๓ มกราคม ๒๕๖๑)

นักศึกษาชาวกัมพูชามาศึกษาดูงาน

ปราสาทตาควายในปัจจุบัน

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

ข้อมูลพื้นฐานยังไม่ปรากฏ เพียงผู้คนที่เล่าขานปากต่อปากจึงเข้ามาเที่ยวชม ยังไม่เป็นที่
กิจจะลักษณะในเชิงการท่องเที่ยว ในเชิงพาณิชย์ยังไม่ปรากฏ ปรากฏแต่เพียงกลุ่มนักศึกษา ทั้งชาวไทย
และชาวต่างชาติ ได้เข้ามาศึกษาพื้นที่สำรวจ ถ่ายรูป และประกอบพิธีบูชาเท่านั้น

๒.สภาพเศรษฐกิจและอาชีพตามบริบทพื้นที่

เศรษฐกิจและอาชีพ ชาวบ้านแถบนี้มีอาชีพการทำเกษตร (ทำนา) ส่วนใหญ่ ตาม
บริบทพื้นที่ เป็นสองระดับคือ นาห่ม มักมีการทำเกษตรกรรม การทำนา เป็นต้น ส่วนในพื้นที่ดอน มัก
มีการทำพืชไร่ และไม้เศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกแตงโม ปลูกถั่วดิน
 เป็นต้น มีรายได้จากการเกษตรแบบหมุนเวียน ถือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่สมัยก่อน เมื่อ
๒๐ ปี ที่ผ่านมา ชาวบ้านมักรอทำแต่นา อย่างเดียว แต่สมัยปัจจุบันมีการผสมผสาน และได้นำพืช
เศรษฐกิจเข้ามา จึงเกิดเป็น บริเวณที่มีเศรษฐกิจที่งอกงามมาก ^{๘๗} และสถาบันการศึกษาในพื้นที่
ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบักได มีโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลบักได ดังนี้
สถานศึกษา จำนวน ๖ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ๑.โรงเรียนบ้านรุน ๒. โรงเรียนบ้านอำปิล ๓.โรงเรียนบ้านอุโลก ๔. โรงเรียนบ้าน
ไทยสันติสุข ๕.โรงเรียนบ้านไทยนิยมพัฒนา ๖. โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง

และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๖ ศูนย์ (ถ่ายโอนฯ)

๑.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนน้ำตาล ๒.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวอ่าง ๓.ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กบ้านหนองแรด ๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอำปิล ๕.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสกอร์ ๖. ศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาพูน มีสถาบันทางพระพุทธศาสนาในพื้นที่ ได้แก่ มีวัดที่พิกสงฆ์สำนักสงฆ์ใน
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้ ๑) ที่พิกสงฆ์อรุณทยา
ราม ตั้งอยู่ที่บ้านรุน หมู่ที่ ๑, ๒) ที่พิกสงฆ์อรุณโณทยาราม ตั้งอยู่ที่บ้านท่าสว่าง หมู่ที่ ๒, ๓) ที่พิก
สงฆ์ดอนน้ำตาล ตั้งอยู่ที่บ้านดอนน้ำตาล หมู่ที่ ๓, ๔) ที่พิกสงฆ์ศรีบักได ตั้งอยู่ที่บ้านบุอำเปาว์ หมู่ที่
๔, ๕) ที่พิกสงฆ์หัวอ่าง ตั้งอยู่ที่บ้านหัวอ่าง หมู่ที่ ๕, ๖) วัดเสารัสเมรุศิริ ตั้งอยู่ที่บ้านอำปิล หมู่ที่ ๖,๗)
สำนักสงฆ์นิเวศรัตนาราม ตั้งอยู่บ้านโคกสูง หมู่ที่ ๘, ๘. วัดป่าราชคฤห์ ตั้งอยู่บ้านหนองแรด หมู่ที่ ๘,
๙. วัดอุโลก ตั้งอยู่ที่บ้านอุโลก หมู่ที่ ๑๑,๑๐) สำนักสงฆ์นิคมสุนทราราม ตั้งอยู่ที่บ้านสกอร์ หมู่ที่
๑๒,๑๑) สำนักสงฆ์ป่าสมานนิตย์ ตั้งอยู่บ้านนาพูน หมู่ที่ ๑๓,๑๒) วัดไทยสันติอาราม ตั้งอยู่บ้านไทย
สันติสุข หมู่ที่ ๑๖,๑๓) ที่พิกสงฆ์ไทยนิยม ตั้งอยู่ที่บ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ที่ ๑๗,๑๔) วัดป่าเขาไต่ตะ
ตั้งอยู่ที่บ้านเขาไต่ตะ หมู่ที่ ๑๘,๑๕) ที่พิกสงฆ์ไทยสันติสุข ตั้งอยู่ที่บ้านไทยสันติสุข หมู่ที่ ๑๖

มีการบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ได้แก่ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบักได มีสถาน
บริการด้านสาธารณสุข สุขภาพอนามัยดังนี้ ๑) โรงพยาบาลพนมดงรักเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน ๑
แห่ง ๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเฉลิมพระเกียรติบ้านรุน ๓)โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลบ้านอำปิล ๔)โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านอุโลก ๕) สถานพยาบาลเอกชน จำนวน ๒
แห่ง ๖) ร้านขายยา จำนวน ๒ แห่ง

^{๘๗} ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

๓.ด้านเข้าถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบักไดมีสถานีตำรวจภูธรอำเภอพนมดงรัก ๑ แห่ง และมีตูยามตำรวจ ๑ แห่งที่บริเวณสามแยกบ้านรุน การไฟฟ้าได้แก่ ในพื้นที่ มีไฟฟ้าเข้าให้บริการแก่ทุกครอบครัว มีไฟฟ้าใช้ ทั้งคมนาคมก็สะดวกสบายมาก มีการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้เดินทางด้วยด้านแหล่งน้ำ ๑)น้ำเขื่อนที่ใช้ในการเกษตร ๑ แห่ง ๒)มีการขุดลอกเพื่อเก็บน้ำ ตัดวัชพืช ๑ แห่ง ด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรด้านป่าไม้ตามแนวพนมดงรัก ถือเป็นแนวเขาที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ และมีป่าไม้ ธรรมชาติที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์มาก ตามแนวทางเดินเข้าเที่ยวชมปราสาทตาควาย มีป่าไม้ทั้ง สองข้างทางที่สวยงาม แม่นทางขึ้นเที่ยวชมปราสาทตาควายเองก็ตามก็จ้กว่าอยู่กลางป่าไม้สวยงามมาก

๔.การเข้าถึงข้อมูลด้านร้านอาหารในพื้นที่ ได้แก่ ๑)ร้านอาหารในหมู่บ้านมีบริการอาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว เป็นต้น ประมาณ ๔ แห่ง ๒) ร้านที่เปิดให้บริการตามสองข้างถนน ก่อนเข้าเที่ยวชมปราสาทตาควาย มีมากมาย โดยส่วนมาก เป็นบริการอาหารตามสั่ง ส่วนมาก ๓)ร้านบริการกาแฟ ใน บัมน้ำมัน ๑ แห่ง ด้านบริการขายของที่ระลึกของพื้นที่ ได้แก่ เป็นร้านที่บริการอยู่ข้างถนนเสียส่วนมาก เป็นร้านของชาวบ้าน ชุม มาเปิดเพื่อขายของ โดยส่วนมาก มักเป็นเครื่องจักสาน ไช แห กระบุง ตะกร้า ที่สานด้วยหวาย สถานที่นำเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ ๑)วัดเขาไต่ชะกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีการแกะสลักหินรูปพระอวโลกิเตศวร ปราสาท เจดีย์ ถือเป็นที่ยังเพิ่มเติมระหว่างทาง ๒) การปลูกยางพาราที่มีการวางแผนการปลูกที่สวยงาม เป็นธรรมชาติ ๓) สถานที่เที่ยวระหว่างชายแดน ไทย -กัมพูชา ช่องตะกั่ว อำเภอบ้านกรวด ๔) วัดข้างหมอบ พนมดงรักฯ หลวงปู่ พวลวรมงคล ๕) ปราสาทตาเมียนตุ้ง ตาเมียนโทม ๖) หินแกะสลักพระพุทธรูปสมัยโบราณ รอยพระพุทธรูปโบราณ วัดเขาไต่ชะ ๗) เขาแหลม ตำบลแดงมุด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๕.สรุปการท่องเที่ยวและการเข้าถึง ปราสาทตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่

งานประจำปี ที่จัดขึ้น เพื่อกระตุ้น ชุมชน และ เชิญนักท่องเที่ยว พรั่งทั้งพยายามพัฒนาให้เป็นงานประจำปี เพื่อท่องเที่ยว ในพื้นที่ปราสาทตาควาย เป็นกิจกรรมสำคัญ ในแต่ละปี มีกิจกรรมบวงสรวง เช่นไหว้ ปราสาท ทุกวันที่ ๒๒ เมษายน ของทุกปี เพื่อเป็นกิจกรรมทำบุญ และ สืบสานวัฒนธรรม ความเชื่อ ให้เป็นงานประจำปี ของพื้นที่ ปราสาท แต่มีปัญหาอยู่ที่ว่า เรื่อง เวลาที่จำกัดในการจัดงาน มีปัญหาในการจัดงาน คือ สามารถจัดงานได้ ในเวลา เข้าถึง บ่าย ๔ โมงเท่านั้น ต้องเข้าสู่สภาพเดิม ไม่สามารถจัดงานได้ในยามค่ำคืนได้เพราะมีปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศอยู่ ในคือ ความจำกัด ในพื้นที่ ปราสาท ตาควาย อาณาบริเวณ แถบพนมดงรัก แม่น ตาเมียน ก็เช่นเดียวกัน นี่จึงเป็นผลกระทบต่อผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยว ด้วยเช่นกัน เพราะเวลาที่จัดค่อนข้างจำกัด ในเรื่อง เวลา เป็นต้น ในการท่องเที่ยว หรือ การเข้ามาของผู้เที่ยวชม ปัญหาในเรื่องนี้เพื่อการบริการ ต้องใช้แรงทหาร และรถ เพื่อนำน้ำมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพราะไม่พอ ถ้าเข้ามาเยอะต้องแจ้งทางทหาร ก่อนเที่ยวชม เพราะต้องเตรียมเรื่องน้ำ ในห้องน้ำที่ต้องใช้^{๘๘}

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระอาจารย์สัน (เจ้าอาวาสวัดเขาไต่ชะ) ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑

^{๘๙} สัมภาษณ์ นิคม ศิริโชติ กรมทหารพรานที่ ๒๑ (ทหารจำการปราสาทตาควาย) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

โดยมีสภาพปัญหาในปัจจุบัน บริบททั่วไปของปราสาทตาควาย จะมีห้องน้ำให้บริการ ชาย - หญิง มีถนนเข้ามาถึง หน้าบริเวณทางขึ้นปราสาทตาควาย มีบันไดขึ้น เดินเท้าขึ้นไป ทำให้อย่างสวยงาม สะอาด พื้นที่ในการจอดรถ โดยส่วนมาก ได้มาจากการอนุเคราะห์จาก ผ้าป่า กฐิน งานบุญที่ทางวัดจัดมาช่วยเพราะเห็นความสำคัญทางพื้นที่ และอยากให้เกิดความเจริญขึ้น สมัยก่อนจะจัดทำถนนเข้ามา และ พยายามพัฒนาโดยอาศัย นายพล จากกองกำลังในพื้นที่ ทำการพัฒนา เช่น ทำขึ้นบันได เดินเท้าขึ้นปราสาท ส่วนงบประมาณก็ได้จาก วัดเป็นผู้จัดหาทุน และได้รับความอนุเคราะห์จาก อบต ด้วยบางส่วน สภาพทุกวันนี้ มีทางเข้าสะดวก ชำรุดตามสภาพการใช้ และเกิดจากธรรมชาติ (น้ำเซาะบาง) แต่ก็สามารถใช้ได้ เข้ามาถึง ทั้งนี้ ยังมีไฟฟ้าใช้ มีการเดินสายไฟฟ้ามาถึง จุดพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวก นายทหาร ทั้งส่วนอื่นๆที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เพิ่มความสะดวกขึ้นมาก ทุกวันนี้

ภาพการสัมภาษณ์ทหารประจำการปราสาทตาควาย ที่รักษานบนปราสาท และกองประจำการทหารพราน ที่ ๒๓
ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๒๕ นาที

แต่สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อนั้น ที่จอดรถ มีความต้องการที่จะพัฒนาขึ้นอีก ให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะยังไม่เรียบร้อยสวยงามเท่าที่ควร ยังต้องพัฒนา เพิ่มขึ้นอีกมาก นอกจากนั้น คือ น้ำใช้ ในห้องน้ำ ถ้ามีการแจ้งมา ก่อนการเข้าชม ว่ามีผู้เข้าชมจำนวนมาก นายทหารจะมีการเตรียมน้ำใช้ เพื่อการบริการ ทั้งเครื่องดื่ม เป็นต้น เพราะ ยังต้องมีการไปดูแล น้ำมาเพื่อใช้ใน ห้องน้ำบริการอยู่ ทุกวัน จึงรู้สึก เป็นกังวนอยู่มาก...ส่วนเรื่องการเข้าถึงข้อมูล เช่น แผ่นพับ (จากการสัมภาษณ์ของกองทหารพราน) ให้คำตอบว่า ไม่มี เพราะในพื้นที่ ปราสาท ตาควาย ยังเป็นพื้นที่คาบเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ และ ทั้ง ๒ ประเทศ ยังร่วมช่วยกันดูแล ปราสาทตาควายร่วมกัน ดังนั้น น่าจะเป็นเหตุให้การผลิตแผ่นพับ เกิดปัญหา ที่ไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ ด้วย เป็นต้นจากการสัมภาษณ์ ได้คำตอบ เรื่อง การเข้าชม ปราสาทตาควาย ว่า แต่ละวันมีผู้เข้ามา เที่ยวชม สามารถแบ่งได้ ดังนี้

๑. จะเข้ามาเที่ยวชม มาก ที่สุด ในช่วง งานประจำปี ประมาณ ๑๕๐๐-๒๐๐๐ คน

๒. รองลงมา นักท่องเที่ยวจะเข้ามา เที่ยวชม และทำการศึกษา ในช่วงวันเสาร์ และวันสำคัญ ประมาณ ๒๐๐-๓๕๐ คน ต่อวัน
๓. ระดับต่ำจะมีผู้เข้ามาเที่ยวชมในวันธรรมดา ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ ต่อวัน จึงสรุปได้ว่า มีผู้คนเข้ามาเที่ยวชมที่ค่อนข้างมากที่สุดที่หนึ่ง กับความน่าสนใจ อาจเป็นการท่องเที่ยวชม ธรรมชาติ ด้วย และเป็นการเดินทาง คณะท่องเที่ยว ทำบุญ ตามพื้นที่ต่างๆ เมื่อมาถึงที่นี้ก็ถือ โอกาสมาเที่ยวชม เป็นต้น^{๙๐}

สิบเอก วราเดช อุตตะวัง ทหารประจำการ เข้าสัมภาษณ์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๓๐ นาที

เรื่อง ผู้เข้าชม มีมาก ในแต่ละวัน ทั้ง พระสงฆ์ นักศึกษา นักเรียน และชาวบ้านทั่วไป ด้วยเป็นต้น ผู้คนให้ความสนใจมาก ผมอยู่ที่นี้ ได้ ๒๖ ปี แล้ว แต่ละวันจะมีผู้ให้ความสนใจมากอยู่ แต่ ที่ จุดบริการของเรา (ทหาร) ไม่มีเบอร์ชิวแจก เพราะ ไม่มีส่วนงานไหน ทำมา เพื่อให้แจกแก่นักท่องเที่ยวเลย ทหารเอง ก็พอทราบอยู่เพียงเนื้อหาที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต ตามเนื้อหาอื่นๆ แต่ไม่ทราบ อะไรมาก เมื่อถูกถาม พอแนะนำได้ก็แนะนำกันไป โดยส่วนมาก เป็นการแนะนำ เรื่อง ทิศทาง ระเบียบผู้กราบไหว้ และมารยาทในการรับชมปราสาทเท่านั้น

มีการทำพิธี บุญ ทำบุญทางฝั่ง ราชอาณาจักร กัมพูชา ในทุกปี ช่วงเดือน เมษายน น่าจะ ๒๓ เมษายน ของทุกปี (เป็นของชาวกัมพูชา) ส่วนของไทย ฝั่งไทย เป็นวันที่ ๒๒ เมษายน ของทุกปี เป็นประเพณีการทำบุญ มีการบวงสรวง เช่น ไหว้ บูชา เพื่อแสดงความเคารพต่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วิญญาณ ที่เชื่อว่า อยู่ในปราสาทตาควายแห่งนี้ จะมาการขึ้นฝั่งมา ทั้ง สองฝั่ง คือ ฝั่ง กัมพูชา โดยมาก มักขึ้นมาทำบุญ บูชา สวดมนต์ และบางที่อาจมีพระสงฆ์ทาง กัมพูชามา จะมีคณะติดตามมา (โยม) ๕๐-๖๐ คน โดยประมาณ จะมาเป็นคณะ วัตถุประสงค์ หลัด เพื่อเที่ยวชม ด้วย และ มาบวงสรวง กราบไหว้ บูชา ด้วย เป็นต้น^{๙๑}

ภาพการสัมภาษณ์ ทหารพรานชาวกัมพูชา (ทหารประจำการปราสาทตาควาย) กำปงสะปือ จังหวัด อุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๒๕ นาที

^{๙๐} สัมภาษณ์ นิคม ศิริโชติ กรมทหารพรานที่ ๒๑ (ทหารประจำการปราสาทตาควาย) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาที

^{๙๑} สิบเอก วราเดช อุตตะวัง ทหารประจำการ เข้าสัมภาษณ์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๓๐ นาที

เข้าสัมภาษณ์ เคน รูปสวาด อายุ ๔๔ ปี ทหารประจำการ (ชาวแกมพูชา) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ กล่าวถึง สภาพทั่วไป ของ ปราสาทตาควาย ได้กล่าวว่า ทิศทางจากตัวปราสาทตาควายนี้ ตั้งอยู่ใน เขต อำเภอกำปงสะเปือ จังหวัด อุดรมีชัย ราชอาณาจักรแกมพูชา ห่างจากตัวอำเภอกำปงสะเปือ ๒๕ กิโลเมตร ชาวแกมพูชาได้มาทำการศึกษา และถ่ายรูป ตามแนวบริบทของพื้นที่ ส่วนมากเป็นทัศนศึกษา นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น เมื่อเข้ามาที่นี่ จะให้ความเคารพมาก มีการส่วนมนต์ บูชา เป็นภาษาเขมร เพราะชาวแกมพูชามีความเชื่อถึง วิญญาณ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น^{๙๒}

การทราบข่าวสาร ปราสาทตาควาย นั้น ได้จาก การเล่าปากต่อปาก การแนะนำ ชักชวน และ อินเทอร์เน็ต ที่มีการโพสต์ ปราสาทตาควาย ที่อยู่ติดฝั่ง ทั้ง ๒ ประเทศ ด้วย จึงถือเป็นจุด สนใจให้ คนได้เข้ามา ทำการศึกษา อยากดู เห็น ระหว่าง ๒ ประเทศ ว่า มีบรรยากาศ อย่างไร เป็นต้น

ชิน ราชนัน อายุ ๒๑ ปี ทหารประจำการ (ชาวแกมพูชา) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๓๐ นาที กล่าวถึง สภาพทั่วไปของปราสาทตาควาย ว่า เป็นแบบนี้มานาน ยังไม่มี การจัดระเบียบ ก้อนหินให้เข้าที่ทาง เลย วางอยู่ตรงไหน ก็อยู่ตรงนั้น มาเป็นเวลานานแล้ว ทำไม่ได้ เคลื่อนย้ายไม่ได้เลย ถ้าทำนี่ คงสวยงาม และน่าเที่ยวชมมากที่สุด และดีกว่านี้แน่นอน มีที่นั่ง ชมวิว จุดชมวิวดู โดยให้ทหารทั้ง ๒ ประเทศ ช่วยกันดูแล คนที่เข้ามาเที่ยวชมทั้ง ๒ ประเทศ คงดี ชาวแกมพูชาก็ดูแลคนสมาชิกของตนเอง ชาวไทย ทหารไทยก็ดูแล สมาชิกของเขา แต่พื้นที่นี้ นำมีการปรับให้มันสวยงามมากขึ้นกว่านี้ แอบคิดอย่างนั้น ในฐานะเป็นชุมชนหนึ่งที่เข้ามาดูแลที่นี่^{๙๓}

สัมภาษณ์ ภัชรินทร์ แห่งแก้ว (อบต) บักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ได้กล่าวถึง ปราสาทตาควายมีความปลอดภัยการเข้าเที่ยวปราสาท มีการ เก็บข้อมูลคือ ปชช. เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำคัญ ในการเข้าชมไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมเป็นการเข้าท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ..มีสื่อ การเข้าถึง ข้อมูลใหม่ ..ทาง อบต ก็มีแหล่งการเข้าถึง มี อินเทอร์เน็ต ไม่มีแผ่นพับ และบอกส่วนที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติม เช่น รอยพระพุทธรูป พระพุทธรูป แกะสลัก บ่อน้ำทิพย์ ฐานพระเจ้าชัยวรมัน ศาลปู่ตาคัดศีลสิทธิ์ (สถานที่ แนะนำเพิ่มเติม) ข้อมูลฐานอินเทอร์เน็ต มีจำกัด ไม่มีแผ่นพับ ให้บริการ นักท่องเที่ยวและบอก กิจกรรมสำคัญ ในแต่ละปีว่า มีงานอะไร วันที่ เท่าไหร่ เป็นกิจกรรมอะไร มีความสำคัญ อะไร และมีการเพิ่ม กิจกรรมที่น่าสนใจ อะไรบ้างมีปัญหาในการจัดงาน คือ สามารถจัดงานได้ ในเวลา เข้าถึง บ่าย ๔ โมง ต้องเข้าสู่สภาพเดิม ไม่สามารถจัดงานได้ในยามค่ำคืน ได้ เพราะมีปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศอยู่ในคือ ความจำกัด ในพื้นที่ ปราสาทตาควาย อาณาบริเวณ แถบพนมดงรัก แม่น้ำตาเมื่อน ก็เช่นเดียวกัน^{๙๔}

^{๙๒} สัมภาษณ์ เคน รูปสวาด อายุ ๔๔ ปี ทหารประจำการ (ชาวแกมพูชา) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

^{๙๓} สัมภาษณ์ ชิน ราชนัน อายุ ๒๑ ปี ทหารประจำการ (ชาวแกมพูชา) ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๓๐ นาที

^{๙๔} สัมภาษณ์ ภัชรินทร์ แห่งแก้ว (อบต บักได) อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๒๕ นาที

สัมภาษณ์. ศิริพงษ์ ชูชื่นบุญ ปลัด อบต. บักได ตำบลบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ท่านมีแนว นโยบาย เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ปั่นจักรยาน เทียวปราสาท พยายามโปรโมท และจัดให้เป็นการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น^{๙๕} โดยสามารถสรุป การเข้าถึงข้อมูล มีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุม และมีการโปรโมทน้อย คนไม่ค่อยรู้จัก ส่วนมากรู้จักแต่ในพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่า ไม่มีการหน่วยรักษาความปลอดภัย ต่อชีวิต และทรัพย์สิน จึงไม่กล้าเข้าเที่ยวชม และไม่มี การทำแผนผัง เพื่ออธิบาย ความเป็นมา ที่พัก และพื้นที่การท่องเที่ยวโดยรอบ เพื่อดึงดูด ผู้เที่ยว หรือ นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชม แม้จะมีผู้ให้ความสนใจเข้าเที่ยวชม แต่ก็ขาด สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นแนวทางประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๑.๓ ประวัติความเป็นมาของปราสาทบ้านไพล

ปราสาทบ้านไพลมีสถานที่ตั้ง ประวัติ สภาพทั่วไป และ ภาพที่ปรากฏในปราสาท ดังนี้.

๑.สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสร์โบราณเข้าไปตาม ถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบล เชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหมคุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้เลยทันที^{๙๖}

ประวัติความเป็นมาของปราสาทประวัติของปราสาท ตรงประตูทางเข้าทางด้านทิศ ตะวันออกของตัวปราสาท ได้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติปราสาทแห่งนี้โดยย่อว่า ปราสาท

^{๙๕} สัมภาษณ์. ศิริพงษ์ ชูชื่นบุญ ปลัด อบต.....บักได ตำบลบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

^{๙๖} กรมศิลปากร. **ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์**. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินติ้งและพับลิชชิ่ง. ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๔๒๕-๐๕๗-๕, ๒๕๕๐.

บ้านไพลประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง ครอบประตูและทับหลังสร้างจากหินทรายจำหลักเป็น ลวดลายต่าง ๆ มีประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออก มีอายุราว พ.ศ. ๑๖๐๐-๑๖๕๐ เพิ่มภายใน ปราสาททองประดิษฐานศิวิลิ่งค์ ลักษณะขององค์ปราสาท สภาพทั่วไปของปราสาท ประกอบด้วย ปราสาทอิฐ หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน ตัวปราสาทมีแผนผังและขนาดเท่ากันทั้ง ๓ หลัง ดังนี้ ๑) ปราสาท อิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผัง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาว ประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตู เข้าหรือ ออกทาง ด้านหน้าเพียงประตูเดียว ๒) ปราสาทอิฐหลังที่ ๒ อยู่ถัดจากปราสาทอีกหลังมาทาง ทิศใต้มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาวประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตูเข้าหรือ ออกทางด้าน หน้าเพียงประตูเดียว เช่นเดียวกันกับหลังที่หนึ่ง ๓) ปราสาทอิฐ หลังที่ ๓ ปัจจุบันไม่ปรากฏตัวปราสาทให้เห็นเพราะได้พังทลายลงจนหมดแล้ว คงเหลือเพียงฐานและเสาด้านข้างของกรอบประตูสองข้างเท่านั้น จากสภาพของตัวปราสาทที่ให้เห็น ในวันที่ผู้วิจัยลงสำรวจและเก็บข้อมูลนี้เห็นร่องรอยการบูรณะซ่อมแซมอยู่บ้างโดยการนำเอาก้อน อิฐมาก่อและสอปูนบางส่วนในตัวปราสาทเพื่อรักษาตัวปราสาทบางส่วนมิให้พังลงมา^{๑๗} ภาพที่ปรากฏ ในปราสาท ขณะที่ลงสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลได้พบภาพที่ปรากฏในปราสาทดังนี้ คือ ๑) รูป จำหลัก ที่ทับหลังของปราสาทองค์ทางด้านทิศเหนือและองค์กลางมีการจำหลักเป็นภาพบุคคลนั่งชัน เข่าเหนือหน้ากาล ๒) ลายจำหลัก ที่กรอบประตูและทับหลังสร้างจากหินทรายมีการจำหลักเป็น ลวดลายต่าง ๆ ๓) ร่องรอยการเส้นไหว้บวงสรวง คือ ขณะที่ ผู้วิจัยได้สำรวจเก็บข้อมูลอยู่ได้พบ ร่องรอยของเครื่องเซ่นไหว้ มีพิธีกรรมเส้นบวงสรวงบูชา ของคนในชุมชน ที่มีความเชื่อในความ ศักดิ์สิทธิ์ ของปราสาทแห่งนี้ มีการเข้ามาไหว้ บูชา เช่นไหว้อยู่บ่อยครั้ง การเข้ามาบูชาปราสาทแห่งนี้ เนื่องด้วยเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ว่ามีวิญญาณปรากฏอยู่และยังรักษาคุ้มครองดูแล เรื่องที่เข้ามาขอพร นั้นได้ แก่ หน้าที่การงาน ความเจ็บป่วย การสมัคงาน และขอความคุ้มครอง เป็นต้น

สภาพโดยทั่วไปของปราสาทบ้านไพล ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบล เชื้อเพลิง อำเภอ ปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ตามสภาพบริบทในปัจจุบันปราสาทบ้านไพล องค์ปราสาทยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ปราสาทบ้านไพลจะประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง ตั้งอยู่ บนศิลาแลงระนาบเดียวกัน หันด้านปราสาทไปทางทิศตะวันออก มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาว ประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตูเข้าปราสาทเพียงด้านเดียว จากการสำรวจ ได้มีการ เข้ามาบูรณะซ่อมแซมปราสาทอยู่บ้าง เพื่อรักษาน้ำหนักมิให้พังทลายลงมา ปราสาทบ้านไพล มีอายุ การสร้างราว พ.ศ.๑๖๐๐-๑๖๕๐ เดิมภายในปราสาทแห่งนี้ น่าจะเป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา พราหมณ์ ฮินดู เป็นศาสนสถานโบราณภายในที่ปรากฏฐาน เป็นลักษณะเหมือนฐานศิวิลิ่งค์ เรียกว่า ฐานโยนี (สัญลักษณ์ พระนางอุมมาเทวี ชายาแห่งพระศิวะ) เทพเจ้าสูงสุดในศาสนา พราหมณ์ ฮินดู ลัทธิไศวนิกาย

ด้านหน้าปราสาทบ้านไพล ยังปรากฏมีผู้คนเข้ามาแวะเยี่ยมชม อย่างต่อเนื่อง ทั้งใน ชาติและต่างชาติบ้าง มีนักเรียนโดยทางโรงเรียนจัดมาทัศนศึกษาอยู่เป็นระยะ จากการสำรวจ บริบทพื้นที่ปราสาทถ้าไม่มีงานประจำปี การดูแลสถานที่โดยรอบยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

^{๑๗} กรมศิลปากร. (๒๕๕๐). ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งและพับลิชชิ่ง.

สวยงาม โดยรอบบริเวณสระน้ำที่ล้อมรอบปราสาทน่าจะขุด ตกแต่งให้เกิดความสวยงาม รักษาระดับน้ำไว้ตลอดทั้งปี

ปราสาทบ้านไพล

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐

สระน้ำรอบล้อมปราสาท

น่าจะมีการปลูกบัวเพื่อเสริมความงดงามและดูแลง่าย สระน้ำโดยรอบสามารถนำสัตว์น้ำมาปล่อยได้ ด้านในปราสาทน่าจะมีการสร้าง เทวรูป ที่สร้างขึ้นใหม่แทนองค์เดิมเพื่อให้สมบูรณ์มากกว่านี้ และสามารถเป็นที่มาแะกราบไหว้ บูชาในบริเวณทางเข้ามาถึงปราสาทบ้านไพลยังเป็นถนนลูกรังที่ไม่ค่อยมีมาตรฐานมากนัก จึงเป็นปัญหาสำหรับการเข้ามาแะชมประการหนึ่ง

ประเพณีพิธีกรรมประจำปี

การแห่เครื่องบูชารอบปราสาท

การแสดงหน้าปราสาท พิธีบวงสรวงปราสาทประจำปี
ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐.

ภายในบริเวณปราสาท ควรมีการบริการห้องน้ำ และจุดบริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปราสาท ประวัติ ความเป็นมา อายุ ฐานคติในการสร้าง จุดประสงค์ในการสร้าง ลัทธิทางศาสนา และเรื่องเล่าต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปราสาทบ้านไพล แห่งนี้ อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์ งานบูชาปราสาทบ้านไพลประจำปี มีขั้นตอนของงาน การประกวด การรำถวาย การร่วมมือจากองค์กรต่างๆ และการให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แห่งนี้ด้วย อาจเป็นแผนภาพประกอบ การบรรยาย เพื่อให้กลุ่มที่เข้ามาศึกษา ได้ทราบข้อมูลพื้นฐาน แต่เบื้องต้น

การแสดงหน้าปราสาท การแสดงหน้าปราสาทบ้านไพล
ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐.

การเข้าชมปราสาท ไม่มีเว้นวันหยุดราชการ สามารถเข้าชมได้ ตั้งแต่เวลา ยังไม่มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจน การอำนวยความสะดวกในเรื่อง เอกสาร ข้อมูล แผ่นพับยังไม่ปรากฏ และผู้ที่สามารถให้ข้อมูลพื้นฐานทางชุมชน ยังไม่ปรากฏ

การประกอบพิธีกรรมบวงสรวง ประจำปี จะจัดขึ้นในวันที่ ๑๐ เดือน เมษายน ของทุกปี จะเป็นการบวงสรวง ประกอบพิธีกรรมที่ผสมผสานแบบพุทธกับพราหมณ์ เข้าด้วยกัน ทั้งการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การทำบุญตั้งบาตร และการประกอบพิธีกรรมแบบพราหมณ์ คือ การกล่าวบวงสรวงเชิญเทพเจ้า วิญญาณที่รักษาปราสาท ให้มารับเครื่องบูชา การเซ่นไหว้สังเวย สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำเช่นนี้ทุกปี เป็นต้น มีการรำถวาย มีการแสดงที่จะจัดขึ้นในปราสาทบ้านไพล มีเพื่อพิธีกรรม บวงสรวง เซ่นไหว้

การแสดง รำถวายของคณะนักเรียน
ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐.

ชุดการรำถวาย การแสดง

นวัตกรรมการประกวดทำอาหารพื้นเมือง

การแข่งขันทำอาหารประจำปี

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐.

โดยมีที่ตั้งของอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสุรินทร์ ห่างจากอำเภอเมืองสุรินทร์ ประมาณ ๒๘ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายสุรินทร์-ช่องจอม เลขที่ ๒๑๔ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๗๕ กิโลเมตร เนื้อที่ ประมาณ ๓๘๖ ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ได้แก่ ทางทิศเหนือ ติดต่อ อำเภอเมืองสุรินทร์

ทางทิศใต้ ติดต่อ อำเภอกาบเชิง และอำเภอพนมดงรัก

ทางทิศตะวันออก ติดต่อ อำเภอลำดวน และอำเภอสังขะ

ทางทิศตะวันตก ติดต่อ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

มีหมู่บ้านที่อยู่ภายใต้การปกครองท้องที่ อำเภอปราสาท แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ ตำบล ๒๔๑ หมู่บ้าน

๒.สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่ที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

โดยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อำเภอบางปราสาทมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๐ แห่ง ประกอบไปด้วย เทศบาลตำบลจำนวน ๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๗ แห่ง ดังนี้ ๑เทศบาลตำบลก้งแอน ๒เทศบาลตำบลนิคมปราสาท ๓เทศบาลตำบล

กันตวจระมวล ๔.องค์การบริหารส่วนตำบลก้งแอน ๕.องค์การบริหารส่วนตำบลทมอ ๖.องค์การบริหารส่วนตำบลไพล ๗.องค์การบริหารส่วนตำบลปรือ ๘.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมน ๙.องค์การบริหารส่วนตำบลตาเบา ๑๐.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ ๑๑.องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยาง ๑๒.องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ๑๓.องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ๑๔.องค์การบริหารส่วนตำบลโชคนาสาม ๑๕.องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง ๑๖.องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททอง ๑๗.องค์การบริหารส่วนตำบลตานี ๑๘.องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง ๑๙. องค์การบริหารส่วนตำบลสมุด ๒๐. องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ มีสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับประถม ๑ แห่ง และการสาธารณสุข ได้แก่ สถานีอนามัยประจำตำบล แห่ง ๑ แห่ง มีโทรคมนาคม ได้แก่ มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ๑ แห่ง มีหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง และตู้ไปรษณีย์ ๑ แห่ง

๓.การเข้าถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ ๑.สถานีตำรวจภูธรปราสาท ๒.สถานีตำรวจภูธรทุ่งมน ๓.สถานีตำรวจภูธรทมอ ๔. สถานีตำรวจภูธรโชคนาสาม การไฟฟ้า มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ทุกหลังคา และมีการใช้ไฟฟ้าในการหุงต้ม และการอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า เป็นต้น แม้ตามถนนหนทาง มีการบริการเสาไฟฟ้า เพื่อความสว่างแก่นักเดินทางยามค่ำคืนด้วย ถนนที่ใช้ในการสัญจร เป็นถนนสาย ๒๑๔ สุรินทร์- ปราสาท มีความสะดวกสบายมาก ส่วนการเข้าในชุมชนที่ตั้งของปราสาทบ้านไพล มีไฟฟ้าทั่วครัวเรือน แม้ถนนจะเป็นลาดยาง แต่ก็ผสมกับถนนลูกรัง แต่ก็เข้าไปชมได้สะดวกสบาย มีแหล่งน้ำสำคัญได้แก่ อยู่ด้านหลังปราสาท หมู่บ้าน ๑ แห่ง เป็นแหล่งน้ำดั้งเดิมโบราณ ในหมู่บ้าน มี ๑ แห่ง ที่ขุดลอกขึ้นเอง มีค่าขวัญ ประจำ คือ “ปราสาทเด่นสง่า ประชาสามัคคี ชื่อดีงามกระเดื่อง รุ่งเรืองวัฒนธรรม”

๔.การเข้าถึงร้านอาหารในพื้นที่ปราสาทบ้านไพล ได้แก่ ร้านอาหารโตงตั้ง ๑ ที่ขึ้นชื่อมีร้านอาหารบริเวณรอบนอกปราสาท ในหมู่บ้าน เป็นร้านอาหารตาสั่ง ๔ แห่ง มีร้านบริการกาแฟ เย็น ร้อน ๒ แห่ง ด้านการที่พักนักท่องเที่ยว ,โฮมสเตย์, บ้านพักธรรมชาติ ได้แก่ ๑.ณ บ้านทุ่งโฮมสเตย์ ที่พักใน บ้านพลวง อำเภอ ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ณ บ้านทุ่งโฮมสเตย์ ตั้งอยู่ที่ ๑๑๗ ม.๒ บ้านพลวงใต้ ต.บ้านพลวง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ๒.ไรอัน รีสอร์ท ๘๐ บ้านโคกเวง ม.๑๗ ตำบลตาเบา อำเภอปราสาท ๓๒๑๔๐ ปราสาท ๓.โรงแรมทองเพกา ๑๕๑ หมู่๘ ต.ก้งแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ๓๒๑๔๐ ปราสาท มีสถานที่นำเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ ๑.วัดหลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ พระเจกิอาจารย์แห่งอีสานใต้ ผู้เรืองเวทย์มนต์ สายเขมร ๒.วัดเขาสวาย อุทยานประวัติศาสตร์เขาสวาย ๓. วัดหลวงปู่ศุข วัดลำยอง พระเจกิอาจารย์แห่งอีสานใต้ ผู้เรืองเวทย์มนต์ สายเขมร ๔. วัดหลวงปู่ริมรัตน์ พระเจกิอาจารย์ อีสานใต้ ๕.การทอผ้าพื้นเมือง และ งานจัดสาน บ้านสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ๖.มณฑป หลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ สุสานทุ่งมนต์

๕.สรุปสภาพในปัจจุบัน

สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ มั่นธูภา อายุ ๖๐ ปี เลขาณายก อบต. เชื้อเพลิง หัวหน้าชุมชนบ้านปราสาท ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๓๐ นาที

ได้กล่าว ถึงระบบการพัฒนาว่า มีการพัฒนา เพื่อเตรียมงาน นวัตกรรมชุมชน มีการเตรียมของผลิต พันธุ์ชุมชนที่ทำเอง เพื่อโปรโมท คือ ไข่เค็ม น้ำพริกปลาหจิด เบาะจรั้ว ขนมนางเล็ดปะหน้าหมูหยอง มีการเตรียมการเพื่อพัฒนา บ้านโฮมสะเต๊ะ มีประมาณ ๒-๓ หลังที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ แต่ยังคงขาดอยู่มาก เพราะเหตุปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น ชาวบ้านเอง ยังไม่มีความเข้าใจ และขาดปัจจัยอื่นประกอบด้วย มีการต้อนรับ ในวันสำคัญ รำมะมั่วต รำตรด รำสาก รำกะโนบตึงตอง เป็นการต้อนรับของชุมชนเป็นผู้จัดทำขึ้น จากภูมิปัญญาชาวบ้าน และเป็นมรดกของบรรพบุรุษ และพยายามพัฒนาเด็ก เยาวชน ของหมู่บ้าน ในด้านต่างๆ แต่ยังคงขาด การมาฝึกในทักษะด้านต่างๆ จากองค์กร หน่วยงาน ต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่านี้ ..^{๙๘}

นาย งอน นิลเยี่ยม อายุ ๕๕ ปี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านปราสาท หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

^{๙๘} สัมภาษณ์ บุญเลิศ มั่นธูภา อายุ ๖๐ ปี เลขาณายก อบต. เชื้อเพลิง หัวหน้าชุมชนบ้านปราสาท ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๓๐ นาที

ผู้ใหญ่บ้านต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพยายามเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน .
 อยากพัฒนาไกด์ ตัวน้อยที่สนใจ เพื่อการแนะนำเสริม ปราสาท นำท่องเที่ยว อยากได้ สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐาน ปัจจัยพื้นฐาน ทางเข้ามบ้านปราสาท..ห้องน้ำไม่พอ อยากให้มีการจัดการ
 ปราสาทให้สวยงามขึ้น ปรับภูมิทัศน์ เพิ่มความงาม ธรรมชาติ ให้นำท่องเที่ยวมากขึ้น เราอยากให้มี
 อย่างนั้นมากกว่า ให้ตั้งอยู่แบบนี้ โดยไม่มีการพัฒนา ให้ดีขึ้นกว่านี้ ^{๙๙}

เข้าสัมภาษณ์ นาง วราลี จันทเขต (พิธีกรในงานประจำปี มากกว่า ๘-๙ ปี (เจ้า
 พนักงานธุรการ) อบต บ้านไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้กล่าวแนะนำปราสาทบ้านไพล
 เรื่องปราสาท ตั้งอยู่หมู่ ๖ เข้าทางแสวงโบราณ ปราสาทมี ๓ หลัง ที่สมบูรณ์ ๒ หลัง ทาง อบต ได้
 ส่งเสริม งานประจำปี ทาง อบต เป็นแม่งาน มีชุมชน โรงเรียน วัด และเป็นวันผู้สูงอายุ เป็นผู้ร่วมใน
 งาน ด้วยทางบ้านไพล ได้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม และพยายามส่งเสริมทางวัฒนธรรม
 ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๑ ได้มีการจัดงาน นวัตกรรมชุมชน ขึ้น มีการแสดงการต้อนรับ การจัด
 กิจกรรมแสดงอาหารพื้นบ้าน มีผ้าไหม สไบไหม ผ้าถุง ข้าวสาร ไข่เค็ม ยาสמןไพล
 ด้านความเชื่อ ชาวบ้านจะให้ความเชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์มาก ชาวบ้านนับถือ ในพื้นที่ (พื้นที่
 ปราสาท) ไม่มีการสร้างห้องน้ำ สามารถเข้า หรือ บริการห้องน้ำในวัดปราสาทพรหมคุณได้ แต่ก็
 เพียงพอ ต่อการใช้ เรื่องแผ่นพับ ยังไม่มี ซึ่งทาง อบต กำลังเริ่มทำ และพยายามให้มีขึ้น เพิ่มการ
 ท่องเที่ยว ..การเข้าถึงข้อมูลขั้นพื้นฐาน ทาง อบต มีเว็บ อินเตอร์เน็ต ของปราสาทบ้านไพล แต่
 ไม่ค่อยมีเนื้อหาเท่าที่ควร ยังขาดอยู่มาก

ส่วนชุมชน กำลังพัฒนา บ้านโฮมสเตย์ ให้มีในชุมชน สามารถรับได้ ๒-๓ หลัง
 เท่านั้น แต่โดยบริบทชุมชนยังขาดแคลนอยู่มาก ในด้าน การพัฒนาความรู้ การแนะนำ ไกด์
 .การเข้าถึง คมนาคม ไม่สะดวกเท่าที่ควร ถนน ไม่มีจุดบริการสินค้า ศูนย์บริการความรู้ ชุมชน
 ประชาสัมพันธ์

^{๙๙} สัมภาษณ์ งอน นิลเยี่ยม อายุ ๕๙ ปี (ผู้ใหญ่บ้าน) บ้านปราสาท หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

การทำแผนผังต้องใช้ใช้งบประมาณ ความสำคัญอยู่ที่ยังไม่สะดวกเรื่องงบประมาณและชุมชนยังไม่พร้อมในด้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชน แสงอาทิตย์ลักษณะของชุมชน เป็นต้น สิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ ทางเข้าชมปราสาทห้องน้ำ และจุดชมในบริเวณ ปราสาท^{๑๐๐}ในการรับผิดชอบ การรันงาน ของหมู่บ้าน การแสดงยังไม่มีการจัดทำหนังสือ ที่สามารถเข้าถึง เพื่อการเข้าถึงข้อมูล ยังไม่มีการรวบรวมเป็นรูปเล่ม ..การแสดงในงานเป็น วงมโหรี วงดนตรี การแสดงกะโนบติงตอง อาหารพื้นบ้าน การรำ การแสดงสด บวงสรวง เช่นไหว้ บูชา เราจะขออนุญาตกรมศิลปากร ทุกครั้งเมื่อทำการ จัดกิจกรรมใน ปราสาท^{๑๐๑} ภาคในเรื่องการประชาสัมพันธ์อยู่มากขาดงบประมาณ การส่งเสริม

๑.๔ ประวัติความเป็นมาของปราสาทบ้านพลวง

ปราสาทบ้านพลวงมีสถานที่ตั้ง ประวัติ สภาพทั่วไป และ ภาพที่ปรากฏในปราสาท ดังนี้

๑.สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลกงแอน อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอบางบาลไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-จอม ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถนนบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีตอก ประมาณ ๖๐ เมตร ก็เขาสู่ปราสาท ก่อน เขาสู่ปราสาททางตอนเสียด้านถนน เขาสู่คนไทยคนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท ปราสาทแห่งนี้เปิดให้เข้าเยี่ยมชม^{๑๐๒} ชมได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐น. - ๑๘.๐๐ น. ทกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ

ประวัติความเป็นมาของปราสาทขอม ประวัติของปราสาท ปราสาทบ้านพลวงแห่งนี้สร้างขึ้นตามแบบศิลปกรรมของแบบปาปวน ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๖ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๗ เนื่องจากบริเวณหน้าบันมีภาพสลักประดับต่าง ๆ เช่น รูปกระรอก รูปลิง รูปม้า รูปจระเข้ เป็นต้น รวมทั้งลักษณะของทับหลังที่ท่อนพวงมาลัยมีขอบแบ่งเหลี่ยมเป็นต้น ล้วนเป็นลักษณะของศิลปกรรมขอมในวงระยะเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๗๒ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้าที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) กำหนดพื้นที่โบราณสถานบ้านพลวง ปริมาณ ๕ ไร่ งาน ๒ ตารางวา ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ กรมศิลปากรร่วมกับนายซิลเดรส อาร์ แวนซ์ (chiLdresS Rvace) นักวิชาการชาวอเมริกาได้ทำการขุดแต่งและบูรณะปราสาทหินบ้านพลวงโดยวิธีอนัสติไลซิส คือ การขุดค้นหาก่อนหินที่ทลายลงของตัวปราสาทที่ตกลงจมอยู่ใต้ดิน แล้วรื้อตัวปราสาทลงจนถึงฐานรากและนำหินต่างๆ เรียงประกอบขึ้นใหม่ดั้งเดิมสำหรับขึ้นส่วนหลังคาปราสาท

^{๑๐๐} เข้าสัมภาษณ์ นา วราลี จันทร์เขต (พิธีกรในงานประจำปี มากกว่า ๘-๙ ปี (เจ้าพนักงานธุรการ) อบต บ้านไพล อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์

^{๑๐๑} นายธีรศักดิ์ แก้วรัตน์ นักวิชาการศึกษา อบต บ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง จังหวัดสุรินทร์ (กอง วิชาการศึกษา)

^{๑๐๒} อ่างแล้ว,สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม โบราณสถานกลุ่ม ปราสาทตาเมือน, วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

หาชิ้นส่วนไม่พบจึงได้เปิดโล่งไว้ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในการขุดแต่งครั้งนี้ ได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น เครื่องถ้วยศิลปะขอมโบราณ

ลักษณะทั่วไปของปราสาท สภาพทั่วไปของปราสาท บ้านหลวง จะประกอบด้วยปราสาทหลังเดียว สร้างด้วยหินทรายสีขาว ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๘ คูณ ๒๓ เมตร ด้านหน้าของปราสาทมีบันไดทางขึ้นและลง อยู่ ๑ บัน ตัวปราสาทก่อด้วยหินทรายมีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด ๔ คูณ ๔ เมตร หันหน้าไปทางด้านทิศตะวันออก ส่วนยอดของปราสาทได้หักหายไปหมด เหลือเพียงส่วนเรือนธาตุซึ่งมีลักษณะเป็นห้องสี่เหลี่ยม ภายในปราสาทโล่งเดิมเป็นที่ประดิษฐานของรูปเคารพ บริเวณปราสาทมีคูน้ำเป็นรูปตัวยูล้อมรอบ มีสระน้ำอยู่ ๒ สระ คือ อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทหนึ่งสระและอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของปราสาทหนึ่งสระสันนิษฐานว่าคงจะสร้างให้เป็นบารายเหมือนกับที่ได้พบในปราสาทอื่นๆ^{๑๐๓}

ภาพที่ปรากฏในปราสาท ขณะที่ยังสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลได้พบภาพที่ปรากฏในปราสาทดังนี้ คือ ๑) รูปจำหลัก ด้านทางทิศตะวันออกของตัวปราสาท มีประตูทางเข้า-ออก ๑ ประตู กรอบประตูทำด้วยหินทราย มีทับหลังเหนือกรอบประตูจำหลักเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณเศียรเดียว ยืนอยู่บนแท่นเหนือหน้ากาลซึ่งแลบลิ้นออกมาเป็นรูปสามเหลี่ยม มีแขน ๒ สองข้าง ที่หน้าบันเหนือทับหลังขึ้นไป มีการจำหลักเป็นรูปของพระกฤษณะกำลังยกเขาโคววรรณ ที่กรอบของหน้าบันมีการจำหลักเป็นลายก้านต่อดอกเรียงจากสูงลงมาต่ำ ที่ตรงปลายของพวงมาลัยได้จำหลักเป็นรูปนาคมีห้าเศียร นอกกรอบหน้าบันมีการจำหลักเป็นรูปสัตว์เล็กๆ เช่น รูปม้า รูปลิง รูปกระรอก เป็นต้น ด้านผนังทางเข้าออก มีการจำหลักรูปนายทวารบาลยืนถือกระบองอยู่ ๒ นาย ยืนอยู่คนละข้างของประตู ด้านทางทิศใต้ของตัวปราสาท มีทับหลังจำหลักเป็นรูปของพระอินทร์ทรงช้างเศียร อยู่ตรงกลางเหนือหน้ากาลซึ่งมีมือสองข้างยึดท่อนพวงมาลัย ส่วนยอดของทับหลังสลักเป็นรูปสัตว์เรียงเป็นแนว เช่น ห่าน จระเข้ ม้า ลิง เป็นต้น บนหน้าบันเหนือขึ้นไปด้านบนมีรูปจำหลักของเทวดานั่งชันเข่าอยู่เหนือหน้ากาล ส่วนทางด้านขวามือของประตูหลักมีการจำหลักเป็นรูปนายทวารบาลยืนถือตะบองอยู่ภายในซุ้ม และมีเทพิตาขนาดเล็กอยู่ภายในเช่นเดียวกัน

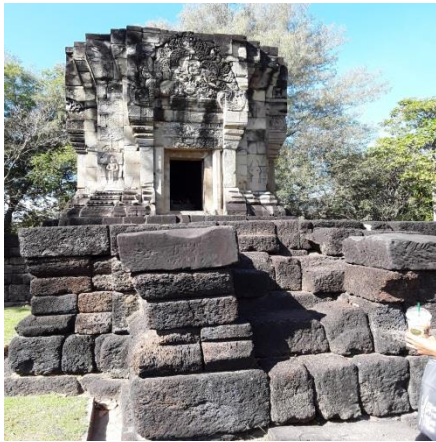
ด้านทางทิศตะวันตกของตัวปราสาท ไม่ได้มีการจำหลักเป็นภาพใดๆ ด้านทางทิศเหนือของตัวปราสาท กลางทับหลังจำหลักเป็นภาพของพระกฤษณะอยู่ภายในซุ้ม กำลังปราบนาคกาลิย ๖ เศียร ตรงหน้าบันเหนือขึ้นไปข้างต้นมีการจำหลักเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณเศียรเดียวหันหน้าไปทางทิศตะวันออกอยู่ภายในซุ้มเหนือหน้ากาล ที่โคนเสาประตูหลักทางเข้าด้านขวามีการจำหลักรูปคนนั่งชันเข่าทั้ง ๒ ข้าง ประนมมือ ๒) ลายจำหลัก ที่กรอบของหน้าบันมีการจำหลักเป็นลายก้านต่อดอกเรียงจากสูงลงมาต่ำ เหนือนายทวารบาลที่ยืนอยู่ซ้ายมือของประตูทางเข้าปราสาท มีลายดอกไม้ ๔ กลีบขนาดใหญ่จำหลักซ้อนกันขึ้นไปตามแนวของผนัง ๓) ประติมากรรม ที่ปราสาทบ้านหลวงนี้ได้มีการค้นพบเครื่องปั้น หรือเครื่องถ้วยในแบบวัฒนธรรมเขมรจำนวนหนึ่ง เป็นเครื่องถ้วยเคลือบสีเขียว และสีดำหรือน้ำตาลจำพวกแจกัน คนโท ไห ครก มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ๔) ร่องรอยการเช่นไห้วบวงสรวง คือ ขณะที่ยังได้สำรวจเก็บข้อมูลอยู่ที่นี่ยังได้พบว่า ด้านทาง

^{๑๐๓} สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ปราสาทบ้านหลวง แผ่นพับข้อมูลการเข้าชมโบราณสถาน ขอรับแผ่นพับข้อมูลเมื่อ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๑

ทิศตะวันตกเฉียงเหนือห่างจากตัวปราสาทประมาณ ๑๐ เมตร ซึ่งอยู่ในบริเวณ พื้นที่ของปราสาท มีศาลพระภูมิอยู่หนึ่งหลัง จากการสังเกตที่ศาลพระภูมิแห่งนี้ พบว่ามีร่องรอยของการบวงสรวง เช่น ไห้ว และขอพร ของคนที่มีความเชื่อในวิญญาณ อารักษ์^{๑๐๔}

สภาพทั่วไปของปราสาท เป็นปราสาทหลังเดียว สร้างด้วยหินทรายสีขาว มีฐานสูง ๗ ชั้น บนสุดมีฐานรองรับองค์ปราสาทอีก ๓ ชั้น ตั้งอยู่บนศิลาแลงขนาดใหญ่ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๘ คูณ ๒๓ เมตร มีประตูเข้าด้านเดียว ทิศตะวันออก อีกสามบานเป็นประตูหลอกที่ถูกแกะสลักบานประตูสวยงาม ไม่ปรากฏส่วนยอดปราสาท เหลือเพียงส่วนเรือนธาตุเป็นห้องสี่เหลี่ยม ภายในองค์ปราสาท โลงสามารถเดินรอบฐาน เทวรูปได้ บริเวณคูน้ำได้สร้างล้อมรอบปราสาท เป็นบารายที่ได้ปรากฏการสร้างทุกปราสาทในฐานคติศาสนาพราหมณ์ ฮินดู เป็นศิลปะขอมแบบปาปวน ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๗ เป็นปราสาทที่มีการแกะสลักภาพสัตว์อาทิ กระจง ลิง ม้า จระเข้^{๑๐๕}

เส้นทางเที่ยวชมปราสาทเป็นเส้นทางมีความสะดวกสบายมาก ปรากฏมีแผ่นพับทางเจ้าหน้าที่ปราสาทให้บริการเป็นข้อมูลเบื้องต้น ร้านอาหารเพื่อบริการโดยส่วนมากเป็นร้านอาหารชุมชนที่มีการตั้งบริการเครื่องดื่ม อาหารตามสั่ง ยังไม่ปรากฏที่พักที่เป็นโรงแรม บ้านพัก ในบริเวณแถบนั้น

ปราสาทบ้านพลวง

ที่มาของภาพ : กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

ลานบริเวณด้านหน้าปราสาท

การอำนวยความสะดวกด้านห้องน้ำที่ตั้งอยู่ด้านหน้าปราสาท ทางเข้าทางซ้ายมือ โดยบริเวณโดยรอบปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทแบบหลังเดียว ที่สร้างด้วยหินสีขาว สวยงาม ภาพที่ปรากฏโดยรอบปราสาทมีการบอกเล่าที่มา เรื่องเล่า ประวัติตามฐานคติทางลัทธิศาสนาพราหมณ์ ฮินดู มีประตูด้านหน้าด้านไปด้านทิศตะวันออก นอกนั้นเป็นประตูหลอกทั้ง ๔ ทิศ แต่ละด้านแกะสลักสวยงาม บริเวณปราสาทบ้านพลวงถือว่า เป็นปราสาทที่ได้รับการดูแล มีสภาพสวยงาม มีการดูแล

^{๑๐๔} กรมศิลปากร ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์, หน้า ๕๔.

^{๑๐๕} สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, ปราสาทบ้านพลวง, แผ่นพับ ข้อมูลการเข้าชมปราสาทโบราณสถาน,

จากเจ้าหน้าที่ตลอด มีการปลูกบัว พืชพันธุ์พรรณน้ำไว้อย่างสวยงาม มีการปลูกต้นไม้ ไม้ประดับ เพื่อเสริมความงามให้แก่ปราสาทบ้านพลวงนี้ได้อย่างสวยงาม เป็นปราสาทหนึ่งที่ชุมชน สังคม นักศึกษา นักท่องเที่ยว ให้ความสนใจได้แวะมาเยี่ยมชมตลอดเวลา

ด้านในปราสาทบ้านพลวง

โดยรอบบริบทปราสาท

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

อธิบายภาพ สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร. โทมัส เดวิท อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปิน
สระน้ำล้อมรอบปราสาทมีน้ำขังตลอด ภายในบริเวณปราสาท มีลานทั้ง ๔ ด้าน ที่ ตัดหญ้าตกแต่ง
สวยงามอยู่ตลอดเวลา มีการตกแต่งโดยรอบ หินศิลาแลงที่เหลือจากการประกอบองค์ปราสาท จะถูก
นำมาประดับเรียงรายโดยรอบซ่างปราสาท จัดเป็นสวนหย่อมสวยงาม

ปราสาท บ้านพลวง

ที่มาของภาพ: กฤษนันท์ แสงมาศ, ๘ มกราคม ๒๕๖๑.

ฐานเทวรูปด้านในปราสาท

การประกอบพิธีกรรมจะเป็นการบวงสรวง ประกอบพิธีกรรมที่ผสมผสานแบบพุทธกับ
พราหมณ์ กับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา พิธีการบวงสรวงเชิญเทพเจ้าในปราสาทบ้านพลวง เชื่อ
กันว่ามี วิญญาณที่รักษาปราสาทอยู่ เพื่อให้มารับเครื่องบูชาประจำปี การเซ่นไหว้สังเวยสิ่งศักดิ์สิทธิ์
จะทำเช่นนี้ทุกปี โดยที่ตั้ง อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสุรินทร์ ห่าง
จากอำเภอมืองสุรินทร์ ประมาณ ๒๘ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายสุรินทร์-ช่องจอม
เลขที่ ๒๑๔ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๗๕ กิโลเมตร เนื้อที่ ประมาณ ๓๘๖
ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ได้แก่ ๑.ทางทิศเหนือติดต่อกับอำเภอมืองสุรินทร์ ๒.ทางทิศใต้

ติดต่อกำเภอกาบเชิง และอำเภอพนมดงรัก ๓.ทางทิศตะวันออกติดต่อกำเภอลำดวน และอำเภอสังขะ ๔.ทางทิศตะวันตกติดต่อกำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๒.ด้านสภาพเศรษฐกิจและอาชีพ ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง

โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้น เมื่อย่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอที่จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์ โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้น เมื่อย่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอที่จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

มีสถาบันให้การศึกษา ได้แก่ ๑.สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปราสาท ๒.วิทยาลัยการอาชีพ อำเภอปราสาท ๑ แห่ง ๓.โรงเรียนบ้านพลวง (พรหมบำรุงราษฎร์) ซ.๒๑๔ ต.บ้านพลวง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ๓๒๑๔๐^{๑๐๖} ๑ แห่ง มีองค์กรธุรกิจในพื้นที่ ได้แก่ ๑.สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปราสาท ๒.สำนักงานปศุสัตว์อำเภอปราสาท ๓.สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ๔.สำนักงานท้องถิ่นอำเภอปราสาท ๕.สำนักงานสรรพากรอำเภอปราสาท ๖.สำนักงานประมงอำเภอปราสาท ๗.สำนักงานเกษตรอำเภอปราสาท ๘.สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปราสาท ๙.สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ๑๐.หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๕๔ ๑๑.สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอปราสาท ๑๒.สรรพสามิตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท และมีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ อำเภอปราสาท มีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ ๑) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอปราสาท ๒) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาปราสาท ๓) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาปราสาทเมืองใหม่ ๔) ธนาคารออมสิน สาขาปราสาท ๕) ที่ทำการไปรษณีย์ และมีการบริการสาธารณสุข ได้แก่ สถานีอนามัยประจำตำบล แห่ง ๑ แห่ง โรงพยาบาลประจำอำเภอ ๑ แห่ง มีโทรคมนาคมบริการ ได้แก่ มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ๑ แห่ง หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง ตู้ไปรษณีย์ ๑ แห่ง

^{๑๐๖} กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาระบบโดย: นายสัมพันธ์ พันธุ์พิมพ์ ITEC สพป.หนองคาย เขต ๒

๓.ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชน ได้แก่

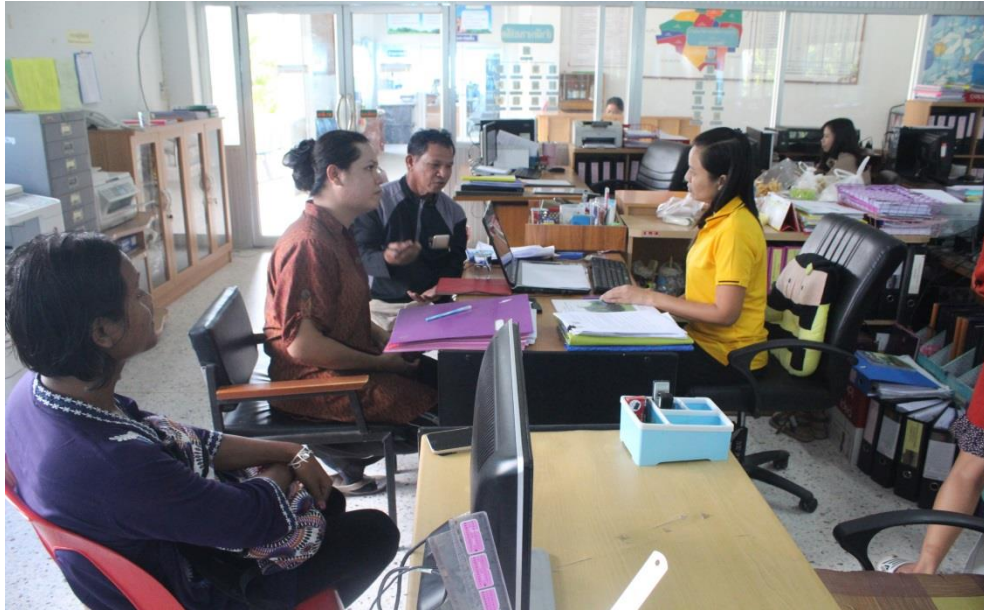
สถานีตำรวจภูธรปราสาท มีสถานีตำรวจภูธรทุ่งมน มีสถานีตำรวจภูธรหมอ มีสถานีตำรวจภูธรโคกนาสาม มีกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑๗ การไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกสะดวก ได้แก่ มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ทุกหลังคา และมีการใช้ไฟฟ้าในการหุงต้ม และการอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า เป็นต้น แม้ตามถนนหนทาง มีการบริการเสาไฟฟ้า เพื่อความสว่างแก่นักเดินทางยามค่ำคืนด้วย ถนนที่ใช้ในการสัญจร เป็นถนนสาย ๒๑๔ สุรินทร์- ปราสาท มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ สระบารายสมัยโบราณ ปัจจุบันเป็นที่เก็บน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคของชุมชน สระน้ำที่ขุดลอกไว้เพื่อการใช้ในชุมชน ๑ แห่ง มี คำขวัญ “ปราสาทเด่นสง่า ประชาสามัคคี ชื่อดีงามกระเดื่อง รุ่งเรืองวัฒนธรรม”

๔.สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เทียวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้หัวข้อเรื่องว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” มีข้อมูลการเข้าถึงด้านร้านอาหารในพื้นที่ ได้แก่ มีร้านอาหารโตงตั้ง ๑ ที่ขึ้นชื่อ มีร้านอาหารบริเวณรอบนอกปราสาท ในหมู่บ้าน เป็นร้านอาหารตาสั่ง ๔ แห่ง มีร้านบริการกาแฟ เย็น ร้อน ๒ แห่งด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ๑.แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เทียวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้หัวข้อเรื่องว่า แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์

ด้านข้อมูลที่พักนักท่องเที่ยว,โฮมสเตย์, บ้านพักธรรมชาติ ได้แก่ ณ บ้านทุ่ง โฮมสเตย์ที่พักใน บ้านพลวง อำเภอ ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ณ บ้านทุ่งโฮมสเตย์ ตั้งอยู่ที่ ๑๑๗ ม.๒ บ้านพลวงใต้ ต.บ้านพลวง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ไร่อัน รีสอร์ท ๘๐ บ้านโคกเวง ม.๑๗ ตำบลตาเบา อำเภอปราสาท ๓๒๑๔๐ ปราสาท โรงแรมทองเพกา ๑๕๑ หมู่๘ ต.ก้งแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ๓๒๑๔๐ ปราสาท แนะนำสถานที่นำเสนอเพิ่มเติม ๑.วัดหลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ พระเกจิอาจารย์แห่งอีสานใต้ ผู้เรืองเวทย์มนต์ สายเขมร ๒.วัดเขาสวาย อุทยานประวัติศาสตร์เขาสวาย ๓.วัดหลวงปู่ศุข วัดลำยอง พระเกจิอาจารย์แห่งอีสานใต้ ผู้เรืองเวทย์มนต์ สายเขมร ๔.วัดหลวงปู่ริม รัตนมุนี พระเกจิอาจารย์ อีสานใต้ ๕.การท่องเที่ยวเมือง และ งานจัดสวน บ้านสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ๖.มณฑป หลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ สุสานทุ่งมนต์

๕.สรุปสภาพปัญหาในปัจจุบัน

สัมภาษณ์ นางสาวมาลี ดังคนิก ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๒๕ นาที
ผู้อำนวยการกองการศึกษา

ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของ อบต^{๑๐๗}. ได้สนับสนุนในทุกๆด้าน พยายามให้มีกิจกรรมที่อุดหนุน อบต บ้านพลวงมีการประชาสัมพันธ์ ให้องค์กรอื่นๆ หรือชุมชนอื่นๆได้ทราบ ด้วยวิธีการกระจายข่าว รถแห่ แต่วิ่งแต่ในตำบลของ อบต เอง แต่เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ เพียงงานประจำปี และงานที่จัดขึ้น เท่านั้นเพราะพิพิธพันธ์เป็นสิ่งที่ พื้นที่ทำอะไรไม่ได้ เพราะเป็นพื้นที่ปราสาท

การเข้าถึงข้อมูล ของนักท่องเที่ยว มีเบอร์ชัว แพนพับที่เป็นการบริการจาก พิพิธพันธ์ บริการอินเทอร์เน็ต เว็ปของ อบต พลวง เองที่มีเป็นแหล่งการเข้าถึงข้อมูล มีการประชาสัมพันธ์ กับรถแห่ และหอกระจายเสียง แต่ยังไม่ทั่วถึง การจะเอาข้อมูล ต้องขออนุญาตต่อกรมศิลป และไม่สามารถสร้างอะไรในพื้นที่ได้ “สิ่งที่อยากได้ ต้องการคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และเพิ่มกิจกรรมที่เน้นชุมชน” ศูนย์บริการแหล่งท่องเที่ยว...เป็นสิ่งที่ต้องการมาก เพราะสามารถบริการนักท่องเที่ยว และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ ส่งเสริมเด็ก เยาวชนให้เป็นไกด์ ให้ความรู้เบื้องต้น แพนพับที่บอกพื้นที่โดยรอบ ร้านอาหาร ศูนย์การค้า ที่เที่ยวเสริม อยากมากแต่ขาดทั้งงบประมาณ แต่แพนพับนี้ กรมสธ ได้บริการแล้ว แต่สิ่งที่จำเป็นอื่นๆ ยังจำเป็น ต่อพื้นที่โบราณสถานได้ เราส่งเสริมหารทำได้แบบอื่นๆที่น่าสนใจได้ แต่เราเห็นว่าทำแล้ว เราจึง อยากประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เส้นทางเสริม การท่องเที่ยว เชื่อมโยงกันได้หมดเลย แหล่งเพิ่มเติม .บาราย แหล่งน้ำ อาหาร การละเล่น ตำนาน ที่พอมีในการแสดง แสง สี เสียง งานประจำปี พยายามส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ปันจักรยาน และ อบต พยายามส่งเสริมงานประจำปี โดยปี ๒๕๖๑ น่าจะเป็นงานที่ยิ่งใหญ่กว่าทุกปี เราได้เชิญนางงามจักรวาล ปี ๒๕๕๘ มาในงาน เพื่อดึงนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมบวงสรวง บูชา และการแสดง ด้วยการพัฒนาเด็ก ในเป็นไกด์ แนะนำโบราณสถาน พุดภาษา การเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และร่วมมือของชุมชน เรามีข้าวสาร กระเป๋ผ้า

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นางสาวสุมาลี ดั่งคนึก ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๒๕ นาที ผู้อำนวยการกองการศึกษา

เส้นทางปั่นจักรยาน จะแวะเข้า หรือ ทางผ่าน ของผู้สนใจ เราพยายามส่งเสริมและเห็นด้วย แต่ คนก็ยังไม่ตื่นตัวเท่าไร “ห้องน้ำในตัวปราสาท ควรจัดเพิ่มตามจำนวนผู้ที่เข้ามาเที่ยวในปราสาท เพิ่มศูนย์การท่องเที่ยว นอกปราสาท (ยังไม่มี) ศูนย์อำนวยความสะดวก บริการการท่องเที่ยว อยากให้มียาก ในชาวบ้าน ชุมชน ได้รับผลประโยชน์นี้ขึ้นมา และ การบริการ อื่นๆ เช่น น้ำ อาหาร เครื่องดื่ม หรือจัดให้มีการ เพิ่มกิจกรรมเสริมเพื่อดึงดูดเข้ามา” ^{๑๐๘}

สัมภาษณ์นางสาวลักขณา ลัดดาไสว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๒๕ นาที ผู้ช่วยกลุ่มงาน นวัตกรรม ชุมชน สิ่งเพิ่ม นวัตกรรมเพิ่มการท่องเที่ยว ตัวอย่าง กระจเป่า (สินค้ำ) ที่ชุมชนผลิตเอง ผ้าไหม ข้าวสาร ปลอดภัยเคมี (ในพื้นที่) กระจเป่าใบละ ๑๐๐ บาท ออกงานนวัตกรรม เอกลักษณ์ของ ปราสาทบ้านพวง ควรพัฒนาอะไรให้เป็นเอกลักษณ์ เพิ่ม การค้า ทำเลื้อ กระจเป่า ผ้าไหม หัตถกรรม ข้าวสาร แต่ยังไม่เป็น เอกลักษณ์เท่าที่ควร (ทั่วไป) ยังเริ่ม และพยายามแสวงหา เพื่อจำหน่ายงานประจำปี กำลังผลักดัน ยังไม่ เป็น เอกลักษณ์ของปราสาทบ้านพวง ประเพณีการแสดงประจำปี คือ นางกัณทรนงสะตราว งาน แสง สี เสียง เป็นงบ อบต ทั้งหมด มีการเรีอมตรด ห้องถิ่น ชุมชน มีการนำ คนแก่ ในชุมชน มาขายของในพื้นที่ ปราสาท หรือ ไม่...มี แต่ไม่มาก ส่วนมาก มีแต่ ขนม ข้าวต้ม การค้าเล็กๆ น้อยๆ ^{๑๐๙}

^{๑๐๘} เข้าสัมภาษณ์ นางสุมาลี ดังคนิก ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๒๕ นาที ผู้อำนวยการกองการศึกษา

^{๑๐๙} สัมภาษณ์นางสาวลักขณา ลัดดาไสว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๒๕ นาที

สัมภาษณ์ การท่องเที่ยว และกีฬา จังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ นาฬิกา

การเข้าสัมภาษณ์ มุมมอง ปราสาท ทั้ง ๔ แห่ง การวิจัย ในฐานะที่ท่านแม่งานหลัก ท่านมีมุมมอง แนวทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ต่อสถานที่ท่องเที่ยวอย่างไรอยากพัฒนา อยากเสริมเติม ในพื้นที่ ๔ ปราสาท นี้ อย่างไร บ้าง

บ้านพลวง บ้านไพล เป็นพื้นที่ ระบายเดียวกัน ในเรื่องของการพัฒนา เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ปัญหา คือ ต้องได้รับการอนุญาต จาก กรมสิน เพื่อการจัดกิจกรรม ตามแนวทางกฎหมาย ด้วยส่วนหนึ่ง และ แต่ละพื้นที่ จะขอทุน เพื่อการพัฒนา พื้นที่ เราเพียงเสนอ และและ ท่าน ผู้ว่า เป็นผู้เซ็น เสนอ ไม่ได้ ก็อยู่ที่ หน่วยงาน ว่าเห็นสมควร รือ ไม่ เพราะมีพื้นที่ ปราสาท ที่มาก ในบริเวณ จังหวัดสุรินทร์ ดังนั้นเราจะช่วยพัฒนาได้ ในสถานที่ ของงบประมาณ ในการพัฒนา หรือ การจัดงาน ต่างๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของ คนหนุ่มมาก ก่อน โดยเฉพาะ ปราสาท ตาควาย นั้น เราทำได้ในส่วนที่ทำได้ เพราะ พื้นที่ ปราสาทตาควาย ยังเป็นพื้นที่ ที่ยังพัฒนายาก เพราะ มันเกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของชาติ ระหว่างประเทศ ด้วยส่วนหนึ่ง ถ้าจะพัฒนาได้เฉพาะ พื้นที่ของเรา ดังนั้น บางพื้นที่ เป็นที่สนใจ ของนักท่องเที่ยว เราก็พยายามสนับสนุนให้ตามงบประมาณที่ขอมา เพื่อการพัฒนาของชุมชน การเข้าถึงข้อมูล เราก็มีเว็ป อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลจังหวัด เพื่อการท่องเที่ยว แต่ ข้อมูล น้อย ไม่มาก และไม่ลึกพอ ส่วนการทำแผนพับ นั้น ถ้าที่สำคัญ กรมสินจะทำให้ เพราะเป็นพื้นที่ของเขา แต่ถ้าพื้นที่นอกนั้น ก็จะไม่ มี เพราะ งบประมาณ ไม่พอ ดังนั้น เราพยายาม โปรโมท ให้ ชุมชน กลุ่มคน ได้ทราบว่า มีที่เที่ยวอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญที่ต้องช่วยกัน ละคร่วมจัดการ ชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนา เป็นที่รู้จัก ชุมชนแถบนั้น ต้องพยายาม พัฒนา แนวทาง เมนู สิ่งอำนวยความสะดวก และอื่นๆ ด้วย แต่ในส่วน งบประมาณ ก็มี มาขอ เราก็พยายามที่จะให้ แต่ก็ไม่พอ ดังนั้น ที่สำคัญ มันอยู่ที่ชุมชนด้วย เราเพียงพัฒนาได้เพียง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเท่านั้น ชุมชน ต้องพยายาม โปรโมท พื้นที่ของตนเอง หาวิธีการ

ต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องช่วยเสริม ถือว่าสำคัญ แต่ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท และ ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ (ยังไม่มีแผนผัง) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง เช่น ผู้แนะนำ สถานที่ แกนนักเที่ยว ในชุมชน มีอะไรดี มีที่เที่ยวนอกจากปราสาทหรือไม่ และมีผลิตภัณฑ์ชุมชน อะไรบ้าง มีตำนานความเชื่อ พิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี อะไรบ้างเป็นต้น^{๑๑๐}

สัมภาษณ์ การท่องเที่ยว และกีฬา จังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ นาฬิกา (คนที่ ๒) การพัฒนาพื้นที่ ปราสาท นั้น เราก็ต้องมีพื้นที่ หลัก พื้นที่ รอง ในการพัฒนาว่า เมื่อจะพัฒนานั้นเราก็จะเลือกเราพื้นที่ หลักๆ ก่อน พื้นที่ รอง เป็นพื้นที่ ปราสาทเล็กๆ เป็นทางผ่าน ในการท่องเที่ยว อาจเป็น พื้นที่เสริม เพื่อการท่องเที่ยวได้ เป็นจุดหนึ่ง เพื่อเสริมการท่องเที่ยวให้หลากหลายได้ ดังนั้น การเข้าถึง คมนาคม สื่อต่างๆ ก็อาจน้อยไปด้วย ดังนั้น ชุมชน ก็ต้องช่วยในการพัฒนา พื้นที่ และพยายามสร้างความสำคัญของพื้นที่ ในด้านต่างๆ เช่น นวัตกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าพื้นเมืองที่ หลากหลาย และโดดเด่น มีอัตลักษณ์ ความจำเพาะ ที่ดึงดูด นักเที่ยว ได้ เช่น ความศักดิ์สิทธิ์ พลัง อำนาจ การเข้าบูชา และการบนบาน สามารถเป็นจุดหนึ่งที่ ผู้คน จะเข้ามาตลอด ไม่เว้น เพราะ จะไปหวังเพียง นักท่องเที่ยวก็ไม่ได้ ดังนั้น ขึ้นอยู่กับแนวทาง แนวคิด ผู้นำชุมชน เพื่อการสรรค์สร้าง พื้นที่ นั้น ให้เป็นที่รู้จักได้ อย่างสร้างสรรค์ ..(แนวทางเสริม)

๔.๔ สารสนเทศและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

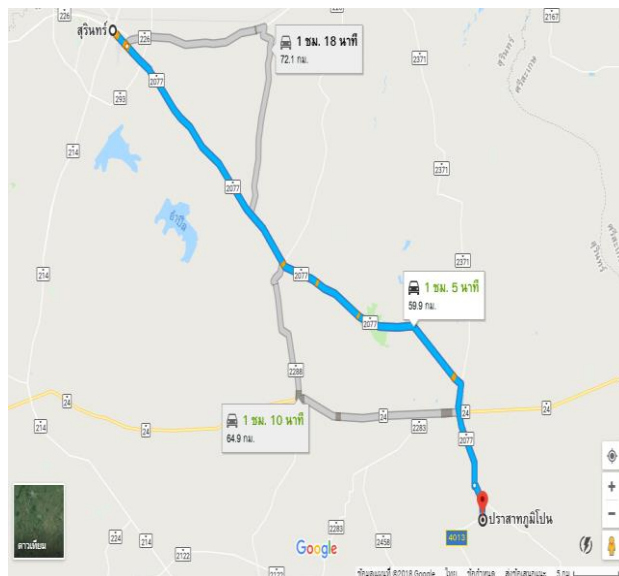
การวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยข้อที่ ๒.ศึกษาสารสนเทศและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ในบทนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นถึงเนื้อหาสาระของการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งผลการอภิปรายเพื่อเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยได้กำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ การท่องเที่ยว และกีฬา จังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ นาฬิกา

๑. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทภูมิโปน

การเดินทางและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทภูมิโปน

ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยที่ตั้งของหมู่บ้านนั้น อยู่ห่างจากศูนย์กลางเมืองสุรินทร์มาทางทิศตะวันออกประมาณ ๖๔ กิโลเมตร โดยสามารถเดินทางจากเมืองสุรินทร์ไปตามเส้นทางสายสุรินทร์-อุบลราชธานี โดยผ่านอำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษตามถนนมิตรภาพ (โดยเมื่อถึงป้อมเมื่อถึงสี่แยกสังขะหรือแยกป้อมตำรวจหรือสี่แยกออกไปทางทิศสิมสยาม ๐๔ เส้นทางไปยังชายแดนไทย กัมพูชาก็ขับรถตรงไปตามเส้นทางนั้นโดยสังเกตจะมีป้ายบอกเป็นระยะว่าปราสาทภูมิโปนซึ่งเป็นป้ายที่สร้างขึ้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสุรินทร์

แผนภาพที่ แสดงแผนที่เส้นทางไปยังปราสาทภูมิโปน

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ดัดแปลงจาก Google earth : ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

เมื่อเดินทางไปเรื่อยๆ ก็จะเห็นเป็นชุมชนประมาณ ๒-๓ หมู่บ้านๆ ก็เดินทางตรงตามเส้นทางไปเรื่อยๆ พอใกล้ถึงก็จะสังเกตเห็นป้ายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ ก่อนถึงปราสาทภูมิโปนก่อนหนึ่งหมู่บ้านภูมิโปน นั่นก็คือบ้านเทพอุดม แล้วสังเกตทางซ้ายมือเพราะปราสาทนั้นจะตั้งอยู่ทางซ้ายมือของถนนและมีสถานที่เขียวชอุ่มเป็นบริเวณกว้าง เป็นที่ตั้งของปราสาทภูมิโปน โดยการเข้าถึงโดยรถยนต์ส่วนตัวนั้นใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมงกว่าๆ เท่านั้นเอง

แผนภาพที่ แสดงแผนที่สุรินทร์และป้ายบอกทางเข้าปราสาท
ที่มา : (ภุชฉันทน์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

จากแผนภาพแสดงเส้นทางไปยังหมู่บ้านภูมิโปน ทำให้ได้ทราบว่าเส้นทางแรกที่กล่าวมา นั่นคือเส้นทางสายสุรินทร์-อุบลฯ เป็นเส้นทางที่สะดวกแก่การเดินทางไปมาสัญจรของคนทั่วไป และเป็นเส้นทางหลักไปยังปราสาทภูมิโปนคือสามารถเดินทางจากเมืองสุรินทร์ไปยังอำเภอสังขะก่อน แล้วจึงเดินทางต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งก็อยู่ตรงเส้นทางเชื่อมต่อไปยังอำเภอบัวเขต ซึ่งไกลจากตัวเมืองบัวเขตเพียงไม่กี่สิบกิโลเมตรเท่านั้นเองสภาพของพื้นถนนที่เป็นลาดยางตลอดแนวแต่มีเพียงในหมู่บ้านเท่านั้นเองที่ถนนแคบเข้า แต่เส้นทางหลักก็เป็นถนนสองเลนส์ตามเส้นทางของชุมชนหรือชาวบ้านก็มีการประกอบอาชีพทำนาทำไร่ ของชาวบ้านต่างๆ ตลอดเส้นทางจะมีการสัญจรไปมาในการขนส่งสินค้าอย่างคับคั่ง เช่น อัญชัน หิน ปูน หวาย หรือสินค้าทางการเกษตรที่ชาวบ้านส่งขาย เนื่องด้วยเส้นทางนี้เป็นที่ตั้งของบริษัทก่อสร้าง เมื่อผ่านเส้นทางไปยังหมู่บ้านจะเป็นทุ่งนาเขียวขจีไปด้วยต้นข้าว มีบ้านคนบ้างพอประปรายไปตามรายทาง สภาพถนนเป็นลาดยางทางแคบ เหมือนทางเข้าหมู่บ้านทั่วไป มีสภาพที่ขรุขระบ้างบ้างจุด ผู้เดินทางต้องเดินทางด้วยความระมัดระวังด้วย เมื่อถึงช่วงกลางหมู่บ้านจะเห็นเป็นวัด ส่วนสภาพที่ตั้งจะเป็นเนินเรียบ บรรยากาศมีความร่มรื่น สบายตา ด้วยความเป็นธรรมชาติที่ปลูกต้นไม้รอบบ้านและตัวบ้านเองส่วนมากชาวบ้านจะสร้างบ้านสองชั้นแบบประยุกต์

แผนภาพที่ แสดงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทภูมิโปน
ที่มา : (กฤษณ์ท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทภูมิโปน ซึ่งถือว่าเป็นปราสาทในยุคที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยเลยก็ว่าได้ ตัวปราสาทเกิดการเสื่อมโทรมตามกาลเวลา ปราสาทภูมิโปน ประกอบด้วยโบราณสถาน ๔ หลัง คือ ปราสาทก่ออิฐ ๓ หลัง และศิลาแลง ๑ หลังมีอายุการก่อสร้างอย่างน้อย ๒ สมัย ปราสาทก่ออิฐหลังใหญ่และหลังทางทิศเหนือสุด เป็นปราสาทแบบศิลปะเขมร ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยคือราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ส่วนปราสาทอิฐหลังเล็กที่ตั้งตรงกลาง และปราสาทที่มีฐานศิลาแลง ด้านทิศใต้ นั้น สร้างขึ้นในสมัย หลังปราสาทภูมิโปนคงจะสร้างขึ้น เป็นศาสนสถาน ในศาสนาฮินดู ไศวนิกาย เช่นเดียวกับศาสนสถานอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน

๒.สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ทางเว็บไซต์ ปัจจุบันนี้มีส่วนราชการของจังหวัดสุรินทร์ ได้นำภาพและประวัติของปราสาทภูมิโปน ออกมาเผยแพร่ทางสื่อออกไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเฟซบุ๊ค เว็บเพจ บล็อก และส่วนของเอกชนส่วนมากก็จะเป็นบริษัทที่ทำการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เหล่านี้หรือบริษัททัวร์ต่างๆ จึงทำให้การเข้าถึงการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงและอ่านได้เพื่อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของภูมิโปนได้ เพื่อหาสารสนเทศ ได้ ประวัติศาสตร์ การเข้าถึงการเดินทางหรือเส้นทางด้วย

แผนภาพที่ แสดงแผนที่สุรินทร์และป้ายบอกทางเข้าปราสาท

ที่มา : (<http://www.surinpao.org/index>)

การเข้าถึงที่พักเพื่อการท่องเที่ยว อันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไว้วางใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์ ที่พักที่เป็นที่พักหลักของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนมาจะพักที่ ๑.โรงแรมทองธารินทร์ ๒.โรงแรมมณีโรจน์ ๓.โรงแรมสุรินทร์มาเจสติค ๔.โรงแรมมาตินา ๕.สวนปารีสอร์ท ๖.โรงแรมเกษมกาเด็น ๗.ดิออกคิดเรสซิเดนซ์ ๘.ฟอจูนแมนชั่น ๙.โรงแรมเพชรเกษม ๑๐.โรงแรมวันฟู

ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวในสุรินทร์นี้ส่วนมากมีแบบร้านทั่วไปที่สามารถนั่งรับประทานหรือซื้อหาทั่วไปจากตลาดไนท์ ได้ ถ้าวามีหลายทางเลือกให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ โดยร้านอาหารส่วนมากที่คนทั่วไปนิยมรับประทาน ร้านอาหารทั่วไปในสุรินทร์เป็นแบบชนิดที่เป็นแบบร้านอาหารพื้นบ้านทั่วไป ถ้าหากหาร้านเฉพาะที่เป็นอาหารตะวันตกนั้นก็สามารหาได้จากร้านที่มาตรฐานหนึ่งทรงสมัยใหม่หรือไม่ก็เป็นแบบร้านในรีสอร์ทหรือโรงแรมไปเลยก็ได้ ร้านอาหารโดยทั่วไปของสุรินทร์ ได้แก่ ๑.เซเลเบรต ๒.มะเชิล ๓.ร้านอาหารสวนป่า ๔.แม่พิมพ์ปลาเผา ๕.กรีนเทอร์เรสซ์ ๖.ร้านคิดถึงเบเกอรี่ ๗.อ.กุ่มเผา ๘.ระเปียงน้ำ ๙.ชาชน้ำ ๑๐.ร้านอาหารเป่าปาก

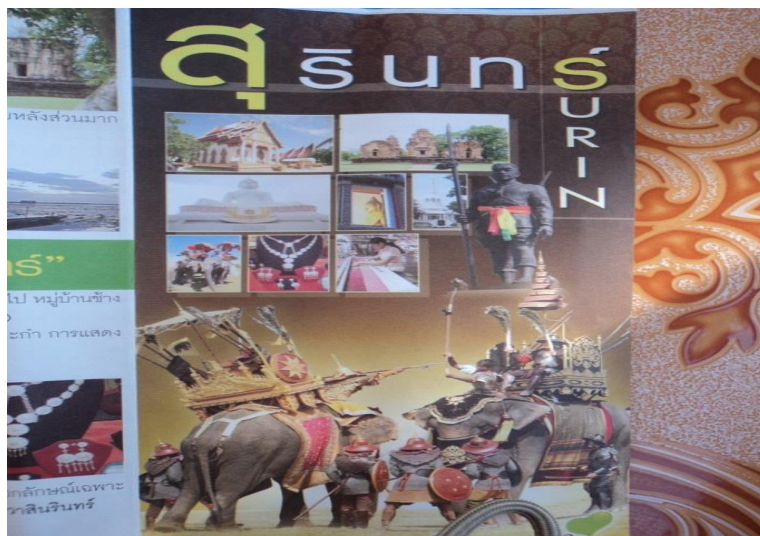
ร้านขายของที่ระลึก โดยร้านขายของที่ระลึกที่ขึ้นชื่อของสุรินทร์ได้แก่ ๑.ร้านของฝากห้าดาว ๒.ร้านเอกอนันต์ไหมไทย ๓.ร้านขายของที่ระลึกพื้นเมือง ๔.ร้านกุนเชียงห้าดาว ๕.สุรินทร์ไหมไทย ๖.กรีนเฮ้าส์สุรินทร์ ๗.ซินเฮงของฝากเมืองสุรินทร์ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้แก่จากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ยังปราสาทภูมิโปน อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัดสุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นั่งพักผ่อน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม้แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้นเป็นต้น

ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

๑ แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เที่ยวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้หัวข้อเรื่องว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” โดยแผ่นพับจะมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทรวมได้ด้วยกัน โดยมีได้แบ่งออกเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจน

เนื่องจากว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกหน่วยพื้นที่การท่องเที่ยวมิได้ลงน้ำหนักไปยังแหล่งใด แหล่งหนึ่งเป็นพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้แก่ วัดบูรพาราม วนอุทยานพนมสวาย วัดเขาศาลาตูลยฐานะจาโร หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองท่าสว่าง ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ หมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ หมู่บ้านช้างตากกลาง อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง ปราสาทภูมิโปน ปราสาทศีขรภูมิและกลุ่มปราสาทตาเมือน

การท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้แก่ ได้นำเสนอโปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานและหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอ ดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยวหัตถศิลป์ถิ่นช้างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้น จะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่ท่องเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่สุรินทร์หรือเป็นชาวต่างชาติ ที่ไม่ได้เส้นทางทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินทางตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผ่นพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาเที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย

ภาพแสดงปกแผ่นพับทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผ่นพับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช้างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปกและใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

๒. ข้อมูลระยะทางการเข้าถึงระหว่างตัวเมืองสุรินทร์ถึงแหล่งท่องเที่ยว

เป็นการบอกระยะทางระหว่างศูนย์กลาง (ตัวเมืองสุรินทร์) ไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยมีลำดับที่บอกชื่อสถานที่แหล่งท่องเที่ยวและระยะทางซึ่งวัดเป็นกิโลเมตร ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณระยะทางและเวลาในการเดินทางในการเข้าถึงแหล่ง

ท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี หากนักท่องเที่ยวมาแบบแบ็กแพ็ค (Back Pack) หรือส่วนตัวเป็นครอบครัวก็สามารถเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้ภายในระยะเวลาในหนึ่งวันได้

ภาพที่ ภาพแสดงเนื้อหาภายในแผ่นพับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : (ภุชฉันทน์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผนที่เขตเทศบาลเมืองสุรินทร์

เป็นแผนที่ที่บอกสถานที่ต่างๆ ภายในตัวเมืองสุรินทร์ ซึ่งสะดวกกับการจับจ่ายใช้สอยหรือการ Shopping หรือธุระในเมืองก่อนที่ออกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่รอบนอกหรือนอกเขตเมืองสุรินทร์ออกไป โดยได้บอกสถานที่ต่างๆ เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสารเมืองสุรินทร์ โรงพยาบาล โรงแรม ตลาด ร้านขายของฝากในเมือง ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้าและสถานีตำรวจ เป็นต้น ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างถิ่นหรือต่างประเทศที่จะได้เดินทางในตัวเมืองสุรินทร์ไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อทำธุระส่วนตัวหรือการพักผ่อนหย่อนใจในยามราตรี เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสุรินทร์ส่วนมากประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน การทอผ้าแบบเขมรโบราณและอื่นๆ และแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนชาวกลี้งซึ่งทำให้เกิดการท่องเที่ยวแนววัฒนธรรมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การเลี้ยงช้างและพร้อมกันนั้นก็จะมีช้างนำมาซึ่งแหล่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวก็คือที่พักทางการท่องเที่ยวก็มีการพักแบบบ้านๆ หรือโฮมสเตย์ต่างๆ เพื่อให้ได้สัมผัสวิถีชีวิตของชนพื้นเมืองสุรินทร์และสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ได้ นำเสนอในแผ่นพับทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อชุด “เที่ยวตามอารยธรรมขอมนครชัยบุรีรินทร์” มี ๓ อย่างด้วยกันได้แก่

ภาพที่ ภาพแสดงการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

การเข้าถึงข้อมูล โอท็อปพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นเมืองส่วนมาก เน้นไปที่แหล่งหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเมืองสุรินทร์หรือที่เกี่ยวกับการหัตถกรรมท้องถิ่นซึ่ง สื่อนำเสนอไว้ถึง ๔ ที่หลักๆ ได้แก่

๑. หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองจันทร์โสมที่บ้านท่าสว่าง ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับความ อัจฉริยะของผ้าไหมยกทองแบบโบราณ มีจุดเด่นของการประชาสัมพันธ์คือการนำเสนอเทคนิคและ วิธีการทอผ้าแบบเทคโนโลยีพื้นบ้านและการสร้างลายผ้าแบบราชสำนักมีการผสมผสานกับทำให้เกิด ความอัจฉริยะและงดงามยิ่ง มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยนำเสนอในแบบผ้าไหมที่ใช้จำนวนตะกรอ ที่มากที่สุดในโลกกว่าได้ ใช้คนทอถึง ๔ คนและเป็นฝ่ายทอด้วยเป็นกลุ่มที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูผ้า ราชสำนักโบราณเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผ้าทอมือได้โด่งดังไปทั่วโลกด้วย

๒. หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม ซึ่งหมู่บ้านที่ตั้งด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานมีชื่อเสียง ด้วย ลวดลายดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่ให้เกิดความสวยงามและแข็งแรง เช่น ตะกร้าหวาย ภาชนะต่างๆ ที่ทำจากหวายซึ่งเป็นหวายพื้นบ้านของบ้านบุทมและได้รับมาตรฐานจากทาง อุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ดแล้ว อันเป็นการนำเสนอเครื่องหัตถกรรมพื้นบ้านแบบเครื่องจักสานของ ชาวบ้านบุทมที่ได้มาตรฐานและเป็นลายเอกลักษณ์ของเมืองสุรินทร์

๓. หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านเขวาสินรินทร์เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านหัตถกรรม เครื่องเงิน(ประจำ) มีการผลิตลูกประคำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน อันได้รับการสืบทอดจากบรรพ บุรุษขอมโบราณมีลายต่างๆ ให้เลือกชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้เนื่องจากไม่ไกลจากเมืองมาก นักและสื่อโซเชียลเองก็มีเบอร์ของแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อ สอบถามและเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นต้น

๔. หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านจันรม แผ่นพับได้บอกถึงสถานที่ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวซึ่งห่างออกไปทางสายสังขะหรือทางทิศตะวันออกของเมืองสุรินทร์ อันเป็นสถานที่ตั้งระยะห่างจากตัวเมือง กิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมต่างๆ และมีการทำหัตถกรรมด้านเครื่องจักสานเสริมอีกนอกเหนือจากการทอผ้าซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นเมืองของชาวสุรินทร์

๓. ข้อมูลในเทศกาลงานประเพณี ได้แก่ การท่องเที่ยวทางเทศกาล งานประเพณีนั้นในแผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์นครชัยบุรีนั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๖ ด้วยกัน ดังนี้

๑. งานช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬาศรีนครคีตจังหวัดสุรินทร์และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช้าง ขบวนแห่ช้าง เลี้ยงอาหารช้าง ประกวดธิดาช้างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช้างและการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าวเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหกรรมผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคมของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและการแสดงบู๊ท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศีขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของการจัดงานคือ ณ ปราสาทศีขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียงจำลองแนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวดนางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จากสำนักงานอำเภอศีขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงานอีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั่นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้องข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่ناقข้าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนناقข้างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูล กิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย ซึ่งเทศกาลเหล่านี้ได้จัดขึ้นจากวัฒนธรรมการบวชหรืองานทางด้านศาสนาของชาวบ้านและได้โปรโมทมาเป็นเทศกาลงานท่องเที่ยวอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กวยด้วย หากสังเกตแล้วจะพบว่าในจังหวัดสุรินทร์จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสองอย่างที่นำเสนอ

ผ่านแผ่นพับหรือสื่อประชาสัมพันธ์อันนี้ คือ ด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมือง สุรินทร์และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วนั้นโดยแบ่งเป็นส่วนแรก ๔ ด้านและส่วนที่สองอีก ๑ อย่างดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของสุรินทร์ตามการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นเป็นแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองเสียมากกว่าและเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นต้น

โฮมสเตย์วิถีชีวิต จุดเน้นของการประชาสัมพันธ์นั้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกวยหรือกลุ่มชาติพันธุ์กวย ซึ่งชาวกวยจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เลี้ยงช้างและมีแนววิถีชีวิตเกี่ยวพันระหว่างคนกับช้างสุรินทร์จะมีการท่องเที่ยวที่ดังมากเกี่ยวกับเรื่องช้างหรือแนวการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการแนะนำการท่องเที่ยวที่เชิญชวนให้คนได้ไปสัมผัสกับแนววิถีชีวิตของชาวกวยหรือชาวส่วยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางได้พบปะหมอบ้างที่เคยคล้องช้างทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์โดยตรงในการเข้าไปชื่นชมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกวยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางของจังหวัดสุรินทร์ ได้สัมผัสรับรู้ประสบการณ์ด้วยตนเองอันเป็นจุดยุทธศาสตร์หลักของการท่องเที่ยวและพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) และสามารถรับชมศูนย์ศึกษา ๓ แหล่งท่องเที่ยวหรือบ้านตากกลางอีกด้วยเพื่อความสะดวกและถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจโดยทั่วไปที่ได้มาเยี่ยมชมหรือรับชม พร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยศูนย์ศึกษา ได้แก่ การแสดงของช้าง การชมช้างเล่นน้ำ การขี่ช้างชมธรรมชาติ การคล้องช้าง การไหว้ผีประจำ ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับช้างเป็นอย่างดีและในแผ่นพับเองก็มีสถานที่ติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสอบถามเมื่อเราต้องการไปเยี่ยมชมเป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวกหรือส่วนเสริมที่เสนอเพิ่มเติม ได้แก่ จากแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปิมน้ำมันต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีส่วนของที่พักทางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งในนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกันนั้นก็มียหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์เป็นต้น

ภาพที่ ภาพแสดงแผนที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์

ที่มา : (ภุชนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔

คู่มือแผนที่ขับรถท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นลักษณะคู่มือทางการท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ใช้เป็นคู่มือในการเดินทางหรือสัญจรไปยังแหล่งท่องเที่ยวและเขตพื้นที่อื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องพร้อมกันนั้นก็เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตภาค อีสาน

ภาพที่ ภาพแสดงหน้าปกของแผนที่ท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : (ภุชนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

การออกแบบ (Designed) หน้าปกนั้นได้นำเสนอทั้งภาพและข้อมูลเนื้อหาโดยมีรูปรถ ที่กำลังวิ่งไปบอกถึงการเดินทางท่องเที่ยว และภาพปกนั้นได้ใช้ภาพของสามพันโบกอันเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่โด่งดังแห่งหนึ่งในอีสานใต้หรืออุบลราชธานีส่วนด้านล่างนั้นก็ประเพณีการแห่เทียน

พรรษาประจำของเมืองอุบลฯ อันเลื่องลือไปไกลและมีชื่อเสียงแห่งทุ่งศรีเมืองโดยมีคำว่า “Amazing Thailand” ด้านบนมุมซ้ายและส่วนด้านมุมขวานั้นเสนอคำว่า “เที่ยวอีสานครึ่งคืนเศรษฐกิจไทย คึกคัก” อันบอกจุดเน้นของการประชาสัมพันธ์ให้คนมาท่องเที่ยวในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

ชื่อแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ได้แก่ คู่มือแผนที่ขับรถท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “อีสานแหล่งเรียนรู้ อู่อารยะ ธรรม” ลงในนามแผ่นพับชุด “เบิ่งอีสาน ม่วนซื่น โฮแซว”

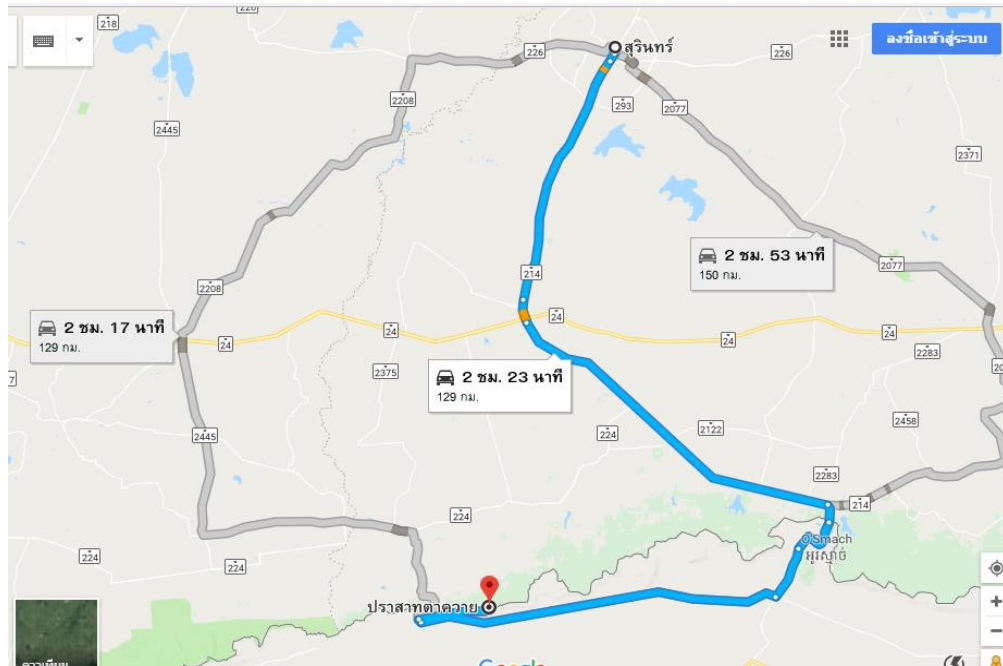
ภาพที่ ภาพแสดงแผนที่ของแผ่นพับท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มา : (กฤษณ์ สแสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

เป็นแผนที่บอกเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงถึงกันภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดรวมทั้งแสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักหรือเด่นๆ ของแต่ละจังหวัด สัญลักษณ์นั้นจะบอกสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในแผนที่ การสัญจร เส้นทาง วัดวาอาราม สนามบินและอื่นๆ นอกจากนี้แถบทางซ้ายแฉะขวามือของแผนที่ก็ได้มีชื่อรายการของที่พักเพื่อการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลที่พิกัดได้หากเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละที่จริงๆ โดยมีในทุกจังหวัดและบอกหมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญหากมีกรณีฉุกเฉินขึ้นหรือเพื่อความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวนั่นเอง

๒. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทปราสาทตาควาย

๑. การเดินทางและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาควายตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยอยู่ห่างจากศูนย์กลางเมืองสุรินทร์มาทางทิศใต้ ประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตร โดยสามารถเดินทางจากเมืองสุรินทร์ไปตามถนนสายสุรินทร์-ปราสาท หรือถนนสายสุรินทร์ ตามถนนหมายเลข ๒๔ (สี่แยกถนนมิตรภาพ) โดยเมื่อถึงสี่แยกแยกปราสาท ก็เดินทางต่อไปยังเส้นทางช่องจอม จนถึงสามแยกตะเคียน ก็เลี้ยวขวาไปยังเส้นทางของอำเภอพนมดงรัก สภาพถนนเป็นลวดลายตลอดสายตามเส้นทางหลักเป็นเลนส์สองเลนขนาดใหญ่ส่วน

เส้นทางจะมีลักษณะแคบๆ ในเส้นทางเข้าหมู่บ้าน ปราสาทตาควายตั้งอยู่บริเวณชายแดน ช่องตาควาย เขตพื้นที่ของบ้านไทยนิยมพัฒนา ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ หรือที่เราเรียกว่าปราสาทหินทำด้วยศิลาแลง ซึ่งสามารถวัดระยะทางจากกลุ่มปราสาทตาเมื่อไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

แผนภาพที่ แสดงแผนที่เส้นทางไปยังปราสาทตาควาย

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ดัดแปลงจาก Google earth : ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

จากภาพผู้วิจัย ได้วัดระยะเส้นทางการเข้าถึงการท่องเที่ยวปราสาทตาควาย โดยวัดระยะด้วยระบบ Google Map วัดระยะทางได้ประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตร การเดินทางนั้นหากเดินทางจากตัวเมืองสุรินทร์สามารถขับรถตรงไปยังเส้นทางของสุรินทร์-ช่องจอมได้เลย เมื่อถึงสี่แยกปราสาทก็เดินทางตรงไป จนถึงสามแยกโพธิ์ทองหรือแยกโรงเรียนตะเคียน อันเป็นโรงเรียนมัธยมแล้วก็ให้เลี้ยวขวาเดินทางไปยังอำเภอพนมดงรัก อันเป็นพื้นที่ชายแดนที่ตั้งของปราสาทตาควาย อันตั้งอยู่ที่ช่องตาควายบริเวณพื้นที่ บ้านไทยนิยมพัฒนา ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ สภาพเส้นทางมีความสะดวกสบายเพราะมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมติดต่อกันหมด ถนนหนทางเป็นลาดยางตลอดแนว แต่เส้นทางระหว่างอำเภอเข้าหมู่บ้านนั้นจะแคบบ้าง การเดินทางควรระมัดระวังเพราะเป็นการสัญจรของชาวชนบทในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีรถไถ รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถกระบะ อีแต่น ควรให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการเดินทางเพื่อไปท่องเที่ยวปราสาทตาควายนี้

แผนภาพที่ แสดงป้ายบอกทางและสภาพเส้นทางเข้าสู่ปราสาทตาควาย
ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓)

จากภาพและการสำรวจการเดินทางไปยังปราสาทตาควายนั้นได้ทราบว่าเส้นทางแรกทีกล่าวมานั้น คือเส้นทางสายสุรินทร์-พนมดงรัก เป็นเส้นทางเดี่ยวที่สะดวกแก่การเดินทางไปมาสัญจรของคนทั่วไปและเป็นเส้นทางหลักไปยังอำเภอดังกล่าว แต่การเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้หลายเส้นทางเมื่อพิจารณาตั้งแต่ อำเภอปราสาท ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อกลางไปยังปราสาททภูมิโปน โดยสามารถแยกไปเข้าทางซ้าย แยกตานี โดยเดินทางไปยังเส้นทางอำเภอประโคนชัย เมื่อถึงสามแยกตานีก็เลี้ยวซ้ายออกไปจนถึงอำเภอพนมดงรักแล้วก็เดินทางไปตามป้ายที่บอกเส้นทางไปยังปราสาทตาควาย และอีกเส้นทางหนึ่งก็สามารถเดินทางไปตามแนวชายแดน ทะลุจากอำเภอกาบเชิงไปยังอำเภอพนมดงรักได้ แต่ถ้าจะให้สะดวกหรือตามเส้นทางที่มีสภาพดี ก็ควรเดินทางมายังแยกโพธิ์ทองหรือแยกบ้านตะเคียนอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจะสะดวกและสามารถทำความเร็วได้มากกว่าด้วย

แผนภาพที่ แสดงแผนภาพถ่ายทางอากาศ

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔)

จากภาพได้แสดงถึงป้ายปราสาทตาควาย ทั้งตั้งอยู่ ณ บ้านไทยนิยมพัฒนา ตำบลบักได อำเภอมณฑลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สภาพเส้นทางในระยะการเข้าถึงก่อนเข้าโบราณสถานเป็นภูเขาเนินสูงเตี้ยๆ กำลังปรับปรุงสภาพถนนและทำก้างทำถนนเพื่อลาดยาง เพื่อให้การจราจรและการเดินทางมาท่องเที่ยวเดินทางมาได้อย่างสะดวก และถือว่าเป็นช่วงที่บ้านเมืองเราได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทด้วยเช่นกัน ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในสุรินทร์หลายๆ ก็มีไม่กี่ที่เท่านั้นเอง ดังนั้นที่หลายๆ จึงได้แก่ ปราสาทพระแง ปราสาทตาเมือน ปราสาทบ้านพลวงและปราสาทภูมิโปน เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริมในพื้นที่สุรินทร์

ที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเป็นข้อมูลบอกลำดับที่เรียงตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยมีชื่อของโรงแรมหรือที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่พักเกิดความสะดวกรวมถึงขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพักหรือการยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆ ในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เหมือนกันนักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆ ของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมทั้งนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะไปของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิดหรือประเภทของสินค้าต่างๆ รวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มี ปั้นน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกรสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะทางหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสะดวกรสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย โดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้

ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวในสุรินทร์นี้ ส่วนมากมีแบบร้านทั่วไปที่สามารถนั่ง รับประทานอาหารหรือซื้อหาทั่วไปจากตลาดไนท์ ได้ ถือว่ามีหลายทางเลือกให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ โดยร้านอาหารส่วนมากที่คนทั่วไปนิยมรับประทานร้านอาหารทั่วไปในสุรินทร์เป็นแบบชนิดที่เป็นแบบร้านอาหารพื้นบ้านทั่วไป ถ้าหากหาร้านเฉพาะที่เป็นอาหารตะวันตกนั้นก็ยังสามารถหาได้จากร้านที่มาตรฐานหนึ่งทรงสมัยใหม่หรือไม่ก็เป็นแบบร้านในรีสอร์ทหรือโรงแรมไปเลยก็ได้ ร้านอาหารโดยทั่วไปของสุรินทร์

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ จากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ยังปราสาทภูมิโปน อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัด

สุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่วางนิตานั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นึ่งผักผอน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม่แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์จุดเงินต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้น เป็นต้น

๒. ข้อมูลสารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ช่องทางของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของวัดเขาศาลาอตุลยฐานะจาโรมีดังนี้

๑. การบอกเล่าปากต่อปาก เป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวรับรู้มากที่สุดในการมาเที่ยวชมเชิงนิเวศ โดยเหตุการณ์นั้นเป็นการประจักษ์โดยสายตาแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือมาเที่ยวชมธรรมชาติที่สวยงามของป่าเขาลำเนาไพร เป็นต้น เนื่องด้วยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และที่เที่ยวยอดนิยม ของอำเภอบัวเชดจังหวัดสุรินทร์ด้วย อาจเรียกได้ว่าเป็นการรู้จักกันเองจากผู้มาเที่ยวชมและบอกต่อไปเรื่อยๆ จึงมีคนนิยมมาเที่ยวชม ผู้มาเที่ยวชมหรือเยี่ยมเยือนส่วนมากจะมาจากจังหวัดอื่น เช่น กรุงเทพฯ อุบล ขอนแก่น ศรีสะเกษ หรือเป็นนักท่องเที่ยวจากจังหวัดละแวกใกล้เคียง ทางอีสานเหนือและใต้บ้าง ส่วนคนในพื้นที่หรือในอำเภอเดียวกันนี้ได้ทราบทีหลังจากที่ประกาศทางสื่อสากลแล้ว

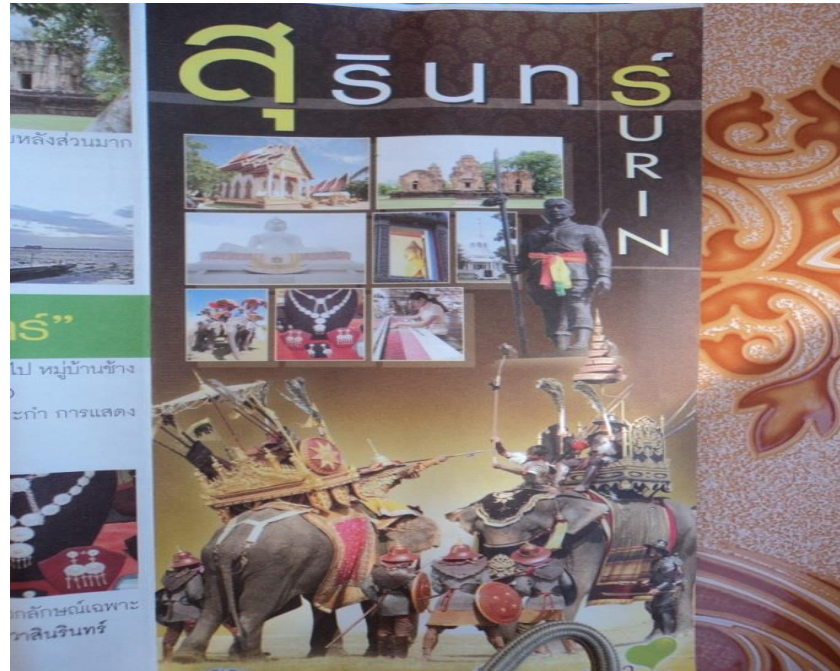
๒. ทางเว็บไซต์ เป็นการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ โดยลูกศิษย์ของท่านเจ้าคุณเยื่อน ชันติพลที่ได้มาบวช ศึกษาพระธรรมคำสอนจากท่านและเกิดความศรัทธาต่อคำสอนและทัศนของท่าน จึงอยากที่จะเผยแพร่ข่าวสารให้คนทั่วไปได้รู้จักกับวัดเขาศาลาฯ และเห็นถึงความโดดเด่นด้วยความเป็นธรรมชาติ อันเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมของสาธุชน จึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำเว็บไซต์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยสามารถเข้าถึงได้จาก www.watkaosala.com หรือ สามารถสืบค้นได้จากเว็บเบราว์เซอร์ ในชื่อ “วัดเขาศาลาอตุลยฐานะจาโร อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์” โดยภายในเว็บไซต์จะมีข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของวัดและเจ้าอาวาส บพสวตมนต์ ธรรมะ พร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดในแต่รอบปี พร้อมกับธรรมะต่างๆ ที่ผู้เยี่ยมชมสามารถเข้าถึงได้ สถิติผู้เยี่ยมชมเว็บนี้ เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ประเทศไทย เอเชียแปซิฟิก อเมริกา อังกฤษ และยุโรป เป็นต้น

การประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้แก่ วัดเขาไต่ระ รอยพุทธบาท ป่าธรรมชาติ แกะสลักพระพุทธรูปศิลปะเขมร เจดีย์ทอง ๓ องค์ บริเวณวัดป่าเขาไต่ระ

การท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้แก่ ได้นำเสนอโปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานและหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอ ดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยวหัตถศิลป์ถิ่นช้างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้นจะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่ท่องเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับ

ต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่สุรินทร์หรือเป็นชาวต่างชาติ ที่ไม่ได้เส้นทางท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินทางตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผ่นพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาเที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย

ภาพที่ ภาพแสดงปกแผ่นพับทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผ่นพับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช่างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปกและใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

๓. ข้อมูลระยะทางระหว่างตัวเมืองสุรินทร์ถึงแหล่งท่องเที่ยว

บอกระยะทางระหว่างศูนย์กลาง (ตัวเมืองสุรินทร์) ไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยมีลำดับที่บอกชื่อสถานที่แหล่งท่องเที่ยวและระยะทางซึ่งวัดเป็นกิโลเมตร ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณระยะทางและเวลาในการเดินทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี หากนักท่องเที่ยวมาแบบแบ็กแพ็ค (Back Pack) หรือส่วนตัวเป็นครอบครัวก็สามารถเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้ภายในระยะเวลาในหนึ่งวันได้

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงเนื้อหาภายในแผ่นพับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

เป็นแผนที่ที่บอกสถานที่ต่างๆ ภายในตัวเมืองสุราษฎร์ธานี ซึ่งสะดวกกับการจับจ่ายใช้สอยหรือการ Shopping หรือช้อปปิ้งในเมืองก่อนที่ออกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่รอบนอกหรือนอกเขตเมืองสุราษฎร์ธานีออกไป โดยได้บอกสถานที่ต่างๆ เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสารเมืองสุราษฎร์ธานีโรงพยาบาล โรงแรม ตลาด ร้านขายของฝากในเมือง ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้าและสถานีตำรวจเป็นต้น ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างถิ่นหรือต่างประเทศที่จะได้เดินทางในตัวเมืองสุราษฎร์ธานีไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อทำธุระส่วนตัวหรือการพักผ่อนหย่อนใจในยามราตรีเป็นต้น

ข้อมูลด้าน โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกปั้มน้ำมันและการแจ้งเหตุฉุกเฉิน เป็นข้อมูลบอกลำดับที่เรียงตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ (H) โดยมีชื่อของโรงแรมหรือที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่פקเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพักหรือการยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆ ในกรณีที่พักถูกจองหมดแล้วเป็นต้นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เฉกเช่นเดียวกันนักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆ ของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมทั้งนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุราษฎร์ธานีอาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุราษฎร์ธานีโดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิดหรือประเภทของสินค้าต่างๆ รวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มี ปั้มน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะทางหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย และนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกด้วย โดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุราษฎร์ธานีแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีในกรณีฉุกเฉินก็สามารถ

โทรติดต่อก็ได้ อันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไว้วางใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น

ข้อมูลแหล่งโอทอปพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นเมืองส่วนมากนั้นไปที่แหล่งหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเมืองสุรินทร์หรือที่เกี่ยวกับการหัตถกรรมท้องถิ่นซึ่งสื่อได้นำเสนอไว้ถึง ๔ ที่หลักๆ ได้แก่

๑. หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองจันทร์โสมบ้านท่าสว่าง ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับความอัศจรรย์ของผ้าไหมยกทองแบบโบราณ มีจุดเด่นของการประชาสัมพันธ์คือการนำเสนอเทคนิคและวิธีการทอผ้าแบบเทคโนโลยีพื้นบ้านและการสร้างลายผ้าแบบราชสำนักมีการผสมผสานกับทำให้เกิดความอัศจรรย์และงดงามยิ่ง มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยนำเสนอในแบบผ้าไหมที่ใช้จำนวนตะกรอที่มากที่สุดในโลกกว่าได้ ใช้คนทอถึง ๔ คนและเป็นฝ่ายทอด้วยเป็นกลุ่มที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูผ้าราชสำนักโบราณเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผ้าทอมือได้โด่งดังไปทั่วโลกด้วย

๒. หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม ซึ่งหมู่บ้านที่ตั้งด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานมีชื่อด้วยลวดลายดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เกิดความสวยงามและแข็งแรง เช่น ตะกร้าหวายภาชนะต่างๆ ที่ทำจากหวายซึ่งเป็นหวายพื้นบ้านของบ้านบุทมและได้รับมาตรฐานจากทางอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ดแล้ว อันเป็นการนำเสนอเครื่องหัตถกรรมพื้นบ้านแบบเครื่องจักสานของชาวบ้านบุทมที่ได้มาตรฐานและเป็นลายเอกลักษณ์ของเมืองสุรินทร์

๓. หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านเขวาสินรินทร์เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านหัตถกรรมเครื่องเงิน (ประคำ) มีการผลิตลูกประคำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน อันได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษขอมโบราณมีลายต่างๆ ให้เลือกชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้เนื่องจากไม่ไกลจากเมืองมากนักและสื่อโซเชียลเองก็มีเบอร์ของแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อสอบถามและเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นต้น

๔. หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านจันทร์ แผ่นพับได้บอกถึงสถานที่ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวซึ่งห่างออกไปทางสายสังขะหรือทางทิศตะวันออกของเมืองสุรินทร์ อันเป็นสถานที่ตั้ง ระยะห่างจากตัวเมือง กิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมต่างๆ และมีการทำหัตถกรรมด้านเครื่องจักสานเสริมอีกนอกเหนือจากการทอผ้าซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นเมืองของชาวสุรินทร์

โฮมสเตย์วิถีชีวิต ได้แก่ จุดเน้นของการประชาสัมพันธ์นั้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกายหรือกลุ่มชาติพันธุ์กาย ซึ่งชาวกายจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เลี้ยงช้างและมีแนววิถีชีวิตเกี่ยวพันระหว่างคนกับช้างสุรินทร์จะมีการท่องเที่ยวที่ดังมากเกี่ยวกับเรื่องช้างหรือแนวการเดินทางชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการแนะนำการท่องเที่ยวที่เชิญชวนให้คนได้ไปสัมผัสกับแนววิถีชีวิตของชาวกายหรือชาวส่วยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางได้พบปะหมอบ้างที่เคยคล้องช้างทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์โดยตรงในการเข้าไปชื่นชมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกายเลี้ยงช้างบ้านตากกลางของจังหวัดสุรินทร์ ได้สัมผัสรับรู้ประสบการณ์ด้วยตนเองอันเป็นจุดยุทธศาสตร์หลักของการท่องเที่ยวและพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) และสามารถรับชมศูนย์คชศาสตร์ ณ แหล่งท่องเที่ยวหรือบ้านตากกลางอีกด้วยเพื่อความสะดวกและถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจโดยทั่วไปที่ได้มาเยี่ยมเยือนหรือรับชม พร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยศูนย์คชศึกษา ได้แก่ การ

แสดงของข้าง การชมข้างเล่นน้ำ การขี่ข้างชมธรรมชาติ การคล้องข้าง การไหว้ผีประจำ ซึ่งถือเป็น พิพิธภัณฑที่ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับข้างเป็นอย่างดีและในแผ่นพับเองก็มีสถานที่ติดต่อและหมายเลข โทรศัพท์เพื่อการติดต่อสอบถามเมื่อเราต้องการไปเยี่ยมชม เป็นต้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกหรือส่วนเสริมที่เสนอเพิ่มเติม จากแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม ได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปิมน้ำมันต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีส่วนของที่พักทางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งในนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกัน นั้นก็มีหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็น ความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการ ท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์ เป็นต้น

ภาพที่ : ภาพแสดงแผนที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

รูปแบบหรือจุดเน้นของการประชาสัมพันธ์ แผ่นพับที่นำเสนอเกี่ยวกับแผนที่เพื่อ การขับรถท่องเที่ยวของภาคอีสาน โดยมีทั้งภาค อีสานเหนือและใต้ทั้งหมดรวมกันแหล่งท่องเที่ยว นั้น ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ โดยเสนอตามจุดเด่นของแต่ละจังหวัดต่างๆ ทั้งหมดในภาคอีสาน โดย นำเสนอเป็นสองหน้าหน้าแรกเป็นแผนที่เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวส่วนอีกหน้าหนึ่งเป็นข้อมูลโดย คร่าวๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แผ่นพับได้จัดทำบนกระดาษขนาดใหญ่ จัดพิมพ์ด้วยสีสดใสใ สดงาม โดยได้แสดงทั้งภาพและเนื้อหาต่างๆ ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเสนอแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมของทุกจังหวัดของทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้รวมกัน จุดเน้นการเสนอนั้นจะบอกคำขวัญของ จังหวัด จุดเด่นของจังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยวที่เด่นๆ หรือหลักของจังหวัดนั้นๆ ส่วนเองเป็นการ

ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รูปแบบการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ การนำเสนอที่น่าสนใจเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทที่โดดเด่นของแต่ละจังหวัดใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยจะนำเสนอโดยรวมเพื่อให้ความรู้หรือข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และข้อมูลเพื่อการเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างเช่น จังหวัดนครราชสีมาได้การท่องเที่ยวก็จะเป็นกิ่งผจญภัย ปราสาทหิน อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นรู้จักกันดีและมีชื่อเสียงไปทั่วประเทศไทยด้วยความเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีวิวทิวทัศน์และความร่มรื่นต่างๆ ได้ชื่อว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอันดับแรกของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนนี้ก็ได้นำมาเสนอไว้ในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแผนพับที่ให้ชื่อว่า "อีสานแหล่งเรียนรู้อารยธรรม"

เทศกาลงานประเพณีการเช่นไหว้ปราสาทตาควาย งานเทศกาลประเพณีนั้นของปราสาทตาควายเน้นยังเป็นทางการเท่าใดนักเพราะถึงจะทำอย่างเป็นทางการก็ยังไม่ค่อยมีมากนัก นั่นก็คือ ประเพณีการเช่นไหว้ บวงสรวงปราสาทตาควาย ซึ่งจัดขึ้นช่วงหน้าร้อนหรือช่วงเมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันปีใหม่ไทยและกัมพูชาด้วย ชาวกัมพูชาเรียกว่าตากระบาย ซึ่งจะมีชาว กัมพูชาได้เดินทางมาร่วมกันจัดกิจกรรมและบวงสรวงร่วมกันทั้งสองประเทศ ซึ่งคาดว่าจะเกิดเป็นประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ต่อไปในอนาคตระหว่างประเทศต่อไป และปราสาทตาควายก็ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชนชาว กัมพูชาอีกด้วยเพราะในวันต่างๆ จะมีครู อาจารย์และนักเรียนชาว กัมพูชาได้มาทัศนศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของปราสาทตาควายแห่งนี้ จึงถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันทั้งสองประเทศเลยก็ว่าได้ในอนาคตอันใกล้

๓. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทบ้านไพล

๑. การเดินทางและเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

เริ่มต้นจากตัวเมืองสุรินทร์ ตามถนนเลี่ยงเมือง มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตก รถหนาแน่นพอสมควร ผ่านโรงแรมเกษมการ์เดน ราคาที่หน้าโรงแรมคืนละ ๔๐๐ บาท ถึง สี่แยกเข้าเมือง

สุรินทร์ เลียงเมืองมีป้ายบอกระยะทางพื้นสีขาวตัวหนังสือสีดำ ถนนหลวงบุรีรัมย์ หมายเลข ๒๙๓
บุรีรัมย์และถนนหลวงหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์ -ปราสาท และ สุรินทร์-ช่องจอม
(Chongchom)ระยะทาง ๖๕ กิโลเมตร ป้ายที่สี่แยกจะบอกระยะทางหลักกิโลเมตรเอาไว้ชัดเจน สุรินทร์-
บุรีรัมย์ ๕๖ กิโลเมตร และสุรินทร์-ปราสาท ๒๔ กิโลเมตร

จุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมเก็บข้อมูลของเส้นทางเดิน
ไปยังปราสาทโบราณพันปีบ้านไพร ซึ่งตั้งอยู่ที่
หมู่บ้านปราสาท หมู่ที่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอ
ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบันทึกเส้นทางเดินจาก
ตัวเมืองสุรินทร์ไปปราสาทบ้านไพรระยะทางที่
กิโลเมตร เส้นทางผ่านไปมีอะไร มีสิ่งใด ที่เกี่ยวข้องกับ
กับเส้นทางการเข้าไปเที่ยวหรือทัศนศึกษา
อย่างเช่น ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่สำคัญ ทั้ง
ภาครัฐและเอกชนเป็นต้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูล

เป็นเนื้อหาสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเดินทางไปเที่ยวชม ท่องเที่ยว หรือทัศนศึกษา อันเป็นแหล่ง
เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรม ปราสาทขอมโบราณพันปี ที่เคยรุ่งเรืองและมีอิทธิพลต่อดินแดนอุษาค
าคนเอย

ในขณะที่เดียวกันก็เป็นทรัพย์สินมรดกที่ล้ำค่าของจังหวัดสุรินทร์ ที่ร่ำรวยมากมายไปด้วย
ปราสาทตั้งค่าขวัญของจังหวัดสุรินทร์ที่ว่า “ ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท
ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”^{๑๑๑}

ถิ่นช้างใหญ่ หมายถึง สุรินทร์มีคชอาณาจักรและศูนย์คชศึกษา ซึ่งมีช้างอยู่อยู่มาก
เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด

ผ้าไหมงาม หมายถึง สุรินทร์มีการทอผ้าไหมที่ขึ้นชื่อในเรื่องของการทอผ้าไหมปักทอง
ที่สวยงามมากติด ๑ ใน ๑๐ เมืองทอผ้าไหมในประเทศไทยที่บ้านท่าสว่าง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง
สุรินทร์

ประคำสวย หมายถึง สุรินทร์มีการทำประคำเงินที่ขึ้นชื่อ ที่อำเภอเขวาสินรินทร์
ร่ำรวยปราสาท หมายถึง สุรินทร์มีปราสาทกระจายอยู่มากที่สุดในประเทศไทย และมี
ปราสาทที่อายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยคือ ปราสาทบ้านภูมิโปน

ผักกาดหวานหมายถึง สุรินทร์มีการทำผักกาดดองที่หวานอร่อยขึ้นชื่อ
ข้าวสารหอมหมายถึง สุรินทร์มีข้าวสารที่ปลูกที่ทุ่งกุลาร้องไห้ และอร่อยที่สุดในโลก
งามพร้อมวัฒนธรรม หมายถึง ดูจากการเล่นสงกรานต์ของชาวสุรินทร์และงานประเพณี
มากมาย

^{๑๑๑}ข้อมูลจาก : <https://th.wikipedia.org/wiki>

จังหวัดสุรินทร์ได้ชื่อว่ามีปราสาทโบราณพันปีตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ๓๓ ^{๑๑๒} (ปราสาทที่ ๓๒ และ ๓๓ นั้นคือปราสาทขุมดิน บ้านขุมดิน อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์และปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์) ♦♦

ด้วยเหตุนี้ ปราสาทบ้านไพร จึงเป็นหนึ่งในปราสาทหลาย ๆ ปราสาท ที่มีอยู่ทั้งหมดในจังหวัดสุรินทร์ เป็นมรดกที่ล้ำค่า ควรแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชาวโลกและสาธารณชนได้รู้จัก จะได้มีโอกาสช่วยส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาปราสาทและบริเวณพื้นที่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของคนไทย ของคนจังหวัดสุรินทร์ และของโลกต่อไป สำหรับการเดินทางนั้นถ้าหากจะเริ่มต้นที่ตัวเมือง จังหวัดสุรินทร์ ก็ต้องเริ่มต้นที่เส้นทางจากเมืองสุรินทร์-ปราสาทและสายปราสาท-ช่องจอม บนเส้นทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ สองฟากถนนจะมีสิ่งที

น่าสนใจควรแก่การจดจำเก็บเอาไว้สำหรับใช้เป็นข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ปราสาทโบราณพันปีบ้านไพร ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เส้นทางจากตัวเมืองสุรินทร์ ไปปราสาทบ้านไพร แม้จะมีระยะทางเพียง ๒๔ กิโลเมตร แต่ในระหว่างทางจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งเรียงรายอยู่เป็นระยะ ๆ เป็นต้นว่า สถานีตำรวจทางหลวง ๓ กองกำกับการ ๖ กองบังคับการตำรวจทางหลวง (Surin Highway

police station) คอยดูแลความเรียบร้อยการใช้ถนนหนทางในการสัญจร ให้คำปรึกษาและคำแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทาง พร้อมทั้งให้ความปลอดภัยในทุกเส้นทาง

มีมหาวิทาลัย เฉลิมกาญจนา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (บัณฑิตและมหาบัณฑิต) ตั้งอยู่ริมถนน ๓๓ หมู่ ๗ ถนนสุรินทร์ - ปราสาท หลักกิโลเมตรที่ ๙ ตำบลเนินยาง

^{๑๑๒} สุรินทร์ ดินแดนแห่งศิลปวัฒนธรรมล้ำค่าของอีสานใต้ เรารักวัฒนธรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กระทรวงวัฒนธรรม, ไม่มีวันเดือนปีที่พิมพ์, หน้า ๗๓-๗๕.

♦♦ จากที่เคยไปเที่ยวชมและเก็บข้อมูลเบื้องต้นเมื่อปี ๒๕๖๐ ที่ปราสาทบ้านขุมดิน อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์และปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในหมู่บ้านของผู้สำรวจด้วย

อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดทำการเรียนการสอนหลายหลักสูตรและหลายสาขาด้วยกัน เช่น หลักสูตรพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล สาธารณสุข อาชีวอนามัย รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารศาสตร์ การบัญชีและการจัดการ เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังมีศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Veterinary Research and Development Center-Lower Northeastern Region) มองเข้าไปข้างในเห็นข้างตัวผู้มั่งข้างเดียวสี่ไข่ไก่กำลังเดินไปเดินมาอายุประมาณ ๖๐-๗๐ ปี สังเกตจากรูปร่างลักษณะของข้าง และยังมีโรงเรียนโสตศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยินและการฟัง (Surin school for the cleave) สำนัก

บริหารงานศึกษาพิเศษ สพฐ.กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ริมถนน ข้างๆ จะมีป้ายขนาดใหญ่สี่เหลี่ยมสีขาว ๒ ป้ายเรียงกัน บอกระยะทางหลักกิโลเมตรเอาไว้ชัดเจนว่า “ ปราสาท Prasat (ภาษาเขมร) ๗ กิโลเมตร เสียมเรียบ นครวัด, นครธม(ภาษาเขมร) ๒๐๓ กิโลเมตร ” และอีกหนึ่งเสาหลักกิโลเขียนเอาไว้ว่า “ ปราสาท ๗ กิโลเมตร, นครราชสีมา ๑๔๖ กิโลเมตร, กรุงเทพฯ (Bangkok) ๔๐๕ กิโลเมตร ”

เดินทางไปประมาณ ๑ กิโลเมตรครึ่ง ซ้ายมือ จะเป็นที่ตั้งขององค์การบริหารตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (Chualploeng Sub-District Administrative Organization)

ประวัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิงที่จัดตั้งขึ้นมาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ซึ่งมีเขตพื้นที่ในการบริหารประมาณ ๓๒ ตารางกิโลเมตรครอบคลุมหมู่บ้าน ๓๒ หมู่บ้าน ตั้งอยู่บนเส้นทางหลวงของแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ ห่างจากตัวจังหวัดสุรินทร์ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตรและห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๔๓๐ กิโลเมตร องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิงมีเขตการบริหารและเขตติดต่อดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับพื้นที่อบต.นาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่อบต.ก้งแอน อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่อบต.โคกยาง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่อบต.ไพร อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์

(ข้อมูลจาก:นางสาววรรณมา สำนักฤทธิ์,นักพัฒนาชุมชน ,องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง,อำเภอบราสาท,จังหวัดสุรินทร์:๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐)

อาชีพส่วนใหญ่ของประชากรในเขตพื้นที่การบริหารของ อบต.เชื้อเพลิงประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ไร่จ้าง เลี้ยงสัตว์และค้าขาย แหล่งน้ำที่ใช้ทำนาบริเวณและอุปโภคได้จากแหล่งน้ำที่สำคัญประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด มีคลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและนำไปผลิตน้ำประปา และยังมีหนองน้ำขนาดใหญ่ที่บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ ๓ อีกแห่งหนึ่งได้แก่น้ำจากชลประทานบ้านแสร์โบราณ หมู่ที่ ๔ (ข้อมูลพื้นฐาน

จากองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง,๒๐ กุมภาพันธ์ ๖๑)เส้นทางเข้าไปปราสาทบ้านไพร สามารถเข้าได้ ๒ ทางคือเริ่มต้นจากตัวอำเภอมืองสุรินทร์ก็ได้และหากจะเริ่มต้นจากอำเภอบราสาท ระยะทางประมาณ ๖-๗ กิโลเมตร อยู่ด้านซ้ายมือ จะมองเห็นป้ายบอกทางเข้าของ บ้านแสร์โบราณเขียนเอาไว้ “ปราสาทบ้านไพร” ถ้าเริ่มต้นจากอำเภอมืองสุรินทร์ระยะทางประมาณ ๒๒ กิโลเมตรเลยศูนย์การพัฒนاملัดพันธุ์ข้าวจังหวัดสุรินทร์ประมาณ ๔๐๐ เมตร จะมองเห็นป้ายบอก “ปราสาทบ้านไพร” เลี้ยวขวามือก็จะพบป้ายหมู่บ้านแสร์โบราณ หมู่ที่ ๔ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ พร้อมบอก

ระยะทางการเข้าถึง ๓ กิโลเมตร

บ้านแสร์โบราณ เป็นหมู่บ้านขนาดกลางค่อนข้างจะมีเศรษฐกิจดี ดูจากถนนหนทาง สะอาดลานยางตลอดสาย หลังคาบ้านแต่ละเรือน ใหญ่โต มีร้านค้าอยู่ริมทาง มีทั้งขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ เมื่อผ่านทะเลหมู่บ้านแสร์โบราณจะมองเห็นทุ่งนาไกลออกไปสุดสายตา มองเห็นเขื่อนส่งน้ำขนาดใหญ่ของบ้านแสร์โบราณ น่าจะเป็นคลองส่งน้ำไปยังแหล่งการทำนาของชุมชนชาวบ้าน

ละแวกนั้น เพราะที่เห็น ณ เวลานี้ ชาวบ้านทำชาวนาปรังด้วยคงจะได้น้ำจากคลองส่งน้ำจากเขื่อน

บ้านแสร์โบราณแน่นอน มีน้ำเต็มทุ่งนากำลังไหลอ้อยอิงลัดเลาะเข้าไปตามท้องนาที่เจ้าของได้เปิดหน้าคลองและคันนาเอาไว้ มองดูต้นข้าวเขียวขจีอุดมสมบูรณ์ มีนกระยางฝูงใหญ่สีขาวเฝ้าทุ่งเดินก้าววยาว ๆ เพื่อหาปูและปลา มันเป็นบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติคล้าย ๆ กับฤดูกาลทำนาปีไม่มีผิดเลย

เส้นทางเข้าหมู่บ้านปราสาท จะมีป้ายทั้งสองข้าง ซ้ายและขวา เขียนไว้ว่า “บ้านปราสาท หมู่ที่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (Well come) ส่วนข้างบนจะมีธงชาติจำนวน ๘ อันพร้อมด้วยข้อความ “หมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง เฉลิมพระเกียรติ” มีประชากรทั้งหมด ๗๐๔ คน แยกเป็นผู้ชายจำนวน ๓๕๑ คนและผู้หญิงจำนวน ๓๕๓ คน (ข้อมูล:จากองค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง.นางสาวพัทธนันท์ กิตติบวรอนันต์, นักวิเคราะห์นโยบายและแผน,องค์การบริหาร

ส่วนตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์)

เส้นทางเข้าไปยังหมู่บ้านมีทั้งลาดยางและลูกรังเป็นบางช่วง ระยะทางประมาณ ๔๐๐ -๕๐๐ เมตรถึงสามแยกเลี้ยวซ้ายจะมีป้ายพร้อมลูกศร “สวนสมุนไพร”ระยะทาง ๑.๕๐ กิโลเมตรจะเป็นเส้นทางลูกรังสองฟากทางปกคลุมไปด้วยพืชล้มลุกและพืชยืนต้นเรียงรายเป็นของชาวบ้าน มีทั้งต้นมะม่วง ต้นกล้วย ต้นกล้วย ต้นมะพร้าวเป็นต้นดูช่างน่ารื่นรมย์ยิ่งนัก

เดินไปจะมีป้ายบอกรายละเอียด “สวนสมุนไพร” บ้านเลขที่ ๙๕ หมู่ที่ ๖ นางสาวจาด์ จานิกร นอกจากนั้นมีป้ายสีน้ำเงินเป็นของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เขียนเอาไว้ว่า

“ แปลง/จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เรื่องเกษตรผสมผสาน ดำเนินการโดย นางสาวจาด์ จานิกร หมู่ ๖ บ้านปราสาท สนับสนุนโดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ กรมส่งเสริม

การเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” สวนสมุนไพรคงจะได้รับการส่งเสริม การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐคือกรมส่งเสริมการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เส้นทางเดินเข้าสวนสมุนไพร เป็นเส้นทางดินที่ได้ปรับให้เรียบ รถยนต์ส่วนบุคคลเข้าไปได้ มีต้นไม้ทั้งพืชล้มลุกและยืนต้นทั้งยาสมุนไพร และไม้ผลที่มาบริโภคขึ้นอยู่เต็มสวนสมุนไพร เป็นการผสมผสานได้กันอย่างลงตัว

เมื่อเดินเข้าไปถึงจะมาศาลาหลังขนาดย่อม เป็นศาลาทำขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักพิง เเสนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือรับฟังการบรรยายสรุปข้อมูลเกี่ยวกับพืชสมุนไพรของคุณพ่อเสวย จานิกร แต่แขกและผู้เดินทางเข้ามาเรียนรู้ ศึกษาดูงานพร้อมกับป้ายเขียนบอกเอาไว้ชัดเจนว่า “แหล่งเรียนรู้ กลุ่มป่าเกษตรผสมผสานสวนสมุนไพรกลุ่มเกษตรกรเกื้อกูลบ้านปราสาท”

ไปถึงเจ้าของส่วนคือคุณอาชา จานิกร ซึ่งเป็นลูกสาวของคุณพ่อเสวน จานิกร ออกมาต้อนรับ พร้อมกับถามว่า “ มาคนเดียวหรือคะ..?”

ด้วยความสงสัยเลยบอกไปว่า .. “ผมมาคนเดียวครับ...?”

คุณอาชากลามต่อว่า .. “ใช่ขณะที่ได้แจ้งและนัดเอาไว้จากจังหวัดบุรีรัมย์หรือเปล่า..คะ..?” เราบอกไปว่า .. “

ไม่ใช่ครับ...? เธอเอ๊ะใจพร้อมทั้งอุทาน..ออกมาว่า.. “เฮ้อ.. หนูนึกว่าคณะเดียวกันที่เดินทางมาจากจังหวัดบุรีรัมย์เสียอีก..เพราะคณะดังกล่าวจะมาศึกษาดูงานนัดเอาไว้เวลานี้พอดีคือ ๑๓.๓๐ น.คะ ดิฉัน ขอโทษคะ..” เรายิ้มพร้อมกับบอกเธอไปว่า “ไม่เป็นไรครับ..ผมมาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ครับ...มาลงพื้นที่เพื่อเก็บ บันทึก รวบรวมข้อมูล เส้นทาง การเข้า และออกสำหรับผู้ที่ต้องการมาทัศนศึกษาหรือท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและเรียนรู้เส้นทางสายวัฒนธรรมปราสาทบ้านไพรโบราณพันปีครับ...เห็นป้ายที่ต้นทางเขียนบอกว่า “สวนสมุนไพร” เลยแวะมาเพื่อเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลเอาไว้เป็นฐานความรู้เบื้องต้นของเส้นทางเข้าออกของการท่องเที่ยว และทัศนศึกษาของปราสาทบ้านปราสาทโบราณพันปีนี่ครับ...” เธอยิ้ม ๆ พร้อมกับเอ่ยขึ้นมาว่า “จั้นหรือคะ..ถ้าอย่างนั้นเชิญเดินดูในบริเวณสวนได้คะ..ตามสบายนะคะ...” เรายิ้มด้วยความปลื้มที่เห็นอัมธยาศัยไมตรีที่เป็นกัลยาณมิตรด้วยดีและให้การต้อนรับเสมือนหนึ่งญาติทางไกลผู้เดินทางมาเยี่ยม เราตอบไปว่า “ขอบพระคุณ..ครับ..” ขณะที่เรากำลังเดินชมสวนสมุนไพร ได้ยินเสียงแตรรถดังขึ้นมา สาม สี ครั้ง จึงเหลือบไปที่ต้นเสียงทางเข้าสวนสมุนไพร ก็เห็นรถบัสคันใหญ่วิ่งมาจอดหน้าปากทางเข้าสวนมีผู้เดินลงจากรถเป็นจำนวนร้อย ทอยเดินเข้าไปในส่วนสมุนไพร และเราได้รู้ภายหลังว่าเป็นคณะที่ได้นัดหมายคุณอาชา จานิกร เอาไว้นั่นเอง และได้มีโอกาสถ่ายภาพและแสดงความรู้จัก ด้วยมิตรภาพของผู้เดินทางมาทัศนศึกษาเรียนรู้ด้วยกัน คือนายธานี ขลิบกลาง นายกองค้การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านทุ่งจันทน์ ตำบลทุ่งจันทน์ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมกับรองนายกและ

กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้านมาศีกาแดงงานที่สวน
สมุนไพรรองคุณพ่อเสวย จานิกกร
ได้พูดคุยสอบถามกับกลุ่มสตรีและ
แม่บ้านที่มา บอกว่าต้องการที่จะมา
ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรร
ว่ามีอะไรบ้างและมีสรรพคุณอย่างไร เอาไป
ใช้รักษาโรคอะไรได้บ้าง เพราะสมุนไพรร
จัดอยู่ในกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นของคน
ไทยมานานเป็นพันปีแล้วแต่ยังไม่ได้
รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้
กว้างขวาง

เมื่อทุกคนมาพร้อมแล้ว คุณพ่อเสวย จานิกกรได้แนะนำตัวเองว่า เป็นคนชาวจังหวัดบุรีรัมย์เหมือนกัน

แต่มาเมื่อครอบครัวอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์
ท่านเป็นคนที่น่าสนใจสมุนไพรมานานแล้ว
และเป็นคนที่สนใจการปฏิบัติธรรม
ควบคู่กันไปด้วย..ท่านรอดชีวิตมาได้จน
ทุกวันนี้ก็เพราะยาสมุนไพรรนี้เอง...ตอน
ท่านไม่สบายหนักท่านได้ใช้สมุนไพรรคือ
“ฟ้าทะลายโจรร”ต้ม จนอาการดีขึ้นเรื่อย
ๆ จน ณ เวลานั้นก็หายเป็นปกติ...ท่านได้
พูดแนะนำโดยภาพรวมภายในสวน
สมุนไพรรว่ามีต้นไม้สมุนไพรรชนิดใดบ้าง
.. มีทั้งใบใช้เป็นยา ใช้รากเป็นยา ใช้

เปลือก ใช้แก่น ใช้ดอก ใช้ผล เป็นต้น..สุดท้ายด้วยคำถามที่ว่า ใครต้องการที่จะรู้คุณสมบัติหรือ
สรรพคุณของยาสมุนไพรรตัวไหนถามได้จะอธิบายให้รู้ เพื่อจะได้นำไปใช้ได้ถูกวิธีและถูกกับโรคที่เรา

จะต้องดูแลรักษาด้วยสมุนไพรร เช่น
ต้นแป๊ะก่าปิงต้นมีใบเรียวย ๆ ซึ่งเป็น
สมุนไพรรที่มีสรรพคุณรักษาโรค
กระเพาะอาหาร แก้อหอบหืด แก้อ
ภูมิแพ้ ใช้พอกฝีและแก้พิษแมลงสัตว์
กัดต่อยได้ด้วย ใผ่จัดสรรพคุณถอน
พิษ เปื้อเมา,ลมพิษ แก้อตุ้ม ผดผื่นคัน
มหากาฬ สรรพคุณดับพิษร้อน ถอน
พิษไข้ แก้อริเมม แก้องูสวัด พูลคา

สรรพคุณ แก้อกามโรค ทำให้น้ำเหลืองแห้ง แก้อะเร็ง ขับปัสสาวะ คุณพ่อเสวย จานิกกร ไดพาคณะเดิน

คูสวนสมุนไพร ซึ่งมีอยู่มากมาย ทั้งประเภทไม้ยืนต้น ประเภทล้มลุก ชนิดที่เป็นเหง้า เป็นราก และใบ ใช้เวลาประมาณ สอง ชั่วโมง ก่อนจากกลุ่มนายนกบ้านทุ่งจันทน์และกลุ่มสตรีกลุ่มแม่บ้านได้ถ่ายภาพร่วมกันและซื้อต้นสมุนไพรเอาไปปลูกพร้อมทั้งหวานสมุนไพรมีขมิ้นชัน ฟ้าทะเลลายโจร หวานกระชาย คำสังกรณี หนุมานประสานกาย เป็นต้น และกลุ่มที่มาศึกษาดูงานได้มีการกล่าวขอบคุณก่อนที่จะเดินทางกลับ

เป็นการศึกษาเรียนรู้ที่มีความสำคัญ คุ่มค่า มีประโยชน์และสามารถนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนได้เป็นอย่างดีได้ทั้งผู้มาเยี่ยมชมศึกษาดูงานและเจ้าของสวนสมุนไพรด้วย

๑. ทำให้เกิดรายได้ของเจ้าของสวนสมุนไพรเพราะผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานได้ซื้อพืชสมุนไพร และหวานต่าง ๆ เอาไปปลูกและนำไปใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้คุณสมบัติยาสมุนไพรมันด้วย
๒. ผู้เข้ามาทัศนศึกษาเรียนรู้ ได้ความรู้จากเจ้าของสวนสมุนไพร รู้จักต้นไม้ ใบ หญ้า พืชยืนต้น และพืชล้มลุก มีทั้งราก ทั้งใบ เหง้า ว่า เป็นยาสมุนไพรและพร้อมทั้งรู้สรรพคุณของตัวยาและวิธีการนำไปใช้หรือนำไปบำบัดให้ได้ถูกต้องตามหลักการใช้พืชสมุนไพรเป็นยา เป็นต้น

ออกจากสวนสมุนไพร ของคุณพ่อเสวย จานิกร ห่างไปประมาณ ๖๐๐ เมตร เลี้ยวซ้ายตรงไปทิศตะวันตก ก็จะได้พบ “ปราสาทบ้านไพร” บริเวณทั่วไปเงียบสงบ บรรยากาศร่มรื่น มีต้นไม้สักทองกำลังโต สูงใหญ่ อายุราว ๆ ๑๕ ปี มีต้นไทรย่อย มีลำต้นเป็นพุ่มใหญ่ขึ้นอยู่ภายในบริเวณวัด น่าจะมีการจัดระบบการปลูกต้นสักทอง เพราะมีความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม บริเวณปราสาทกับวัดจะมีเขตกันด้วยรั้วลวดหนาม แยกส่วนกันระหว่างบริเวณวัดกับบริเวณปราสาท มองเข้าไปภายในบริเวณปราสาทจะเห็นเป็นลานกว้างใหญ่เอาไว้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมหรือบวงสรวงในพิธีที่สำคัญ ๆ เวียนมาถึง เช่น การบูชาประจำปี การแสดงแสง เสียง สี เล่าประวัติความเป็นมาของปราสาทโบราณพันปี อันเป็นพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์

ปราสาทบ้านไพร

ปราสาทบ้านไพร^{๑๓๓} ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท หมู่ที่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ประมาณ ๒๒ กิโลเมตร ก่อนถึงที่ว่าการอำเภอปราสาท ๖ กิโลเมตร ปราสาทบ้านไพร เป็นศาสนาสถานในชุมชน หรือที่เรียกว่า “สรุก” เป็นปราสาทอิฐ ๓ หลัง สร้างด้วยอิฐขัดเรียบ ตั้งเรียงเป็นแนวเดียวกัน จากเหนือไปได้ ผังของปราสาทเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ย่อมุม อยู่บนฐานศิลาแลง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีคูน้ำรูปตัว U ล้อมรอบองค์ปราสาท มีแผนผังและขนาดเท่ากันทั้งสามองค์คือ

“มีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดประมาณ ๔x๔ เมตร มีประตูทางเข้า ออก ด้านหน้าเพียงด้านเดียว”

ปัจจุบันปราสาทอยู่ในสภาพค่อนข้างดีอยู่ ๒ หลัง โดยเฉพาะปราสาททิศเหนือ ยังคงมีทับหลังตั้งอยู่ในตำแหน่งเดิม สลักภาพเทวดานั่งชันเขายอยู่ในซุ้มเหนือหน้ากาลที่กำลังคายท่อนพวงมาลัย มือทั้งสองข้างยึดท่อนพวงมาลัยไว้ และมีทับหลังอีกสองชั้นวางอยู่ที่พื้น สันนิษฐานว่า เป็นทับหลังของปราสาทองค์กลางและองค์ทางทิศใต้ ชั้นหนึ่งสลักภาพเทวดานั่งชันเขายู่ซุ้มในเหนือหน้ากาลที่กำลังคายพวงมาลัย มือทั้งสองข้างยึดท่อนพวงมาลัยไว้ อีกชั้นหนึ่งสลักภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ซึ่งปราสาทองค์ด้านทิศใต้พังทลายไปหมดสิ้นแล้ว

แม้ว่า ศิวลึงค์ และทับหลังบางส่วนจะหายไป แต่จากเศษทับหลังที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย ทำให้ทราบว่า ปราสาทหลังนี้ คงสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ หรือช่วงเวลาระหว่างพุทธศักราช ๑๕๐๑-๑๖๐๐ ปราสาทบ้านไพร มีอีกชั้นหนึ่งสลักภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ปรากฏในเรื่องรามายณะ และความเชื่อของศาสนาฮินดู กล่าวถึงพระอินทร์มีร่างเป็นสีเขียว มีพาหนะเป็นช้าง ๓ เชือก เชือกหนึ่งพระศิวะเป็นผู้ประทานให้ชื่อว่า

“เอราวัณ” เชือกหนึ่งพระพรหมเป็นผู้ประทานให้ชื่อว่า “คิริเมชลไตรดาयัค” และอีกเชือกหนึ่งพระวิษณุเป็นผู้ประทานให้ชื่อว่า “เอกทันต์”

สิ่งที่ควรจะดำเนินการก็คือ การแสวงหาความร่วมมือในหลาย ๆ ภาคส่วนให้เกิดขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และชุมชนจะเป็นพลังในการช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทโบราณพันปีบ้านไพรได้แบบยั่งยืนในวันข้างหน้าได้

ปราสาทมีทั้งหมดสามองค์ แต่องค์ด้านซ้ายมือชำรุดเหลือเพียงกองอิฐและเสาสองต้น ส่วนอีกสององค์ ปราสาทยังคงสมบูรณ์ ซึ่งตั้งอยู่บนฐานหินศิลาแลง ๓ ชั้น มีประตูรูปทรงปราสาท

^{๑๓๓} ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

หันหน้าไปทางทิศตะวันออก บริเวณรอบข้างทั้งซ้ายและขวาและข้างหลังมีคูน้ำรูปตัว U ล้อมรอบมีความลึกประมาณ ๑๕ - ๒๐ เมตร มีน้ำขังอยู่พอประมาณ มีต้นไม้ขึ้นอยู่ประปรายบริเวณรอบ ๆ คูน้ำขององค์ปราสาท

ปราสาทดูเงียบเหงามาก ๆ เพราะไม่มีคนไปเที่ยวชมหรือเข้าไปทัศนศึกษา เข้าไปเรียนรู้จริง ๆ แล้วหากเป็นปราสาทโบราณ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปราสาทโบราณน่าจะมีความน่าสนใจเพื่อศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะที่นี่เป็นเรื่องราวของประวัติศาสตร์ที่มีระยะเวลาเป็นพันปี

ที่พักการท่องเที่ยว เป็นข้อมูลบอกลำดับที่เรียงตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ (H) โดยมีชื่อของโรงแรมหรือที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการส่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่פקเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพักหรือการยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆ ในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เช่นเดียวกันนักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆ ของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิดหรือประเภทของสินค้าต่างๆ รวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มี ปั้นน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะทางหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย โดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้ อันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไวใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์เป็นต้น

ถ้าหากผู้เดินทางไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวง สถานที่พักใกล้เคียงและสะดวกสบายอยู่ในตัวอำเภอปราสาทก็คือ The One Place Prasat ตั้งอยู่ที่ ๔๒ Moo ๓ . Tambon Ban Pluang. Amphoe Prasat จังหวัดสุรินทร์ ราคาเริ่มต้นที่ ๕๘๑.๙๐ บาทต่อคืน, ทองเพกา โฮเต็ล

สุรินทร์ในตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๗๑๒.๕๐ บาท ต่อคืน ,Srichan Colomoon Hotel ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๕๐๐ บาท ต่อคืน ซึ่งเป็นที่พักอยู่ในตัวอำเภอปราสาท และ ในตำบลบ้านพลวง ที่ใกล้กับปราสาทบ้านพลวงมากที่สุด

โรงแรมที่พักในจังหวัด

อำเภอ	โรงแรม/ที่พัก	เบอร์โทรศัพท์
อำเภอเมืองสุรินทร์	ทองธารินทร์	๐๔๔๕๑๔๒๘๑-๘
	เพชรเกษมแกรนด์	๐๔๔๕๑๑๒๗๔
	เมมโมเรียล	๐๔๔๕๑๑๒๘๘
	สวนปาล์มรีสอร์ท	๐๔๔๕๓๘๓๓๓
	บุญเที่ยงแมนชั่น	๐๔๔๔๑๘๑๖๕-๗
	สุรินทร์แสงทอง	๐๔๔๕๑๒๐๐๙
	นิวโฮเต็ล	๐๔๔๕๑๑๓๔๑
	กรุงศรีโฮเต็ล	๐๔๔๕๓๘๔๑๐
	มณีโรจน์	๐๔๔๕๓๙๔๗๗-๙
	เกษมการ์เด้นท์	๐๔๔๗๑๓๔๘๗
	ส่วนปารีสอร์ท	๐๔๔๕๒๑๐๒๒
	สุรินทร์มาเจสติค	๐๔๔๗๑๓๙๘๐-๘๓

ร้านอาหาร

อำเภอ	ร้านอาหาร	ประเภทอาหาร	โทรศัพท์
เมืองสุรินทร์	ภัตตาคารแป๊ะตี	อาหารจีน	๐๔๔๕๑๑๖๘๒
	สวนอาหารงาช้าง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๓๑๗๙
	สำหรับต้นเครื่อง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๕๐๑๕
	เซเรเบรส	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๘๙๐๐
	จานทอง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๕๕๙๙
	ชายน้ำ	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๘๙๗๙
	ระเปียงน้ำ	อาหารไทย	๐๑๗๓๒๔๖๑๕
	บ้านนา	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๓๗๘๙
	ซุ้มหญ้าคา	อาหารไทย	๐๔๔๕๒๐๓๗๘

ร้านขายของที่ระลึก

อำเภอ	แหล่งซื้อของ	ประเภทผลิตภัณฑ์
เมืองสุรินทร์	ผ้าไหมยกทองโบราณบ้านท่าสว่าง	ผ้าไหม

	จักสานหวายบ้านบุทม	ตะกร้าหวาย และผลิตภัณฑ์จัก สานาจากหวาย
	ศูนย์OTOP จังหวัดสุรินทร์	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน ข้าวหอมมะลิ กุนเชียง
	ร้านเอกอนันต์ไหมไทย	เส้นไหม
	ร้านสุรินทร์ผ้าไหม	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน
	ร้านน้องหญิง	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เสื้อผ้าไหม
	ร้านแจ่มมิ่งไหมไทย	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย งาม้างแกะสลัก
	ร้านไหม-ใบหม่อน	ผ้าไหม นาฬิกา
	ร้านสายไหม	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน
	ร้านลิ้มอี่เสียง	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น
	ร้านสรรส	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น
	ร้านเสียงเสียง	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น
	ร้าน ๕ ดาว	กุนเชียง ผ้าไหม
อำเภอเขวาสินรินทร์	เครื่องประดับเงินบ้านเขวาสี นรินทร์	ผ้าไหม เครื่องเงิน

ข้อมูลด้าน บริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ หากผู้เดินทางมาท่องเที่ยวมาเป็นคณะหมู่่มาก เพื่อความสะดวกสบายของท่านก็สามารถติดต่อบริษัทการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ได้ซึ่งมี บริษัท สะเร็นทราเวล(Saren Travel จำกัด, บริษัทสุรินทร์อังกอร์ (๒๐๑๒) จำกัด Surin Angkor (๒๐๑๒) จำกัด, บริษัทเมืองช้างทัวร์สุรินทร์ Mueangchang Tour Surinจำกัด และ กิจการทัวร์ Kitjakarn Tour จำกัด เสรีนแฮนดิคราฟแอนด์ทราเวล ,สมายคลับทัวร์ ,โตมอนอังกอร์ทัวร์,และเมอร์รีควีน เป็นต้นซึ่งมีเอาไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวให้เลือกตัดสินใจได้ตลอดเวลา

พิธีกรรมบวงสรวงประสาทบ้านไพล พิธีบวงสรวงอัญเชิญดวงวิญญาณบรรพบุรุษอันศักดิ์สิทธิ์ ที่สร้างปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ คุณน้ำผึ้ง เมืองสุรินทร์ และชาวตำบลเชื้อเพลิง ๑๐ เมษายน ๒๕๕๘ (เสียงสด)

ข้อสังเกต / สิ่งที่น่าสนใจ

คนไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวงมีจำนวนน้อยมาก จากการสอบถามสถิติผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบอกว่า แต่ละเดือนจะมีผู้เดินทางเข้ามาเที่ยวหรือมาชมปราสาทประมาณ ๑๐๐ กว่าคนเท่านั้น

ปัญหาที่พบ

๑. ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบและกระบวนการ
๒. ขาดความร่วมมือจากภาครัฐ
๓. ขาดการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนและผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น
๔. ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

สิ่งที่ควรปรับปรุงนำไปแก้ไข

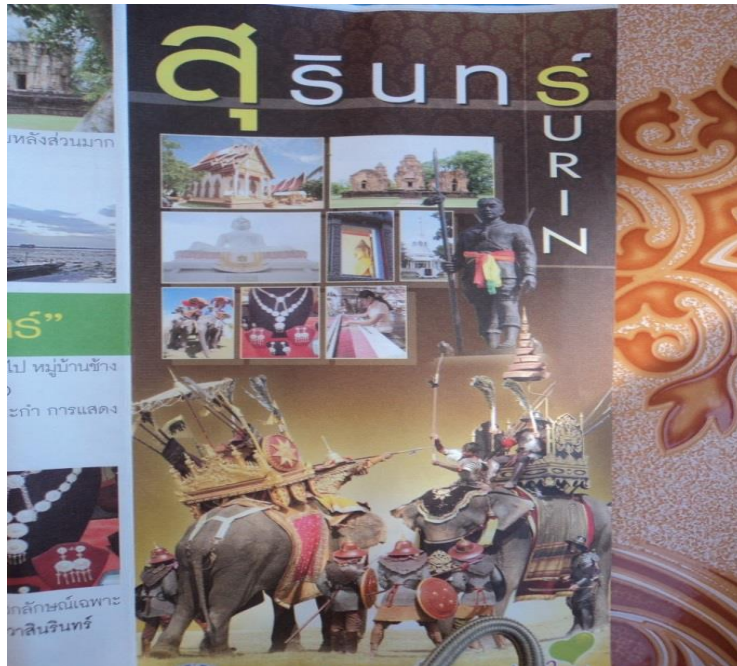
๑. มีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ
๒. ต้องประสานกับหน่วยงานภาครัฐ/และภาครัฐให้ความสำคัญ
๓. ต้องตั้งองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือ
๔. ต้องดึงชุมชนและผู้นำหรือผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
๕. แสวงหาแหล่งงบประมาณมาสนับสนุนเพื่อจัดงานสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของปราสาทบ้านพลวงอย่างตระหนักห่วงแหนและอนุรักษ์

๒. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ช่องทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของวัดเขาศาลาอตุลยฐานะจาโรมีดังนี้

การบอกเล่าปากต่อปากเป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมชมหรือนักท่องเที่ยวรับรู้มากที่สุด ในการมาเที่ยวชมเชิงนิเวศโดยเหตุการณ์นั้นเป็นการประจักษ์โดยสายตาแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือมาเที่ยวชมธรรมชาติที่สวยงามของป่าเขาลำเนาไพร เป็นต้น เนื่องด้วยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และที่เที่ยวหลักๆ ของอำเภอบัวเขตจังหวัดสุรินทร์ด้วย อาจเรียกได้ว่าเป็นการรู้จักกันเองจากผู้มาเที่ยวชมและบอกต่อไปเรื่อยๆ จึงมีคนนิยมมาเที่ยวชม ผู้มาเที่ยวชมหรือเยี่ยมชมส่วนมากจะมาจากจังหวัดอื่น เช่น กรุงเทพฯ อุบล ขอนแก่น ศรีสะเกษ หรือเป็นนักท่องเที่ยวจากจังหวัดละแวกใกล้เคียง ทางอีสานเหนือและใต้บ้าง ส่วนคนในพื้นที่หรือในอำเภอเดียวกันนี้ได้ทราบทีหลังจากที่ประกาศทางสื่อสากลแล้ว

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จากแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปั้มน้ำมันต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีในส่วนของที่พิททางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งในนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกันนั้นก็มียหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์เป็นต้น

แผนที่จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทางแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณานิคมจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะและสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยือนด้วยตนเองหรือมาเป็นการส่วนตัวที่ไม่ได้เหมาะหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการเข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมากและมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย

ภาพที่ ภาพแสดงปกแผ่นพับทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

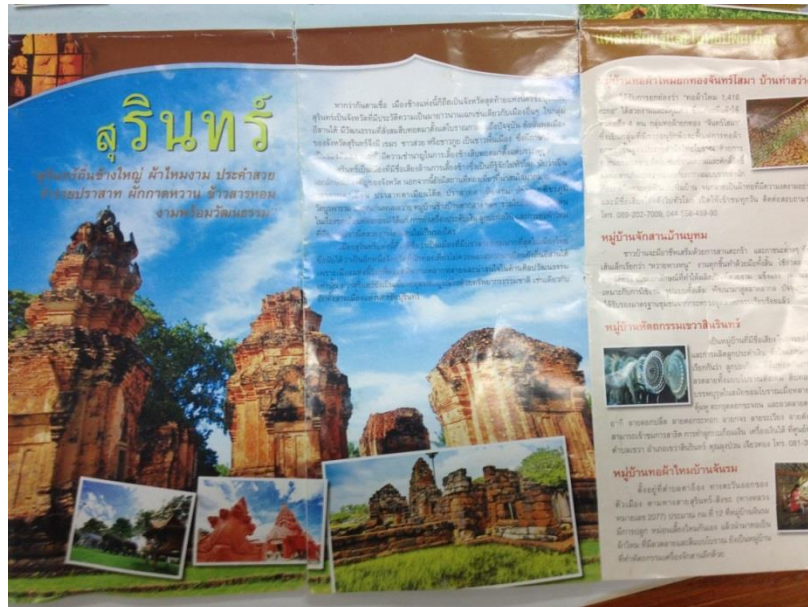
ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผ่นพับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์ นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช้างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปก และใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ข้อมูลระยะทางระหว่างตัวเมืองสุรินทร์ถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นการบอกระยะทางระหว่างศูนย์กลาง (ตัวเมืองสุรินทร์) ไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยมีลำดับที่บอกชื่อสถานที่แหล่งท่องเที่ยวและระยะทางซึ่งวัดเป็นกิโลเมตร ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณระยะทางและเวลาในการเดินทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี หากนักท่องเที่ยวมาแบบแบ็กแพ็ค (Back Pack) หรือส่วนตัวเป็นครอบครัวก็สามารถเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้ภายในระยะเวลาในหนึ่งวันได้

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสุรินทร์ส่วนมากประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน การทอผ้าแบบเขมรโบราณและอื่นๆ และแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนชาวกวยเลี้ยงช้างทำให้เกิดการท่องเที่ยวแนววัฒนธรรมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การเลี้ยงช้างและพร้อมกันนั้นก็จะนำมาซึ่งแหล่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวก็คือที่พักทางการท่องเที่ยวก็มีการพักแบบบ้านๆ หรือโฮมสเตย์ต่างๆ เพื่อให้ได้สัมผัสวิถีชีวิตของชนพื้นเมืองสุรินทร์และสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าว

มาแล้วนี้ได้นำเสนอในแผนผังทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อชุด “เที่ยวตามอารยธรรมขอมนครชัยบุรีนทร์” มี ๓ อย่างด้วยกันได้แก่

แหล่งเรียนรู้โอท็อปพื้นเมือง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นเมืองส่วนมากเน้นไปที่แหล่งหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเมืองสุรินทร์หรือที่เกี่ยวกับการหัตถกรรมท้องถิ่นซึ่งสื่อได้นำเสนอไว้ถึง ๔ ที่หลักๆ ได้แก่

๑. หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองจันทร์โสมบ้านท่าสว่างซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับความอัศจรรย์ของผ้าไหมยกทองแบบโบราณ มีจุดเด่นของการประชาสัมพันธ์คือการนำเสนอเทคนิคและวิธีการทอผ้าแบบเทคโนโลยีพื้นบ้านและการสร้างลายผ้าแบบราชสำนักมีการผสมผสานกับทำให้เกิดความอัศจรรย์และงดงามยิ่ง มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยนำเสนอในแบบผ้าไหมที่ใช้จำนวนตะกรอที่มากที่สุดในโลกกว่าได้ ใช้คนทอถึง ๔ คนและเป็นฝ่ายทอด้วยเป็นกลุ่มที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูผ้าราชสำนักโบราณเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผ้าทอมือได้โด่งดังไปทั่วโลกด้วย

๒. หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม ซึ่งหมู่บ้านที่ตั้งด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานมีชื่อเสียงลวดลายดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่ให้เกิดความสวยงามและแข็งแรงเช่น ตะกร้าหวายภาชนะต่างๆ ที่ทำจากหวายซึ่งเป็นหวายพื้นบ้านของบ้านบุทมและได้รับมาตรฐานจากทางอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ดแล้ว อันเป็นการนำเสนอเครื่องหัตถกรรมพื้นบ้านแบบเครื่องจักสานของชาวบ้านบุทมที่ได้มาตรฐานและเป็นลายเอกลักษณ์ของเมืองสุรินทร์

๓. หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านเขวาสินรินทร์เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านหัตถกรรมเครื่องเงิน (ประจำ) มีการผลิตลูกประคำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน อันได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษขอมโบราณมีลายต่างๆ ให้เลือกชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้เนื่องจากไม่ไกลจากเมืองมากนักและสื่อโซเชียลเองก็มีเบอร์ของแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อสอบถามและเดินทางไปท่องเที่ยว

๔. หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านจันทรมแผนผังได้บอกถึงสถานที่ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งห่างออกไปทางสายสังขะหรือทางทิศตะวันออกของเมืองสุรินทร์ อันเป็นสถานที่ตั้ง ระยะห่างจากตัวเมือง กิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมต่างๆ และมีการทำหัตถกรรมด้านเครื่องจักสานเสริมอีกนอกเหนือจากการทอผ้าซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นเมืองของชาวสุรินทร์

เทศกาลงานประเพณี ได้แก่ การท่องเที่ยวทางเทศกาลหรืองานประเพณีนั้นในแผนพบเพื่อการประชาสัมพันธ์นครชัยบุรีนั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๖ ด้วยกันดังนี้

๑. งานช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬาศรีนครคีตจังหวัดสุรินทร์และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช้าง ขบวนแห่ช้าง เลี้ยงอาหารช้าง ประกวดธิดาช้างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช้างและการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าวเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหกรรมผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคมของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลผลิตทางการเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและการแสดงบู๊ท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศีขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของการจัดงานคือ ณ ปราสาทศีขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียง จำลองแนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวดนางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวนสามารถติดต่อได้จากสำนักงานอำเภอศีขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงานอีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั่นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวดต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่นาคช้าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนนาคช้างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูล กิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวนหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย ซึ่งเทศกาลเหล่านี้ได้จัดขึ้นจากวัฒนธรรมการบวชหรืองานทางด้านศาสนาของชาวบ้านและได้โปรโมทมาเป็นเทศกาลงานท่องเที่ยวอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

หากสังเกตแล้วจะพบว่าในจังหวัดสุรินทร์จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสองอย่างที่น่าเสนอผ่านแผนพบหรือสื่อประชาสัมพันธ์อันนี้ คือ ด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองสุรินทร์และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วนั้นโดยแบ่งเป็นส่วน

แรก ๔ ด้านและส่วนที่สองอีก ๑ อย่างดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของสุรินทร์ตามการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นเป็นแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองเสียมากกว่าและเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวกหรือส่วนเสริมที่เสนอเพิ่มเติม

จากแผนผังเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์แผนผังเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปั้มน้ำมันต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีในส่วนของที่พักทางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งใน นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกันนั้นก็ยังมีหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนผังการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์ เป็นต้น

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงแผนที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์

ที่มา : (ภุชนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผนผังประชาสัมพันธ์ ได้แก่ คู่มือแผนที่ขับรถท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “อีสานแหล่งเรียนรู้ อู่อารยธรรม” ลงในนามแผนผังชุด “เบิ่งอีสาน ม่วนซื่น โฮแซว”

ภาพที่ ภาพแสดงแผนที่ของแผนที่ท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : (ภุชนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

เป็นแผนที่บอกเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงถึงกันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดรวมทั้งแสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักหรือเด่นๆ ของแต่ละจังหวัด สัญลักษณ์นั้นจะบอกสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในแผนที่ การสัญจร เส้นทาง วัดวาอาราม สนาบบินและอื่นๆ นอกจากนั้นแถบทางซ้ายแฉะขวามือของแผนที่ก็ได้มีชื่อรายการของที่พักเพื่อการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลที่พักได้หากเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละที่จริงๆ โดยมีในทุกจังหวัดและบอกหมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญหากมีกรณีฉุกเฉินขึ้นหรือเพื่อความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวนั้นเอง

หน่วยงานที่จัดทำ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยประกอบด้วยสำนักงาน ททท. นครราชสีมา ชัยภูมิ อ่างางเจริญ อยุธยา ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครพนม สกลนคร มุกดาหาร อุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

รูปแบบ จุดเน้นของการประชาสัมพันธ์ ได้แก่แผนที่ที่นำเสนอเกี่ยวกับแผนที่เพื่อการขับรถท่องเที่ยวของภาคอีสาน โดยมีทั้งภาคอีสานเหนือและใต้ทั้งหมดรวมกันแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ โดยเสนอตามจุดเด่นของแต่ละจังหวัดต่างๆ ทั้งหมดในภาคอีสาน โดยนำเสนอเป็นสองหน้าหน้าแรกเป็นแผนที่เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวส่วนอีกหน้าหนึ่งเป็นข้อมูลโดยคร่าวๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แผนที่จัดทำบนกระดาษขนาดใหญ่ จัดพิมพ์ด้วยสีสดใสสดใสดงาม โดยได้แสดงทั้งภาพและเนื้อหาต่างๆ ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเสนอแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของทุกจังหวัดของทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้รวมกัน จุดเน้นการเสนอนั้นจะบอกคำขวัญของจังหวัด จุดเด่นของจังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยวที่เด่นๆ หรือหลักของจังหวัดนั้นๆ ส่วนเองเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรูปแบบการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอการนำเสนอจะนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทที่โดดเด่นของแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยจะนำเสนอโดยรวมเพื่อให้ความรู้หรือข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และข้อมูลเพื่อการเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างเช่น จังหวัดนครราชสีมา นั้นได้การท่องเที่ยวก็จะเป็นกึ่งผจญภัย ปราสาทหิน อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์และอุทยานแห่งชาติ

โบราณพันปี ที่เคยรุ่งเรืองและมีอิทธิพลต่อดินแดนอุษาอาคเนย์ และในขณะเดียวกันก็เป็นทรัพย์สินมรดกที่ล้ำค่าของจังหวัดสุรินทร์ ที่ร่ำรวยมากมายนับด้วยปราสาทตั้งคำขวัญของจังหวัดสุรินทร์ที่ว่า “ ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”^{๑๑๔}

จังหวัดสุรินทร์ได้ชื่อว่ามีปราสาทโบราณพันปีตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ๓๓ ^{๑๑๕} (ปราสาทที่ ๓๒ และ ๓๓ นั้นคือปราสาทขุมดิน บ้านขุมดิน อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์และปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์) ♦♦ ด้วยเหตุนี้ ปราสาทบ้านพลวง จึงเป็นหนึ่งในปราสาทหลาย ๆ ปราสาท ที่มีอยู่ทั้งหมดในจังหวัดสุรินทร์ เป็นมรดกที่ล้ำค่าควรแก่การอนุรักษ์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชาวโลกและสาธารณชนได้รู้จัก จะได้มีโอกาสช่วยส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาปราสาทและบริเวณพื้นที่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของคนไทย ของคนจังหวัดสุรินทร์และของโลกต่อไป

กฤษณ์นัท แสงมาศ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับการเดินทางนั้นถ้าหากจะเริ่มต้นที่ตัวเมืองจังหวัดสุรินทร์ ก็ต้องเริ่มต้นที่เส้นทางจากเมืองสุรินทร์-ปราสาทและสายปราสาท-ช่องจอม บนเส้นทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ สองฟากถนนจะมีสิ่งที่น่าสนใจควรแก่การจดจำเก็บเอาไว้สำหรับใช้เป็นข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ปราสาทโบราณพันปีบ้านไพร ตำบล

เชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

เส้นทางจากตัวเมืองสุรินทร์ ไปปราสาทบ้านไพร แม้จะมีระยะทางเพียง ๒๔ กิโลเมตร แต่ในระหว่างทางจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งเรียงรายอยู่เป็นระยะ ๆ เป็นต้นว่า สถานีตำรวจทางหลวง ๓ กองกำกับการ ๖ กองบังคับการตำรวจทางหลวง(Surin Highway police

^{๑๑๔} ข้อมูลจาก: <https://th.wikipedia.org/wiki>

^{๑๑๕} สุรินทร์ ดินแดนแห่งศิลปวัฒนธรรมล้ำค่าของอีสานใต้ เรารักวัฒนธรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กระทรวงวัฒนธรรม, ไม่มีวันเดือนปีที่พิมพ์, หน้า ๗๓-๗๕.

♦♦ จากที่เคยไปเที่ยวชมและเก็บข้อมูลเบื้องต้นเมื่อปี ๒๕๖๐ที่ปราสาทบ้านขุมดิน อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์และปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในหมู่บ้านของผู้สำรวจด้วย

station)คอยดูแลความเรียบร้อยการใช้ถนนหนทางในการสัญจร ให้คำปรึกษาและคำแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทาง พร้อมทั้งให้ความปลอดภัยในทุกเส้นทาง มีมหาวิทยาลัย เฉลิมกาญจนา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (บัณฑิตและมหาบัณฑิต)ตั้งอยู่ริมถนน ๓๓ หมู่ ๗ ถนนสุรินทร์ – ปราสาท หลักกิโลเมตรที่ ๙ ตำบลเจียง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดทำการเรียนการสอนหลายหลักสูตรและหลายสาขาด้วยกัน เช่น หลักสูตรพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล สาธารณสุข อาชีวอนามัย รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารศาสตร์ การบัญชี และการจัดการ เป็นต้น

ภุชนันท์ แสงมาศ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

นอกจากนั้น ยังมีศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(Veterinary Research and Development Center-Lower Northeastern Region)มองเข้าไปข้างในเห็นช้างตัวผู้มีงาข้างเดียวสีไปใกล้กำลังเดินไปเดินมาอายุประมาณ ๖๐-๗๐ ปี สังเกตจากรูปร่างลักษณะของช้าง และยังมีโรงเรียนโสตศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยินและการฟัง(Surin school for the cleave)สำนักบริหารงานศึกษาพิเศษ สพฐ.กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ริมถนน ข้างๆ จะมีป้ายขนาดใหญ่สี่เหลี่ยมสีขาว ๒ ป้ายเรียงกัน บอกระยะทางหลักกิโลเมตรเอาไว้ชัดเจนว่า “ ปราสาท Prasat (ภาษาเขมร) ๗ กิโลเมตร เสียมเรียบ นครวัด,นครธม (ภาษาเขมร) ๒๐๓ กิโลเมตร”และอีกหนึ่งเสาหลักกิโลเขียนเอาไว้ว่า “ ปราสาท ๗กิโลเมตร, นครราชสีมา ๑๔๖ กิโลเมตร,กรุงเทพฯ(Bangkok)๔๐๕ กิโลเมตร”

กฤษณันท์ แสงมาศ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑
**การเข้าถึงและเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 ปราสาทบ้านพลวง**

ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านพลวงตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง(แผนที่ และเขตการบริหารและการปกครอง)

ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทหินโบราณเป็นงานออกแบบศิลปะขอมสมัยบาปวน ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์อยู่ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ไปทางทิศตะวันตกตามเส้นทางหลวงสุรินทร์-ปราสาทและช่องจอม ระยะทางประมาณ ๓๓.๕ กิโลเมตร จากตัวเมือง

สุรินทร์ บนถนนหมายเลข ๒๑๔ ตัดผ่านสี่แยกไฟแดง ถนนหลวงหมายเลข ๒๔ ถนนมิตรภาพหรือถนนโชคชัยเดชอุดม ซึ่งเริ่มต้นจากอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ไปสิ้นสุดที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สู่ประตูอินโดจีนโดยผ่านช่องเม็ก

เมื่อผ่านสี่แยกไฟแดงอำเภอปราสาทมุ่งตรงไปทางทิศทิศใต้ถนนหลวงหมายเลข๒๑๔ อำเภอปราสาท-ช่องจอมจะผ่านปราสาทบ้านพลวงก็จะมองเห็นตัวปราสาทซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนหลวงประมาณ ๖๐๐ เมตร มีป้ายสี่เหลี่ยมติดเอาไว้ริมทาง “ปราสาทบ้านพลวง ระยะทาง ๐+๖๐๐ เมตร เมื่อเดินเข้าไปจะมองเห็นตัวปราสาทซึ่งสร้างขึ้นมาเป็นศาสนาสถานตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) ในรัชสมัยของพระเจ้าสุริยวงวรมันที่ ๒ อยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๑๖๗๕ พระองค์ทรงใช้ประกอบพิธีกัลปนาและอุทิศแต่เทพเจ้าตัวปราสาทจะสลักรูปพระวิษณุเทพองค์ประธาน ซึ่งได้สูญหายไปนานแล้ว

ปราสาทบ้านพลวงสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ถึงยุคต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๗ มีอายุประมาณ ๑๐๐๐ ปี จำนวน ๑ องค์ ซึ่งหันหน้าประตูไปทางทิศตะวันออก สลักด้วยหินทรายสีขาว บนฐานศิลาแลงล้อมรอบด้วยคูน้ำรูปตัว U เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด ๔x๔ เมตร ฐานศิลาแลงมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมพื้นผ้า มีขนาดประมาณ ๘x๒๓ เมตร สำหรับเส้นทางด้านคมนาคมเพื่อชมหรือไปทัศนศึกษา เราสามารถเดินทาง โดยใช้รถขนส่งประจำทางมีทั้งบัส รถตู้ รถแท็กซี่ สุรินทร์-ช่องจอม ช่องจอม-สุรินทร์ ซึ่งมีบริการทุกวันและตลอดเวลา ไม่มีวันหยุด หรือจะไปด้วยรถยนต์ส่วนตัวก็จะยิ่งสะดวกสบาย ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที ถึงปราสาทหินโบราณบ้านพลวงแล้ว

ที่มา: กฤษนันท์ แสงมาศ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ป้ายบอกทาง)

ในการสำรวจเส้นทางการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ไปยังปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เส้นทางที่สะดวกที่สุด ดีที่สุดคือ เส้นทางจากตัวเมืองสุรินทร์ ถนนหลวงหมายเลข ๒๑๔ ถนนสุรินทร์ อำเภอปราสาทและปราสาท-ช่องจอม เพราะเป็นเส้นทางที่ปรับปรุงใหม่มี ๖ เลนช่องจราจร ลาดยางมีความกว้างสภาพดีเหมาะสำหรับใช้เป็นเส้นทางสัญจรและเดินทางหรือคมนาคมได้อย่างดี ในระหว่างสองฟากถนน จะมีร้านค้า ปั้มน้ำมัน ร้านอาหารตลอดเส้นทาง และยังมี หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถานการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ป้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร และตำรวจทางหลวง ตั้งอยู่เป็นระยะ ๆ ไว้คอยอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ เกี่ยวกับเส้นทางและความปลอดภัย

ประวัติความเป็นมาของบ้านพลวง บ้านพลวงเป็นหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ทั้งน้ำดื่มและน้ำใช้เพื่อบริโภคและทำการเกษตร มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ตรงที่ตั้งบ้านพลวง หนองน้ำขนาดใหญ่จะมีพีชน้ำชนิดหนึ่งคล้ายต้นกก ชาวบ้านเรียกต้นนั้นว่า “พลวง” ซึ่งมีจำนวนมาก ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านพลวง” ซึ่งเป็นพีชน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และมีจำนวนมากกว่าพีชน้ำชนิดอื่นๆ อีกประการหนึ่ง คือ บริเวณปราสาทหินโบราณรอบด้านทั้งสี่ทิศ มีร่องน้ำหรือคูน้ำ ขนาดกว้าง ประมาณ ๘-๙ เมตร ยาวประมาณ ๒๐ -๓๐ เมตร ด้านทิศเหนือ ทิศใต้และทิศตะวันตก จะเป็นบารายล้อมทั้งสามด้าน ของปราสาทหินศิลาแลง ซึ่งขอมได้สร้างไว้ตามประวัติศาสตร์ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ คูน้ำจะเต็มไปด้วยพีชน้ำ คือ ต้นพลวง ซึ่งเป็นข้อมูลอีกข้อมูลหนึ่งที่ยืนยันได้ว่าตั้งชื่อหมู่บ้าน ตำบล ตามชื่อของ ต้นพลวง

การอพยพย้ายถิ่น การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้ที่มาอยู่อาศัยในตำบลบ้านพลวงแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ มาจากเขตอำเภอเมือง ซึ่งมีอาชีพในการตัดไม้ซุงของโรงเลื่อยจักรศรีสุรินทร์

กลุ่มที่ ๒ คนในพื้นที่ เพราะเป็นทางผ่านไปมา ระหว่างเมืองสุรินทร์กับสาธารณรัฐกัมพูชา ทางช่องจอม เมื่อประชาชนที่ผ่านไปมา พบพื้นที่ที่เหมาะสมกับอาชีพความเป็นอยู่ จึงตั้ง

บ้านเรือนอาศัยมาจนถึงปัจจุบัน เดิมหมู่บ้านพลวงขึ้นอยู่กับตำบลก้งแอน ได้แยกตั้งเป็นตำบลบ้านพลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีหมู่บ้านทั้งหมด ๑๑ หมู่ ปี ๒๕๓๘ มีหมู่บ้านเพิ่มเป็น ๑๒ หมู่คือบ้านกุ่มพะเนียง ปี ๒๕๔๔ ปี ๒๕๔๔ เพิ่มบ้านปี้ลกง หมู่ ๑๓ และปี ๒๕๔๗ เพิ่มบ้านหนองพลวงเป็นหมู่ที่ ๑๔ ปัจจุบันตำบลบ้านพลวงมีหมู่บ้านทั้งสิ้น ๑๔ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านพลวง ,หมู่ที่ ๒ บ้านพลวงใต้ ,หมู่ที่ ๓ บ้านกันจวน ,หมู่ที่ ๔ บ้านบัลลังก์ ,หมู่ที่ ๕ บ้านโคกตามอน ,หมู่ที่ ๖ บ้านโคกตะเคียน ,หมู่ที่ ๗ บ้านป้งเม็ง ,หมู่ที่ ๘ บ้าน นิคมชอยสอง , หมู่ที่ ๙ บ้านอำปี้ลกง,หมู่ที่ ๑๐ บ้านตาโสร้,หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเพชร,หมู่ที่ ๑๒ บ้านกุ่มพะเนียง,หมู่ที่ ๑๓ บ้านสวายซอ,หมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองพลวง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวงได้รับการยกฐานะเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๐ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ที่ว่าการอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ระยะทางจากตัวอำเภอประมาณ ๑ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๔๕ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตการรับผิดชอบการบริหารและการปกครองดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อตำบลตาเบา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศใต้	ติดต่อตำบลหนองใหญ่ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อตำบลปรี้อ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ปราสาทบ้านพลวง

ประวัติการก่อสร้างของปราสาทบ้านพลวง

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ห่างจากแยกอำเภอปราสาทประมาณ ๔ กิโลเมตร ตามถนนสายสุรินทร์-ช่องจอม ทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ กิโลเมตร ที่ ๓๔-๓๕ ลักษณะของปราสาท เป็นปราสาทองค์เดียว ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมด้วยศิลาแลง องค์ปราสาทสร้างด้วยศิลาแลง หินทรายอิฐเป็นศิลปะแบบบาปวน เป็นปราสาทที่มีการสลักหินประดับและงดงามมาก แต่องค์ปราสาทเหลือเพียงครึ่งเดียว ส่วนยอดหายไป สร้างในสมัยบาปวนระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ลักษณะปราสาทหินองค์นี้คล้ายกับปราสาทน้อยบนเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์	It is located at Ban Pluang, Amphoe Prasat, ๔ kilometers from Amphoe Prasat crossroads along Surin-Chong Jom Road (Highway no. ๒๑๔ at "๓๕" Kilometer) it was a single Pated on rang situated on large rectangular laterite base made of laterite and sandstone in Banpuan Art. This prang was very beautiful carved rock but its peak had been broken. It was built Bapuan Period between the ๑๖-๑๗ Century B.C. The structure of this Prasat was like the Prang Nio on Phanom Rung mountain, Buriram Province.

ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทที่สร้างขึ้นมามีขนาดเล็ก สร้างขึ้นมาด้วยหินทรายสีขาว ซึ่งมีฐานศิลาแลง จัตุรัสขนาด ๔x๔ เมตร ฐานศิลาแลงมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดประมาณ ๘x๒๓ เมตร ความเป็นไปได้ว่า มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างปราสาททั้ง ๓ องค์ สังเกตได้จากฐานศิลาแลงที่มีขนาดใหญ่ แต่ด้วยเพราะสาเหตุ ปัจจัยสำคัญหลายอย่างเช่น ^{๑๑๖} สงคราม โรคระบาด ความแห้งแล้ง จึงต้องยกเลิกการสร้าง เพราะมีการโยกย้ายถิ่นฐานไปยังที่แห่งอื่น เพราะเกทภัยดังกล่าว จึงไม่สามารถทำการก่อสร้างเพิ่มเติมให้สำเร็จจลุล่วงไปได้ คงปล่อยให้เอาไว้ให้มีสภาพที่เห็นและที่สำคัญที่บ่งบอกถึงปราสาทสร้างไม่เสร็จ ก็คือ ภาพแกะสลักยังไม่เสร็จ ซึ่งภาพส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของเทพปกรณัมในลัทธิไศวะนิกาย แต่มีการสลักภาพสัตว์ต่าง ๆ เช่น สลักภาพกระรอก กระแต และกวางป่าไว้เหนือใบระกาด้านก่อดอกพันธุ์พฤกษา ซึ่งไม่ปรากฏในปราสาทแห่งใด

ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทที่มีความงดงาม แม้จะมีผู้รู้สันนิษฐานว่า สร้างไม่แล้วเสร็จด้วยเหตุการณ์สำคัญที่ต้องหยุด ด้วยการอพยพโยกย้าย ภัยสงคราม หรือมีผู้บดเจ็บล้มตาย เป็นจำนวนมากเพราะโรคระบาดหรือด้วยภัยแล้งฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกิดความอดอยาก จึงต้องละทิ้งไปอยู่ที่อื่น ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงปล่อยให้ร้าง ทำให้เกิดสภาพชำรุด หักพังไปตามธรรมชาติของกาลเวลา จนได้มีการค้นพบซึ่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมอย่างมาก

^{๑๑๖} กรมศิลปกร.(๒๕๕๐).ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์.กรุงเทพฯ:อัมรินทร์พริ้นติ้งและพับลิชชิ่ง.ISBN

ดังนั้นปราสาทบ้านพลวง จึงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เมื่อปีพ.ศ. ^{๑๑๗}๒๕๑๔-๒๕๑๖ ด้วยวิธี “อนัสติโลซีส์” คือการรื้อมาและประกอบเป็นจิ๊กซอร์ชิ้นใหม่ เสริมโครงสร้างและสร้างรากฐานใหม่ หินส่วนไหนขาดก็เติมหินเข้าไปใหม่ให้สมบูรณ์ โดยไม่ขัดกับลวดลายและศิลปะเดิมของปราสาท โดยนาย แวนส์เรย์ ซิลเดรสส์ นักศึกษาปริญญาเอกแห่งมหาวิทยาลัยคอร์เนล สหรัฐอเมริกา

ปราสาทบ้านพลวง กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็น ^{๑๑๘} โบราณสถานในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และประกาศกำหนดขอบเขตที่ดินเล่มที่ ๔๙ ตอนที่ ๑๗๒ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ เนื้อที่ ๕ ไร่ ๑ งาน ๒๑ ตารางวา ถ้าหากผู้เดินทางไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวง สถานที่พักใกล้เคียงและสะดวกสบายอยู่ในตัวอำเภอปราสาท ก็คือ The One Place Prasat ตั้งอยู่ที่ ๔๒ Moo ๓ .Tambon Ban Pluang.Amphoe Prasat จังหวัดสุรินทร์ ราคาเริ่มต้นที่ ๕๘๑.๙๐ บาทต่อคืน,ทองเพกา โฮเต็ล สุรินทร์ในตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๗๑๒.๕๐ บาท ต่อคืน ,Srichan Colomoon Hotel ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๕๐๐ บาท ต่อคืน ซึ่งเป็นที่พักอยู่ในตัวอำเภอปราสาท และ ในตำบลบ้านพลวง ที่ใกล้กับปราสาทบ้านพลวงมากที่สุด

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวปราสาทบ้านพลวง ได้แก่ กิจกรรมที่สำคัญประจำปีของชุมชนชาวบ้านช่างปี ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จะจัดขึ้นเป็นประจำปฏิบัติประจำปีของชุมชนชาวบ้านพลวงจะมีขึ้นในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ชาวบ้านจะมารวมกันทำพิธีบวงสรวงไหว้บรรพบุรุษ ส่วนงานที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของปราสาทช่างปีจะจัดขึ้นในเดือนเมษายน เป็นประจำทุกปีการเปิดให้ผู้ท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเข้าชมปราสาทบ้านพลวงเปิดให้เข้าชมได้ทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการหรือนักชัตลักษ์ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น.-๑๘.๐๐ น.คนไทยเข้าชมราคา ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศราคาคนละ ๕๐ บาท เท่านั้น

ข้อสังเกต/สิ่งที่ค้นพบ คนไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวงมีจำนวนน้อยมากจากการสอบถามสถิติผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบอกว่า แต่ละเดือนจะมีผู้เดินทางเข้ามาเที่ยวหรือมาชมปราสาทประมาณ ๑๐๐ กว่าคนเท่านั้น

ปัญหาที่พบ

ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบและกระบวนการ

๑. ขาดความร่วมมือจากภาครัฐ
๒. ขาดการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนและผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น
๓. ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

^{๑๑๗} เทพมนตรี ลิ้มพะยอม(บรรณาธิการ).(๒๕๕๐).เนเชอแมร์ อินไทยแลนด์:หลากหลายมุมมองและเรื่องราวของปราสาทเขมรในประเทศไทย.กรุงเทพฯ:มิวเซียมบุคส์.ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๑๓-๕๗๔๖-๘.

^{๑๑๘} http://isan.tiewrussia.com/Khom_๒

สิ่งที่ควรปรับปรุงนำไปแก้ไข

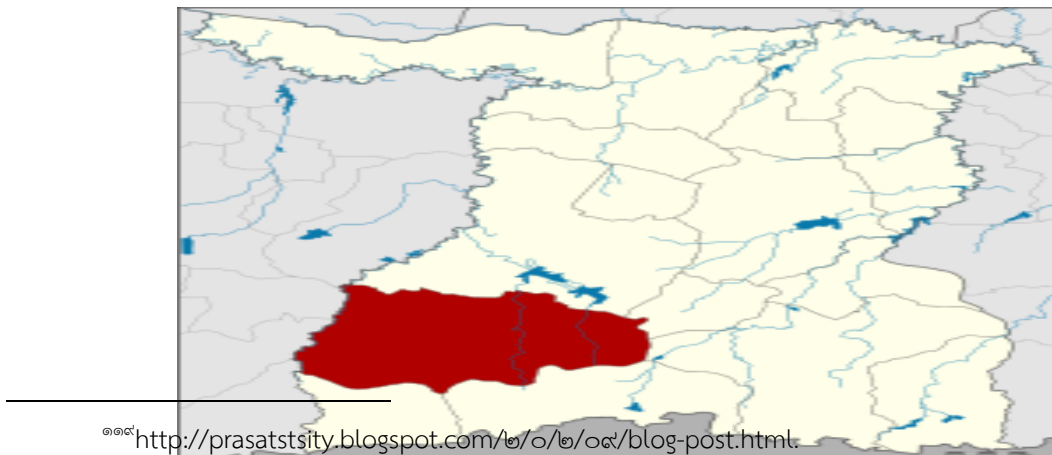
๑. มีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ
๒. ต้องประสานกับหน่วยงานภาครัฐ/และภาครัฐให้ความสำคัญ
๓. ต้องดึงองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือ
๔. ต้องดึงชุมชนและผู้นำหรือผู้ประกอบการส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
๕. แสวงหาแหล่งงบประมาณมาสนับสนุนเพื่อจัดงานสืบสานประเพณี

วัฒนธรรมของปราสาทบ้านพลวงอย่างตระหนักผู้ห่วงแหนและอนุรักษ์

ประวัติของอำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ^{๑๑๙} อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เดิมเป็นท้องที่การปกครองของอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า อำเภอเมืองสุรินทร์ มีขอบเขตการปกครองและพลเมืองมาก การปกครองดูแลไม่ทั่วถึง การคมนาคมไม่สะดวก ยากต่อการที่ประชาชนจะเข้าไปติดต่อราชการ ซึ่งบางแห่งเป็นถิ่นทุรกันดาร ห่างไกล เพื่อความสะดวกในการปกครอง การป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย การให้การให้บริการแก่ประชาชน ตลอดจนทั้งเป็นการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น อำเภอเมืองสุรินทร์ จึงได้แยกท้องที่ตำบลก้งแอน ตำบลไพล ตำบลตาเบา ตำบลทุ่งมน ตำบลทมอ ตำบลปรือ และตำบลบักได รวม ๗ ตำบล ตั้งเป็นกิ่งอำเภอปราสาท โดยตั้งที่ว่าการอำเภอปราสาท ณ บ้านก้งแอน ตำบลก้งแอน อันเป็นที่ตั้งอำเภอปราสาทในปัจจุบันและต่อมากิ่งอำเภอปราสาท ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอปราสาท

สาเหตุที่ขนานนามว่า “อำเภอปราสาท” นั้นก็ได้พิจารณาเห็นว่า เป็นท้องที่ที่มีปราสาทหินโบราณ ซึ่งสร้างโดยฝีมือขอมอยู่หลายแห่ง เช่น ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง ปราสาทหินบ้านปราสาท ตำบลปราสาททะนง ปราสาทหินตะคร้อ ตำบลเชื้อเพลิง เป็นต้น และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ทางราชการได้แยกตำบลบักได ตำบลกาบเชิง ไปขึ้นต่อการปกครองกิ่งอำเภอกาบเชิง และทางราชการได้ยกฐานะเป็นอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบัน

แผนที่อำเภอปราสาท

^{๑๑๙}<http://prasatcity.blogspot.com/๒/๐/๒/๐๙/blog-post.html>

อำเภอปราสาท เป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ ในสมัยของพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐ คนที่ ๒ ของประเทศไทย ที่ได้ชื่อว่า อำเภอปราสาทเพราะบริเวณพื้นที่มีปราสาทโบราณอยู่เป็นจำนวนมาก จึงใช้ปราสาทเป็นเครื่องหมายแทนชื่ออำเภอตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาดังคำขวัญของอำเภอที่ว่า “ ปราสาทเด่นสง่า ประชาสามัคคี ชื่อดิงามกระเดื่อง รุ่งเรืองวัฒนธรรม ”

ซึ่งมีอาณาเขตการปกครองและเขตติดต่อใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	มีเขตติดต่อกับอำเภอเมืองสุรินทร์
ทิศใต้	มีเขตติดต่อกับอำเภอกาบเชิงและอำเภอนมดงรัก
ทิศตะวันออก	มีเขตติดต่อกับอำเภอลำดวนและอำเภอสังขะ
ทิศตะวันตก	มีเขตติดต่อกับอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การแบ่งเขตการปกครองของอำเภอปราสาทส่วนภูมิภาคของอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ แบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๘ ตำบล ๒๔ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

๑. ตำบลกั้งแอน (Kang-Aen) มี ๑๘ หมู่บ้าน
๒. ตำบลทมอ (Thamo) มี ๑๓ หมู่บ้าน
๓. ตำบลบ้านไพล (Phlai) มี ๑๖ หมู่บ้าน
๔. ตำบลปรือ (Prue) มี ๑๙ หมู่บ้าน
๕. ตำบลทุ่งมน (Thungmon) มี ๑๑ หมู่บ้าน
๖. ตำบลตาเบา (Tabao) มี ๑๙ หมู่บ้าน
๗. ตำบลหนองใหญ่ (Nongyai) มี ๑๗ หมู่บ้าน
๘. ตำบลโคกยาง (Khokyang) มี ๑๘ หมู่บ้าน
๙. ตำบลโคกสะอาด (Khoksa-at) มี ๒๐ หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลบ้านไทร (Bansai) มี ๙ หมู่บ้าน
๑๑. ตำบลโชคนาสาม (Choknasam) มี ๑๔ หมู่บ้าน
๑๒. ตำบลเชื้อเพลิง (Chueaphloeng) มี ๑๒ หมู่บ้าน
๑๓. ตำบลปราสาททะนง (Phrasathanong) มี ๑๑ หมู่บ้าน
๑๔. ตำบลตานี (Tani) มี ๙ หมู่บ้าน
๑๕. ตำบลบ้านพลวง (Banphluang) มี ๑๔ หมู่บ้าน
๑๖. ตำบลกันตวจรามวล (Kantuatramuan) มี ๘ หมู่บ้าน
๑๗. ตำบลละมุด (Lamut) มี ๘ หมู่บ้าน
๑๘. ตำบลประทัดบุ (Prathatbu) มี ๙ หมู่บ้าน

๒. การเข้าถึงและเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทบ้านพลวง

ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทหินโบราณ เป็นงานออกแบบศิลปะขอมสมัยบาปวน ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ไปทางทิศตะวันตก ตามเส้นทางหลวงสุรินทร์-ปราสาทและ ช่องจอม ระยะทางประมาณ ๓๓.๕ กิโลเมตร จากตัวเมืองสุรินทร์ บนถนนหมายเลข ๒๑๔ ตัดผ่านสี่แยกไฟแดง ถนนหลวงหมายเลข ๒๔ ถนนมิตรภาพหรือถนนโชคชัยเดชอุดม ซึ่งเริ่มต้นจากอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ไปสิ้นสุดที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สู่ประตูอินโดจีนโดยผ่านช่องเม็ก เมื่อผ่านสี่แยกไฟแดงอำเภอปราสาทมุ่งตรงไปทางทิศใต้ ถนนหลวงหมายเลข ๒๑๘ อำเภอปราสาท-ช่องจอม จะผ่านปราสาทบ้านพลวงก็จะมองเห็นตัวปราสาท ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนหลวงประมาณ ๖๐๐ เมตร มีป้ายสี่เหลี่ยมติดเอาไว้ริมทาง “ปราสาทบ้านพลวง ระยะทาง ๐+๖๐๐ เมตร”

เมื่อเดินเข้าไปจะมองเห็นตัวปราสาท ซึ่งสร้างขึ้นมาเป็นศาสนาสถานตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) ในรัชสมัยของพระเจ้าสุริยวงศที่ ๒ อยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๑๖๗๕ พระองค์ทรงใช้ประกอบพิธีกัลปนาและอุทิศแด่เทพเจ้า ตัวปราสาทจะสลักรูปพระวิษณุเทพ องค์ประธาน ซึ่งได้สูญหายไปนานแล้ว

ปราสาทบ้านพลวงสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-ถึงยุคต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๗ มีอายุประมาณ ๑๐๐๐ ปี จำนวน ๑ องค์ ซึ่งหันหน้าประตูไปทางทิศตะวันออก สลักด้วยหินทรายสีขาว บนฐานศิลาแลงล้อมรอบด้วยคูน้ำรูปตัว U เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด ๔X๔ เมตร ฐานศิลาแลงมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดประมาณ ๘X๒๓ เมตร

สำหรับเส้นทางด้านคมนาคมเพื่อชม หรือไปทัศนศึกษา เราสามารถเดินทาง โดยใช้รถขนส่งประจำทางมีทั้งบัส รถตู้ รถแท็กซี่ สุรินทร์-ช่องจอม ช่องจอม-สุรินทร์ ซึ่งมีบริการทุกวันและตลอดเวลา ไม่มีวันหยุด หรือจะไปด้วยรถยนต์ส่วนตัวก็จะยิ่งสะดวกสบาย ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที ถึงปราสาทหินโบราณบ้านพลวงแล้ว

ในการสำรวจเส้นทาง การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ไปยังปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เส้นทางที่สะดวกที่สุด ดีที่สุดคือ เส้นทางจากตัวเมืองสุรินทร์ ถนนหลวงหมายเลข ๒๑๔ ถนนสุรินทร์ -อำเภอปราสาทและปราสาท-ช่องจอม เพราะเป็นเส้นทางที่ปรับปรุงใหม่มี ๖ เลนช่องจราจร ลาดยางมีความกว้างสภาพดีเหมาะสำหรับใช้เป็นเส้นทางสัญจรและเดินทางหรือคมนาคมได้อย่างดี ในระหว่างสองฟากถนน จะมีร้านค้า ปั้มน้ำมัน ร้านอาหารตลอดเส้นทาง และยังมี หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถานการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

ป้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร และตำรวจทางหลวง ตั้งอยู่เป็นระยะ ๆ ไว้คอยอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ เกี่ยวกับเส้นทางและความปลอดภัย

ประวัติการก่อสร้างของปราสาทบ้านพลวง

ภาคภาษาไทย	ภาคภาษาอังกฤษ
<p>ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ห่างจากแยกอำเภอปราสาทประมาณ ๔ กิโลเมตร ตามถนนสายสุรินทร์-ช่องจอม ทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ กิโลเมตร ที่ ๓๔-๓๕</p> <p>ลักษณะของปราสาท เป็นปราสาทองค์เดียว ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมด้วยศิลาแลง องค์ปราสาทสร้างด้วยศิลาแลง หินทรายอิฐเป็นศิลปะแบบบาปวน เป็นปราสาทที่มีการสลักหินประณีตและงดงามมาก แต่องค์ปราสาทเหลือเพียงครึ่งเดียว ส่วนยอดหายไป สร้างในสมัยบาปวนระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ลักษณะปราสาทหินองค์นี้คล้ายกับปราสาทน้อยบนเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์</p>	<p>It is located at Ban Pluang, Amphoe Prasat: ๔ kilometers from Amphoe Prasat crossroads along Surin-Chong Jom Road (Highway no.๒๑๔ at “๓๕” Kilometer) it was a single Pated on rang situated on large rectangular laterite base made of laterite and sandstone in Banpuan Art. This prang was very beautiful carved rock but its peak had been broken. It was built Bapuan Period between the ๑๖-๑๗ Century B.C. The structure of this Prasat was like the Prang Nio on Phanom Rung mountain, Buriram Province.</p>

ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทที่สร้างขึ้นมามีขนาดเล็ก สร้างขึ้นมาด้วยหินทรายสีขาว ซึ่งมีฐานศิลาแลง จัตุรัสขนาด ๔x๔ เมตร ฐานศิลาแลงมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดประมาณ ๘x๒๓ เมตร ความเป็นไปได้ว่า มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างปราสาททั้ง ๓ องค์ สังเกตได้จากฐานศิลาแลงที่มีขนาดใหญ่ แต่ด้วยเพราะสาเหตุ ปัจจัยสำคัญหลายอย่างเช่น ^{๑๒๐} สงคราม โรคระบาด ความแห้งแล้ง จึงต้องยกเลิกการสร้าง เพราะมีการโยกย้ายถิ่นฐานไปยังที่แห่งอื่น เพราะเกทภัยดังกล่าว จึงไม่สามารถทำการก่อสร้างเพิ่มเติมให้สำเร็จลุล่วงไปได้ คงปล่อยให้สภาพที่เห็นและที่สำคัญที่บ่งบอกถึงปราสาทสร้างไม่เสร็จ ก็คือ ภาพแกะสลักยังไม่เสร็จ ซึ่งภาพส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของเทพปกรณัมในลัทธิไศวะนิกาย แต่มีการสลักภาพสัตว์ต่าง ๆ เช่น

^{๑๒๐} กรมศิลปกร .ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์.กรุงเทพมหานคร : อัมรานทร์พริ้นติ้งและพับลิชชิ่ง.ISBN

สลักภาพกระรอก กระแต และกวางป่าไว้เหนือใบระกาด้านก่อดอกพันธุ์พฤษชาติ ซึ่งไม่ปรากฏในปราสาทแห่งใด ปราสาทบ้านพลวง เป็นปราสาทที่มีความงดงาม แม้จะมีผู้รู้สันนิษฐานว่าสร้างไม่แล้วเสร็จด้วยเหตุการณ์สำคัญที่ต้องหยุด ด้วยการอพยพโยกย้าย ภัยสงคราม หรือมีผู้บดเจ็บบล้มตาย เป็นจำนวนมากเพราะโรคระบาดหรือด้วยภัยแล้งฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกิดความอดอยาก จึงต้องละทิ้งไปอยู่ที่อื่น ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงปล่อยทิ้งให้รกร้าง ทำให้เกิดสภาพชำรุดหักพังไปตามธรรมชาติของกาลเวลา จนได้มีการค้นพบซึ่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมอย่างมาก ดังนั้นปราสาทบ้านพลวง จึงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เมื่อปีพ.ศ. ^{๑๑๑}๒๕๑๔-๒๕๑๖ ด้วยวิธี “อนัสซิส” คอการรื้อมาและประกอบเป็นจิกซอร์ชิ้นใหม่ เสริมโครงสร้างและสร้างรากฐานใหม่ หินส่วนไหนขาดก็เติมหินเข้าไปใหม่ให้สมบูรณ์ โดยไม่ขัดกับลวดลายและศิลปะเดิมของปราสาท โดยนายแวนส์เรย์ ซิลเดเรส นักศึกษาปริญญาเอกแห่งมหาวิทยาลัยคอร์เนลสหรัฐอเมริกา ปราสาทบ้านพลวง กรมศิลปกรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็น ^{๑๑๒} โบราณสถานในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และประกาศกำหนดขอบเขตที่ดินเล่มที่ ๔๙ ตอนที่ ๑๗๒ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ เนื้อที่ ๕ ไร่ ๑ งาน ๒๑ ตารางวา

ถ้าหากผู้เดินทางไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวง สถานที่พักใกล้เคียงและสะดวกสบายอยู่ในตัวอำเภอปราสาทก็คือ The One Place Prasat ตั้งอยู่ที่ ๔๒ Moo ๓ .Tambon Ban Pluang.Amphoe Prasat จังหวัดสุรินทร์ ราคาเริ่มต้นที่ ๕๘๑.๙๐ บาทต่อคืน,ทองเพกา โฮเต็ล สุรินทร์ในตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๗๑๒.๕๐ บาท ต่อคืน ,Srichan Colomoon Hotel ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๕๐๐ บาท ต่อคืน ซึ่งเป็นที่พักอยู่ในตัวอำเภอปราสาท และ ในตำบลบ้านพลวง ที่ใกล้กับปราสาทบ้านพลวงมากที่สุด ด้านบริษัททัวร์ หากผู้เดินทางมาท่องเที่ยวมาเป็นคณะหมู่มาเพื่อความสะดวกสบายของท่านก็สามารถติดต่อบริษัทการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ได้ซึ่งมี บริษัทสะเร็นทราเวล(Saren Travel จำกัด, บริษัทสุรินทร์อังคอร์(๒๐๑๒)จำกัด Surin Angkor(๒๐๑๒)จำกัด, บริษัทเมืองช้างทัวร์สุรินทร์ Mueangchang Tour Surin จำกัด และ กิจการทัวร์ Kitjakarn Tour จำกัด ซึ่งมีเอาไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวให้เลือกตัดสินใจได้ตลอดเวลา

ด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ในส่วนของข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเช่นแผ่นพับ แผนที่ หน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่และแจกนักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำหรับไปเที่ยวชมในสถานที่สำคัญของปราสาทโบราณพันปีที่มีอยู่มากมายในจังหวัดสุรินทร์ หน่วยงานภาครัฐที่ได้จัดพิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย

๑. การท่องเที่ยวประจำจังหวัดสุรินทร์ (ททท)
- ๒ .ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุรินทร์ที่ศาลากลางจังหวัดสุรินทร์

^{๑๑๑} เทพมนตรี ลิ้มพะยอม (บรรณาธิการ) .เนชเชมแมร์ อินไทยแลนด์:หลากหลายมุมมองและเรื่องราวของปราสาทเขมรในประเทศไทย.กรุงเทพมหานคร :มิวเซียมบุคส์.ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๑๓-๕๗๔๖-๘.,๒๕๕๐

^{๑๑๒} http://isan.tiewrussia.com/Khom_๒

๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ (อบจ)
๔. วัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
๕. พิพิธภัณฑ์จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

นอกจากนั้น เส้นทางจากตัวเมืองสุรินทร์-อำเภอปราสาท -ช่องจอม ก็จะมีป้ายบอกเส้นทางไปปราสาทเป็นระยะ และเมื่อผ่าน ๔ แยกปราสาท ตรงไปทางช่องจอม อำเภอกาบเชิง ก็จะมีป้ายบอก ประชาสัมพันธ์สี่เหลี่ยมอร่ามชัดเจน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถหยุดพักเพื่อถ่ายภาพเป็นไว้เป็นที่ระลึกและความทรงจำ พร้อมกับบอกระยะทางจากตัวถนนหลวงเข้าสู่ปราสาทบ้านพลวงประมาณ ๖๐๐ เมตร

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมที่สำคัญประจำปีของชุมชนชาวบ้านช่างปี ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จะจัดขึ้นเป็นประจำปีประเพณีปฏิบัติประจำปีของชุมชนชาวบ้านพลวงจะมีขึ้นในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ชาวบ้านจะมารวมกันทำพิธีบวงสรวงไหว้บรรพบุรุษ ส่วนงานที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของปราสาทช่างปีจะจัดขึ้นในเดือนเมษายน เป็นประจำปีทุกปี การเปิดให้ผู้ท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเข้าชมปราสาทบ้านพลวงเปิดให้เข้าชมได้ทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการหรือนักชัตลักษ์ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น.-๑๘.๐๐ น.คนไทยเข้าชมราคา ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศราคาคนละ ๕๐ บาท เท่านั้น

ข้อสังเกต/สิ่งที่ค้นพบ

คนไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวงมีจำนวนน้อยมาก จากการสอบถามสถิติผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบอกว่า แต่ละเดือนจะมีผู้เดินทางเข้ามาเที่ยวหรือมาชมปราสาทประมาณ ๑๐๐ กว่าคนเท่านั้น

ปัญหาที่พบ

- ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบและกระบวนการ
- ขาดความร่วมมือจากภาครัฐ
- ขาดการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนและผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น
- ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

สิ่งที่ควรปรับปรุงนำไปแก้ไข

- มีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ
- ต้องประสานกับหน่วยงานภาครัฐ/และภาครัฐให้ความสำคัญ
- ต้องดึงองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือ
- ต้องดึงชุมชนและผู้นำหรือผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
- แสวงหาแหล่งงบประมาณมาสนับสนุนเพื่อจัดงานสืบสานประเพณี

วัฒนธรรมของปราสาทบ้านพลวงอย่างตระหนักรู้ห่วงแหนและอนุรักษ์

ถ้าหากผู้เดินทางไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวง สถานที่พักใกล้เคียงและสะดวกสบายอยู่ในตัว อำเภอปราสาท ก็คือ The One Place Prasat ตั้งอยู่ที่ ๔๒ Moo ๓ . Tambon Ban Pluang.Amphoe Prasat จังหวัดสุรินทร์ ราคาเริ่มต้นที่ ๕๘๑.๙๐ บาทต่อคืน,ทองเพกา โฮเต็ล สุรินทร์ในตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๗๑๒.๕๐ บาท ต่อคืน ,Srichan Colomoon Hotel ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ราคา ๕๐๐ บาท ต่อคืน ซึ่งเป็นที่พักอยู่ในตัวอำเภอปราสาท และ ในตำบลบ้านพลวง ที่ใกล้กับปราสาทบ้านพลวงมากที่สุด

๑.ร้านอาหาร^{๑๒๓}

อำเภอ	ร้านอาหาร	ประเภทอาหาร	โทรศัพท์
เมืองสุรินทร์	ภัตตาคารแป๊ะตี	อาหารจีน	๐๔๔๕๑๑๖๘๒
	สวนอาหารรางช้าง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๓๑๗๙
	โคคาซีฟู้ด	อาหารทะเล-ไทย	
	สำรับต้นเครื่อง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๕๐๑๕
	เซเรเบรส	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๘๙๐๐
	จานทอง	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๕๕๙๙
	ชายน้ำ	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๘๙๗๙
	ระเบียงน้ำ	อาหารไทย	๐๑๗๓๒๔๖๑๕
	บ้านนา	อาหารไทย	๐๔๔๕๑๓๗๘๙
	ซุ้มหญ้าคา	อาหารไทย	๐๔๔๕๒๐๓๗๘

๒.ร้านขายของที่ระลึก^{๑๒๔}

อำเภอ	แหล่งซื้อของ	ประเภทผลิตภัณฑ์
เมืองสุรินทร์	ผ้าไหมยกทองโบราณบ้านท่าสว่าง	ผ้าไหม
	จักสานหวายบ้านบุทม	ตะกร้าหวาย และผลิตภัณฑ์จักสานจากหวาย
	ศูนย์OTOP จังหวัดสุรินทร์	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน ข้าวหอมมะลิ กุนเชียง
	ร้านเอกอนันต์ไหมไทย	เส้นไหม
	ร้านสุรินทร์ผ้าไหม	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน
	ร้านเจ๊กมิ่งไหมไทย	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย งาม้างแกะสลัก
	ร้านสายไหม	ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน
	ร้านลิ้มอีเฮียง	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น
	ร้านสหรส	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น
	ร้านเฮียงเฮียง	กุนเชียง ผักกาด หมูหยอง หมูแผ่น

^{๑๒๓} คู่มือท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์; Travel Guide,ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดสุรินทร์
 ๓.คชสาร ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.ไม่มีโรงพิมพ์,ไม่มีปีพ.ศ.หน้า ๔๒.

^{๑๒๔} เรื่องเดียวกัน.อ้างแล้ว ,๔๒

	ร้าน ๕ ดาว	กุนเชียง ผ้าไหม
--	------------	-----------------

สินค้าหรือของที่ระลึกที่สำคัญ (Products and Souvenirs)^{๑๒๕}

ภาคภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
<p>ผ้าไหมสุรินทร์</p> <p>เป็นสินค้าสำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัด เพราะมีความประณีตในการทอผ้าไหมเส้นน้อย สามารถเลือกชมและหาซื้อได้ทั่วไปแทบทุกพื้นที่ หมู่บ้านที่มีความโดดเด่น ได้แก่ บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง บ้านสวาย อำเภอเมือง บ้านเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ และบ้านอุโลก ตำบลอุโลก อำเภอลำตวน</p>	<p>Sunrin</p> <p>Surin Silk is and important and favorite product of province due to its fine art of small threads (Mai Noi)weaving.The products are Ban Tha Sawang,Amphoe Mueang:Ban Sawai,Amphoe Khwao Sinarin,and Ban-Uloak,Tambol U-loak,Amphoe Lamduan.</p>
<p>ประเก้อม</p> <p>ประเก้อม หรือลูกประคำ มีทั้งลูกประคำเงินและทอง ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง นำมาเป็ฯเครื่องประดับของสุภาพสตรีท่ายงามชนิดหนึ่ง สามารถเข้าเยี่ยมชมและซื้อได้ที่บ้านเขวาสินรินทร์ บ้านโชค ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์</p>	<p>Pa Kueam</p> <p>Pa Kueam (bead siver orhament)They are both silver and gold beads in their own styles and can be preciously decorated as ornaments for both ladies and gentleman.Tourists can visit at Ban Khwao Sinarin;and Ban choke,Tambol Khwao Sinarin,Amphoe Khwao Sinarin.</p>
<p>ข้าวสารหอม</p> <p>ข้าวสารหอม คือข้าวหอมมะลิอินทรีย์หรือข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ สุรินทร์นับเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องของข้าวหอมมะลิได้ผลผลิตแทบทุกพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ หาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป</p>	<p>Aromatic Rice</p> <p>Aromatic Rice(Hom Mali Rice) The rice is “ Organic Hom Mali Rice” or Non-toxic Homili Rice .Surin Province is wel known and famous for its Organic Hom Mali Rice which is cultivated through out the province.The rice is for sale in common market.</p>

ด้านบริษัทรถทัวร์ หากผู้เดินทางมาท่องเที่ยวมาเป็นคณะหมู่มาเพื่อความสะดวกสบายของท่านก็สามารถติดต่อบริษัทการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ได้ซึ่งมี บริษัทสะเร็นทราเวล(Saren Travel จำกัด, บริษัทสุรินทร์อังกอร์(๒๐๑๒)จำกัด Surin Angkor (๒๐๑๒) จำกัด, บริษัท

^{๑๒๕} เรื่องเดียวกัน,อ้างแล้ว,หน้า ๒๘-๒๙.

เมืองช้างทัวร์สุรินทร์ Mueangchang Tour Surin จำกัด และกิจการทัวร์ Kitjakarn Tour จำกัด เสรีนแฮนดิคราฟแอนด์ทราวเวล, สมายคลับทัวร์, โดมอนอังกฤษทัวร์, และเมอร์รีควีนเป็นต้นซึ่งมีเอาไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวให้เลือกตัดสินใจได้ตลอดเวลา

๓.โครงการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวปราสาทหินบ้านพลวงปี ๒๕๖๑

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประชาชน และชุมชนในเขตการบริหารและการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง ได้มีโครงการการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทหินบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี ๒๕๖๑ ขึ้น วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑ โดยการบวงสรวงเซ่นไหว้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ปราสาทหินบ้านพลวง เป็นประเพณีในท้องถิ่นของชุมชนซึ่งจะจัดขึ้นวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกๆ ปี

โครงการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวปราสาทหินบ้านพลวงปี ๒๕๖๑ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประชาชนและชุมชนในเขตการบริหารและการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง ได้มีโครงการการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทหินบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี ๒๕๖๑ ขึ้น

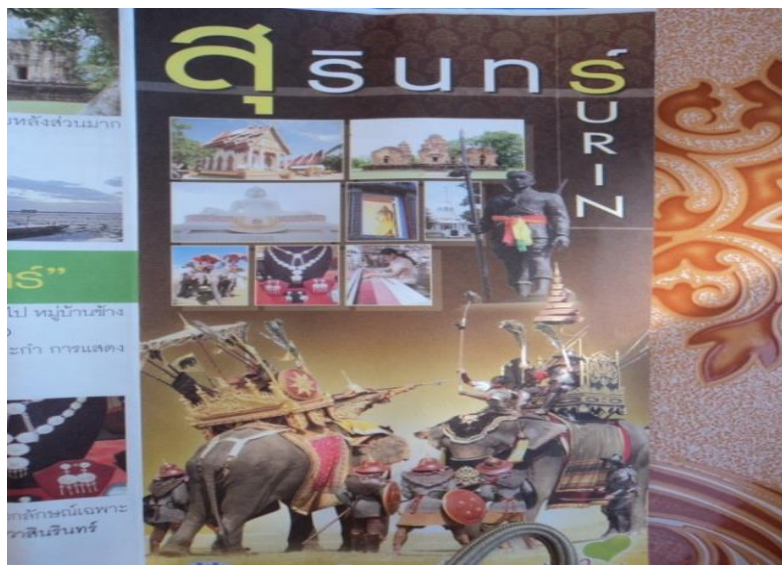
สังเกต/สิ่งที่ค้นพบ ได้แก่ คนไปเที่ยวชมปราสาทบ้านพลวงมีจำนวนน้อยมาก จากการสอบถามสถิติผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบอกว่า แต่ละเดือนจะมีผู้เดินทางเข้ามาเที่ยวหรือมาชมปราสาทประมาณ ๑๐๐ กว่าคนเท่านั้น

ข้อมูลการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จากแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์ แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปิมน้ำมันต่างๆ

เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีส่วนของที่พักทางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งในนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกันนั้นก็ยังมีหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์ เป็นต้น

การท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้นำเสนอโปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถาน และหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอ ดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ช้างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้นจะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่จะเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าสามารถให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่สุรินทร์หรือเป็นชาวต่างชาติ ที่ไม่ได้เส้นทางทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินทางตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผนพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาเที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย

ส่วนที่นำเสนอเพิ่มเติม การติดต่อสื่อสาร ได้มีหลายเลขโทรศัพท์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวประสงค์จะเดินทางไปเที่ยวแต่ละแหล่ง เช่น หมู่บ้านตากลาง บ้านเขวาสินรินทร์ ออบต.ตาเมียง (กลุ่มปราสาทตาเมือน) หมู่บ้านท่าสว่าง อ่างเก็บน้ำห้วยตาแก้ว เป็นต้นนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามถึงการเดินทางและบริการของแหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วยแผนที่จังหวัดสุรินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆ ในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทางแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณาบริเวณจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะและสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยือนด้วยตนเองหรือมาเป็นการส่วนตัวที่ไม่ได้เหมาะหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการเข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมาก และมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ทางหนึ่ง

ภาพที่ ภาพแสดงปกแผ่นพับทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

แผ่นพับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช้างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปกและใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ข้อมูลระยะทางระหว่างตัวเมืองสุรินทร์ถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นการบอกระยะทางระหว่างศูนย์กลาง (ตัวเมืองสุรินทร์) ไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยมีลำดับที่บอกชื่อสถานที่แหล่งท่องเที่ยวและระยะทางซึ่งวัดเป็นกิโลเมตร ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณระยะทางและเวลาในการเดินทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี หากนักท่องเที่ยวมาแบบแบ็กแพ็ค (Back Pack) หรือส่วนตัวเป็นครอบครัวก็สามารถเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้ภายในระยะเวลาในหนึ่งวันได้

โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกปั้มน้ำมันและการแจ้งเหตุฉุกเฉิน เป็นข้อมูลบอกลำดับที่เรียงตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ (H) โดยมีชื่อของโรงแรมหรือที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่פקเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพักหรือการยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆ ในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นต้นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เฉกเช่นเดียวกันนักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆ ของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิดหรือประเภทของสินค้าต่างๆ รวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มี ปั้มน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะห่างหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมี

หมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย โดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้ อันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไว้วางใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวกหรือส่วนเสริมที่เสนอเพิ่มเติม จากแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์การท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์แผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นด้านนั้นจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงแผนที่ในคั้งเขตของ ๔ จังหวัดอีสานใต้ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นแผนที่จะแสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน การขนส่ง โรงแรม ร้านอาหาร ปั้มน้ำมันต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวหลังจากนี้ก็มีในส่วนของที่พักทางการท่องเที่ยวต่างๆ จะมีรายชื่อของโรงแรมต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั้งในนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิ พร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยววนครชัยบุรีนทร์ เป็นต้น

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงแผนที่ท่องเที่ยววนครชัยบุรีนทร์

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ . ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

ชื่อแผ่นพับประชาสัมพันธ์ คู่มือแผนที่ขับรถท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
“อีสานแหล่งเรียนรู้ อู่อารยะธรรม” ลงในนามแผ่นพับชุด “เบิ่งอีสาน ม่วนซื่น โฮแซว”

ภาพที่ ภาพแสดงแผนที่ของแผ่นพับท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : (กฤษนันท์ แสงมาศ. ถ่ายเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

เป็นแผนที่บอกเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงถึงกันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดรวมทั้งแสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักหรือเด่นๆ ของแต่ละจังหวัด สัญลักษณ์นั้นจะบอกสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในแผนที่ การสัญจร เส้นทาง วัดวาอาราม สนามบินและอื่นๆ นอกจากนั้นแถบทางซ้ายแหวะขวามือของแผนที่ก็ได้มีชื่อรายการของที่พักเพื่อการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลที่พักได้หากเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละที่จริงๆ โดยมีในทุกจังหวัดและบอกหมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญหากมีกรณีฉุกเฉินขึ้นหรือเพื่อความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวนั่นเอง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ โดยเลือกทำการวิจัยในพื้นที่ ๔ พื้นที่ปราสาท ด้วยกันคือ ๑. ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ๒. ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ ๓.ปราสาทบ้านไพร ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ๔. ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้เครื่องมือสำคัญคือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์ การจัดกระบวนการเพื่อสัมภาษณ์ คณะนักวิชาการศาสนาและวัฒนธรรม ททท. เทศบาล. องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และชุมชน ผู้ประกอบการค้า เป็นต้น

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย มีผลดังนี้

๕.๑.๑ ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ แถบอีสานใต้ ถือเป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ เป็นศาสนสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยศิลาแลง ตามลัทธิไศวนิกาย นิกายบูชาพระศิวะ ในอดีตของอาณาจักรขอมโบราณ ในพื้นที่การวิจัย เลือกเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในจังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นพื้นที่ที่ตั้งของปราสาท ใกล้บริเวณชุมชน และเป็นพื้นที่ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเข้าถึงข้อมูลแบบพื้นฐาน จึงเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญยังเป็นการลดรายได้ของชุมชนอีกด้วย กลุ่มปราสาทขอมโบราณในพื้นที่การวิจัย มีการสร้างปราสาทด้วยศิลาแลง มีอายุนับพันปี โดยฐานคติการสร้าง ได้กล่าวถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท รูปเคารพ ที่นับถือในสมัยก่อน และองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทหิน (ขอม) ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้ ในด้านคติการสร้างปราสาท จากที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้กล่าวไว้ว่า

การสร้างสถานที่เคารพ ที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาท มาจากฐานคติความเชื่อของอินเดียได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ ที่เป็นแกนกลางของโลกและจักรวาล ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุ มายังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า (พระศิวะ) และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้นมากมาย ตามลัทธิศาสนาไศวะนิกาย เพื่อประดิษฐานไว้ในปราสาทหิน โดยตัวปราสาทมีความหมายของเขาพระสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์ หรือ วิมานของเทพเจ้า และเป็นที่สถิตของเทวดา เป็นต้น ดังนั้น การสร้างปราสาทหิน ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย อาณาจักรขอม จึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดิน และเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ ตลอดถึง ต้องมีการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา และถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่นักท่องเที่ยว ทั้งใน และต่างประเทศจะให้ความสนใจเข้าไปศึกษา และเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง ดังนั้นปัจจัยของการเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง จึงสามารถแบ่งได้ ๔ ปัจจัยหลักการท่องเที่ยว ดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท ลักษณะรูปแบบปราสาท ความสำคัญของการสร้างปราสาท วัสดุการสร้างปราสาท แผนผังรูปแบบ องค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทขอม ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้

การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และช้าง อาทิเช่น การมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช้าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ ๓๘ แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาท และกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น

คติการสร้างปราสาทแนวความคิดของพราหมณ์ในการสร้างปราสาท ปราสาทที่เห็นและปรากฏอยู่อย่างมากมาย ได้เกิดจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ที่มีความเชื่อว่า การสร้างปราสาท เป็นการจำลองรูปจักรวาลจากสวรรค์สู่พื้นโลก โดยเฉพาะการย่อเอาเขาไกรลาส ซึ่งเป็นสถานที่ประทับขององค์พระศิวะเทพ ศาสนาพราหมณ์เชื่อว่าเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางของจักรวาล

ตามความหมาย ที่มาของรูปแบบและคติการสร้าง ความสำคัญของปราสาทขอม คำว่า “ปราสาท” (Prasada) มาจากรากศัพท์ภาษาสันสกฤต หมายถึง อาคารที่มีส่วนกลางเป็นห้องเรียกว่า “ห้องครมคฤหะ” หรือ “เรือนธาตุ” และมีหลังคาเป็นชั้นซ้อนกันหลายชั้นเรียกว่า “เรือน

ชั้นๆ” หลังคาแต่ละชั้นนั้น เป็นการย่อส่วนของปราสาท โดยนำมาซ้อนกันในรูปแบบของสัญลักษณ์ แทนความหมายของเรือนฐานันดรสูง ซึ่งให้เป็นที่สถิตของเหล่าเทพเทวดา ดังนั้น ปราสาทจึงหมายถึง ที่สถิต ที่อาศัย ที่อยู่หรืออาคารที่เป็นศาสนสถาน เพื่อประดิษฐานรูปเคารพต่างๆ เพื่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อที่เป็นพิธีการทางศาสนา ไม่ใช่พระราชมณเฑียร อันเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความแตกต่างในเรื่องของวัสดุ กล่าวคือ ปราสาทที่เป็นศาสนสถานนั้น สร้างด้วยวัสดุ ที่มั่นคงแข็งแรงประเภทอิฐหรือหิน ส่วนพระราชมณเฑียร ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ สร้างด้วยไม้ทั้งสิ้น

ปราสาทขอม จึงมีความหมายถึง อาคารที่สร้างขึ้นในวัฒนธรรมขอม หรือเขมรโบราณ เพื่อใช้เป็นศาสนสถานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ส่วนคำว่า “ปราสาทขอมในประเทศไทย” นั้น หมายถึง อาคารทรงปราสาทในวัฒนธรรมขอม ที่พบในดินแดนไทยในปัจจุบัน ซึ่งดินแดนเหล่านี้ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรขอม รวมทั้งบางส่วนได้มีการรับอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู

๑.ปราสาทขอมโบราณในพื้นที่วิจัย มีดังนี้

๑.๑ ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทแห่งนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากชื่อภาษาเขมร ๒ คำคือ ภูมิ ซึ่งในภาษาเขมรออกเสียงว่า “ปุม” หมายถึงแผ่นดินหรือสถานที่ และ ปูน ซึ่งออกเสียงว่า “โปน” แปลว่า “หลบซ่อน” รวมความแล้วมีความหมายว่า “ที่หลบซ่อน” จากความหมายของชื่อมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติแห่งในเรื่อง “เนียงเตาะทม แปลว่า “นางผู้มีหน้าอกใหญ่ หรือนมใหญ่” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเป็นพระราชธิดาของกษัตริย์ขอมหนิภัย หรือลี้ภัยมาถึงปราสาทแห่งนี้ แต่ถูกนำมาพักอาศัย ณ เมืองนี้เพื่อหลบหนีภัยสงคราม ปราสาทภูมิโปน เป็นปราสาทอิฐ ๓ หลัง เป็นศิลปะขอมสมัยก่อนเมืองพระนคร สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๓ ถือว่าเป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดที่พบอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

สภาพเศรษฐกิจ ด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ บริบทโดยรอบที่อาศัย โดยรอบของปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ทำสวน (ส่วนยากพารา) ปลูกมันสำปะหลัง แบบผสมผสาน ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจทางการเกษตรที่หมุนเวียนในแต่ละปี ประกรมีรายได้จาก การทำนา น้ายางพารา และมันสำปะหลัง ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนการทำอาชีพรอง ได้แก่ การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หมู ไก่ และหาของป่ามาขาย และรับราชการ มีสถานบริการ ประชาชน และเข้าถึงได้ ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านภูมิโปน อบต. ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขบ อบต. ๓) เทศบาลในตัวอำเภอสังขะ ๔) ข้าราชการครูในท้องถิ่น ๕) โรงพยาบาลในอำเภอสังขะ ๖) โรงพยาบาลในตัวอำเภอมือง สุรินทร์ ๗) สถานีอนามัย ๘) สถานตำรวจ มีสถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาตามชุมชน ทั้งองค์กรที่ใช้ประกอบการค้า รับซื้อข้าวเปลือก มันสำปะหลัง อ้อย ทางการเกษตร ถือเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจที่ดีมาก ในบริบทสภาพเศรษฐกิจชุมชน

สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานในช่องทางสำคัญ ได้แก่

๑.ปากต่อปาก ๒.ทางเว็บไซต์ ๓.แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You”

๑.๒ ปราสาทตาควาย สถานที่ตั้งของปราสาท ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด ที่มาของปราสาทตาควาย ตามคำบอกเล่าของชาวบ้านเป็นการเล่าต่อๆ กันมาว่า มีตาผู้สูงอายุสมัยก่อนได้ตามหาควายของตนเองที่เลี้ยงไว้ ควายได้มาบริเวณแถบนี้ ได้มาพบปราสาทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน และได้ไปบอกเล่าเพื่อให้ผู้คนทราบ มีผู้คนได้เข้ามาดู และทำพิธีเช่นไหว้ปราสาท ตามความเชื่อของท้องถิ่น จากนั้นจึงเรียกตามผู้มาพบ คือ ตากระใบ หรือ ตาควาย นั้นเอง มีปรากฏอีกจากที่มาของปราสาทชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้ออกไปล่าสัตว์ในกลางคืน ปรากฏว่าได้ส่องไฟไปเห็นตาควายในตรงที่มีปราสาทพอดี จึงเดินเข้าไปดู แต่แทนที่จะเห็นควายกลายเป็นปราสาทแห่งนี้เลย เรียกปราสาทแห่งนี้ว่า “ปราสาทตาควาย” ต่อๆ กันมา ปราสาทนี้ อยู่บริเวณของ “ช่องตาควาย” ในเขตหมู่บ้านไทยนิยมพัฒนาอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านไทยนิยมประมาณ ๕ กิโลเมตร บริบททั่วไปของปราสาทตาควาย เป็นปราสาทที่ถูกสร้างด้วยหินทั้งหมด ปรากฏมีเพียงปราสาทหลังเดียว เป็นปราสาทที่มีประตู ทางเข้าออก ทั้ง ๔ ด้าน เป็นช่องประตูที่สามารถเข้าออกได้ ศิลปะขอมแบบบายน ถือว่าเป็นศิลปะที่มีความเจริญในยุคขอมโบราณ ราวสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พ.ศ.๑๗๒๔ - ๑๗๖๒ ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทตาควาย ยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทตาควาย มีผู้คนที่เข้ามาแวะเยี่ยมชม ทั้ง ๒ ประเทศคือ ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา การสร้างถาวรวัตถุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีดังนี้ เส้นทางเดินขึ้นเพื่อเยี่ยมชมปราสาทเป็นเส้นทางที่ได้สร้างเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมากมีถนนเข้าออกสะดวก ทางขึ้นมีบันไดนาคราช ๒ ตัวสวยงามมาก มีพระพุทธรูปที่สร้างด้วยหินปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ด้วย ต่อจากนั้นมีการเทพื้นด้วยปูนเสริมเหล็กเดินเท้าเข้าไปชมองค์ปราสาทตาควาย ซึ่งมีความเจริญมากกว่าแต่เดิม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากประชาชน และคณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ ไปร่วมบริจาค อาทิ สังกระสี อาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นายทหารที่ประจำการ

เศรษฐกิจและอาชีพ ชาวบ้านแถบนี้มีอาชีพการทำเกษตร (ทำนา) ส่วนใหญ่ ตามบริบทพื้นที่ เป็นสองระดับคือ นาลุ่ม มักมีการทำเกษตรกรรม การทำนา เป็นต้น ส่วนในพื้นที่ดอน มักมีการทำพืชไร่ และไม้เศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกแตงโม ปลูกถั่วดิน เป็นต้น มีรายได้จากการเกษตรแบบหมุนเวียน ถือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่สมัยก่อน เมื่อ ๒๐ ปี ที่ผ่านมามีการรื้อทำแต่นา อย่างเดียว แต่สมัยปัจจุบันมีการผสมผสาน และได้นำพืชเศรษฐกิจเข้ามา จึงเกิดเป็น บริเวณที่มีเศรษฐกิจที่งอกงามมาก

๑.๓ ปราสาทบ้านไพล สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอบางขัน จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางขันไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสโรโบราณ เข้าไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอบางขัน จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหมคุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้เลย ประวัติของปราสาท ตรงประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออกของตัวปราสาท ได้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติปราสาทแห่งนี้โดยย่อว่า ปราสาทบ้านไพลประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง กรอบประตูและ

ทับหลังสร้างจากหินทรายจำหลักเป็นลวดลายต่าง ๆ มีประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออก มีอายุราว พ.ศ. ๑๖๐๐-๑๖๕๐ เพิ่มภายในปราสาทประดิษฐานศิวิลิ่ง สภาพทั่วไปของปราสาท ประกอบด้วย ปราสาทอิฐ หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน ตัวปราสาทมีแผนผังและขนาดเท่ากันทั้ง ๓ หลัง ดังนี้ ๑) ปราสาท อิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผัง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาว ประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตู เข้าหรือ ออกทาง ด้านหน้าเพียงประตูเดียว ๒) ปราสาทอิฐหลังที่ ๒ อยู่ถัดจากปราสาทอีกหลังมาทาง ทิศใต้มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาวประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตูเข้าหรือ ออกทางด้าน หน้าเพียงประตูเดียว เช่นเดียวกับหลังที่หนึ่ง ๓) ปราสาทอิฐ หลังที่ ๓ ปัจจุบันไม่ปรากฏตัวปราสาทให้เห็นเพราะได้พังทลายลงจนหมดแล้ว คงเหลือเพียงฐานและเสาด้านข้างของกรอบประตูสองข้างเท่านั้น จากสภาพของตัวปราสาทที่ให้เห็น ในวันที่ผู้วิจัยลงสำรวจและเก็บข้อมูลนี้เห็นร่องรอยการบูรณะซ่อมแซมอยู่บ้างโดยการนำเอาก้อนอิฐมาก่อนและสอปูนบางส่วนในตัวปราสาทเพื่อรักษาตัวปราสาทบางส่วนมิให้พังลงมา

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนองคลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

๑.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลก้งแอน อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอบางบาลไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-จอม ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีตดอกประมาณ ๖๐ เมตร ก็เขาถึงปราสาท ก่อน เขาชมปราสาทท่านต้องเสียค่าธรรมเนียม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท ปราสาทแห่งนี้เปิดให้เข้าเยี่ยมชม ชมได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐น. - ๑๘.๐๐ น. ทกวิน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ประวัติของปราสาท ปราสาทบ้านพลวงแห่งนี้สร้างขึ้นตามแบบศิลปกรรมของแบบปาพน ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๖ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๗ เนื่องจากบริเวณหน้าบันมีภาพสลักรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น รูปกระรอก รูปปลิง รูปม้า รูปจระเข้ เป็นต้น รวมทั้งลักษณะของทับหลังที่ท่อนพวงมาลัย เป็นต้น ล้วนเป็นลักษณะของศิลปกรรมขอมในวงระยะเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๗๖ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) กำหนดพื้นที่โบราณสถานบ้านพลวง ประมาณ ๕ ไร่ งาน ๒ ตารางวา ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ กรมศิลปากรร่วมกับนายซิลเดรส อาร์แวนซ์ (ChilDresS Rvace) นักวิชาการชาวอเมริกาได้ทำการขุดแต่งและบูรณะปราสาทหินบ้านพลวง

โดยวิธีอื่นสตีโลซิส คือ การขุดค้นหาก้อนหินที่ทลายลงของตัวปราสาทที่ตกลงจมอยู่ใต้ดิน แล้วรื้อตัวปราสาทลงจนถึงฐานรากและนำหินต่างๆ เรียงประกอบขึ้นใหม่ดั้งเดิมสำหรับชั้นส่วนหลังคาปราสาทหาชิ้นส่วนไม่พบจึงได้เปิดโล่งไว้ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในการขุดแต่งครั้งนี้ ได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น เครื่องถ้วยศิลปะขอมโบราณ

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนองคลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

ลักษณะการท่องเที่ยว มีความหมายที่มีคุณค่า ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ดังนี้ คือ ท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถโน้มน้าวหรือดึงดูดใจให้เกิดความน่าสนใจ ประารถนาที่จะไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ น่าดึงดูดเป็นสิ่งสำคัญ สถานที่นั้นต้องเป็นจุดที่น่าสนใจและมักนิยมมาเที่ยวกันตามประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนในพื้นที่นั้น เช่น ทะเล หาดทรายขาว สภาพป่า สัตว์ป่า นานพันธ์

๒. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มาเยือน ในพื้นที่นั้น เช่น วัด วัง พระราชา เมืองโบราณ โบราณวัตถุ สิ่งทักทอ เช่น หวาย ไม้ ผ้า หรือเครื่องทอง ต่างๆ เป็นต้น และได้หมายรวมไปทั้ง กิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล ผลไม้ อาหาร ผ้าไหม ต่างๆ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญคือ ที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็น แบบ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮ้าส์ รองลงมา คือ การบริการ และการบริโภคที่จะต้องมีการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

๔. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ปัจจัยในการเลือกการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะรับจากการท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียวบางคนอาจต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักรับประทานอาหาร เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานของโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมในเขต จังหวัดสุรินทร์ ชั้นพื้นฐาน มีดังนี้

การสำรวจพื้นที่ปราสาทและการลงเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับพื้นที่โบราณ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ ที่ตั้งปราสาท ในปัจจุบันพบว่า บ้างปราสาทที่ลงสำรวจมีการพัฒนาในด้านต่างๆขึ้นในรอบปี เกิดขึ้นหลายด้าน และบ้างปราสาทที่ลงสำรวจพื้นที่โดยรอบก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในที่นี้หมายถึง ข้อมูลของโบราณสถานแบบพื้นฐาน อาคารสถานที่ให้ข้อมูล หอพักน้ำ ร้านค้าสวัสดิการ ถนนทางเข้าชมปราสาท เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวในบางพื้นที่มีความแตกต่างกันมาทั้งการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

๕.๑.๒ สารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

๑. ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว มีข้อมูลบอก โดยมีชื่อของโรงแรม ที่พักที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่พักเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพัก หรือ การยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นต้นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เฉกเช่นเดียวกัน นักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิดหรือประเภทของสินค้าต่างๆรวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มีปั้มน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของรถยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะทางหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วยโดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้ เป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไวใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์ ที่พักที่เป็นที่พักหลักของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนมากจะพักที่ ๑.โรงแรมทองธารินทร์ ๒.โรงแรมมณีโรจน์ ๓.โรงแรมสุรินทร์มาเจสติค ๔.โรงแรมมาตินา ๕.สวนปารีสอร์ท ๖.โรงแรมเกษมกาเด็น ๗.ดิออกคิดเรสซิเดนซ์ ๘.พอลจูนแมนชั่น ๙.โรงแรมเพชรเกษม ๑๐.โรงแรมวันฟู

๒.ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวในสุรินทร์นี้ส่วนมากมีแบบร้านทั่วไปที่สามารถนั่ง รับประทานอาหารหรือซื้อหาทั่วไปจากตลาดไนท์ ได้ ถือว่ามีหลาย

ทางเลือกให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับบริการได้ โดยร้านอาหารส่วนมากที่คนทั่วไปนิยมรับประทาน รีสอร์ทหรือโรงแรมไปเลยก็ได้ ร้านอาหารโดยทั่วไปของสุรินทร์ ได้แก่

๑.เซเลเบรต ๒.มะเขิล ๓.ร้านอาหารสวนป่า ๔.แม่พิมพ์ปลาเผา ๕.กรีนเทอร์เรสซ์ ๖.ร้านคิดถึงเบเกอรี่ ๗.อ.กึ่งเผา ๘.ระเปียงน้ำ ๙.ชายน้ำ ๑๐.ร้านอาหารเป่าปาก

๓. ร้านขายของที่ระลึก เนื่องจากสุรินทร์เป็นเมืองมรดกวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีสินค้าพื้นเมืองที่เป็นของฝากที่นักท่องเที่ยวสามารถจับจ่ายใช้สอยเพื่อนำมาเย็บ โดยสินค้าที่นำเสนอ ได้แก่ ผ้าไหม ประเก้อม ผักกาดหวาน และข้าวสาร เครื่องจักรสาน สิ่งประดิษฐ์อื่นๆ และหลังจากนั้นก็เป็นที่หมู่บ้านอนุรักษ์ผ้าไหมต้นแบบ อันเป็นแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงของสุรินทร์ ซึ่งจัดตั้งโดยกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต่อนพร้อมกับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านผ้าไหมจวบจนกระบวนการที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเกือบสามร้อยปี หากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปเที่ยวชมก็มีเบอร์โทรศัพท์เพื่อการติดต่อเพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยวผ่านพืจจึงได้ออกแบบมาลักษณะทำนองเพื่อการประชาสัมพันธ์และชี้แนะนำให้รู้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สืบทอดมาจากบรรพบุรุษมีการพัฒนา ลวดลายสีสันให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผ้าหลายชนิด เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋าผ้าและอื่นๆ จัดจำหน่ายในราคาย่อมเยาและในแผนพืจนั้นได้บอกสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวและระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวถึงตัวเมืองเป็นต้น

โดยร้านขายของที่ระลึกที่ขึ้นชื่อของสุรินทร์ได้แก่ ๑.ร้านของฝากห้าดาว ๒.ร้านเอกอนันต์ไหมไทย

๓.ร้านขายของที่ระลึกพื้นเมือง ๔.ร้านกุนเชียงห้าดาว ๕.สุรินทร์ไหมไทย ๖.กรีนเอ้าเลทสุรินทร์

๗.ซินเฮงของฝากเมืองสุรินทร์

๔. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จากการเดินทางท่องเที่ยวของ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัดสุรินทร์ บริการผ่านพืจเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นึ่งพืจผอน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม่แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มีหลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนพืจการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้น เป็นต้น

๕. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ๑.มีการบอกเล่าปากต่อปาก เป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวที่รับรู้มากที่สุดสำหรับคนในท้องถิ่นหรือจากการบอกกล่าวที่เขาเล่าลือกัน โดยเหตุการณ์นั้นเป็นการประจักษ์โดยสายตาแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยววัฒนธรรม และรวมไปทั้งการจัดแสงสีเสียงตำนาน หรือ การเล่าขานตำนานท้องถิ่น ของชาวเขมร เมืองสุรินทร์ มีการจัดงานกิจกรรมเสียงสีเสียงขึ้นทุกปี ทำให้ผู้คนในละแวกใกล้หรือไกลบ้านได้รู้จักงานแสดงอันนี้ และได้แวะมาเที่ยวชมหรือเยี่ยมเยียนกันเป็นประจำทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านได้รู้จักดีมากขึ้น เนื่องด้วยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและที่เที่ยวหลักๆ

๒. ทางเว็บไซต์ ปัจจุบันนี้มีส่วนราชการของจังหวัดสุรินทร์ ได้นำภาพและประวัติของปราสาทภูมิโปน ออกมาเผยแพร่ทางสื่อออกไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเฟสบุ๊ค เว็บเพจ บล็อก และส่วนของ เอกชนส่วนมากก็จะเป็นบริษัทที่ทำการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เหล่านี้หรือบริษัททัวร์ต่างๆ จึง ทำให้การเข้าถึงการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงและอ่านได้เพื่อ หาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของภูมิโปนได้ เพื่อหาสารสนเทศ ได้ ประวัติศาสตร์ การ เข้าถึงการเดินทางหรือเส้นทางด้วย ๓.แผ่นพับ (Brochures) ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เทียวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้อำเภอที่ว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” โดยแผ่น พับจะมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทรวมได้ด้วยกัน โดยมีได้แบ่งออกเป็นรูปแบบการ ท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกหน่วยพื้นที่การท่องเที่ยวมิได้ลง น้ำหนักไปยังแหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นพิเศษ

แผนที่จังหวัดสุรินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทาง แหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง การ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณาบริเวณจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะและ สะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยือนด้วยตนเองหรือมาเป็นการส่วนตัวที่ ไม่ได้เหมาะหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการ เข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมากและมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย แผ่น พับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์ นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช่างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปก และใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

พื้นที่จังหวัดสุรินทร์ เช่น การทำเครื่องเงิน การทอผ้าไหม ลูกประคำและได้ขึ้นชื่อว่า เป็นเมืองที่มีปราสาทขอมมากที่สุดในประเทศไทยอีกด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนมากประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน การทอผ้าแบบเขมร โบราณและอื่นๆ และแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนชาวกวยเลี้ยงช้างทำให้เกิดการท่องเที่ยวแนววัฒนธรรม วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การเลี้ยงช้างและพร้อมกันนั้นก็ก็นำมาซึ่งแหล่งอำนวยความสะดวกเพื่อการ ท่องเที่ยวก็คือที่พักทางการท่องเที่ยวก็มีการพักแบบบ้านๆ หรือโฮมสเตย์ต่างๆ เพื่อให้ได้สัมผัสวิถีชีวิต ของชนพื้นเมืองสุรินทร์และสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ได้นำเสนอในแผ่นพับทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อ ชุด “เที่ยวตามอารยธรรมขอมนครชัยบุรีรินทร์” มี ๓ อย่างด้วยกันได้แก่

แหล่งเรียนรู้โอท็อปพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นเมืองส่วนมากเน้น ไปที่แหล่งหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเมืองสุรินทร์หรือที่เกี่ยวกับการหัตถกรรมท้องถิ่นซึ่งสื่อได้ นำเสนอไว้ถึง ๔ ที่หลักๆ ได้แก่

๑. หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองจันทร์โสมบ้านท่าสว่าง ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับความ อัจฉริยะของผ้าไหมยกทองแบบโบราณ มีจุดเด่นของการประชาสัมพันธ์คือการนำเสนอเทคนิคและ วิธีการทอผ้าแบบเทคโนโลยีพื้นบ้านและการสร้างลายผ้าแบบราชสำนักมีการผสมผสานกับทำให้เกิด ความอัจฉริยะและงดงามยิ่ง มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยนำเสนอในแบบผ้าไหมที่ใช้จำนวนตะกรอ

ที่มากที่สุดในโลกกว่าได้ ใช้คนทอถึง ๔ คนและเป็นฝ้ายทอด้วยเป็นกลุ่มที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูผ้า
ราชสำนักโบราณเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผ้าทอมือได้โด่งดังไปทั่วโลกด้วย

๒. หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม ซึ่งหมู่บ้านที่ตั้งด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานมีชื่อด้วย
ลวดลายดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เกิดความสวยงามและแข็งแรง เช่น ตะกร้าหวาย
ภาชนะต่างๆ ที่ทำจากหวายซึ่งเป็นหวายพื้นบ้านของบ้านบุทมและได้รับมาตรฐานจากทาง
อุตสาหกรรมจังหวัดเรียบร้อยแล้ว อันเป็นการนำเสนอเครื่องหัตถกรรมพื้นบ้านแบบเครื่องจักสานของ
ชาวบ้านบุทมที่ได้มาตรฐานและเป็นลายเอกลักษณ์ของเมืองสุรินทร์

๓. หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านเขวาสินรินทร์เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านหัตถกรรม
เครื่องเงิน(ประจำ) มีการผลิตลูกประคำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน อันได้รับการสืบทอดจากบรรพ
บุรุษขอมโบราณมีลายต่างๆ ให้เลือกชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้เนื่องจากไม่ไกลจากเมืองมาก
นักและสื่อโซเชียลเองก็มีเบอร์ของแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อ
สอบถามและเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นต้น

๔. หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านจันรม แผ่นพับได้บอกถึงสถานที่ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
ซึ่งห่างออกไปทางสายสังขะหรือทางทิศตะวันออกของเมืองสุรินทร์ อันเป็นสถานที่ตั้ง ระยะเวลาจาก
ตัวเมือง กิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมต่างๆ และมีการทำ
หัตถกรรมด้านเครื่องจักสานเสริมอีกนอกเหนือจากการทอผ้าซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นเมืองของชาว
สุรินทร์

เทศกาลงานประเพณี การท่องเที่ยวทางเทศกาลหรืองานประเพณีนั้นในแผ่นพับเพื่อ
การประชาสัมพันธ์นครชัยบุรีรินทร์นั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๕ ด้วยกันดังนี้

๑.งานช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ
สนามกีฬาศรีณรงค์จังหวัดสุรินทร์และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช้าง ขบวนแห่ช้าง เลี้ยงอาหารช้าง
ประกวดธิดาช้างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช้างและ
การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการ
ประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูล
การท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าวเพื่อให้
ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหรรรพผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคม
ของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและ
การแสดงบู๊ท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศีขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของ
การจัดงานคือ ณ ปราสาทศีขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียง จำลอง
แนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวด
นางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จาก
สำนักงานอำเภอศีขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงาน
อีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั่นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่นาคช้าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนนาคช้างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูล กิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย

โฮมสเตย์วิถีชีวิต จุดเน้นของการประชาสัมพันธ์นั้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกวยหรือกลุ่มชาติพันธุ์กวย ซึ่งชาวกวยจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เลี้ยงช้างและมีแนววิถีชีวิตเกี่ยวพันระหว่างคนกับช้างสุรินทร์จะมีการท่องเที่ยวที่ดังมากเกี่ยวกับเรื่องช้างหรือแนวการค้าเดินชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการแนะนำการท่องเที่ยวที่เชิญชวนให้คนได้ไปสัมผัสกับแนววิถีชีวิตของชาวกวยหรือชาวส่วยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางได้พบปะหมอช้างที่เคยคล้องช้างทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์โดยตรงในการเข้าไปชื่นชมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวกวยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางของจังหวัดสุรินทร์ ได้สัมผัสรับรู้ประสบการณ์ด้วยตนเองอันเป็นจุดยุทธศาสตร์หลักของการท่องเที่ยวและพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) และสามารถรับชมศูนย์ชกศาสตร์ ณ แหล่งท่องเที่ยวหรือบ้านตากกลางอีกด้วยเพื่อความสะดวกและถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจโดยทั่วไปที่ได้มาเยี่ยมเยือนหรือรับชม พร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยศูนย์ชกศึกษา ได้แก่ การแสดงของช้าง การชมช้างเล่นน้ำ การขี่ช้างชมธรรมชาติ การคล้องช้าง การไหว้ผีประจำ ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับช้างเป็นอย่างดีและในแผนพับเองก็มีสถานที่ติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสอบถามเมื่อเราต้องการไปเยี่ยมชมเป็นต้น

๕.๑.๓ พัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ข้อมูลทั่วไปขั้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามปราสาทโบราณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มี ที่มีความหลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผนที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสียค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาททภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผนที่ที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้านอื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผนที่ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมาก ทั้งๆที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มี

ฐานการเรียนรู้ และสามารถเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้าศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเยี่ยมชม เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่ได้รองรับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่น่าสนใจในพื้นที่ยังมีคือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของระหว่าง 2 ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดจน เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบบริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

ดังนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวบ้างกลุ่ม ได้ให้การสัมภาษณ์ โดยสรุปว่า แผ่นพับถือเป็นความสำคัญ เพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นและสำคัญมาก เมื่อมีการพัฒนาในรูปแบบเชิงการท่องเที่ยว และภาวการณ์พัฒนาชุมชนขั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ อีเมล อื่นๆ เพราะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งมรุมชนเอง และนอกพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวได้ ดังนั้น แผ่นพับตามพื้นที่การวิจัย ๔ พื้นที่ จึงมีความจำเป็น และสำคัญมาก

กระบวนการช่วยเสริมศักยภาพของชุมชน ที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ๑.ช่วยส่งเสริมภูมิความรู้ ในการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ได้จากปราสาทขอมตามพื้นที่ ๒.ช่วยส่งเสริม เพื่อพัฒนา เด็กเยาวชน ผู้สนใจ ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ ปราสาท แหล่งท่องเที่ยว และอาหารที่สำคัญ ที่มีการจัดงานประจำปี ๓.ภาครัฐ หรือ มหาวิทยาลัย คิดแนวทางช่วยส่งเสริม รักษา ดูแล ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่ละที่และช่วยรักษา ส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมพื้นจัดการแสดงในเวทีที่สำคัญ เพื่อโปรโมท และร่วมกันรักษาสิ่งที่สามารถบอกเล่าถึง ตำนาน เอกลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างไว้ให้ น่าสนใจตามพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ยังขาดการร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนา รวมทั้งชุมชนเองยังขาด การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

๕.๒ อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

๕.๓.๑ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัดสุรินทร์

๑. กระบวนการสร้างศักยภาพชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาพบว่า ในระดับการส่งเสริมทางด้านศักยภาพของชุมชน อาทิ การพัฒนาทักษะภาษาเด็กและเยาวชนผู้สนใจ น้อยมาก เพราะผู้ที่เข้าศึกษา เทียบชมปราสาทของโบราณจากการสัมภาษณ์ นายชิน ราชัน (ทหารกองประจำการปราสาทตาควาย) ได้กล่าวว่า ปราสาทแถบนี้มีความน่าสนใจมาก และมีประวัติศาสตร์มายาวนาน ผู้ที่มาเที่ยวมักไม่รู้ถึงประวัติ ทั้งคติการสร้างปราสาท และวัตถุประสงค์การสร้างปราสาท ดังนั้นเมื่อไม่มีผู้แนะนำ บอกกล่าวที่มาจากประวัติศาสตร์จริงๆ จะไม่เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร นี่จึงเป็นจุดที่สำคัญมากในพื้นที่ปราสาท ที่ควรให้ความสำคัญ กับเด็ก เยาวชน ชุมชนเองต้องเป็นผู้ช่วยโปรโมท ดูแล และส่งเสริมเอง สอดคล้องกับ ทาง นางธมลวรรณ เจริญวงศ์พิสิฐ^{๑๒๖} ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ ได้กล่าวว่า พื้นฐานการท่องเที่ยวตามพื้นที่ดังกล่าว สิ่งที่สำคัญคือเด็ก เยาวชน หรือ คนที่อาศัยในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว นั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญ ขึ้นพื้นฐาน มาเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผู้ที่เข้าเที่ยวชม ได้รู้ถึงประวัติความเป็นมา และความสำคัญของการสร้างปราสาท ตลอดถึง เพิ่มเติม ประเพณีประจำปีที่มีขึ้นในปราสาท แต่ละแห่ง เพื่อให้ผู้เที่ยวชมได้ทราบข้อมูลเพิ่มเติม และสอดคล้องกับประชาชน ที่ได้ให้การสัมภาษณ์ คือ นายทศ แม้นผล (ผู้นำชุมชนปราสาท) ได้กล่าวย้ำอีกว่า เมื่อมีคนมาเที่ยวชมปราสาท โดยมาก พื้นที่น้อยๆแบบนี้มักไม่มีวิทยากร หรือ โก๊ด เด็ก เยาวชน ตามแต่ละพื้นที่ เป็นผู้ให้ข้อมูลว่า ชุมชนแถบนี้มีอะไรบ้างและมีฐานการเรียนรู้ที่สำคัญ ทั้งเป็นแหล่งธรรมชาติ โดยรอบ หรือ แม่น้ำแต่ผลิตพันธ์ชุมชน ศูนย์บริการต่างๆ ก็ไม่มีผู้สานต่อ หรือ พยายามหาความรู้เพื่อที่จะสร้างความโดดเด่นในพื้นที่ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างศักยภาพชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์จึงมีความจำเป็น ในระดับต้นๆ เพื่อเป็นแกนนำของชุมชน และสามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ขึ้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความประทับใจ และรับรู้ข่าวสาร ชุมชนในด้านอื่นๆ ด้วย

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มชุมชน ในด้านกระบวนการสร้างศักยภาพชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ จากคำกล่าวของ นางวราลี จันทรเขต^{๑๒๗} (พิธีกรงานประจำปีที่เกิดขึ้นของปราสาทขอมโบราณ) ได้กล่าวว่า พื้นฐานของชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ว่าตนเองสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมช่วยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การสร้างอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตพันธ์ชุมชน การนำวัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิม โบราณที่เคยมีมาแต่อดีตตามพื้นที่ นำมาแสดงให้เกิดความน่าสนใจ และติดตาม นำมารวบรวมและเสนาออกมา เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครให้เป็นจุดดึงดูด ของนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้นกระบวนการสร้างศักยภาพชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ จึงมีความจำเป็นมาก ที่จะต้องพัฒนาชุมชนที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นอันดับแรกๆ เพื่อการพัฒนาต่อยอดอย่างอื่นต่อไปได้ อย่างเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ นาย อิศระ ศาตรา (รองผู้อำนวยการ

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ นางธมลวรรณ เจริญวงศ์พิสิฐ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่ง ,๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ นางวราลี จันทรเขต ,พิธีกรงานประจำปีที่เกิดขึ้นของปราสาทขอมโบราณ,ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุรินทร์) ได้กล่าวว่า ศูนย์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) จะเป็นเพียงผู้นำเสนอ และขายตามเส้นทางเพื่อให้กลุ่มผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลให้ได้มากที่สุด นี่เป็น แนวทาง และหน้าที่ ของ (ททท) แต่ชุมชนเองก็ต้องพยายามสร้าง หรือพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวของตนเองว่า มีความน่าสนใจอย่างไร และมีเอกลักษณ์ โดดเด่น ซึ่งถือเป็นจุดขายที่สำคัญ แต่ถ้าไม่มี หรือ มีแต่ไม่พัฒนา เราก็ไม่สามารถขายในพื้นที่เส้นทางนั้นได้ เพราะเราไม่รู้ ว่า มีอะไร นอกจาก แหล่งท่องเที่ยว คือ ปราสาท เป็นต้น

๒.รูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ พบว่า ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เน้นความสำคัญในด้าน การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ “นวัตกรรมชุมชน” คือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และเป็นผู้สามารถได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อาทิ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหาร ขนมโบราณ เมนูอาหารดั้งเดิม และการแสดงชุมชน ด้วย ดังนั้นในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่จึงมี ความต้องการในระดับ มากจากการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดลำดับ รูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ ได้ดังนี้ ๑. การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เพิ่มเติมกิจกรรมโดยชุมชน และนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ๒. รูปแบบการท่องเที่ยว นอกจากปราสาทโบราณ สามารถจัดกิจกรรมปั่นจักรยาน ตามพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆได้ ๓.รูปแบบเพิ่มกิจกรรมในปราสาทขอม เช่น รอบการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และการรำรำ ของชุมชน เพื่อให้เกิดการดึงดูด มากกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้น ที่สำคัญปราสาทขอมโบราณ เป็นโบราณสถาน อันเก่าแก่ เป็นแหล่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว มาเป็นระดับต้นๆ และระดับรองลงมาจะเป็นกิจกรรมเสริม ที่จัดให้มีในโปรแกรมพื้นที่ปราสาท และจะเป็นการร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆได้ด้วย สิ่งเหล่านี้สามารถเป็นแนวทาง ทิศทางในการพัฒนาเสริม ของรูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ ปราสาทได้

๓.ด้านการจัดการท่องเที่ยวของปราสาทขอมในเชิงวัฒนธรรมการท่องเที่ยว จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้ที่ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญของสถานที่โบราณ พื้นที่ปราสาทมาเป็นอันดับต้นๆ จะให้ความสำคัญของชุมชนมาเป็นส่วนช่วยเสริมในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ ^{๑๒๘}นายทศ แม้นผล (ผู้นำชุมชนของปราสาท) ได้กล่าวว่า ด้านการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวของปราสาทโดยรวม เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดทุน เพื่อการพัฒนาแบบการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนได้มากกว่าเดิม สามารถเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการในปัจจุบัน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท การรับรองด้านการท่องเที่ยว การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน จัดให้มีในพื้นที่ปราสาทช่วงกิจกรรม งานประจำปี

๔.การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน พบว่า จากการสัมภาษณ์ส่วนให้ให้คำตอบแบบเดียวกัน ให้คำตอบในคมนาคม การเข้าชมในปัจจุบันมีความสะดวกมากกว่าหลายสิบปีก่อนมาก มีถนนลาดยางเข้าสะดวกกว่าเดิมมาก ทั้งการให้บริการร้านค้า อาหารเครื่องดื่ม ตามรายทางในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวก็มีมาก และให้บริการได้ เป็นอาหารท้องถิ่น และการขายของที่ระลึกมักเป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชน เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาป้ายบอกทาง มีมีการบอกทางเข้าปราสาท เพื่อให้

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นายทศ แม้นผล, ผู้นำชุมชน , ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

ทราบพื้นที่ที่มีปราสาท ปราสาทบางพื้นที่ อาจไม่มีลาดยาง เช่น ทางเข้าชมปราสาทบ้านไพล ตำบล เชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ทางลาดจะสิ้นสุดเพียงบ้านเชื้อเพลิง เท่านั้น เมื่อเข้าสู่บ้าน ปราสาท หมู่ ๖ สถานที่ตั้งปราสาทบ้านไพล จะไม่มีถนนลาดยางเข้าถึง เป็นถนนลูขลุ่ แต่ตาม ภาพรวมก็สามารถเข้าได้ ทั้งนี้โดยภาพรวมทั้ง ๔ ปราสาท คือ ปราสาทภูมิโปน ปราสาทตาควาย ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านไพล กล่าวได้ว่า มีความสะดวกขั้นพื้นฐาน ในด้าน ห้องน้ำ ร้านค้า ขายเครื่องดื่ม ป้ายบอกทาง ที่รองรับนักท่องเที่ยว และมีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินด้วย

๕. ด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์ พบว่า ความ คิดเห็นกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัด สุรินทร์ ในการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัด สุรินทร์ ในด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านกายภาพ ผลกระทบด้านวัฒนธรรม และผลกระทบด้านสังคม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้

๕.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในพื้นที่ของชุมชนแต่ละ พื้นที่ ชุมชนควรมีรายได้จากแหล่งโบราณสถาน ในเชิงการท่องเที่ยวมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะ สอดคล้องกับพันธกิจ การท่องเที่ยว ในด้านช่วยเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดรายได้ ซึ่งควรมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ ควรส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบ ปราสาท เกิดแนวคิด ความรู้ในการนำผลผลิตมาวางขายและรวมกลุ่มจัดขึ้นบริเวณใกล้เคียงปราสาท เพื่อสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ชุมชนได้รับผลประโยชน์แบบเต็มที่

๕.๒ ผลกระทบด้านกายภาพ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปราสาทภูมิโปน จะมี งบประมาณ ในการดูแลปราสาท มีนักรการภารโรงดูแลตลอด และมีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมมากกว่า ปราสาท ทั้ง ๓ แห่ง ปราสาทตาควาย เป็นพื้นที่ที่ยังไม่เรียบร้อยในด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ แต่สิ่งที่ทำได้ คือ บริเวณด้านหน้าทางขึ้นปราสาท ผังไทย จะมีความเปลี่ยนแปลง เช่น มีบันไดขึ้น สวยงาม สะอาด มีกองทหารพรานทำความสะอาดตลอดเวลา มีการปลูกต้นไม้ ไม้ประดับ และป้าย สวยงามเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในการถ่ายรูป เป็น มีความเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเดิม แต่ตั้งปราสาท ยังไม่มีความเรียบร้อย และสามารถพัฒนาให้เกิดความสวยงามขึ้นได้ ปราสาทบ้านพลวง มีนักรการ ภารโรงดูแล จากกรมศิลปะเป็นผู้ดูแล แต่ ปราสาทบ้านไพล ยังขาดหน่วยงานมาดูแล ทั้งนี้ชุมชนเป็น ผู้เข้ามาดูแลกันเอง ยังขาดภูมิทัศน์ที่น่าจะสวยงามมากกว่านี้ ไม่ควรทิ้งไว้เพียงว่าเป็นโบราณเท่านั้น ควรมีการจัดการ บริการ และพัฒนาเพิ่มมากกว่าที่เป็นอยู่

๕.๓ ผลที่เกิดด้านวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ มีการประยุกต์ ศิลปะ การแสดง อัตลักษณ์ อาหาร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ได้จากรากฐานทางวัฒนธรรมเสียส่วนใหญ่ และแต่ละพื้นที่ ปราสาทก็มีความเชื่อ และพิธีกรรมแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ พร้อมกับกิจกรรมแต่ละ พื้นที่ด้วย แต่สิ่งที่ปรากฏมีตลอดรายการนั้นคือ การนำศิลปะ ผ้าไหม การแสดง อาหาร พิธีกรรม ความเชื่อ มาประยุกต์เข้าเพื่อการแสดง ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบ ด้านความเสื่อมเสีย แต่อย่างใด แต่กลับ เป็นการฟื้นฟู ให้เจริญและได้รับความยอมรับด้วยซ้ำไป

๕.๔ ผลกระทบด้านสังคม จากการสัมภาษณ์ พบว่าเกิดองค์ใหม่ ๆ เกิดกลุ่มชุมชน เกิดองค์กรใหม่ ๆ ทางการท่องเที่ยวมากมาย จากการที่ปราสาทขอมโบราณในจังหวัดสุรินทร์เป็น แหล่งท่องเที่ยว ยังขาด มัคคุเทศก์อาสา ในแต่ละพื้นที่น้อยมาก และยังไม่มี การส่งเสริมเท่าที่ควร

เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน ได้มีการจัดการ และมีส่วนร่วมให้ความรู้แก่ผู้มาเที่ยว ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดแนวทาง หรือ ช่องทางหนึ่งเพื่อขยายภูมิความรู้ ผู้ชี้แนะ เชิญชวน ให้ทราบถึงอาณาบริเวณทั้งในปราสาท และ พื้นที่เพิ่มเติม มากกว่าที่เป็นอยู่

จากการศึกษา สรุปผล ได้ว่า กระบวนการสร้างสร้างศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เรื่อง การพัฒนาระบบ GPS เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ส่วนหนึ่งให้ความเห็นเพื่อแนวทางการพัฒนารูปแบบ การเข้าถึง สื่อสารสนเทศ เพื่อการทราบข้อมูล พื้นที่ปราสาท ความเป็นมา ความสำคัญ ประเพณีประจำปี งานกิจกรรมสำคัญ และผลิตภัณฑ์ชุมชน และการเพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หรือ ระบายใกล้เคียงเพื่อการดึงดูด นักท่องเที่ยว ผู้สนใจ ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ และ ร้านอาหารชุมชน มีปรากฏปานกลาง และต้องการเพิ่มเติม เพราะบางพื้นที่ได้ถูกใช้มามากกว่า ๒๐ ปี หรือ บางพื้นที่ก็ต้องอาศัยบริเวณใกล้เคียงในการบริการ เช่น วัด ที่ตั้งใกล้ชิดปราสาท เป็นต้น ปราสาทโบราณ ถือเป็นศาสนสถาน ในศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ถือเป็นมรดก และสิ่งล้ำค่าของแผ่นดินที่ควรค่าต่อการส่งเสริม ดูแล และพัฒนาต่อยอด ให้เป็นสถานที่กราบไหว้บูชา มีการจัดทำเทวรูป ขึ้นเพื่อการเข้ามาให้ความสำคัญมากกว่าที่เป็นอยู่^{๑๒๙} และยังเป็นแหล่งที่สามารถส่งสอนเด็กและเยาวชนในด้านคุณธรรม จริยธรรมได้อีกทางด้วย อารีย์ พินิจ และคณะ พบว่า นักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวเชิงศาสนา มีความน่าสนใจ ในเรื่องราว ความเป็นมา และมีความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล และวันสำคัญทางศาสนาด้วย ที่สามารถมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการบูชา สวดมนต์ และทำจิตภาวนา ทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบใหม่ และได้รับความเพลิดเพลิน กับภูมิทัศน์ จากปราสาทหิน เต็มพร้อมด้วยมนต์ขลังด้วย ดังนั้น การเที่ยวปราสาทโบราณ ยังเป็นการตระหนักถึง สิ่งล้ำค่าของแผ่นดิน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ของท้องถิ่น อีกด้วย ยังสอดคล้องกับ กิริติ ศรีวิเชียร^{๑๓๐} ที่ว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิถีชีวิต ของชุมชน ท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีมีความผูกพัน กับ สถาบันที่สำคัญ เป็นที่พำนักอาศัย สืบทอด และจรรโลงจิตใจได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จึงน่าจะเป็นการเที่ยวชม พร้อมทั้งได้สักการบูชา สามารถเป็นผลผลิตให้ชุมชนเกิดรายได้ด้วยส่วนหนึ่ง สอดคล้องกับ สุเทพ สารบรรณ^{๑๓๑} ได้กล่าวว่า ด้านการจัดการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ชุมชน การให้บริการ การรองรับการท่องเที่ยว การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งการบริการ อาหาร เครื่องดื่ม มีความจำเป็นมากต่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ชุมชนจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม ทั้งแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมรับผู้เข้ามาเที่ยว ในพื้นที่ ซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญในอันดับต้นๆ ทั้งนี้ ก็ต้องจัดให้มีแหล่งการเข้าถึง

^{๑๒๙} อารีย์ นัยพินิจและคณะ. “การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัด” วารสารปัญญาภิวัฒน์ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑, (มกราคม ๒๕๕๖), หน้า ๓๘

^{๑๓๐} กิริติ ศรีวิเชียร, การพัฒนาวัดของกรมศาสนา กองแผนงาน กรมศาสนา,(กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานกรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ,๒๕๓๖), หน้า ๑๑-๑๒.

^{๑๓๑} สุเทพ สารบรรณ,กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย, ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๘๘-๒๘๙.

ข้อมูลเพิ่มเติม นั่นคือ แผ่นพับ และสื่อต่างๆที่จะเป็นที่สามารถบอกแหล่งรอบข้างได้ ถือเป็น การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญมากต่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

๕.๓.๒ การเข้าถึงสารสนเทศ แหล่งการท่องเที่ยวปราสาท ในจังหวัดสุรินทร์

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามพื้นที่ต่างถือเป็นความสำคัญที่สามารถจรรโลงจิตใจและเป็นการเปิด ประสบการณ์ เพิ่มเติมความรู้ที่ได้จากรากฐานทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วย ความสำคัญการท่องเที่ยวมีความสำคัญ ได้แก่ ๑. ให้มีความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีโดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด ๒. มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด ๓. คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรมโดยให้เป็น จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย ๔. ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยวผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ๕. ให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันเป็นการกระจาย รายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ๖. มีการตลาดยodobริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่าง แท้จริงโดยให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ๗. ให้นักท่องเที่ยว เกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยต้องมี กิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๘. คำนึงถึงขีด ความสามารถรองรับและความสะอาดของพื้นที่โดยต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ใน ทุกๆ ด้านและต้องดูแลความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ ๙. คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวอุ่นใจ ด้วยเหตุนี้เอง จึงเกิดการท่องเที่ยวอยากหลากหลาย แต่สิ่งสำคัญของผู้เที่ยว หรือ นักท่องเที่ยว ก็คือ การเข้าถึงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว และอื่นๆ ด้วย

จากการสัมภาษณ์และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลปราสาท ของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัด สุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยข้อที่ ๒.ศึกษาสารสนเทศและการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ในบทนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นถึงเนื้อหา สารของการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมกับผลการออกภาคสนามเพื่อเก็บ ข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยได้กำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

๑.การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทภูมิโปน จากการสัมภาษณ์ และ ได้ลงสำรวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวปราสาท พบว่า มีความสะดวกสบายต่อคมนาคมจึงไปถึงสถานที่ เที่ยว ในระดับดีมาก รองลงมา มีการให้บริการในด้านอาหารเครื่องดื่ม และมีการแสดงศิลปะ วัฒนธรรมในช่วงงานประจำปี และมีการพัฒนาที่พักของนักท่องเที่ยวเป็นแบบโฮมสเตย์อีกด้วย พร้อมทั้งมีการเสริม กิจกรรมอื่นๆอีกมากมาย จากการสัมภาษณ์ นายทศ แม่นผล (ผู้นำชุมชน) ได้กล่าว ว่า การเข้าถึงแหล่งข้อมูลปราสาท ที่พอจะแนะนำมีน้อยมาก เพราะ ข้อมูลยังคงเดิม ไม่มีการเพิ่มเติม ข้อมูลแบบใหม่ เพื่อการดึงดูด การอัปเดตข้อมูลใหม่อยู่ในระดับน้อย โดยส่วนมาก การเข้าถึงข้อมูล

จะเป็น ปากต่อปาก และ ได้จากการประชาสัมพันธ์ จากป้าย มักเป็นงานประจำปี จึงถือว่ายังขาดอยู่ มาก เป็นความสำคัญที่ สอดคล้องกับ กุลธิดา สามะพุทธิ^{๑๓๒} กล่าวว่า แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมควรมีการวางแผนในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย ต่างๆ อีกมากซึ่งแนวคิดทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถประมวลเป็นหัวข้อสำคัญได้ ดังต่อไปนี้ ๑. การตัดสินใจวางแผนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงคุณค่าทางด้านกายภาพ และวัฒนธรรมของพื้นที่ ๒. การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวภายในชุมชน ต้องคำนึงถึงศักยภาพใน ชุมชนต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งในแง่ของกายภาพ ระบบการบริการต่างๆ และความเปราะบางทางวัฒนธรรม ๓. การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องยึดความสมดุลทางวัฒนธรรมและ วิถีชุมชนเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อคุณภาพของมรดกวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน ๔. การท่องเที่ยวจะต้องเป็นการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ๕. ชุมชนควรมีบทบาทในการวางแผน เพื่อการท่องเที่ยว และ อนุรักษ์ชุมชนตั้งแต่เริ่มต้น ๖. ประชาชนในชุมชนควรจะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการ การท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจจะอยู่ในรูปแบบที่แตกต่าง จึงถือครบ องค์กรประกอบ และสามารถให้ความสำคัญของโบราณครบทุกวงจร เป็นต้น

๒. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนม ดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ นายทหารกองประจำการ ทหารพรานในพื้นที่ และได้ลง สํารวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวปราสาท พบว่า มีความสะดวกในเรื่องคมนาคม การเข้าชมปราสาทมีความ ปลอดภัย มีทหารให้การบริการดูแล ทั้งทางขึ้น และ ประจำการที่ปราสาท สอดคล้องกับ นาย ศานิต ปรากฏมาก^{๑๓๓} ผู้ช่วยท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ ได้กล่าวว่า มีการทำถนนเพื่อบริการความ สะดวกแก่ผู้เข้าเที่ยวชม มีการสร้างทางบันไดขึ้นชมปราสาท มีการประดับดอกไม้สวยงามในเขตพื้นที่ ฝั่งประเทศไทย จึงถือว่ามีความสะดวกในระดับดี กับการเข้าเที่ยวชม และสอดคล้องกับนายนิคม ศิริโชค^{๑๓๔}(ทหารประจำการปราสาทตาควาย) กล่าวว่า ทางทหารเองก็พยายามสร้างในสิ่งที่สามารถ อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ด้านการเข้าถึงข้อมูลปราสาทตาควาย สิบ เอก วรเดช^{๑๓๕} อุตตะวัง (ทหารกองประจำการตาควาย) ได้กล่าวว่า การเข้าถึงข้อมูลเพื่อการเข้าเที่ยว ชม มีเวป ของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลบักไดให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นด้วย และจากทางป้าย สื่อประชาสัมพันธ์ แต่ไม่มีการบริการเบอร์ชิว หรือ แผ่นพับอยู่ในระดับน้อยมาก

๓. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ และการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า การคมนาคม มีความสะดวกในการ เข้าถึงแหล่งโบราณสถาน มีการให้บริการ อาหาร และเครื่องดื่ม ตามร้านค้า และข้อมูลการเที่ยวชม ปราสาท ที่กล่าวถึงเนื้อหา การสร้าง อายุ เพียงเบื้องต้น มีการบริการให้ที่พักแบบโฮมสเตย์ และบ้าน

^{๑๓๒} กุลธิดา สามะพุทธิ .การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทางเลือกใหม่ของการเดินทาง.

กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.๒๕๔๐

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นาย ศานิต ปรากฏมาก ผู้ช่วยท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ ,ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นิคม ศิริโชค ,ทหารประจำการปราสาทตาควาย,ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ สิบเอก วรเดช อุตตะวัง ,ทหารกองประจำการตาควาย,ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

ธรรมชาติ การเข้าถึงข้อมูลมีการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และเล่าปากต่อปาก หรือป้ายโฆษณา เป็นต้น

๔. ๓. การเข้าถึงและสารสนเทศการท่องเที่ยวปราสาทบ้านไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ และการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า จากการสัมภาษณ์นาง ลักขณา ลัดดาไสว(ผู้นักพัฒนาชุมชน) ได้กล่าวว่า การเข้าถึงข้อมูลโดยส่วนมาก มักเป็นการติดป้ายเป็นครั้งคราว เพื่อบอกงานประจำปี ไม่มีการบริการแผ่นพับ แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ นางวรารี จันทร์เขต^{๑๓๖} (เจ้าหน้าที่ธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลไพล) ได้กล่าวว่า การเข้าถึงข้อมูล ในปราสาทแห่งนี้มีน้อยมาก ถ้าเข้าไปในเว็บ อินเทอร์เน็ตก็จะพบ เพียงเนื้อหา เท่านั้น แต่ยังไม่มีการพัฒนาระบบ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย แก่นักท่องเที่ยวเพื่อสามารถเข้าหาข้อมูลได้ พร้อมทั้ง เสนอแนะการท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ ที่สอดคล้องกับนางสุมาลี ดังคนิก^{๑๓๗} ผู้อำนวยการกองการศึกษา ได้กล่าวว่า บริเวณพื้นที่ปราสาทบ้านไพลมีสิ่งที่สามารถนำเสนอมากมาย เช่น พิพิธภัณฑสถานชุมชน ฐานการเรียนรู้ การทำผ้าไหมครบวงจร ฐานการสร้างบ้านดิน ฐานพืชสมุนไพร ฐานเกษตรพอเพียงชุมชน และผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วย จึงถือว่ายังไม่ได้นำเสนอไว้ในระบบ หรือ ไม่มีบริการแผ่นพับ จึงถือว่าไม่เป็นการนำเสนอข้อมูลเพื่อดึงดูดให้มีคนมาเที่ยวชม ซึ่งการนำเสนอแนวทางใหม่มีระดับความต้องมาก ในระดับมาก จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

๕.๓.๓ แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติและพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อการส่งเสริม ดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยว เจริญวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ผลจากการลงสำรวจพื้นที่ เพื่อนำเสนอ โปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษา และลงสำรวจพื้นที่ พบว่า โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานและหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอ ดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมช้างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้นจะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่จะเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นการให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่สุรินทร์หรือเป็นชาวต่างชาติที่ไม่ได้เส้นทางท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินทางตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผ่นพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาเที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย

และพบว่า โดยแผนที่จังหวัดสุรินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทาง แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณาบริเวณจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะสมและสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยือนด้วยตนเองหรือมาเป็น

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นางวรารี จันทร์เขต ,เจ้าหน้าที่ธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลไพล, ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

^{๑๓๗} สัมภาษณ์นางสุมาลี ดังคนิก ผู้อำนวยการกองการศึกษา, องค์การบริหารส่วนตำบลพลวง,ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑.

การส่วนตัวที่ไม่ได้เหมาะหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการเข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมากและมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย พบว่า การท่องเที่ยวทางเทศกาล หรือ งานประเพณี นั้นในแผนพับเพื่อการประชาสัมพันธ์นครชัยบุรีนทร์นั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๖ ด้วยกันดังนี้

๑. งานช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬาศรีณรงค์จังหวัดสุรินทร์ และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช้าง ขบวนแห่ช้าง เลี้ยงอาหารช้าง ประกวดธิดาช้างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช้างและการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าวเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหกรรมผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคมของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์การเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและการแสดงบู๊ท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศีขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของการจัดงานคือ ณ ปราสาทศีขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียง จำลองแนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวดนางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จากสำนักงานอำเภอศีขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงานอีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั่นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้องข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่ناقช้าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนناقช้างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูล กิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย ซึ่งเทศกาลเหล่านี้ได้จัดขึ้นจากวัฒนธรรมการบวชหรืองานทางด้านการศึกษาของชาวบ้านและได้โปรโมทมาเป็นเทศกาลงานท่องเที่ยวอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กวยด้วย

หากสังเกตแล้วจะพบว่าในจังหวัดสุรินทร์ จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสองอย่างที่น่าเสนอผ่านแผนพับหรือสื่อประชาสัมพันธ์อันนี้ คือ ด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองสุรินทร์และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วนั้นโดยแบ่งเป็นส่วนแรก ๔ ด้านและส่วนที่สองอีก ๑ อย่างดังนั้นก็กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของสุรินทร์ตามการ

ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นเป็นแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองเสียมากกว่าและเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นต้น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๑. ทุกส่วนงานทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลต้องมาปรึกษาหารือประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทาง หรือ นโยบายระเบียบข้อ กำหนด กฎหมาย เพื่อนำมาบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. ต้องดำเนินนโยบายระหว่างเทศ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางนโยบายการปฏิบัติ นำมาใช้และพัฒนาพื้นที่พิพาทร่วมกัน

๓. กรมศิลปกรรมมีการยืดหยุ่น ในกฎหมาย เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในโบราณสถาน เพื่อสร้างรายได้ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ปราสาทโบราณเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นทรัพยากรของชุมชน

๔. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมผ่านจุดสำคัญ และเชื่อมโยงเส้นทางปราสาทโบราณที่ตั้งอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อครอบคลุมการท่องเที่ยวมากขึ้น

๕. หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมและมีรายละเอียดของเนื้อหาทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทโบราณต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และความสำคัญของปราสาท และมรดกแต่ละพื้นที่ ตลอดถึงการจัดการภูมิความรู้ ให้กับชุมชน และเยาวชน แต่ละพื้นที่ได้อย่างเข้าใจเพื่อการพัฒนาและต่อยอดต่อไปได้

๒. ควรที่จัดการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสม แต่ละแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งแนะนำสถานที่เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย

๓. ควรทำการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐทุกภาคส่วน ททท. อบจ. อบต. กรมศิลปากร. และชุมชน

๔. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อลดความขัดแย้งทางด้านการเมือง และใช้ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวปราสาท โบราณและร่วมกัน นำมาซึ่งสันติภาพและสันติสุขระหว่างสองอาณาจักร ระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา
ลาดพร้าว. ๒๕๒๙
- เครือจิต ศรีบุญนาถ. **การพัฒนาศิลปะการแสดงจากพิธีกรรมกินีตของกลุ่มชนเผ่า
ดั้งเดิมสายตะกุ่มมอญ-เขมรในเขตภูมิภาคลุ่มน้ำโขง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์. ๒๕๕๐.
- จริญญา เจริญสุกใส. **“สรุปสถานการณ์และวิเคราะห์โอกาสทางการท่องเที่ยวของไทย”** จุลสารการ
ท่องเที่ยว, ๒, ๔-๑๓. , ๒๕๔๒.
- จิรพร ศรีวัฒนากุลกิจ. **การท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชนชาวเขา**. เชียงใหม่ สถาบันวิจัย
สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- ศรีไพร พริ้งเพราะ. **การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และ
วัฒนธรรมของชุมชน : บูรณาการการจัดการแสดงของช้างในบ้านตากกลาง ตำบลกระโพ
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์** , ๒๕๔๗.
- อัจฉรา ภาณุรัตน์ . **รายงานการวิจัยวิธีการให้การศึกษาเพื่อสืบทอดมรดกมรดกทาง
วัฒนธรรมผ้าทอมืออีสานใต้**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ๒๕๔๘
- บุญเลี้ยง นิมมาลี. **วัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์กูยในประเทศไทย**. สุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ๒๕๕๐
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . **ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ ๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**.
กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๔
- วิชาการ, กรม. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและ
มัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๓๙
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. **วิถีไทย**. กรุงเทพมหานคร : เจริญเว็บเอดดูเคชั่น. ๒๕๔๓
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **รายงานวิจัยแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทย**

ในการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **ภูมิปัญญาไทย.** กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี. ๒๕๔๑

พิทักษ์ กิจอานันท์. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการปฏิบัติงานของเทศบาลเมือง**

สุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ๒๕๔๗

เสรี พงศ์พิศ : กันยายน-ตุลาคม). “ถอดรหัสภูมิปัญญาไทย .อีกหนึ่งทุนทางสังคม.”

วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ๔๑ ที่ ๕ : ๓-๗. ๒๕๔๗

ยศ สันติสมบัติ. **ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาอย่าง**

ยั่งยืน. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์. ๒๕๔๒

รัตนา ต้นบุญเต็ก. **ปรัชญาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี

นครินทร์วิโรฒ. ๒๕๓๐

สามารถ จันทร์สุรย์. “**ภูมิปัญญาชาวบ้านรากฐานการพัฒนาบ้านเมือง.**” . วัฒนธรรมไทย.

๒๙ (๑๑) : ๗๓-๘๔. ๒๕๓๔

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. “**ภูมิปัญญาชุมชนยาชุดพิเศษในการพัฒนา.**” . วารสาร

วัฒนธรรมไทย. ๓๖(๙) : ๒-๔ . ๒๕๔๒

ชะลูด นิยมเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช

๒๕๔๒.

สำเนียง สร้อยนาคพงษ์. “**การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนใน**

โรงเรียน.” สารพัฒนาหลักสูตร. 11(109) : 23-32. ๒๕๓๔

พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง. “**ภูมิปัญญาศึกษา**” ปฎิรูปการศึกษา.

๓ : ๒๘- ๓๑ . ๒๕๔๑

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. **การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการศึกษานอกโรงเรียนภาค**

ตะวันออก. ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต. การศึกษานอกโรงเรียน.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๓๗

รุ่งรัตน์ หัตถกรรม. **แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านทอผ้าไหม ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์**

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. รายงานการค้นคว้าอิสระบัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๕

เสรี พงศ์พิศ. **คืนสู่รากเหง้า :** ทางเลือกและทัศนวิจารณ์ว่าด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน.

กรุงเทพมหานคร. ๒๕๒๙

ศรีศักดิ์ วัลลิโภคม. “**การท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อม : ผลกระทบและแนวทางการพัฒนา**”

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ไทย ครั้งที่ ๒. ม.ป.ท. ๒๕๓๔

- พัทธา สายหู. การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของ
 ชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ๒๕๓๔
- ราชบัณฑิตสถาน.พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร:
 อักษรเจริญทัศน์.๒๕๒๕
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.๒๕๔๒
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊าน
 พะเยา : กรณีศึกษาชุมชน บ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.,๒๕๔๕
- ประหยัด ตะคอนรัมย์. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาดลาติมน้ำ
 ดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.๒๕๔๔
- บัญชา นาคทอง. การศึกษาสถาปัตยกรรมวัดพิชัยญาติการาม. กรุงเทพมหานคร :
 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๕๐
- พิทยา ว่องสกุล. “เอ็นจีโอไทยกับปัญหาสิ่งแวดล้อม”. นิตยสารโลกสีเขียว.
 2-5 (พ.ย.- ธ.ค. 36) 69-74.,๒๕๓๖
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์.๒๕๒๙
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร
 บริษัทธรรมสารจำกัด.๒๕๔๕
- สุนันทา เลานันท์. การพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ดีดีบุ๊กส์ไตร์.๒๕๔๑
- สุขสัน พวงกลัด. การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการบรรเลงซอสาม
 สาย. ปริญญาโท ศศ.ม (สารัตถะศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.๒๕๓๙
- Saimon, H.A. (1947). Administrative behavior. New York : Macmillan.
- Gulick, L and Urwick, L. (1973). Paper on sciences of administration. New York
 Institute of administration.
- Aspinall, Alison Jean. (2006). Communities in Change : Social Sustainability
 and Tourism
 Development.” Maters Abstracts International. 45(1) : 131.
- Liu, Abby Yi-chun. (2006). “Human Resources Development and Planning
 for Tourism : Case Studies From PR China and Malaysia,” Dissertation
 Abstracts International. 63(8) : 2934-A.
- Mitz, Robyn. (2007). “A Community’s Perspective on Tourism
 Development,” Maters Abstracts International. 45(3) : 72.
- Casellas, Antonia P. (2003). “The Barcelona Model? Agents, Policies and
 Planning Dynamics in Tourism Development.” Dissertation
 Abstracts International. 64(6) : 2282-A.

ภาคผนวก ก

บทความวิจัย

การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ
จังหวัดสุรินทร์

THE DEVELOPMENT OF GPS SYSTEM FOR CULTURAL TOURISM PROMOTION
IN SURIN PROVINCE

ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศและคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑.ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๒.ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ ๓. เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ จะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

วิธีการดำเนินวิจัย แบบพรรณนาวิเคราะห์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร รายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและมีการเข้าสัมภาษณ์ประกอบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พื้นที่จังหวัดสุรินทร์) ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละพื้นที่ รวมไปถึง พระสงฆ์ และผู้ประกอบการค้า ที่อาศัยโดยรอบปราสาทขอมโบราณจำนวน ๑๘ รูป/คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวที่สามารถให้คำตอบที่เป็นประโยชน์ได้

ผลวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปขั้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามปราสาทโบราณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวก ที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มี ที่มีความหลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผ่นพับที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสียค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้านอื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมาก ทั้งๆที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มีฐานการเรียนรู้ และสามารถเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้าศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเที่ยวชม เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่ได้รองรับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่ขาดการนำเสนอในพื้นที่นี้คือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของระหว่าง ๒ ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดถึง เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบบริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

ดังนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ได้ให้การสัมภาษณ์ โดยสรุปว่า แผ่นพับถือเป็นความสำคัญ เพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นและสำคัญมาก เมื่อมีการพัฒนาในรูปแบบเชิงการท่องเที่ยว และภาวการณ์พัฒนาชุมชนขั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เอกสารอื่นๆ เพราะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งมัชมุชมตนเอง และนอกพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวได้ ดังนั้น แผ่นพับตามพื้นที่การวิจัย ๔ พื้นที่ จึงมีความจำเป็น และสำคัญมาก

กระบวนการช่วยเสริมศักยภาพของชุมชน ที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ๑.ช่วยส่งเสริมภูมิความรู้ในการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ได้จากปราสาทขอมตามพื้นที่ ๒.ช่วยส่งเสริม เพื่อพัฒนา เด็กเยาวชน ผู้สนใจ ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ ปราสาท แหล่งท่องเที่ยว และอาหารที่สำคัญ ที่มีการจัดงานประจำปี ๓.ภาครัฐ หรือ มหาวิทยาลัย คิดแนวทางช่วยส่งเสริม รักษา ดูแลศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่ละที่และช่วยรักษา ส่งเสริมให้เป็นกิจลักษณะพื้นที่จัดการแสดงในเวทีที่สำคัญ

เพื่อโปรโมท และร่วมกันรักษาสิ่งที่สามารถบอกเล่าถึง ตัวตน เอกลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างไว้ให้ น่าสนใจตามพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ยังขาดการร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการ เข้าถึงแหล่งข้อมูล และการช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนา รวมทั้งชุมชนเองยังขาด การสร้าง เครื่องมือการท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

คำหลัก : การพัฒนาระบบ GPS, เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว, เชิงวัฒนธรรมปราสาทขอม, จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The research titled the GPS development to promote cultural tourism of sanctuaries in Surin Province was aimed to 1) study background and context of sanctuaries as cultural attractions in Surin Provinces 2) study information and accessibility system to the attractions and 3) develop GPS system of the attractions. The research data was collected from related documents, reports, related researches and interview. The 18 informants living around sanctuaries were selected by specific selection included officers of Tourism Authority of Thailand (Surin Province), community leaders, headmen and assistants, governed officers from sun-district administration officers in each areas, monks and entrepreneurs.

The Result was found That basic infrastructure at the cultural attractions are old and had been used long years. The information resources in order to make Tourists understand attractions and reach related information are less possibility. There was only Baan Pluang Sanctuary in Baan Pluang Sub-District, Prasart District of Surin Province that provided brochure to tourists included visiting fee. The brochure was produced by Art Department. Other sanctuaries do not have brochures and less information resources to link to other attractions such as Phumpon Sanctury in Dom Sub-District, Sanka District, Surin Province. Baan Prai Sanctury in Chue-Ploeng Sub-District, Prasart District of Surin Province has other local attractions and learning center nearby but less accessibility information and brochures also are not provided. The information found in internet is not covered tourism aspects. Ta-Kuay Sanctury

in Bakdai Sub-District, Phnom Dongrak District of Surin Province is one of popular attractions for tourists because of its abundant natural resources and located in border line of Thailand and Cambodia. There are tourism facilities provided such as car park, restrooms, food and drink and safety system. But, the brochures to inform tourists of its history, festival, relationship between two countries and other attractions nearby are also not provided.

The Result from informant interview was found that brochures are important tools for reaching and accessing the attractions. After tourism system has been developed together with basic infrastructure, more information can be updated by internet, websites and other possibilities in order to attract tourist visiting. So, brochure is necessary and important for the four study areas.

The Process to promote cultural Tourism in Surin province found in this research were 1) promote knowledge of identity creation from each area 2) promote human resources development such as youth and interested people to present attraction information and other identities which organized annual activities 3) government sections or universities find concrete guidelines to preserve and promote local culture which present identity of each area such as exhibition or festival annually.

The Problems of community Empowerment to promote cultural tourism in Surin province are lack of cooperation from government and private organization on attraction accessibility, support and development. Moreover, communities are lack of network building and local cultural learning resources to attract tourists widely.

Keywords : GPS System Development, Tourism Promotion, Khmer Sanctuary for cultural tourism, Surin province

๑.บทนำ

ในยุคสมัยโลกาภิวัตน์มีการพัฒนารูปแบบในด้านต่างๆเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยสิ่งที่สำคัญในยุคปัจจุบันนี้ที่สามารถเรียกผู้คนที่เข้ามาเที่ยวชมและนำเงินเข้าประเทศได้นั้นมองข้ามไปไม่ได้เลยถึงการท่องเที่ยวโดยเฉพาะโปรแกรมหนึ่งที่สำคัญมากของนักท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามกลุ่มปราสาทขอมโบราณในแถบอีสานใต้ซึ่งถือได้ว่ามีความน่าสนใจทั้งคนในประเทศ

ไทยเองและชาวต่างชาติด้วย หากจะกล่าวไปถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นได้เริ่มมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยรัฐบาลไทยในขณะนั้นเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจนำมาซึ่งรายได้เข้าสู่ประเทศ เป็นยุทธศาสตร์อีกวิธีการหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตกต่ำและสามารถทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชน จึงพยายามหาวิธีการที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวนั้นไม่ต้องลงทุนมาก แต่ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ไม่เหมือนทางด้านอื่นที่ต้องลงทุนสูงและกว่าจะได้ผลตอบแทน ต้องใช้เวลานาน ทั้งการออกนโยบายระดับชาติ การทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งที่เห็นว่าสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ การพัฒนาระบบคมนาคม ตามโครงสร้างพื้นฐาน การจัดตั้งองค์กรที่ดูแลเรื่องการท่องเที่ยวโดยตรง รวมทั้งจัดปฏิทินการท่องเที่ยวและปีการท่องเที่ยวไทยขึ้นมาเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้การตอบรับที่ดียิ่งขึ้น ดังเช่น ในปี ๒๕๓๐ รัฐบาลไทยได้ประกาศให้เป็นปีการท่องเที่ยว และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดเป็นการท่องเที่ยว ที่เราเข้าใจกันดีนั่นคือ ปี Amazing Thailand ๑๙๙๙-๑๙๙๙ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้ามาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เพราะเนื่องจากไทยมีการจัดกิจกรรมงาน”เที่ยวทั่วไทย..ไปได้ทุกเดือน” ควบคู่กับการรณรงค์การตลาด “Be My Guest เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสาขาหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มีความแตกต่างไปจากการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอื่น แต่การท่องเที่ยวจำเป็นต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ เพื่อเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง เพราะทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียดจากสภาวะความเร่งรีบและการแข่งขัน ก่อให้เกิด อาชีพ รายได้ การกระจายรายได้และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหรือหรือพื้นที่วัฒนธรรมที่กำลังสูญหายให้กลับมาหรือฟื้นกลับมาด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ งานดูแลและบำรุงรักษา งานให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว บริการคมนาคม-ขนส่งกิจการร้านค้า-ร้านอาหาร กิจการโรงแรม ที่พัก แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ ๓ ลักษณะการท่องเที่ยว คือ ๑) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติสภาพแวดล้อม ๒) สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

อาจมีหลายประเภท ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุด้านศาสนา ประเภทสวนสาธารณะ ๓) การท่องเที่ยวประเภท ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรม

จังหวัดสุรินทร์เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในแถบอีสานใต้ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมากในเชิงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพยายามพัฒนาให้เกิดรูปแบบต่างๆเพื่อสะดวกต่อการสืบข้อมูล การเข้าถึงด้วยระบบสารสนเทศ จังหวัดสุรินทร์เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจหลายแห่งในด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มปราสาทขอมโบราณ ที่มีมากมาย หลายปราสาททั้งประวัติความเป็น

ผู้สร้างฐานคติความเชื่อ ศาสนา ประเพณีที่เกิดขึ้น พิธีกรรมที่จัดขึ้นในรอบปีตามปราสาทขอมต่างๆ สิ่งเหล่านี้น่าสนใจมากและน่าที่จะพัฒนาเพื่อให้ทราบในด้านข้อมูลเชิงลึก ความเป็นมาของ โบราณสถาน พิธีกรรมที่เกิดขึ้นประจำปี ความเชื่อ ตำนานที่เคยมีมา ดังนั้นการพัฒนาระบบ GPS เพื่อการเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ ในเขตพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้าน ปราสาทขอมโบราณ

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งคำตอบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะก่อให้เกิดคุณค่าต่อวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่โดยรอบ ในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เกิดคุณค่าในด้านวิชาการในด้าน วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี พิธีกรรมความเชื่อ และประวัติความเป็นมาระหว่าง ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู กับพุทธศาสนาแบบมหายาน ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ศึกษา การวางแผน การท่องเที่ยว กิจกรรม และวางแผน เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามปราสาทขอม คณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับดังกล่าวจึงได้ทำวิจัยในเรื่องนี้

๒.วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. ๒ ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์
- ๒.๒ ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์
- ๒.๓ เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๓.ปัญหาการวิจัย

- ๓.๑ สภาพทั่วไปโดยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างไร
- ๓.๒ การเข้าถึงและสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างไร
- ๓.๓ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ควรทำอย่างไร

๔.ขอบเขตของการวิจัย

- ๔.๑ ปราสาทภูมิโปน ตำบลตม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
 ๔.๒ ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
 ๔.๓ ปราสาทบ้านไพร ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
 ๔.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- ๒.๑ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พื้นที่สุรินทร์) จำนวน ๒ คน
 ๒.๒ ผู้นำชุมชน ๔ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน
 ๒.๓ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๔ พื้นที่ๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน
 จำนวน ๑๘ คน

๕. ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

๖. ประโยชน์ที่จะได้รับ

- ๖.๑ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท
 ๖.๒ ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์
 ๖.๓ ได้นวัตกรรมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๗. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- ๗.๑ หน่วยงานทางการท่องเที่ยว (เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึง, ประชาสัมพันธ์)
 ๗.๒ หน่วยงานทางวัฒนธรรม (ใช้เป็นแหล่งการเข้าถึงเพื่อการอนุรักษ์ ศึกษาถึงแหล่งโบราณ)
 ๗.๓ หน่วยงานทางการศึกษา (ใช้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลเพื่อการเข้าถึง, ศึกษาด้านวัฒนธรรม)
 ๗.๔ หน่วยงานประชาชน (ใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว พาณิช สืบค้น)

๘. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) โดยใช้แหล่งของข้อมูลจาก ๒ แหล่งด้วยกัน ได้แก่ การศึกษาเชิงเอกสาร (Document Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหลักฐาน เอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสิ่งพิมพ์เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสุรินทร์ แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบและการศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก รูปแบบการท่องเที่ยวปราสาทขอมในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ พร้อมกับสรุปผลการศึกษากลับรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ จะใช้ในการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ ตามขอบเขตเชิงเนื้อหาในขอบข่ายวัตถุประสงค์เนื่องด้วยข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปเป็นสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณในจังหวัดสุรินทร์

๙.พื้นที่การวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่กรณีศึกษาพร้อมกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการทำการศึกษาวิจัย โดยได้ทำการสำรวจพร้อมทั้งเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวศึกษาถึงการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อค้นหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในพัฒนาระบบสารสนเทศทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีความสมบูรณ์ อันเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขอมของจังหวัดสุรินทร์การเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท เหล่านี้ได้ทำการเลือกเป็นรายกรณี (Case Study) ตามเกณฑ์ของกรอบที่ต้องการพัฒนาและเป็นพื้นที่ที่มุ่งเน้นเพื่อให้การพัฒนาต่อยอดเพื่อเสริมให้เกิดการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในท้องถิ่นโดยแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตของจังหวัดต่างๆ โดยวิจัยได้กำหนดพื้นที่เพื่อการวิจัย

๑๐.เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพเพื่อความสะดวกในการจัดการกับข้อมูลหลายลักษณะดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต ดังนั้นเรื่องการพัฒนา ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลทั้ง ๔ พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านไพล ปราสาทตาเหมือนและปราสาทภูมิโพน เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นการตรวจสอบข้อมูล โดยคณะผู้วิจัย (Investigators Triangulation) คณะที่มนักวิจัย มีจำนวน ๕ คน ได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อทำการศึกษา สังเกตและทำการสัมภาษณ์พร้อมกับเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณในจังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ทำการศึกษาร่วมกับการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อความสะดวกรวดเร็วและเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดที่จะเกิดกับการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงได้ใช้อุปกรณ์เสริมอันเป็นสื่อเก็บข้อมูลที่ทันสมัยด้วยดังนี้

๑.แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ถือว่าเป็นเครื่องมือชั้นรองลงจากผู้วิจัยที่ถือเป็นเครื่องมือหลัก ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ อันได้แก่ เพื่อการประกอบและเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทขอมโบราณด้านบริบทพื้นที่และความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๒.แบบสัมภาษณ์ ด้านสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดต่างๆ ด้านสารสนเทศและระบบ

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพร้อมกับปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

๓. เครื่องบันทึกเสียง ระบบดิจิทัล กล้องถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (VDO) เป็นอุปกรณ์หลักๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านภาพและเสียง เนื่องด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายประเด็นนั้น จะใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงเพื่อกันข้อผิดพลาดอันจะเกิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อยืนยันข้อมูลซ้ำในลักษณะของการไม่ชัดเจนในคำตอบด้วย ภาพถ่ายหรือภาพเคลื่อนไหวนั้นจะเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบหรือสร้างเว็บไซต์เพื่อความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพและเสียงพร้อมร่วมกับข้อมูลสารสนเทศเป็นต้น

ตารางที่ ๑ แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์วิธีการและผู้ให้ข้อมูล

ข้อ	วัตถุประสงค์	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
๑.	ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๒.	เพื่อศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- ผู้นำชุมชน - เจ้าหน้าที่ ททท. - เจ้าหน้าที่ อบต.	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - เอกสาร
๓.	เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์	- คณะนักวิจัย	- ประชุมกลุ่มย่อย

ผลการศึกษา

๑. ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ แถบอีสานใต้ ถือเป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ เป็นศาสนสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยศิลาแลง ตามลัทธิไศวนิกาย นิกายบูชาพระศิวะ ในอดีตของอาณาจักรขอมโบราณ ในพื้นที่การวิจัย เลือกลงเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในจังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นพื้นที่ที่ตั้งของปราสาท ไกล่บริเวณชุมชน และเป็นพื้นที่ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเข้าถึงข้อมูลแบบพื้นฐาน จึงเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญยังเป็นการลดรายได้ของชุมชนอีกด้วย กลุ่มปราสาทขอมโบราณในพื้นที่การวิจัย มีการสร้างปราสาทด้วยศิลาแลง มีอายุนับพันปี โดยฐานคติการสร้าง ได้กล่าวถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท รูปเคารพ ที่นับถือในสมัยก่อน และองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทหิน (ขอม) ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์

การสร้างสถานที่เคารพ ที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาท มาจากฐานคติความเชื่อของอินเดียได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ ที่เป็นแกนกลางของโลกและจักรวาล

ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุ มายังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า (พระศิวะ) และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้นมากมาย ตามลัทธิศาสนาไศวะนิกาย เพื่อประดิษฐานไว้ในปราสาทหิน โดยตัวปราสาทมีความหมายของเขาพระสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์ หรือ วิมานของเทพเจ้า และเป็นที่สถิตของเทวดา เป็นต้น ดังนั้น การสร้างปราสาทหิน ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย อาณาจักรขอม จึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดิน และเป็นที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ ตลอดถึง ต้องมีการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา และถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่นักท่องเที่ยว

๑.ปราสาทขอมโบราณในพื้นที่วิจัย มีดังนี้ ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทแห่งนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากชื่อภาษาเขมร ๒ คำคือ ภูมิ ซึ่งในภาษาเขมรออกเสียงว่า“ปุม” หมายถึงแผ่นดินหรือสถานที่ และ ปูน ซึ่งออกเสียงว่า“ โปน” แปลว่า“ หลบซ่อน” รวมความแล้วมีความหมายว่า “ ที่หลบซ่อน” จากความหมายของชื่อมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติแห่งในเรื่อง“ เนียงเต๊ะทม แปลว่า“ นางผู้มีหน้าอกใหญ่ หรือนมใหญ่” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเป็นพระราชธิดาของกษัตริย์ขอมหนีภัย หรือลี้ภัยมาถึงปราสาทแห่งนี้ แต่ถูกนำมาพักอาศัย ณ เมืองนี้เพื่อหลบหนีภัยสงคราม ปราสาทภูมิโปน เป็นปราสาทอิฐ ๓ หลัง เป็นศิลปะขอมสมัยก่อนเมืองพระนคร สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๓ ถือว่าเป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดที่พบอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

สภาพเศรษฐกิจ ด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ บริบทโดยรอบที่อาศัยโดยรอบของปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ทำสวน (ส่วนยากพารา) ปลูกมันสำปะหลัง แบบผสมผสาน ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจทางการเกษตรที่หมุนเวียนในแต่ละปี ประกรมีรายได้จาก การทำนา น้ายางพารา และมันสำปะหลัง ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนการทำอาชีพรอง ได้แก่ การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หมู ไก่ และหาของป่ามาขาย และรับราชการ มีสถานบริการ ประชาชน และเข้าถึงได้ ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านภูมิโปน อบต. ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขบ อบต. ๓) เทศบาลในตัวอำเภอสังขะ ๔) ข้าราชการครูในท้องถิ่น ๕) โรงพยาบาลในอำเภอสังขะ ๖)โรงพยาบาลในตัวอำเภอเมือง สุรินทร์ ๗) สถานีอนามัย ๘) สถานตำรวจ มีสถาบันการศึกษา และสถานศาสนาตามชุมชน ทั้งองค์กรที่ใช้ประกอบการค้า รับซื้อข้าวเปลือก มันสำปะหลัง อ้อย ทางการเกษตร ถือเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจที่ดีมาก ในบริบทสภาพเศรษฐกิจชุมชน

สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานในช่องทางสำคัญ ได้แก่ ๑.ปากต่อปาก ๒.ทางเว็บไซต์ ๓.แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You”

๑.๒ ปราสาทตาควาย สถานที่ตั้งของปราสาท ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด ที่มาของปราสาทตาควาย ตามคำบอกเล่าของชาวบ้านเป็นการเล่าต่อๆ กันมาว่า มีตาผู้สูงอายุสมัยก่อนได้ตามหาควายของตนเองที่เลี้ยงไว้ ควายได้มาบริเวณแถบนี้ ได้มาพบปราสาทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน และได้ไปบอกเล่าเพื่อให้ผู้คนทราบ มี

ผู้คนได้เข้ามาดู และทำพิธีเซ่นไหว้ปราสาท ตามความเชื่อของท้องถิ่น จากนั้นจึงเรียกตามผู้มาพบ คือ ตากระบือ หรือ ตาควายเป็นตัวเอง มีปรากฏอีกจากที่มาของปราสาทชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้ ออกไปล่าสัตว์ในกลางคืน ปรากฏว่าได้ส่องไฟไปเห็นตาควายเป็นตรงที่มีปราสาทพอดี จึงเดินเข้าไปดู แต่แทนที่จะเห็นควายกลายเป็นปราสาทแห่งนี้เลย เรียกปราสาทแห่งนี้ว่า “ปราสาทตาควาย” ต่อๆ กันมา ปราสาทนี้ อยู่บริเวณของ “ช่องตาควาย” ในเขตหมู่บ้านไทยนิยมพัฒนาอยู่ทางด้านทิศ ตะวันออกของหมู่บ้านไทยนิยมประมาณ ๕ กิโลเมตร บริบททั่วไปของปราสาทตาควายเป็นปราสาท ที่ถูกสร้างด้วยหินทั้งหมด ปรากฏมีเพียงปราสาทหลังเดียว เป็นปราสาทที่มีประตู ทางเข้าออก ทั้ง ๔ ด้าน เป็นช่องประตูที่สามารถเข้าออกได้ ศิลปะขอมแบบบายน ถือว่าเป็นศิลปะที่มีความเจริญในยุค ขอมโบราณ ราวสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พ.ศ.๑๗๒๔ - ๑๗๖๒ ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทตาควาย ยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทตาควาย มีผู้คนที่เข้ามาแวะเยี่ยมชม ทั้ง ๒ ประเทศคือ ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา การสร้างถาวรวัตถุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีดังนี้ เส้นทางเดินขึ้นเพื่อเที่ยวชมปราสาทเป็นเส้นทางที่ได้สร้างเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมากมีถนนเข้าออกสะดวก ทางขึ้นมีบันไดนาคราช ๒ ตัวสวยงามมาก มีพระพุทธรูปที่สร้างด้วยหินปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ด้วย ต่อจากนั้นมีการเทพื้นด้วยปูนเสริมเหล็ก เดินเท้าเข้าไปชมองค์ปราสาทตาควาย ซึ่งมีความเจริญมากกว่าแต่เดิม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จาก ประชาชน และคณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ ไปร่วมบริจาค อาทิ สังกระสี อาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นายทหารที่ประจำการ

เศรษฐกิจและอาชีพ ชาวบ้านแถบนี้มีอาชีพการทำเกษตร (ทำนา) ส่วนใหญ่ ตาม บริบทพื้นที่ เป็นสองระดับคือ นาห่ม มักมีการทำเกษตรกรรม การทำนา เป็นต้น ส่วนในพื้นที่ดอน มัก มีการทำพืชไร่ และไม้เศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกแตงโม ปลูกถั่วดิน เป็นต้น มีรายได้จากการเกษตรแบบหมุนเวียน ถือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่สมัยก่อน เมื่อ ๒๐ ปี ที่ผ่านมา ชาวบ้านมักจะทำแต่นา อย่างเดียว แต่สมัยปัจจุบันมีการผสมผสาน และได้นำพืช เศรษฐกิจเข้ามา จึงเกิดเป็น บริเวณที่มีเศรษฐกิจที่งอกงามมาก

๑.๓ ปราสาทบ้านไพล สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวง แผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสร์โบราณ เข้าไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหม คุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้เลย ประวัติของ ปราสาท ตรงประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออกของตัวปราสาท ได้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ ประวัติปราสาทแห่งนี้โดยย่อว่า ปราสาทบ้านไพลประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง กรอบประตูและ ทับหลังสร้างจากหินทรายจำหลักเป็นลวดลายต่าง ๆ มีประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออก มีอายุราว พ.ศ. ๑๖๐๐-๑๖๕๐ เพิ่มภายในปราสาททองประดิษฐานศิวิลิ่ง สภาพทั่วไปของปราสาท ประกอบด้วย ปราสาทอิฐ หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน ตัวปราสาทมีแผนผังและขนาดเท่ากันทั้ง ๓ หลัง ดังนี้ ๑) ปราสาท อิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผัง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาว ประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตู เข้าหรือ ออกทาง ด้านหน้าเพียงประตูเดียว ๒) ปราสาทอิฐหลังที่

๒ อยู่ถัดจากปราสาทอีกหลังมาทาง ทิศใต้มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาวประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตูเข้าหรือ ออกทางด้าน หน้าเพียงประตูเดียว เช่นเดียวกับหลังที่หนึ่ง ๓) ปราสาทอิฐ หลังที่ ๓ ปัจจุบันไม่ปรากฏตัวปราสาทให้เห็นเพราะได้พังทลายลงจนหมดแล้ว คงเหลือเพียงฐานและเสาด้านข้างของกรอบประตูสองข้างเท่านั้น จากสภาพของตัวปราสาทที่ให้เห็น ในวันที่ผู้วิจัยลงสำรวจและเก็บข้อมูลนี้เห็นร่องรอยการบูรณะซ่อมแซมอยู่บ้างโดยการนำเอาก้อนอิฐมาก่อและสอปูนบางส่วนในตัวปราสาทเพื่อรักษาตัวปราสาทบางส่วนมิให้พังลงมา

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนองคลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

๑.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลก้งแอน อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอบางบาลไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-จอม ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีตอกประมาณ ๖๐ เมตร ก็เขาถึงปราสาท ก่อน เขาชมปราสาทท่านต้องเสียค่าธรรมเนียม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท ปราสาทแห่งนี้เปิดให้เข้าเยี่ยมชม ชมได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐น. - ๑๘.๐๐ น. ทกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ประวัติของปราสาท ปราสาทบ้านพลวงแห่งนี้สร้างขึ้นตามแบบศิลปกรรมของแบบปาวน ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๖ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๗ เนื่องจากบริเวณหน้าบันมีภาพสลักรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น รูปกระรอก รูปลิง รูปม้า รูปจระเข้ เป็นต้น รวมทั้งลักษณะของทับหลังที่ท่อนพวงมาลัย เป็นต้น ล้วนเป็นลักษณะของศิลปกรรมขอมในวงระยะเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๗๒ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้าที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) กำหนดพื้นที่โบราณสถานบ้านพลวง ประมาณ ๕ ไร่ งาน ๒ ตารางวา ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ กรมศิลปากรร่วมกับนายซิลเดรส อาร์แวนซ์ (chilDresS Rvace) นักวิชาการชาวอเมริกาได้ทำการขุดแต่งและบูรณะปราสาทหินบ้านพลวง โดยวิธีอนัสติโลซิส คือ การขุดค้นหาก้อนหินที่ทลายลงของตัวปราสาทที่ตกหล่นจมอยู่ใต้ดิน แล้วรื้อตัวปราสาทลงจนถึงฐานรากและนำหินต่างๆ เรียงประกอบขึ้นใหม่ดั้งเดิมสำหรับชิ้นส่วนหลังคาปราสาทหาชิ้นส่วนไม่พบจึงได้เปิดโล่งไว้ดังที่เห็นอยู่ปัจจุบัน ในการขุดแต่งครั้งนี้ ได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น เครื่องถ้วยศิลปะขอมโบราณ

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนองคลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

ลักษณะการท่องเที่ยว มีความหมายที่มีคุณค่า ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ดังนี้ คือ ทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถโน้มน้าวหรือดึงดูดใจให้เกิดความน่าสนใจ ประารถนาที่จะไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ น่าดึงดูดเป็นสิ่งสำคัญ สถานที่นั้นต้องเป็นจุดที่น่าสนใจและมักนิยมมาเที่ยวกันตามประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนในพื้นที่นั้น เช่น ทะเล หาดทรายขาว สภาพป่า สัตว์ป่า นานพันธ์

๒. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มาเยือน ในพื้นที่นั้น เช่น วัด วัง พระราชา เมืองโบราณ โบราณวัตถุ สิ่งทักทอ เช่น หวาย ไม้ ผ้า หรือเครื่องทอง ต่างๆ เป็นต้น และได้หมายรวมไปทั้ง กิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล ผลไม้ อาหาร ผ้าไหม ต่างๆ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญคือ ที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็น แบบ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮ้าส์ รองลงมา คือ การบริการ และการบริโภคที่จะต้องมีการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

๔. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ปัจจัยในการเลือกการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะรับจากการท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียวบางคนอาจต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักรับประทานอาหาร เป็นต้น

๒ สารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

๑. ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว มีข้อมูลบอก โดยมีชื่อของโรงแรม ที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของ

นักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่פקเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพัก หรือ การยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นต้นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เฉกเช่นเดียวกัน นักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิด หรือประเภทของสินค้าต่างๆรวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มีปั้มน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของรถยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะทางหรือสถานที่เชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยามฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วยโดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้ เป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไว้วางใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์ ที่פקที่เป็นที่פקหลักของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนมากจะפקที่

๑.โรงแรมทองธารินทร์ ๒.โรงแรมมณีโรจน์ ๓.โรงแรมสุรินทร์มาเจสติค ๔.โรงแรมมาดีนา
๕.สวนปารีสอร์ท ๖.โรงแรมเกษมกาเด็น ๗.ดิออกคิดเรสซิเดนซ์ ๘.พอจูนแมนชั่น ๙.โรงแรมเพชรเกษม
๑๐.โรงแรมวันฟู

๒.ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวในสุรินทร์นี้ ส่วนมากมีแบบร้านทั่วไปที่สามารถนั่ง รับประทานอาหารหรือซื้อหาทั่วไปจากตลาดไนท์ ได้ ถือว่ามีหลายทางเลือกให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับบริการได้ โดยร้านอาหารส่วนมากที่คนทั่วไปนิยมรับประทานร้านอาหารทั่วไปในสุรินทร์เป็นแบบชนิดที่เป็นแบบร้านอาหารพื้นบ้านทั่วไป ถ้าหากหาร้านเฉพาะที่แป้นอาหารตะวันตกนั้นก็สามารถหาได้จากร้านที่มาตฐานชนิดหนึ่งทรงสมัยใหม่หรือไม่ก็เป็นแบบร้านในรีสอร์ทหรือโรงแรมไปเลยก็ได้ ร้านอาหารโดยทั่วไปของสุรินทร์ ได้แก่

๑.ทะเลเบรด ๒.มะเขิล ๓.ร้านอาหารสวนป่า ๔.แม่พิมพ์ปลาเผา ๕.กรีนเทอเรสซ์ ๖.ร้านคิดถึงเบเกอร์รี่
๗.อ.กุงเผา ๘.ระเปียงน้ำ ๙.ชายน้ำ ๑๐.ร้านอาหารเป่าปาก

๓. ร้านขายของที่ระลึก เนื่องจากสุรินทร์เป็นเมืองมรดกวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีสินค้าพื้นเมืองที่เป็นของฝากที่นักท่องเที่ยวสามารถจับจ่ายใช้สอยเพื่อนำมาเยี่ยม โดยสินค้าที่นำเสนอ ได้แก่ ผ้าไหม ประเก้อม ผักกาดหวาน และข้าวสาร เครื่องจักรสาน สิ่งประดิษฐ์อื่นๆ และหลังจากนั้นก็เป้นหมู่บ้านอนุรักษ์ผ้าไหมต้นแบบ อันเป้นแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงของสุรินทร์ ซึ่งจัดตั้งโดยกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านดอนพร้อมกับเป้นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านผ้าไหมจบครบกระบวนการ

ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเกือบสามร้อยปี หากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปเที่ยวชมก็มีเบอร์โทรศัพท์เพื่อการติดต่อเพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยวผ่านพับจึงได้ออกแบบมาลักษณะทำนองเพื่อการประชาสัมพันธ์และชี้แนะมาให้รู้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สืบทอดมาจากบรรพบุรุษมีการพัฒนาตลอดสายสืบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผ้าหลายชนิด เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋าผ้าและอื่นๆ จัดจำหน่ายในราคาย่อมเยาและในแผ่นพับนั้นได้บอกสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวและระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวถึงตัวเมืองเป็นต้น โดยร้านขายของที่ระลึกที่ขึ้นชื่อของสุรินทร์ได้แก่ ๑.ร้านของฝากห้าดาว ๒.ร้านเอกอนันต์ไหมไทย ๓.ร้านขายของที่ระลึกพื้นเมือง ๔.ร้านกุนเชียงห้าดาว ๕.สุรินทร์ไหมไทย ๖.กรีนแอ่วเลทสุรินทร์ ๗.ซินเฮงของฝากเมืองสุรินทร์

๔. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จากการเดินทางท่องเที่ยวของ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัดสุรินทร์ บริการแผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นั่งพักผ่อน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม้แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์หลายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้น เป็นต้น

๕. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ๑.มีการบอกเล่าปากต่อปาก เป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวรับรู้มากที่สุดสำหรับคนในท้องถิ่นหรือจากการบอกกล่าวที่เขาเล่าลือกัน โดยเหตุการณ์นั้นเป็นการประจักษ์โดยสายตาแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยววัฒนธรรม และรวมไปทั้งการจัดแสงสีเสียงตำนาน หรือ การเล่าขานตำนานท้องถิ่น ของชาวเขมร เมืองสุรินทร์ มีการจัดงานกิจกรรมเสียงสีเสียงขึ้นทุกปี ทำให้ผู้คนในละแวกใกล้หรือไกลบ้านได้รู้จักงานแสดงอันนี้ และได้แวะมาเที่ยวชมหรือเยี่ยมชมกันเป็นประจำทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านได้รู้จักดีมากขึ้น เนื่องด้วยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและที่เที่ยวหลักๆ ๒. ทางเว็บไซต์ ปัจจุบันนี้มีส่วนราชการของจังหวัดสุรินทร์ ได้นำภาพและประวัติของปราสาทภูมิโปนออกมาเผยแพร่ทางสื่อออกไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเฟสบุค เว็บเพจ บล็อก และส่วนของเอกชนส่วนมากก็จะเป็นบริษัทที่ทำการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เหล่านี้หรือบริษัททัวร์ต่างๆ จึงทำให้การเข้าถึงการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงและอ่านได้เพื่อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของภูมิโปนได้ เพื่อหาสารสนเทศ ได้ ประวัติศาสตร์ การเข้าถึงการเดินทางหรือเส้นทางด้วย ๓.แผ่นพับ (Brochures) ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เที่ยวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้อำนาจเรื่องว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” โดยแผ่นพับจะมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทรวมได้ด้วยกัน โดยมีได้แบ่งออกเป็นรูปแบบการ

ท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกหน่วยพื้นที่การท่องเที่ยวมิได้ลง
น้ำหนักไปยังแหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นพิเศษ

๕.๑.๓ พัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ข้อมูลทั่วไปขึ้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามปราสาทโบราณ สถานที่
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวก
ที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มี ที่มีความ
หลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผ่นพับที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง
อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสีย
ค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัด
สุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้าน
อื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่น
พับ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมาก ทั้งๆที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มี
ฐานการเรียนรู้ และสามารถเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้า
ศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย
ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเที่ยวชม
เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย
และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่ได้รองรับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ
ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่ขาดการนำเสนอในพื้นที่
นี้คือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของ
ระหว่าง 2 ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดถึง เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบ
บริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

ดังนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวบ้างกลุ่ม
ได้ให้การสัมภาษณ์ โดยสรุปว่า แผ่นพับถือเป็นความสำคัญ เพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลขึ้นพื้นฐาน ที่
จำเป็นและสำคัญมาก เมื่อมีการพัฒนาในรูปแบบเชิงการท่องเที่ยว และภาวการณ์พัฒนาชุมชนขึ้น
พื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ อีเมล อื่นๆ เพราะดึงดูด
นักท่องเที่ยวทั้งมรชุมชนเอง และนอกพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวได้ ดังนั้น แผ่นพับตามพื้นที่การวิจัย ๔ พื้นที่ จึง
มีความจำเป็น และสำคัญมาก

กระบวนการช่วยเสริมศักยภาพของชุมชน ที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ๑.ช่วยส่งเสริมภูมิความรู้
ในการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ได้จากปราสาทขอมตามพื้นที่ ๒.ช่วยส่งเสริม เพื่อพัฒนา เด็ก
เยาวชน ผู้สนใจ ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ ปราสาท แหล่งท่องเที่ยว และอาหารที่
สำคัญ ที่มีการจัดงานประจำปี ๓.ภาครัฐ หรือ มหาวิทยาลัย คิดแนวทางช่วยส่งเสริม รักษา ดูแล

ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่ละที่และช่วยรักษา ส่งเสริมให้เป็นกิจลักษณะพื้นจัดการแสดงในเวทีที่สำคัญ เพื่อโปรโมท และร่วมกันรักษาสิ่งที่สามารถบอกเล่าถึง ตัวตน เอกลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างไว้ให้น่าสนใจตามพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ยังขาดการร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนา รวมทั้งชุมชนเองยังขาด การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

๑. ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์

การสร้างสถานที่เคารพ ที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาท มาจากฐานคติความเชื่อของอินเดียได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ ที่เป็นแกนกลางของโลกและจักรวาล ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุ มาลัยโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า (พระศิวะ) และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้นมากมาย ตามลัทธิศาสนาไสวะนิกาย เพื่อประดิษฐานไว้ในปราสาทหิน โดยตัวปราสาทมีความหมายของเขาพระสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์ หรือ วิมานของเทพเจ้า และเป็น ที่สถิตของเทวดา เป็นต้น ดังนั้น การสร้างปราสาทหิน ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย อาณาจักรขอม จึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดิน และเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ ตลอดถึง ต้องมีการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา และถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่นักท่องเที่ยว ทั้งใน และต่างประเทศจะให้ความสนใจเข้าไปศึกษา และเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง ดังนั้นปัจจัยของการเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง จึงสามารถแบ่งได้ ๔ ปัจจัยหลักการท่องเที่ยว ดังนี้

การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และช้าง อาทิเช่น การมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช้าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตภัณฑข้าวหอมมะลินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ ๓๘ แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทหยาเฮงา ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด ที่ค้นพบในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศิขรภูมิ อ.ศิขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาท

และกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น

๑.ปราสาทขอมโบราณในพื้นที่วิจัย มีดังนี้

๑.๑ ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สภาพเศรษฐกิจ ด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ บริบทโดยรอบที่อาศัยโดยรอบของปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ทำสวน (สวนยาสูบ) ปลูกมันสำปะหลัง แบบผสมผสาน ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจทางการเกษตรที่หมุนเวียนในแต่ละปี ประการมีรายได้จาก การทำนา น້ายางพารา และมันสำปะหลัง ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนการทำอาชีพรอง ได้แก่ การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หมู ไก่ และหาของป่ามาขาย และรับราชการ มีสถานบริการ ประชาชน และเข้าถึงได้ ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านภูมิโปน อบต.

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขบ อบต. ๓) เทศบาลในตัวอำเภอสังขะ ๔) ข้าราชการครูในท้องถิ่น ๕) โรงพยาบาลในอำเภอสังขะ ๖) โรงพยาบาลในตัวอำเภอเมือง สุรินทร์ ๗) สถานีอนามัย ๘) สถานตำรวจ มีสถาบันการศึกษา และสถานศาสนาตามชุมชน ทั้งองค์กรที่ใช้ประกอบการค้า รับซื้อข้าวเปลือก มันสำปะหลัง อ้อย ทางเกษตร ถือเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจที่ดีมาก ในบริบทสภาพเศรษฐกิจชุมชน สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานในช่องทางสำคัญ ได้แก่ ๑.ปากต่อปาก ๒.ทางเว็บไซต์ ๓.แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You”

๑.๒ ปราสาทตาควาย สถานที่ตั้งของปราสาท ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักได อำเภพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทตาควาย ยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทตาควายมีผู้คนเข้ามาแวะเยี่ยมชม ทั้ง ๒ ประเทศคือ ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา การสร้างถาวรวัตถุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีดังนี้ เส้นทางเดินขึ้นเพื่อเที่ยวชมปราสาทเป็นเส้นทางที่ได้สร้างเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมากมีถนนเข้าออกสะดวก ทางขึ้นมีบันไดนาคราช ๒ ตัวสวยงามมาก มีพระพุทธรูปที่สร้างด้วยหินปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ด้วย ต่อจากนั้นมีการเทพื้นด้วยปูนเสริมเหล็กเดินเท้าเข้าไปชมองค์ปราสาทตาควาย ซึ่งมีความเจริญมากกว่าแต่เดิม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากประชาชน และคณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ ไปร่วมบริจาค อาทิ ส่งกระสีอาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นายทหารที่ประจำการ

เศรษฐกิจและอาชีพ ชาวบ้านแถบนี้มีอาชีพการทำเกษตร (ทำนา)ส่วนใหญ่ ตามบริบทพื้นที่ เป็นสองระดับคือ นาห่ม มักมีการทำเกษตรกรรม การทำนา เป็นต้น ส่วนในพื้นที่ดอน มักมีการทำพืชไร่ และไม้เศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกแตงโม ปลูกถั่วดิน เป็นต้น มีรายได้จากการเกษตรแบบหมุนเวียน ถือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่สมัยก่อน เมื่อ ๒๐ ปี ที่ผ่านมา ชาวบ้านมักจะทำแต่นา อย่างเดียว แต่สมัยปัจจุบันมีการผสมผสาน และได้นำพืชเศรษฐกิจเข้ามา จึงเกิดเป็น บริเวณที่มีเศรษฐกิจที่งอกงามมาก

๑.๓ ปราสาทบ้านไพล สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปรางค์ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสร์โบราณ

เข้าไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหมคุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้เลย ประวัติของปราสาท ตรงประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออกของตัวปราสาท ได้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติปราสาทแห่งนี้โดยย่อ มีสภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

๑.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-จอม ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีต ประมาณ ๖๐ เมตร ก็เข้าถึงปราสาท ก่อน เขาชมปราสาทท่านต้องเสียค่าธรรมเนียม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท ปราสาทแห่งนี้เปิดให้เข้าเยี่ยมชม ชมได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น. ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้น เมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีมีการปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

ลักษณะการท่องเที่ยว มีความหมายที่มีคุณค่า ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ดังนี้ คือ ทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถโน้มน้าวหรือดึงดูดใจให้เกิดความน่าสนใจ ประารถนาที่จะไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ น่าดึงดูดเป็นสำคัญ สถานที่นั้น ต้องเป็นจุดที่น่าสนใจและมักนิยมมาเที่ยวกันตามประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนในพื้นที่นั้น เช่น ทะเล หาดทรายขาว สภาพป่า สัตว์ป่า นานพันส์

๒. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มาเยือน ในพื้นที่นั้น เช่น วัด วัง พระราชวัง เมืองโบราณ โบราณวัตถุ สิ่งทักทอ เช่น หวาย ไม้ ผ้า หรือเครื่องทอง ต่างๆ เป็นต้น และได้หมายรวมไปถึง กิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล ผลไม้ อาหาร ผ้าไหม ต่างๆ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญคือ ที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็น แบบ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮ้าส์ รองลงมา คือ การบริการ และการบริโภคที่จะต้องมีย่านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

๔. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ปัจจัยในการเลือกการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะรับจากการท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดี่ยวบางคนอาจต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักและอาหาร เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานของโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมในเขต จังหวัดสุรินทร์ ชั้นพื้นฐาน มีดังนี้ การสำรวจพื้นที่ปราสาทและการลงเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่โบราณ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ ที่ตั้งปราสาท ในปัจจุบันพบว่า บางปราสาทที่ลงสำรวจมีการพัฒนาในด้านต่างๆขึ้นในรอบปี เกิดขึ้นหลายด้าน และบางปราสาทที่ลงสำรวจพื้นที่โดยรอบก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในที่นี้หมายถึง ข้อมูลของโบราณสถานแบบพื้นฐาน อาคารสถานที่ให้ข้อมูล ห้องน้ำ ร้านค้าสวัสดิการ ถนนทางเข้าชมปราสาท เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวในบางพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันมาทั้งการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

พัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ข้อมูลทั่วไปชั้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามปราสาทโบราณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มี ที่มีความหลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผ่นพับที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสียค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาททภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้านอื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมาก ทั้งๆที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มี

ฐานการเรียนรู้ และสามารถเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้าศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเยี่ยมชม เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่รองรับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่ขาดการนำเสนอในพื้นที่นี้คือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของระหว่าง 2 ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดถึง เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบบริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติและพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อการส่งเสริมดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ผลจากการลงสำรวจพื้นที่ เพื่อนำเสนอ โปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษา และลงสำรวจพื้นที่ พบว่า โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานและหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอ ดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยวหัตถศิลป์ถิ่นช่างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้นจะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่จะเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน และรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่สุรินทร์หรือเป็นชาวต่างชาติ ที่ไม่ได้เส้นทางท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผ่นพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาเที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย

พบว่า โดยแผนที่จังหวัดสุรินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทาง แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณาบริเวณจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะสมและสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยือนด้วยตนเองหรือมาเป็นการส่วนตัวที่ไม่ได้เหมาะหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการเข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมากและมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย

พบว่า การท่องเที่ยวทางเทศกาล หรือ งานประเพณี นั้นในแผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์บรรณารักษ์บูรณารักษ์นั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๖ ด้วยกันดังนี้

๑.งานช่างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬาตรีณรงค์จังหวัดสุรินทร์ และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช่าง ขบวนแห่ช่าง เลี้ยงอาหารช่าง ประกวดธิดาช่างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช่างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช่างและการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถาม

ข้อมูลการท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าว เพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหกรรมผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคมของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและการแสดงบูท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศีขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของการจัดงานคือ ณ ปราสาทศีขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียง จำลองแนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวดนางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จากสำนักงานอำเภอศีขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงานอีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั่นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้องข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่นาคช้าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนนาคช้างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูล กิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย ซึ่งเทศกาลเหล่านี้ได้จัดขึ้นจากวัฒนธรรมการบวชหรืองานทางด้านการศาสนาของชาวบ้านและได้โปรโม้ขึ้นมาเป็นเทศกาลงานท่องเที่ยวอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

หากสังเกตจะพบว่าในจังหวัดสุรินทร์ จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสองอย่างที่นำเสนอผ่านแผ่นพับหรือสื่อประชาสัมพันธ์อันนี้ คือ ด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองสุรินทร์และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วนั้นโดยแบ่งเป็นส่วนแรก ๔ ด้านและส่วนที่สองอีก ๑ อย่างดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของสุรินทร์ตามการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนั้นเป็นแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองเสียมากกว่าและเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๑.ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๑. ทุกส่วนงานทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลต้องมาปรึกษาหารือประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทาง หรือ นโยบายระเบียบข้อ กำหนด กฎหมาย เพื่อนำมาบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. ต้องดำเนินนโยบายระหว่างเขต เพื่อกำหนดเป็นแนวทางนโยบายการปฏิบัตินำมาใช้และพัฒนาพื้นที่พิพาทร่วมกัน

๓. กรมศิลปากรควรมีการยืดหยุ่น ในกฎหมาย เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในโบราณสถาน เพื่อสร้างรายได้ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ปราสาทในฐานะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นทรัพยากรของชุมชน

๔. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมผ่านจุดสำคัญ และเชื่อมโยงเส้นทางปราสาทโบราณที่ตั้งอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อครอบคลุมการท่องเที่ยวมากขึ้น

๕. หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมและมีรายละเอียดของเนื้อหาทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวปราสาทโบราณต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๒. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและความสำคัญของปราสาท และมรดกแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการจัดการภูมิความรู้ ให้กับชุมชน และเยาวชน แต่ละพื้นที่ได้อย่างเข้าใจเพื่อการพัฒนาและต่อยอดต่อไปได้

๒. ควรที่จัดการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสม แต่ละแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งแนะนำสถานที่เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย

๓. ควรทำการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐทุกภาคส่วน ททท. อบจ. อบต. กรมศิลปากร. และชุมชน

๔. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อลดความขัดแย้งทางด้านการเมือง และใช้ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวปราสาท โบราณและร่วมกัน นำมาซึ่งสันติภาพและสันติสุขระหว่างสองอาณาจักร ระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา

ภาคผนวก ข.

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) ต้องค้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของปราสาททภูมิโปน ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านไพล ปราสาทตาควาย โดยการนำผลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไป สร้างแนวทาง หาแนวทางร่วม และการกำหนดเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงข้อมูล ทั้งยังเป็นเอกสารการสำรวจสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว และสภาพบริบททั่วไปของพื้นที่ได้อย่างดีมาก ประโยชน์ ต่อไป สามารถพัฒนาเป็นแนวทางต่อยอด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านปราสาท และความต้องการของประชาชน ที่อาศัยในพื้นที่ พร้อมทั้งสามารถนำผลการวิจัย ไปสร้างแนวทางผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ในหลายๆด้าน และพื้นที่เชิงการเกษตรตามพื้นที่ ที่สามารถจัดให้เป็นพื้นที่รองจากการเที่ยวปราสาทด้วย พร้อมทั้งที่พัก บริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้

๒) ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ระบบสารสนเทศ (Information System) คือ ขบวนการประมวลผลข่าวสารที่มีอยู่ให้อยู่ในรูปของข่าวสารที่ เป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นข้อสรุปที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจของบุคคลระดับบริหาร ขบวนการที่ทำให้เกิดข่าวสารสารสนเทศนี้ การประมวลผลผลสารสนเทศ (Information Processing) และเรียกรวบรวมผลสารสนเทศด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) เทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผน จัดการ และใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ๑. ระบบประมวลผล ความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการและการประมวลผลข้อมูลด้วยมือ ไม่สะดวก ข้ำ และอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์การจึงต้องทำการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดการข้อมูล เพื่อให้การทำงาน

ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ๒. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและประมวลผล ตลอดจนการใช้ ข้อมูลในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารข้อมูลระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกัน ให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. การจัดการข้อมูลปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจด้านการจัดการข้อมูล (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะ ในการจัดรูปแบบและการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเทคโนโลยีทุกรูปแบบที่นำมาประยุกต์ในการประมวลผล การจัดเก็บ การสื่อสาร และการส่งผ่านสารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ระบบทางกายภาพประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร และระบบเครือข่าย ขณะที่ระบบนามธรรมเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ด้านสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกระบบให้สามารถดำเนินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานทั้งระดับองค์การและอุตสาหกรรมธุรกิจต้องการระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงอยู่และเจริญเติบโตขององค์การ โดยที่เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีส่วนช่วยให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จและสามารถแข่งขันกับธุรกิจอื่นในระดับสากลเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องทำความเข้าใจถึงวิธีใช้งานและโครงสร้างของระบบสารสนเทศสามารถสรุปส่วนประกอบของระบบสารสนเทศ ได้ ๓ ส่วน คือ ๑. เครื่องมือในการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหมายถึง ส่วนประกอบหรือโครงสร้างพื้นฐานที่รวมกันเข้าเป็น MIS และช่วยให้ระบบสารสนเทศดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นสื่อสารสนเทศเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงพื้นที่และพื้นที่โดยรอบ ที่สามารถนำผลงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ และเป็นข้อมูลได้

๓) ได้ค้นคว้าโครงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ เอกสารนำทาง และข้อมูลการเข้าถึง มีว่าจะออกไปในรูปแบบใดก็ตาม แต่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ได้เป็น คำถาม และคำตอบ เพื่อการพัฒนาต่อยอด ทั้งนี้สามารถใช้ได้ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การศึกษาพื้นที่โดยรอบด้วย และความต้องการของประชาชน และสิ่งสำคัญในพื้นที่ จาก การวิจัยครั้งนี้ได้เกิดนวัตกรรมเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามพื้นที่การวิจัย ได้แก่ ปราสาทตาควาย ปราสาทภูมิโปน ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทบ้านไพล ที่ได้บอกถึงระยะทาง ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญ พร้อมวาระประจำปีด้วย

ภาคผนวก ค.

ตารางเปรียบเทียบวัดอุประสงค์

วัดอุประสงค์ที่ ๑	วัดอุประสงค์ที่ ๒	วัดอุประสงค์ที่ ๓
ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท...ภูมิโปน ตำบลมอ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสังขะไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒๔ สังขะ-บัวเชด ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ถนนเป็นคอนกรีตสะดวกกับการเดินทาง มีป้ายบอกทั้งระยะทางการเข้าหอนักปราสาท	สารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท.....ได้แก่ช่องทางของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ๑.การบอกเล่าปากต่อปาก เป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวรับรู้มากที่สุดในการมาเที่ยวชมเชิงนิเวศ ๒.ทางเว็บไซต์ เป็นการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ , การท่องเที่ยวที่นำเสนอ ได้แก่ ได้นำเสนอโปรแกรมทางการท่องเที่ยวพร้อมเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์โดยได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้ วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานและหัตถกรรมพื้นบ้าน	พัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท.....๑.กระบวนการสร้างศักยภาพชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ , ๒.รูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ พบว่า ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เน้นความสำคัญในด้าน การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ “นวัตกรรมวิถีชุมชน” คือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และเป็นผู้สามารถได้รับผลประโยชน์

<p>และหมู่บ้านที่ตั้งของปราสาท , ปราสาทตาควาย ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด, บริบททั่วไปของปราสาทตาควาย เป็นปราสาทที่ถูกสร้างด้วยหินทั้งหลัง ปรากฏมีเพียงปราสาทหลังเดียว เป็นปราสาทที่มีประตู ทางเข้าออก ทั้ง ๔ ด้าน เป็นช่องประตูที่สามารถเข้าออกได้ ศิลปะขอมแบบบายน ถือว่าเป็นศิลปะที่มีความเจริญในยุคขอมโบราณ ราวสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พ.ศ.๑๗๒๔ - ๑๗๖๒ , สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดิน</p>	<p>โดยได้ตั้งชื่อแต่ละโปรแกรมเส้นทางที่นำเสนอครั้งนี้ เส้นทางท่องเที่ยวถิ่นช้างไทย เส้นทางตามรอยอารยธรรมขอม และเส้นทางวิถีชีวิตสุรินทร์ โดยโปรแกรมนั้นจะมีการตั้งเวลาและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะทราบเวลาที่ท่องเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและรู้ถึงกำหนดการท่องเที่ยวในลำดับต่อไปอีกด้วย ซึ่งส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คนในพื้นที่ สุรินทร์ หรือเป็นชาวต่างชาติ ที่ไม่ได้เส้นทาง การท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็สามารถเดินทางตามโปรแกรมที่นำเสนอไว้ในแผ่นพับและทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ตามเวลาที่เที่ยวได้ครบทุกที่อีกด้วย, รูปแบบหรือจุดเน้นของการประชาสัมพันธ์ แผ่นพับที่นำเสนอเกี่ยวกับแผนที่เพื่อการขับรถท่องเที่ยวของภาคอีสาน โดยมีทั้งภาค อีสานเหนือและใต้ทั้งหมดรวมกันแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็ เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ โดยเสนอตามจุดเด่นของแต่ละจังหวัดต่างๆ ทั้งหมดในภาคอีสาน โดยนำเสนอเป็นสองหน้าหน้าแรกเป็นแผนที่เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวส่วนอีกหน้า</p>	<p>จากการท่องเที่ยว อาทิ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารขอมโบราณ เมนูอาหารดั้งเดิม และการแสดงชุมชนด้วย ดังนั้นในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่จึงมีความต้องการในระดับมาก จาก การ สัม ภา ษ ณ์ กลุ่มเป้าหมาย, ๓.ด้านการจัดการท่องเที่ยวของปราสาทขอมในเชิงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้ที่ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญของสถานที่โบราณ พื้นที่ปราสาทมาเป็นอันดับต้นๆ จะให้ความสำคัญของชุมชนมาเป็นส่วนช่วยเสริมในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว ๔.การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน พบว่าจากการสัมภาษณ์ส่วนให้ให้คำตอบแบบเดียวกัน ให้คำตอบในคมนาคม การเข้าชมในปัจจุบันมีความสะดวกมากกว่าหลายสิบปีก่อนมาก มีถนนลาดยางเข้าสะดวกกว่าเดิมมาก ทั้งการให้บริการร้านค้า อาหารเครื่องดื่ม ตามรายทางในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวก็มีมาก, ๕.ด้านผลกระทบจาก</p>
--	---	--

<p>หมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสร์โบราณ เข้าไป ตามถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหมคุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้, ปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลกัมแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีต ประมาณ ๖๐ เมตร ก็เขาถึงปราสาท ก่อน เข้าชมปราสาท ท่าน ต้องเสียค่าธรรมเนียม ชาวไทยคนละ</p>	<p>หนึ่งเป็นข้อมูลโดยคร่าวๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แผ่นพับได้จัดทำบนกระดาษขนาดใหญ่ จัดพิมพ์ด้วยสีสดใสใสงดงาม โดยได้แสดงทั้งภาพและเนื้อหาต่างๆ ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว, เป็นการเสนอแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของทุกจังหวัดของทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้รวมกัน จุดเน้นการเสนอนั้นจะบอกคำขวัญของจังหวัด จุดเด่นของจังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยวที่เด่นๆ หรือหลักของจังหวัดนั้นๆ ส่วนเองเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	<p>การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ความคิดเห็นกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ ในการพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัดสุรินทร์ ในด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านกายภาพ ผลกระทบด้านวัฒนธรรม และผลกระทบด้านสังคม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน, การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามพื้นที่ต่างถือเป็นความสำคัญที่สามารถจรรโลงจิตใจและเป็นการเปิดประสบการณ์ เพิ่มเติมความรู้ที่ได้จากรากฐานทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความสำคัญการท่องเที่ยวมีความสำคัญ</p>
---	--	--

๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท		
---------------------------------------	--	--

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์ หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ รายชื่อ เพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของชุมชนต่อไป ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล/ฉายา (ผู้ให้สัมภาษณ์).....

เพศ.....อายุ.....ปีตำแหน่ง.....

เบอร์โทรศัพท์.....

หน่วยงาน/ที่อยู่

.....

.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์...../.....สถานที่สัมภาษณ์

.....

เวลาที่สัมภาษณ์ ตั้งแต่.....น. ถึงเวลา

.....น

ตอนที่ ๒ บทสัมภาษณ์ ด้านการจัดการการท่องเที่ยว

๑. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวด้านใดบ้าง ?

() วางแผน () จัดหางบประมาณ () ดำเนินการ

() เป็นคณะกรรมการร่วม () ผู้สังเกตการณ์

() อื่น ๆ เช่น

.....

๒. การจัดการการท่องเที่ยวของ(ชุมชน/ชาวบ้าน/อบต)ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดบ้าง ?

() การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย () สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

() สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด () สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด

() องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น () องค์กรเอกชน

() อื่น ๆ ระบุ

.....

๓. ท่านอยากให้หน่วยงานใดเข้ามาสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวของ(ปราสาท)เพราะเหตุใด ?

() การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย () สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

() สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด () สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด

() องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น () องค์กรเอกชน

() อื่น ๆ ระบุ

.....

๔. ในการจัดการการท่องเที่ยวของ (ชุมชน/ชาวบ้าน/อบต) ที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับอะไรที่ท่าน
คิดว่าเป็นปัญหาสำคัญที่สุด ?

.....

๕. ทาง (ชุมชน/ชาวบ้าน/อบต) มีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในปราสาทโบราณหรือไม่และ
อย่างไร ?

.....

๖. ตามความคิดเห็นของท่าน การจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม
หรือไม่และอย่างไร ? ถ้าจะทำให้ดีขึ้นควรจะต้องทำอะไร แบบไหนเพิ่มเติม

.....

ตอนที่ ๓ บทสัมภาษณ์ ด้านผลกระทบ

๑. กาทที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมภายใน(ปราสาท) เป็นการเพิ่มภาระให้กับทาง(ชุมชน/
หมู่บ้าน)หรือไม่ และทำให้(ชุมชน/หมู่บ้าน)ต้องปรับตัวในการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือไม่และ
อย่างไรบ้าง ?

.....

๒. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชม(ปราสาท)ทำให้วิถีชีวิตและการปฏิบัติชีวิตประจำวัน
เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ?

.....

การที่วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุภายในปราสาทหรือไม่
และอย่างไรบ้าง?

.....

๓. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้เตรียมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง ?

.....
.....
.....

๔. การที่ (ปราสาท) เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีผลทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่และอย่างไรบ้าง ?

.....
.....
.....

๕. กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน (หมู่บ้าน) ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ได้แก่อะไรบ้าง ?

.....
.....
.....

๖. แนวโน้มกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์อย่างไรบ้าง ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

รายชื่อผู้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล / ตำแหน่ง / หน่วยงาน
๑	นาง ธมลวรรณ เจริญวงศ์พิสิฐ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรินทร์ ๓๕๕/๓-๖ ถนนเทศบาล ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
๒	นายอิสระ ศาตรา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรินทร์ ๓๕๕/๕-๖ ถนนเทศบาล ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
๓	นางสาว รุ่งรัตน์ สีเสต ตำแหน่ง หัวหน้างาน สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมอ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ ๑๗๘ หมู่ที่ ๑๓ ตำบล สังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๑๕๐ โทร ๐๘๔ -๔๑๑๕๗๙๙

๔	นายทศ แม้นผล ตำแหน่ง สอบต. และผู้นำชุมชน ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๕ ตำบลดม อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๑๕๐ โทร ๐๘๗-๖๓๔๙๒๙
๕	นางสุมาลี ตั้งคณีก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ ๙๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลสมุด อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
๖	นส. ลักขณา ลัดดาไสว ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ ๒๘-๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
๗	นางวาสิ จันทระเขต ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ (พิธีกรประจำปี ที่มีการจัดงานปราสาทบ้านไพล) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ ๖๓ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
๘	พระวุฒิ หลอมประโคน วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ ๑๔๘ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
๙	นาย ประหยัด คำมา (ผู้ประกอบการค้าชุมชน) ที่อยู่ ๕๕/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองใหญ่ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
๑๐	พลนิคม ศิริโชค อสทพ (๔๕) อาสาสมัครทหารพราน ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๑๑	สอ. วราเดช อุตตะวัง (ทหารประจำการปราสาทตาควาย) ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๑๒	พ.ต.สมควร ไชยฤทธิ์ (ทหารประจำการปราสาทตาควาย) ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๑๓	นาย อภิเดช นาคราช อสทพ อาสาสมัครทหารพราน ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๑๔	นาย เคน รูปสวาด อายุ ๔๕ ปี ทหารประจำการปราสาทตาควาย ชาวกำพูชา
๑๕	นาย ชิน ราชนัน อายุ ๒๑ ปี ทหารประจำการปราสาทตาควาย ชาวกำพูชา
๑๖	นาย วอน มนต์ อายุ ๔๒ ปี ทหารประจำการปราสาทตาควาย ชาวกำพูชา
๑๗	นาย กอน นิลเยี่ยม อายุ ๕๙ ปี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านปราสาท หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๑๘	นายบุญเลิศ มั่นธูภา อายุ ๖๐ ปี เลขาณายก องค์การบริหารส่วนตำบล เชื้อเพลิง หัวหน้าชุมชนบ้านปราสาท ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัด สุรินทร์
๑๙	นาย ศิริพงษ์ ชูชื่นบุญ ตำแหน่ง ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๒๐	นางภัสรินทร์ แท่งแก้ว ตำแหน่ง กอวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ตำบลบัก ได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
๒๑	นายธีรศักดิ์ แก้วรัตน์ ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง จังหวัดสุรินทร์ (กองวิชาการศึกษา)
๒๒	นาย ศานิต ปรากฏมาก ผู้ช่วยท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ ตำบลในเมือง อำเภอ เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
๒๓	นางณัฐกฤตา จันทร์กฤษ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ การท่องเที่ยว และ กีฬา จังหวัดสุรินทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร นายกองการบริหารส่วนตำบลไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasothara@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านตม (ภูมิโปน) ตำบลตม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านบักได อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนา ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์”

ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวิโส, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพา
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

นมัสการ พระครูพนมศิลาจารย์ (เจ้าอาวาสวัดเขาโต๊ะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

นมัสการ

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasothara@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

นมัสการ พระครูไพโรจน์วุฒิกุณ (เจ้าอาวาสวัดจุฬามณี) ธรรมยุติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

นมัสการ

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

นมัสการ พระราชวิสุทธิมุนี (เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์) ฝ่ายธรรมยุติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

นมัสการ

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย
เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน บ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนา ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวิโส, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน บ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร. ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ /๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน บ้านดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษนันท์ แสงมาศ อาจารย์ประจำวิทยาเขตสุรินทร์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วย ดร.ยโสธารา ศิริภาพระภากร และคณะ เพื่อให้การทำวิจัยบรรลุเป้าหมายและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ เห็นว่าท่านมีความรู้เบื้องต้นด้านมุมมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถช่วยชี้แนะได้เป็นอย่างดี จึงขอเมตตาท่านได้อนุญาตให้สัมภาษณ์แก่คณะวิจัยด้วย จัดเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เจริญพร

(พระมหาวิศิต ธีรวีโส, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

โทร.๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒

Email: Dr.yasotharar@gmail.com , Ton_Samroeng@hotmail.com

ภาคผนวก จ รูปภาพการดำเนินการวิจัย

จัดการสัมภาษณ์ กลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือ และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ท่องเที่ยว

สัมภาษณ์ตำรวจเพื่อหาข้อมูลตามพื้นที่ สภ. จังหวัดสุรินทร์

ผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดสุรินทร์

กับศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดสุรินทร์

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดสุรินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์

สัมภาษณ์ พระวิทยา วิริญาโณ (ชาวกำมพูชา) พระที่ดูแลวัดและอยู่เคียงข้างปราสาทบ้านไพล

เดินสำรวจพื้นที่ ทางทรัพยากรธรรมชาติ แห่งนี้ บริบทสถานที่โดยรอบและสัมภาษณ์ผู้อาศัยอยู่
โดยรอบที่ได้รับ อิทธิพลจากปราสาทหิน

คณะผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมลงเก็บข้อมูล ตามพื้นที่ต่างๆ และเข้าสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ภาพเสนอรายงานวิจัย ๓ บท เพื่อเสนอแนวทางการวิจัยและรับแนวทางเพื่อการ
ดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป จากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รายงานการวิจัย ๓ บท แก่คณะกรรมการ เพื่อเสนอผลการวิจัย และรับเสนอแนวทางการวิจัยครั้ง
ต่อไป

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ตรวจรายงาน การวิจัย และร่วมวิเคราะห์ แนวทางร่วมกัน

ภาพการลงสัมภาษณ์ตามพื้นที่การวิจัย ปราสาทตาควาย

คณะผู้วิจัยลงสัมภาษณ์พื้นที่ปราสาทตาควาย

ทหารประจำการชาวกัมพูชา

สัมภาษณ์พื้นที่ปราสาทตาควาย

สัมภาษณ์ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบักได

ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

งานประจำปี ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

กิจกรรมการรำรำบวงสรวงปราสาทบ้านไพล และการแข่งกิจกรรมเมนูอาหารพื้นบ้าน

ปราสาทภูมิโปน ตำบลม อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์

สัมภาษณ์นาย ทศ แม่นผล ผู้นำชุมชน

เจ้าหน้าที่ องค์กรบริหารส่วนตำบลม

สัมภาษณ์นางรุ่งรัตน์ สีแสด หัวหน้าสำนักงานปลัด องค์กรบริหารส่วนตำบลม

สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

หน้าส่วนงานองค์การบริหารส่วนตำบลมกลับคณะที่มิวิจัย

ภาพการลงสำรวจพื้นที่รอบนอกว่ามีแหล่งอื่นที่น่าสนใจ

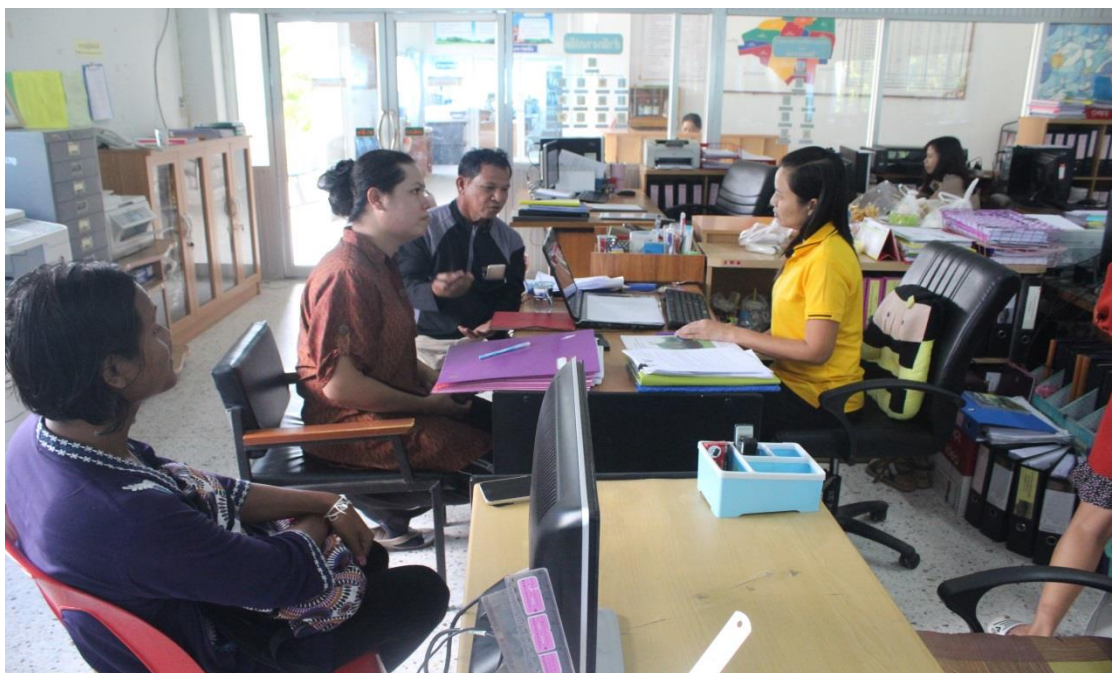
ภาพการสำรวจพื้นที่โดยรอบเพื่อให้ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติม เสนอการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อให้เป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว

แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว กับวิถีชุมชน

ปราสาทบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ภาพการสัมภาษณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ภาพสัมภาษณ์นางสุมาลี ตังคนิก ผู้อำนวยการกองการศึกษา อบต บ้านพลวง

ภาพสัมภาษณ์นางลักขณา ลัดดาไสว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

อบต. ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

สัมภาษณ์ นางวาราลี จันทเขต เจ้าหน้าที่ อบต.

ภาพการสัมภาษณ์ นางฉมลวรรณ เจริญวงศ์พิสิฐ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ประเทศไทย

ภาพการสัมภาษณ์นาย อิศระ ศาตรา รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สัมภาษณ์ นาย ศานิต ปราบกฐมาก ผู้ช่วยท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์

ลงสัมภาษณ์ชุมชนผู้ประกอบการค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน

ชุมชนได้จัดการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนและได้รับความเมตตาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน
ไพล ตำบลเชื้อเพลิง จังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ฉ

แบบสรุปโครงการวิจัย

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

<p>สัญญาเลขที่ ว.๑๑๐/๒๕๖๑ รหัสโครงการ 610761110</p> <p>ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ จังหวัดสุรินทร์</p> <p>หัวหน้าโครงการ ผศ. กฤษณันท์ แสงมาศ</p>
<p>ความเป็นมาและความสำคัญ ในยุคสมัยโลกาภิวัตน์มีการพัฒนารูปแบบในด้านต่างๆเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยสิ่งที่สำคัญในยุคปัจจุบันนี้ที่สามารถเรียกผู้คนให้เข้ามาเที่ยวชมและนำเงินเข้าประเทศได้นั้นมองข้ามไปไม่ได้เลยถึงการท่องเที่ยวโดยเฉพาะโปรแกรมหนึ่งที่สำคัญมากของนักท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามกลุ่มปราสาทขอมโบราณในแถบอีสานใต้นี้ถือได้ว่าเป็นความน่าสนใจทั้งคนในประเทศไทยเองและชาวต่างชาติด้วย หากจะกล่าวไปถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นได้เริ่มมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยรัฐบาลไทยในขณะนั้นเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจนำมาซึ่งรายได้เข้าสู่ประเทศ เป็นยุทธศาสตร์อีกวิธีการหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตกต่ำ และสามารถทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชน จึงพยายามหาวิธีการที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวไม่ต้องลงทุนมาก แต่ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าไม่เหมือนทางด้านอื่นที่ต้องลงทุนสูงและกว่าจะได้ผลตอบแทน ต้องใช้เวลานาน ทั้งการออกนโยบายระดับชาติ การทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งที่เห็นว่าจะสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ การพัฒนาระบบคมนาคม ตามโครงสร้างพื้นฐาน การจัดตั้งองค์กรที่ดูแลเรื่องการท่องเที่ยวโดยตรง รวมทั้งจัดปฏิทินการท่องเที่ยวและปีการท่องเที่ยวไทยขึ้นมาเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้การตอบรับที่ดียิ่งขึ้น ดังเช่น ในปี ๒๕๓๐ รัฐบาลไทยได้ประกาศให้เป็นปีการท่องเที่ยว และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ -๒๕๔๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดเป็นการท่องเที่ยว ที่เราเข้าใจกันดีนั่นคือ ปี Amazing Thailand ๑๕๕๕-๑๕๕๕ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้ามาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เพราะเนื่องจากไทยมีการจัดกิจกรรมงาน”เที่ยวทั่วไทย..ไปได้ทุกเดือน” ควบคู่กับการรณรงค์การตลาด “Be My Guest เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก</p> <p>การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสาขาหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มีความแตกต่างไปจากการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอื่น แต่การท่องเที่ยวจำเป็นต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ เพื่อเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง เพราะทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียดจากสภาวะความเร่งรีบและการ</p>

แข่งขัน ก่อให้เกิด อาชีพ รายได้ การกระจายรายได้และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว หรือรื้อฟื้นวัฒนธรรมที่กำลังสูญหายให้กลับมาหรือฟื้นกลับมาด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม ทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ งานดูแลและบำรุงรักษา งาน ให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว บริการคมนาคม-ขนส่งกิจการร้านค้า-ร้านอาหาร กิจการโรงแรม ที่พัก แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ ๓ ลักษณะการท่องเที่ยว คือ ๑) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติสภาพแวดล้อม ๒) สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

อาจมีหลายประเภท ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุด้านศาสนา ประเภท สวนสาธารณะ ๓) การท่องเที่ยวประเภท ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรม

จังหวัดสุรินทร์เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในแถบอีสานใต้ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมากในเชิงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพยายามพัฒนาให้เกิดรูปแบบต่างๆเพื่อสะดวกต่อการสืบข้อมูล การเข้าถึง ด้วยระบบสารสนเทศ จังหวัดสุรินทร์เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจหลายแห่งในด้าน การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมกลุ่มปราสาทขอมโบราณ ที่มีมากมาย หลายปราสาททั้งประวัติความเป็น ผู้สร้างฐานคติ ความเชื่อ ศาสนา ประเพณีที่เกิดขึ้น พิธีกรรมที่จัดขึ้นในรอบปีตามปราสาทขอมต่างๆ สิ่งเหล่านี้ น่าสนใจมากและน่าที่จะพัฒนาเพื่อให้ทราบในด้านข้อมูลเชิงลึก ความเป็นมาของโบราณสถาน พิธีกรรมที่เกิดขึ้นประจำปี ความเชื่อ ตำนานที่เคยมีมา ดังนั้นการพัฒนาระบบ GPS เพื่อการเข้าถึง ระบบข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ ในเขตพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านปราสาทขอม โบราณ

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมปราสาทขอม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งคำตอบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะก่อให้เกิดคุณค่าต่อวิถี ชีวิตของชุมชนที่อยู่โดยรอบ ในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เกิดคุณค่าในด้านวิชาการในด้าน วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี พิธีกรรมความเชื่อ และประวัติความเป็นมาระหว่างศาสนาพราหมณ์ ฮินดู กับพุทธศาสนาแบบมหายาน ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ในการ ศึกษา การวางแผน การท่องเที่ยว กิจกรรม และวางแผนเพื่อการพัฒนา ประเทศในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามปราสาทขอม คณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและ ประโยชน์ที่จะได้รับดังกล่าวจึงได้ทำวิจัยในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์โครงการ

๑.ศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๒.ศึกษาสารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท

<p>จังหวัดสุรินทร์</p> <p>๓.เพื่อพัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์</p>
<p>ผลการวิจัย</p> <p>๑ ประวัติความเป็นมาและบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์</p> <p>ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ แดงอีสานใต้ ถือเป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ เป็นศาสนสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยศิลาแลง ตามลัทธิไศวนิกาย นิกายบูชาพระศิวะ ในอดีตของอาณาจักรขอมโบราณ ในพื้นที่การวิจัย เลือกลงเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในจังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นพื้นที่ที่มีที่ตั้งของปราสาท ใกล้บริเวณชุมชน และเป็นพื้นที่ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเข้าถึงข้อมูลแบบพื้นฐานจึงเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญยังเป็นการลดรายได้ของชุมชนอีกด้วย กลุ่มปราสาทขอมโบราณในพื้นที่การวิจัย มีการสร้างปราสาทด้วยศิลาแลง มีอายุนับพันปี โดยฐานคติการสร้างได้กล่าวถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท รูปเคารพ ที่นับถือในสมัยก่อน และองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทหิน (ขอม) ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้ ในด้านคติการสร้างปราสาท จากที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้กล่าวไว้ว่า</p> <p>การสร้างสถานที่เคารพ ที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาท มาจากฐานคติความเชื่อของอินเดีย ได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ ที่เป็นแกนกลางของโลกและจักรวาล ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุ มายังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า (พระศิวะ) และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้นมากมาย ตามลัทธิศาสนาไศวนิกาย เพื่อประดิษฐานไว้ภายในปราสาทหิน โดยตัวปราสาทมีความหมายของเขาพระสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์ หรือ วิมานของเทพเจ้า และเป็นที่สถิตของเทวดา เป็นต้น ดังนั้น การสร้างปราสาทหิน ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย อาณาจักรขอม จึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดิน และเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ ตลอดถึง ต้องมีการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา และถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่นักท่องเที่ยว ทั้งใน และต่างประเทศจะให้ความสนใจ เข้าไปศึกษา และเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง ดังนั้นปัจจัยของการเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง จึงสามารถแบ่งได้ ๔ ปัจจัยหลักการท่องเที่ยว ดังนี้</p> <p>ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท ลักษณะรูปแบบปราสาท ความสำคัญของการสร้างปราสาท วัสดุการสร้างปราสาท แผนผังรูปแบบองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทขอม ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้</p> <p>การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ฟ้าไหม</p>

และช่าง อาทิเช่น การมีช่างเลี่ยมมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช่าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตภัณฑข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ ๓๘ แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในที่ค้นพบในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาท และกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น

คติการสร้างปราสาทแนวความคิดของพราหมณ์ในการสร้างปราสาท ปราสาทที่เห็นและปรากฏอยู่อย่างมากมาย ได้เกิดจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ที่มีความเชื่อว่า การสร้างปราสาทเป็นการจำลองรูปจักรวาลจากสวรรค์สู่พื้นโลก โดยเฉพาะการย่อเอาเขาไกรลาส ซึ่งเป็นสถานที่ประทับขององค์พระศิวะเทพ ศาสนาพราหมณ์เชื่อว่าเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางของจักรวาล

ตามความหมาย ที่มาของรูปแบบและคติการสร้าง ความสำคัญของปราสาทขอม คำว่า “ปราสาท” (Prasada) มาจากรากศัพท์ภาษาสันสกฤต หมายถึง อาคารที่มีส่วนกลางเป็นห้อง เรียกว่า “ห้องครรภคฤหะ” หรือ “เรือนธาตุ” และมีหลังคาเป็นชั้นซ้อนกันหลายชั้นเรียกว่า “เรือนชั้นๆ” หลังคาแต่ละชั้นนั้น เป็นการย่อส่วนของปราสาท โดยนำมาซ้อนกันในรูปของสัญลักษณ์ แทนความหมายของเรือนฐานันดรสูง ซึ่งให้เป็นที่สถิตของเหล่าเทพเทวดา ดังนั้น ปราสาทจึงหมายถึง ที่สถิต ที่อาศัย ที่อยู่หรืออาคารที่เป็นศาสนสถาน เพื่อประดิษฐานรูปเคารพต่างๆ เพื่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา ไม่ใช่พระราชาชนเจียร อันเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความแตกต่างในเรื่องของวัสดุ กล่าวคือ ปราสาทที่เป็นศาสนสถานนั้น สร้างด้วยวัสดุ ที่มั่นคงแข็งแรงประเภทอิฐหรือหิน ส่วนพระราชาชนเจียร ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ สร้างด้วยไม้ทั้งสิ้น

“ปราสาทขอม” จึงมีความหมายถึง อาคารที่สร้างขึ้นในวัฒนธรรมขอม หรือเขมรโบราณ เพื่อใช้เป็นศาสนสถานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ส่วนคำว่า “ปราสาทขอมในประเทศไทย” นั้น หมายถึง อาคารทรงปราสาทในวัฒนธรรมขอม ที่พบในดินแดนไทยในปัจจุบัน ซึ่งดินแดนเหล่านี้ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรขอม รวมทั้งบางส่วนได้มีการรับอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู

๑.ปราสาทขอมโบราณในพื้นที่วิจัย มีดังนี้

๑.๑ ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทแห่งนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากชื่อภาษาเขมร ๒ คำคือ ภูมิ ซึ่งในภาษาเขมรออกเสียงว่า “ปุม” หมายถึง แผ่นดินหรือสถานที่ และ ปูน ซึ่งออกเสียงว่า “โปน” แปลว่า “หลบซ่อน” รวมความแล้วมีความหมายว่า “ที่หลบซ่อน” จากความหมายของชื่อมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติแห่งในเรื่อง “เนียงเต้าทะม แปลว่า “นางผู้มีหน้าอกใหญ่ หรือนมใหญ่” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเป็นพระราชธิดาของกษัตริย์ขอมหนีกภัย หรือลี้ภัยมาถึงปราสาทแห่งนี้ แต่ถูกนำมาพักอาศัย ณ เมืองนี้เพื่อหลบหนีภัยสงคราม ปราสาทภูมิโปน เป็นปราสาทอิฐ ๓ หลัง เป็นศิลปะขอมสมัยก่อนเมืองพระนคร สร้างขึ้น

ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๓ ถือว่าเป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดที่พบอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

สภาพเศรษฐกิจ ด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ บริบทโดยรอบที่อาศัยโดยรอบของปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ทำสวน (ส่วนยากพารา) ปลูกมันสำปะหลัง แบบผสมผสาน ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจทางการเกษตรที่หมุนเวียนในแต่ละปี ประกรมีรายได้จาก การทำนา น้ายางพารา และมันสำปะหลัง ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนการทำอาชีพรอง ได้แก่ การค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หมู ไก่ และหาของป่ามาขาย และรับราชการ มีสถานบริการ ประชาชน และเข้าถึงได้ ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านภูมิโปน อบต.

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขบ อบต. ๓) เทศบาลในตัวอำเภอสังขะ ๔) ข้าราชการครูในท้องถิ่น ๕) โรงพยาบาลในอำเภอสังขะ ๖) โรงพยาบาลในตัวอำเภอเมือง สุรินทร์ ๗) สถานีอนามัย ๘) สถานตำรวจ มีสถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาตามชุมชน ทั้งองค์กรที่ใช้ประกอบการค้า รับซื้อข้าวเปลือก มันสำปะหลัง อ้อย ทางการเกษตร ถือเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจที่ดีมาก ในบริบทสภาพเศรษฐกิจชุมชน

สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานในช่องทางสำคัญ ได้แก่

๑.ปากต่อปาก ๒.ทางเว็บไซต์ ๓.แผ่นพับ (Brochures) แผ่นพับ ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You”

๑.๒ ปราสาทตาควาย สถานที่ตั้งของปราสาท ที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่บริเวณช่องตาควายในเขตบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ ๑๗ ตำบลบักโค อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๔ กาบเชิง-บ้านกรวด ที่มาของปราสาทตาควาย ตามคำบอกเล่าของชาวบ้านเป็นการเล่าต่อๆ กันมาว่า มีตาผู้สูงอายุสมัยก่อนได้ตามหาควายของตนเองที่เลี้ยงไว้ ควายได้มาบริเวณแถบนี้ได้มาพบปราสาทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน และได้ไปบอกเล่าเพื่อให้ผู้คนทราบ มีผู้คนได้เข้ามาดู และทำพิธีเซ่นไหว้ปราสาท ตามความเชื่อของท้องถิ่น จากนั้นจึงเรียกตามผู้มาพบ คือ ตากระโบ หรือ ตาควาย นั้นเอง มีปรากฏอีกจากที่มาของปราสาทชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้ออกไปล่าสัตว์ในกลางคืน ปรากฏว่าได้ส่องไฟไปเห็นตาควายในตรงที่มีปราสาทพอดี จึงเดินเข้าไปดูแต่แทนที่จะเห็นควายกลายเป็นปราสาทแห่งนี้เลย เรียกปราสาทแห่งนี้ว่า “ปราสาทตาควาย” ต่อๆ กันมา ปราสาทนี้อยู่บริเวณของ “ช่องตาควาย” ในเขตหมู่บ้านไทยนิยมพัฒนาอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านไทยนิยมประมาณ ๕ กิโลเมตร บริบททั่วไปของปราสาทตาควาย เป็นปราสาทที่ถูกสร้างด้วยหินทั้งหลัง ปรากฏมีเพียงปราสาทหลังเดียว เป็นปราสาทที่มีประตู ทางเข้าออก ทั้ง ๔ ด้าน เป็นช่องประตูที่สามารถเข้าออกได้ ศิลปะขอมแบบบายน ถือว่าเป็นศิลปะที่มีความเจริญในยุคขอมโบราณ ราวสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พ.ศ.๑๗๒๔ – ๑๗๖๒ ตามที่ปรากฏในปัจจุบันปราสาทตาควาย ยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าที่เคยเห็นมา ในบริบททั่วไปภายในปราสาทตาควายมีผู้คนที่เข้ามาแวะเยี่ยมชม ทั้ง ๒ ประเทศคือ ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา การสร้างถาวรวัตถุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีดังนี้ เส้นทางเดินขึ้นเพื่อเที่ยวชมปราสาทเป็นเส้นทางที่ได้สร้างเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมากมีถนนเข้าออกสะดวก ทางขึ้นมีบันไดนาคราช ๒ ตัวสวยงามมาก มีพระพุทธรูปที่สร้างด้วยหินปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ด้วย ต่อจากนั้นมีการเทพื้นด้วยปูนเสริมเหล็กเดินเท้าเข้าไปชมองค์ปราสาทตาควาย ซึ่งมีความเจริญมากกว่าแต่เดิม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากประชาชน และคณะ

สงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ ไปร่วมบริจาค อาทิ สังกะสี อาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นายทหารที่ประจำการ

เศรษฐกิจและอาชีพ ชาวบ้านแถบนี้มีอาชีพการทำเกษตร (ทำนา)ส่วนใหญ่ ตามบริบทพื้นที่เป็นสองระดับคือ นาลุ่ม มักมีการทำเกษตรกรรม การทำนา เป็นต้น ส่วนในพื้นที่ดอน มักมีการทำพืชไร่ และไม้เศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกแตงโม ปลูกถั่วดิน เป็นต้น มีรายได้จากการเกษตรแบบหมุนเวียน ถือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่สมัยก่อน เมื่อ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ชาวบ้านมักรอทำแต่นา อย่างเดียว แต่สมัยปัจจุบันมีการผสมผสาน และได้นำพืชเศรษฐกิจเข้ามา จึงเกิดเป็น บริเวณที่มีเศรษฐกิจที่งอกงามมาก

๑.๓ ปราสาทบ้านไพล สถานที่ตั้งของปราสาท ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-ช่องจอม ประมาณ ๖ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตรงบ้านแสร์โบราณเข้าไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปภายในวัดปราสาทพรหมคุณ หมู่ ๖ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ บริเวณของที่ตั้งปราสาทบ้านไพล วัดปราสาทพรหมคุณ ท่านสามารถจอดรถของท่านไว้ในบริเวณวัดแล้วเข้าเยี่ยมชมปราสาทแห่งนี้ได้เลย ประวัติของปราสาท ตรงประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออกของตัวปราสาท ได้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติปราสาทแห่งนี้โดยย่อว่า ปราสาทบ้านไพลประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง กรอบประตูและทับหลังสร้างจากหินทรายจำหลักเป็นลวดลายต่าง ๆ มีประตูทางเข้าทางด้านทิศตะวันออก มีอายุราว พ.ศ. ๑๖๐๐-๑๖๕๐ เพิ่มภายในปราสาทของประดิษฐานศิวิลิ่ง สภาพทั่วไปของปราสาท ประกอบด้วยปราสาทอิฐ หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน ตัวปราสาทมีแผนผังและขนาดเท่ากันทั้ง ๓ หลัง ดังนี้ ๑) ปราสาท อิฐหลังที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุด มีแผนผัง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาวประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตู เข้าหรือ ออกทาง ด้านหน้าเพียงประตูเดียว ๒) ปราสาทอิฐหลังที่ ๒ อยู่ถัดจากปราสาทอีกหลังมาทาง ทิศใต้มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างคูณยาวประมาณ ๔ คูณ ๔ เมตร มีประตูเข้าหรือ ออกทางด้าน หน้าเพียงประตูเดียว เช่นเดียวกันกับหลังที่หนึ่ง ๓) ปราสาทอิฐ หลังที่ ๓ ปัจจุบันไม่ปรากฏตัวปราสาทให้เห็นเพราะได้พังทลายลงจนหมดแล้ว คงเหลือเพียงฐานและเสาด้านข้างของกรอบประตูสองข้างเท่านั้น จากสภาพของตัวปราสาทที่ให้เห็นในวันที่ยุวจัยลงสำรวจและเก็บข้อมูลนี้เห็นร่องรอยการบูรณะซ่อมแซมอยู่บ้างโดยการนำเอาก้อนอิฐมาก่อและสอปูนบางส่วนในตัวปราสาทเพื่อรักษาตัวปราสาทบางส่วนมิให้พังลงมา

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึงตลอดจนสระเก็บน้ำกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้นเมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำ

นาย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

๑.๔ ปราสาทบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอปราสาทไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-จอมพระ ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านพลวง ทางแยกซ้ายมือเข้าไปตามถนนคอนกรีต ประมาณ ๖๐ เมตร ก็เข้าถึงปราสาท ก่อน เขาชมปราสาทท่านต้องเสียค่าธรรมเนียม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ส่วนชาวต่างชาติคน ละ ๕๐ บาท ปราสาทแห่งนี้เปิดให้เข้าเยี่ยมชม ชมได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐น. - ๑๘.๐๐ น. ทักวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ประวัติของปราสาท ปราสาทบ้านพลวงแห่งนี้สร้างขึ้นตามแบบศิลปกรรมของแบบปาปวน ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๖ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๗ เนื่องจากบริเวณหน้าบันมีภาพสลักรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น รูปกระรอก รูปลิง รูปม้า รูปจระเข้ เป็นต้น รวมทั้งลักษณะของทับหลังที่อ่อนพวงมาลัย เป็นต้น ล้วนเป็นลักษณะของศิลปกรรมขอมในวงระยะเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๓๒ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้าที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) กำหนดพื้นที่โบราณสถานบ้านพลวง ประมาณ ๕ ไร่ งาน ๒ ตารางวา ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ กรมศิลปากรร่วมกับนายซิลเดรส อาร์ แวนซ์ (chiLdresS Rvace) นักวิชาการชาวอเมริกาได้ทำการขุดแต่งและบูรณะปราสาทหินบ้านพลวงโดยวิธีอนัสติโลซิส คือ การขุดค้นหาก้อนหินที่ทลายลงของตัวปราสาทที่ตกหล่นจมอยู่ใต้ดิน แล้วรื้อตัวปราสาทลงจนถึงฐานราก และนำหินต่างๆ เรียงประกอบขึ้นใหม่ดั้งเดิมสำหรับขึ้นส่วนหลังคาปราสาทหาชิ้นส่วนไม่พบจึงได้เปิดโล่งไว้ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในการขุดแต่งครั้งนี้ ได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น เครื่องถ้วยศิลปะขอมโบราณ

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง เป็นที่ราบสูง มีลักษณะพื้นที่มีที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คืออ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด และหนอง คลอง บึง ตลอดจนสระเก็บน้ำกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้ ที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่รอบนอกชุมชน คิดเป็นพื้นที่ ประมาณ ๒๑,๕๔๐ ไร่ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๗๘.๓๒๗ ของพื้นที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง โดยส่วนมากมักมีการประกอบอาชีพคือ การเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก ทอผ้าไหม และรับจ้างทั่วไป ตลอดถึงมีการรับราชการ เช่น ครู เป็นต้น จากรายได้มีการหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น ช่วงทำนา มักมีการรับจ้างเกี่ยวข้าว รับนวดข้าว รับไถนา เป็นต้น นอกนั้น จะปลูกผักขายส่งเข้าในเมือง ตามที่ตนปลูกได้ นอกนั้นเมื่อว่างอยู่บ้าน กลุ่มสตรี แม่บ้านมักมีการทอผ้าไหม พื้นบ้าน เมื่อมีมากพอก็จะส่งขายในเมือง เพื่อจำหน่าย นอกนั้นก็มักค้าขายเป็นอาชีพเสริม และยังมีปลูกผักหมุนเวียนเป็นศูนย์เกษตรอินทรีย์

ลักษณะการท่องเที่ยว มีความหมายที่มีคุณค่า ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ดังนี้ คือ การท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถโน้มน้าวหรือดึงดูดใจให้เกิดความน่าสนใจ ประารถานาที่จะไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ น่าดึงดูดเป็นสำคัญ สถานที่นั้นต้องเป็นจุดที่น่าสนใจและมักนิยมมาเที่ยวกันตามประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) ได้แก่ ความงามทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนในพื้นที่นั้น เช่น ทะเล หาดทรายขาว สภาพป่า สัตว์ป่า นานาพันธุ์

๒. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มาเยือน ในพื้นที่นั้น เช่น วัด วังพระราชวัง เมืองโบราณ โบราณวัตถุ สิ่งทักทอ เช่น หวาย ไม้ ผ้า หรือเครื่องทอง ต่างๆ เป็นต้น และได้หมายรวมไปทั้ง กิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล ผลไม้ อาหาร ผ้าไหม ต่างๆ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญคือ ที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็น แบบ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์ รongลงมา คือ การบริการ และการบริโภคที่จะต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

๔. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ปัจจัยในการเลือกการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะรับจากการท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียวบางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักและอาหาร เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานของโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมในเขต จังหวัดสุรินทร์ ขึ้นพื้นฐาน มีดังนี้ การสำรวจพื้นที่ปราสาทและการลงทะเบียนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่โบราณ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ ที่ตั้งปราสาท ในปัจจุบันพบว่า บางปราสาทที่ลงสำรวจมีการพัฒนาในด้านต่างๆขึ้นในรอบปี เกิดขึ้นหลายด้าน และบางปราสาทที่ลงสำรวจพื้นที่โดยรอบก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในที่นี้หมายถึง ข้อมูลของโบราณสถานแบบพื้นฐาน อาคารสถานที่ให้ข้อมูล ห้องน้ำ ร้านค้าสวัสดิการ ถนนทางเข้าชมปราสาท เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวในบางพื้นที่มีความแตกต่างกันมาทั้งการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

๒. สารสนเทศและระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

๑. ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว มีข้อมูลบอก โดยมีชื่อของโรงแรม ที่พักที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการติดต่อหรือการสั่งจองห้องพักของนักท่องเที่ยว ส่วนนี้เองทำให้การติดต่อที่พักเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะว่านักท่องเที่ยวสามารถสอบถามสถานะของห้องพัก หรือ การยืนยันการจองได้ทางโทรศัพท์โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียเที่ยวไปยังโรงแรมนั้นๆในกรณีที่ห้องถูกจองหมดแล้วเป็นต้นส่วนทางด้านร้านอาหารก็เหมือนกัน นักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามถึงสถานที่ประเภทอาหารหรือบริการต่างๆของร้านอาหารโดยใช้ชื่ออักษรย่อภาษาอังกฤษด้วย (F) ด้วยพร้อมกันนั้นก็ยังมีหมายเลขของร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ในเมืองสุรินทร์อาจจะเป็นของฝากหรือสินค้าพื้นเมืองสุรินทร์โดยนักท่องเที่ยวสามารถสอบถามเวลาเปิด-ปิด หรือประเภทของสินค้าต่างๆรวมทั้งบางที่อาจจะมีการจองผ่านเว็บไซต์ได้ด้วยก็มีปั้มน้ำมันหรือสถานที่เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ก็สามารถดูได้จากจากแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อความความสะดวกสบายใจแก่นักท่องเที่ยวที่สัญจรมาด้วยตัวเองหรือเป็นครอบครัวก็สามารถดูระยะห่างหรือสถานีเชื้อเพลิงได้เป็นการเพิ่มความสบายใจในการเดินทางรวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยและนอกจากนี้ยังมีหมายเลขของการแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Emergency call) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็สามารถโทรเข้าเบอร์ฉุกเฉินเพื่อแจ้งความหรือแจ้งเหตุด่วนอันเป็นการเพิ่มความปลอดภัยหรือยาม

ฉุกเฉินทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย โดยมีหมายเลขของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและของโรงพยาบาลสุรินทร์ในกรณีฉุกเฉินก็สามารถโทรติดต่อได้ เป็นการเพิ่มความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจและไว้วางใจได้เมื่อมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในพื้นที่ภายในจังหวัดสุรินทร์ ที่พักที่เป็นที่พักหลักของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนมากจะพักที่

๑.โรงแรมทองธารินทร์ ๒.โรงแรมมณีโรจน์ ๓.โรงแรมสุรินทร์มาเจสติค ๔.โรงแรมมาตินา
๕.สวนปารีสอร์ท ๖.โรงแรมเกษมกาเด็น ๗.ดิออกคิดเรสซิเดนซ์ ๘.พอจูนแมนชั่น ๙.โรงแรมเพชรเกษม
๑๐.โรงแรมวันฟู

๒.ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวในสุรินทร์นี้ ส่วนมากมีแบบร้านทั่วไปที่สามารถนั่ง รับประทานอาหารหรือซื้อหาทั่วไปจากตลาดไนท์ ได้ ถือว่ามีหลายทางเลือกให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ โดยร้านอาหารส่วนมากที่คนทั่วไปนิยมรับประทานร้านอาหารทั่วไปในสุรินทร์เป็นแบบชนิดที่เป็นแบบร้านอาหารพื้นบ้านทั่วไป ถ้าหากหาร้านเฉพาะที่เป็นอาหารตะวันตกนั้นก็ยังสามารถหาได้จากร้านที่มาตรฐานหนึ่งทรงสมัยใหม่หรือไม่ก็เป็นแบบร้านไนริสอร์ทหรือโรงแรมไปเลยก็ได้ ร้านอาหารโดยทั่วไปของสุรินทร์ ได้แก่

๑.เชลเบรด ๒.มะเชิล ๓.ร้านอาหารสวนป่า ๔.แม่พิมพ์ปลาเผา ๕.กรีนเทอเรสซ์ ๖.ร้านคิดถึงเบเกอรี่
๗.อ.กึ่งเผา ๘.ระเปียงน้ำ ๙.ชายน้ำ ๑๐.ร้านอาหารเป่าปาก

๓. ร้านขายของที่ระลึก เนื่องจากสุรินทร์เป็นเมืองมรดกวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีสินค้าพื้นเมืองที่เป็นของฝากที่นักท่องเที่ยวสามารถจับจ่ายใช้สอยเพื่อนำมาเยี่ยม โดยสินค้าที่น่าเสนอ ได้แก่ ผ้าไหม ประเก้อม ผักกาดหวาน และข้าวสาร เครื่องจักรสาน สิ่งประดิษฐ์อื่นๆ และหลังจากนั้นก็ยังมีหมู่บ้านอนุรักษ์ผ้าไหมต้นแบบ อันเป็นแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงของสุรินทร์ ซึ่งจัดตั้งโดยกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต่อนพร้อมกับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านผ้าไหมจวบจนครบกระบวนการที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเกือบสามร้อยปี หากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปเที่ยวชมก็มีเบอร์โทรศัพท์เพื่อการติดต่อเพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยวผ่านพับจึงได้ออกแบบมาลักษณะทำนองเพื่อการประชาสัมพันธ์และชี้แนะนำให้รู้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สืบทอดมาจากบรรพบุรุษมีการพัฒนาตลอดสายสืบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผ้าหลายชนิด เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋าผ้าและอื่นๆ จัดจำหน่ายในราคาย่อมเยาและในแผ่นพับนั้นได้บอกสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวและระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวถึงตัวเมืองเป็นต้น โดยร้านขายของที่ระลึกที่ขึ้นชื่อของสุรินทร์ได้แก่ ๑.ร้านของฝากห้าดาว ๒.ร้านเอกอนันต์ไหมไทย ๓.ร้านขายของที่ระลึกพื้นเมือง ๔.ร้านกุนเชียงห้าดาว ๕.สุรินทร์ไหมไทย ๖.กรีนแอ้ลสุรินทร์ ๗.ซินเฮงของฝากเมืองสุรินทร์

๔. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จากการเดินทางท่องเที่ยวของ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมขอมโบราณของจังหวัดสุรินทร์ บริการผ่านพับเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จะเป็นแผนที่ท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมได้แสดงให้เห็น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวได้กล่าวแล้วข้างต้น แสดงถึงสัญลักษณ์ต่างๆ ในแผนที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่นั้งพักผ่อน หอพระในการกราบไหว้ หรือแม่แต่บริการเที่ยวชมที่โรงเรียนจัดทำ เช่น มัคคุเทศก์น้อยท้องถิ่น แต่ยังไม่เกิดเป็นกิจจะลักษณะเท่าใดนัก พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์

ถูกเงินต่างๆ ได้แก่ บริการแพทย์ฉุกเฉิน ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สิ่งเหล่านี้เป็นความสะดวกในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในดินแดนอารยธรรมขอมในจังหวัดของเขตการท่องเที่ยวทั้งสิ้น เป็นต้น

๕. สารสนเทศการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ๑.มีการบอกเล่าปากต่อปาก เป็นช่องทางที่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวรับรู้มากที่สุดสำหรับคนในท้องถิ่นหรือจากการบอกกล่าวที่เขาเล่าต่อกันโดยเหตุการณ์นั้นเป็นการประจักษ์โดยสายตาแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยววัฒนธรรม และรวมไปทั้งการจัดแสดงสีเสียด้านาน หรือ การเล่าขานตำนานท้องถิ่น ของชาวเขมร เมืองสุรินทร์ มีการจัดงานกิจกรรมเสียด้านานขึ้นทุกปี ทำให้ผู้คนในละแวกใกล้หรือไกลบ้านได้รู้จักงานแสดงอันนี้ และได้แวะมาเที่ยวชมหรือเยี่ยมเยียนกันเป็นประจำทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านได้รู้จักดีมากขึ้น เนื่องด้วยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและที่เที่ยวลักๆ

๒. ทางเว็บไซต์ ปัจจุบันนี้มีส่วนราชการของจังหวัดสุรินทร์ ได้นำภาพและประวัติของปราสาทภูมิโปนออกมาเผยแพร่ทางสื่อออกไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเฟสบุค เว็บเพจ บล็อก และส่วนของเอกชนส่วนมากก็จะเป็นบริษัทที่ทำการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เหล่านี้หรือบริษัททัวร์ต่างๆ จึงทำให้การเข้าถึงการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงและอ่านได้เพื่อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของภูมิโปนได้ เพื่อหาสารสนเทศ ได้ ประวัติศาสตร์ การเข้าถึงการเดินทางหรือเส้นทางด้วย ๓.แผ่นพับ (Brochures) ชื่อชุด “Amazing Thailand Always Amazes You” เทียวหัวใจใหม่เมืองไทยยั่งยืน ซึ่งเป็นแผ่นพับที่จัดทำโดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นแผ่นพับที่เน้นการนำเสนอหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้อำเภอเรื่องว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดสุรินทร์” โดยแผ่นพับจะมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทรวมได้ด้วยกัน โดยมีได้แบ่งออกเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกหน่วยพื้นที่การท่องเที่ยวมิได้ลงน้ำหนักไปยังแหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นพิเศษ

แผนที่จังหวัดสุรินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์และจุดที่เชื่อมโยงต่างๆในแผนที่ ได้แก่ ถนนหนทาง แหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเขตอำเภอต่างๆ ในอาณาบริเวณจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย ซึ่งเหมาะและสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือแวะเยี่ยมเยียนด้วยตนเองหรือมาเป็นการส่วนตัวที่ไม่ได้เช่าหรือใช้บริการทัวร์หรือตัวแทนนำเที่ยวต่างๆ เป็นต้นเป็นการเพิ่มความสะดวกและการเข้าถึงให้แก่การท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์เป็นอย่างมากและมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย แผ่นพับหรือสื่อชนิดนี้ได้ออกแบบด้วยการใช้เอกสารแผ่นเดียวพับเป็นสองหน้าแต่ละหน้ามี ๓ คอลัมน์นักท่องเที่ยวสามารถพับหรือพลิกดูได้สะดวกหน้าปกใช้ช่างและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไฮไลท์หน้าปกและใช้คำว่าสุรินทร์เพื่อบอกถึงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

พื้นที่จังหวัดสุรินทร์ เช่น การทำเครื่องเงิน การทอผ้าไหม ลูกประคำและได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่มีปราสาทขอมมากที่สุดในประเทศไทยอีกด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสุรินทร์ส่วนมากประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน การทอผ้าแบบเขมรโบราณและอื่นๆ และแนววิถีชีวิตของกลุ่มชนชาวกวยเลี้ยงช้างทำให้เกิดการท่องเที่ยวแนววัฒนธรรมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การเลี้ยงช้างและพร้อมกันนั้นก็จะนำมาซึ่งแหล่งอำนวยความสะดวกเพื่อการ

ท่องเที่ยวก็คือที่พักทางการท่องเที่ยวก็มีการพักแบบบ้านๆ หรือโฮมสเตย์ต่างๆ เพื่อให้ได้สัมผัสวิถีชีวิตของชนพื้นเมืองสุรินทร์และสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ได้นำเสนอในแผนผังทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อชุด “เที่ยวตามอารยธรรมขอมนครชัยบุรีรินทร์” มี ๓ อย่างด้วยกันได้แก่

แหล่งเรียนรู้โอท็อปพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นเมืองส่วนมากเน้นไปที่แหล่งหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเมืองสุรินทร์หรือที่เกี่ยวกับการหัตถกรรมท้องถิ่นซึ่งสื่อได้นำเสนอไว้ถึง ๔ ที่หลักๆ ได้แก่

๑. หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทองจันทร์โลมาบ้านท่าสว่าง ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับความอัจฉริยะของผ้าไหมยกทองแบบโบราณ มีจุดเด่นของการประชาสัมพันธ์คือการนำเสนอเทคนิคและวิธีการทอผ้าแบบเทคโนโลยีพื้นบ้านและการสร้างลายผ้าแบบราชสำนักมีการผสมผสานกับทำให้เกิดความอัจฉริยะและงดงามยิ่ง มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยนำเสนอในแบบผ้าไหมที่ใช้จำนวนตะกรอที่มากที่สุดในโลกกว่าได้ ใช้คนทอถึง ๔ คนและเป็นฝ่ายทอด้วยเป็นกลุ่มที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูผ้าราชสำนักโบราณเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผ้าทอมือได้โด่งดังไปทั่วโลกด้วย

๒. หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม ซึ่งหมู่บ้านที่ตั้งด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานมีชื่อด้วยลวดลายดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เกิดความสวยงามและแข็งแรง เช่น ตะกร้าหวายภาชนะต่างๆ ที่ทำจากหวายซึ่งเป็นหวายพื้นบ้านของบ้านบุทมและได้รับมาตรฐานจากทางอุตสาหกรรมจังหวัดเรียบร้อยแล้ว อันเป็นการนำเสนอเครื่องหัตถกรรมพื้นบ้านแบบเครื่องจักสานของชาวบ้านบุทมที่ได้มาตรฐานและเป็นลายเอกลักษณ์ของเมืองสุรินทร์

๓. หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านเขวาสินรินทร์เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านหัตถกรรมเครื่องเงิน (ประจำ) มีการผลิตลูกประคำที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน อันได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษขอมโบราณมีลายต่างๆ ให้เลือกชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้เนื่องจากไม่ไกลจากเมืองมากนักและสื่อโซเชียลเองก็มีเบอร์ของแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อสอบถามและเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นต้น

๔. หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านจันรม แผ่นพับได้บอกถึงสถานที่ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวซึ่งห่างออกไปทางสายสังขะหรือทางทิศตะวันออกของเมืองสุรินทร์ อันเป็นสถานที่ตั้ง ระยะเวลาจากตัวเมือง กิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมต่างๆ และมีการทำหัตถกรรมด้านเครื่องจักสานเสริมอีกนอกเหนือจากการทอผ้าซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นเมืองของชาวสุรินทร์

เทศกาลงานประเพณี การท่องเที่ยวทางเทศกาลหรืองานประเพณีนั้นในแผนผังเพื่อการประชาสัมพันธ์นครชัยบุรีรินทร์นั้นได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไว้ ๕ ด้วยกันดังนี้

๑. งานช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์มีการจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬาศรีณรงค์จังหวัดสุรินทร์และมีจัดประกวดโต๊ะอาหารของช้าง ขบวนแห่ช้าง เลี้ยงอาหารช้าง ประกวดธิดาช้างซึ่งได้โปรโมทว่าเป็นจัดเลี้ยงอาหารช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในงานมีการแสดงช้างและการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำสื่อการประชาสัมพันธ์และได้บอกถึงสถานที่จัดงานและเบอร์โทรศัพท์หากต้องการติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวด้านงานกาชาดและงานช้างจังหวัดสุรินทร์อันเป็นการบอกข้อมูลพื้นฐานโดยคร่าวเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วยเป็นต้น

๒. งานข้าวหอมมะลิและมหรธรมผ้าไหมสุรินทร์ได้บอกถึงสถานที่จัดงานของมกราคมของทุกปีและกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดผลิตผลทางการเกษตรมากมายการประกวดผ้าไหมและการแสดงบูท (Boots) ของส่วนราชการต่างๆ

๓. งานฉลองปราสาทศิขรภูมิและงานประเพณีลอยกระทงได้บอกสถานที่และช่วงของการจัดงานคือ ณ ปราสาทศิขรภูมิในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนมีการแสดงแสงสีเสียง จำลองแนววิถีชีวิตของคนพื้นเมืองสุรินทร์ ของลาว เขมร ส่วย การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านการประกวดนางนพมาศหรืองานลอยกระทงมีประกวดขบวนแห่ลอยกระทงนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จากสำนักงานอำเภอศิขรภูมิโดยมีหมายเลขเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเพื่อการมาเที่ยวชมงานอีกด้วย

๔. เทศกาลงานปลาไหล ได้บอกถึงสถานที่จัดงานคือ ณ อำเภอชุมพลบุรีในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนธันวาคมหรือท้ายปีนั้นเองก่อนเทศกาลปีใหม่ หลังจากที่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวข้าวหรือทำนาเสร็จ ช่วงที่ปลาไหลเจริญเติบโตเกษตรกรก็จะนำมาเป็นอาหารเพื่อรับประทานจนเกิดเป็นเทศกาลหรืองานประเพณีขึ้นมาเป็นต้นหากนักท่องเที่ยวต้องการมาก็สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เทศบาลชุมพลบุรี

๕. ประเพณีการบวชแห่ناقซ่าง มีการบอกถึงวัดที่จัดคือราวๆ เดือนหกของทุกปีที่วัดแจ้งบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการแห่ขบวนناقซ่างตามลำน้ำมูลอย่างเอิกเกริกตามลำน้ำมูลกิจกรรมต่างๆ คือ พิธีโกนผมและอื่นๆ อีก โดยนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ที่ว่าการอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พร้อมมีหมายเลขติดต่ออีกด้วย

โฮมสเตย์วิถีชีวิต จุดเน้นของการประชาสัมพันธ์นั้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวควยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ควย ซึ่งชาวควยจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เลี้ยงช้างและมีแนววิถีชีวิตเกี่ยวพันระหว่างคนกับช้างสุรินทร์จะมีการท่องเที่ยวที่ดังมากเกี่ยวกับเรื่องช้างหรือแนวการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการแนะนำการท่องเที่ยวที่เชิญชวนให้คนได้ไปสัมผัสกับแนววิถีชีวิตของชาวควยหรือชาวส่วยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางได้พบปะหมอช้างที่เคยคล้องช้างทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์โดยตรงในการเข้าไปชื่นชมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวควยเลี้ยงช้างบ้านตากกลางของจังหวัดสุรินทร์ ได้สัมผัสรับรู้ประสบการณ์ด้วยตนเองอันเป็นจุดยุทธศาสตร์หลักของการท่องเที่ยวและพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) และสามารถรับชมศูนย์คชศาสตร์ ณ แหล่งท่องเที่ยวหรือบ้านตากกลางอีกด้วยเพื่อความสะดวกและถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจโดยทั่วไปที่ได้มาเยี่ยมชมเยือนหรือรับชม พร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยศูนย์คชศึกษา ได้แก่ การแสดงของช้าง การชมช้างเล่นน้ำ การขี่ช้างชมธรรมชาติ การคล้องช้าง การให้อาหารช้าง ซึ่งถือเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับช้างเป็นอย่างดีและในแผนพับเองก็มีสถานที่ติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสอบถามเมื่อเราต้องการไปเยี่ยมชมเป็นต้น

๓ พัฒนาระบบ GPS แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัฒนธรรมในพื้นที่การวิจัย มีสภาพที่เก่า ถูกการใช้งานมาหลายปี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนช่วยเสริมนักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจ เข้าถึง แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ยังไม่มี ที่มีความหลากหลายที่สามารถเลือกศึกษาได้ แผนพับที่ปรากฏมีเพียง ปราสาทบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง

อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น ที่สามารถให้บริการได้ ก่อนเข้าเที่ยวชม พร้อมทั้งเสียค่าบริการ จัดทำขึ้นโดยกรมศิลป์ นอกจากนั้นคือ ปราสาทภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับที่มีคุณภาพที่สามารถบอกพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติมได้ และข้อมูลด้านอื่นๆ น้อย ปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่มีการบริการแผ่นพับ และข้อมูลการเข้าถึงน้อยมาก ทั้งๆที่พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมในสถานที่ชุมชน มีฐานการเรียนรู้ และสามารถเสริมการท่องเที่ยวตามแบบวิถีชุมชนได้ ส่วนมากเป็นข้อมูลที่ต้องเข้าศึกษาดูในอินเทอร์เน็ตเสียส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลก็ไม่ครอบคลุมในด้านอื่นๆที่จำเป็น ปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นปราสาทที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าเที่ยวชม เพราะมีความน่าสนใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และอยู่ติดเขตแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชาสร้างความน่าสนใจมาก พื้นที่ได้รองรับทั้งสถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม และสามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ สิ่งที่ขาดการนำเสนอในพื้นที่นี้คือ แผ่นพับ ที่สามารถบอก ความเป็นมา การสร้าง งานประเพณีประจำปี การให้ความสำคัญของระหว่าง 2 ประเทศ และกิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ ตลอดถึง เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่แถบบริเวณนั้นได้ จึงถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เป็นต้น

ดังนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวบ้างกลุ่ม ได้ให้การสัมภาษณ์ โดยสรุปว่า แผ่นพับถือเป็นความสำคัญ เพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นและสำคัญมาก เมื่อมีการพัฒนาในรูปแบบเชิงการท่องเที่ยว และภาวการณ์พัฒนาชุมชนขั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เอกสารอื่นๆ เพราะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งมรชุมชนเอง และนอกพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวได้ ดังนั้น แผ่นพับตามพื้นที่การวิจัย ๔ พื้นที่ จึงมีความจำเป็น และสำคัญมาก

กระบวนการช่วยเสริมศักยภาพของชุมชน ที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ๑.ช่วยส่งเสริมภูมิความรู้ในการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ได้จากปราสาทขอมตามพื้นที่ ๒.ช่วยส่งเสริม เพื่อพัฒนา เด็กเยาวชน ผู้สนใจ ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ ปราสาท แหล่งท่องเที่ยว และอาหารที่สำคัญ ที่มีการจัดงานประจำปี ๓.ภาครัฐ หรือ มหาวิทยาลัย คิดแนวทางช่วยส่งเสริม รักษา ดูแล ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่ละที่และช่วยรักษา ส่งเสริมให้เป็นกิจลักษณะพื้นที่จัดการแสดงในเวทีที่สำคัญ เพื่อโปรโมท และร่วมกันรักษาสิ่งที่สามารถบอกเล่าถึง ตัวตน เอกลักษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างไว้ให้น่าสนใจตามพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ยังขาดการร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนา รวมทั้งชุมชนเองยังขาด การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

ประวัติผู้วิจัย (หัวหน้าโครงการ)

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษนันท์ แสงมาศ
(ภาษาอังกฤษ)	Asst.Prof.Karisanadh Seangmas
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์(รบ) วิทยาเขตสุรินทร์
หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ บ้านโคกกระเพอ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๔๔๑๔๒๑๐๗

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.๒๕๑๗ น.ธ.เอก สำนักเรียนวัดโคน ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- พ.ศ.๒๕๒๕ มัธยมศึกษา ๕ โรงเรียนสิทธธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๓๑ พธ.บ.(ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๓๒ สอบเทียบวิชา พ.ม.(ครุพิเศษมัธยม),กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. ๒๕๓๖ M.A.Public AdministrationPublic Administration,Nagapur University,India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑” ,สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์,๒๕๔๙

พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “การจัดการแหล่งโบราณคดีในพื้นที่ปราสาทขางปี อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์”,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,วิทยาเขตสุรินทร์,๒๕๕๘,MCU RS ๖๒๐๗๕๘๑๒๓

บทความวิชาการภายในประเทศ

เรื่อง “งานแหวนอหะจุยประจำปี:ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”.การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑, วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์

เรื่อง “การศึกษาประเพณีการแหวนอหะจุยของชาวไทยภูเขา อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”.การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๒,วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี,อุบลราชธานี.

เรื่อง “สลามี่:สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชาวไทยภูเขาในปราสาทโบราณพื้นที่บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี(Journal Liberal Arts RMUTT)ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม –ธันวาคม ๒๕๖๐,ISSN ๒๕๘๖-๘๕๔๓,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล,อำเภอธัญบุรี ,จังหวัดปทุมธานี.

เรื่อง “พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชุมชนในสังคมไทยภูเขา ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ บัณฑิต ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,จังหวัดเลย.

เรื่อง “อัตลักษณ์การแต่งกายเข้าสู่พิธีกรรม “แกลมอ”ของชาวไทยภูเขา”รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ ,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,จังหวัดบุรีรัมย์

เรื่อง “การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา”ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูเขาวัดกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ ,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,จังหวัดบุรีรัมย์

เรื่อง “คุณค่าและอิทธิพลของปราสาทขอมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้ง ๒ ประเทศ:กรณีปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์”เอกสารการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๙ ชาติ ครั้งที่ ๑ , “วัฒนธรรมเชิงพุทธกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN , มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ,จังหวัดศรีสะเกษ,วันที่ ๒-๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๑

เรื่อง “หลักธรรมมาภิบาลชาวไทยภูเขา: วัดบ้านตะเคียน ตำบลสำโรงทาบอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”วารสารานาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ มกราคม –มิถุนายน ๒๕๖๑,ISSN ๑๙๖๐-๘๗๓๕,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

เรื่อง “คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า” RSNC ๒๐๑๘ ,การประชุมวิชาการระดับชาติราชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ “เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการ ด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๑, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขต สุรินทร์, www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc 2018

บทความวิชาการต่างประเทศ

ชื่อผลงาน : “Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary, Chang-Pi Sub-district, Srikoraphume District, Surin province, Thailand.” Conference Proceedings SSHRA, Social Science and Humanities Research Association, ๑๔th International Conference on Social Science and Humanities (ICSSH) ๑๓-๑๔ June, ๒๐๑๗, Nanyang Technological University, Singapore.

ชื่อผลงาน: “The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District , Surin province”. UP anthropology@๑๐๐, International Conference Marking the Centennial of Philippine Anthropology, National Institute for Science and Mathematics Development (NISMED) University of Philippines, Diliman, Quezon City, December ๑-๒, ๒๐๑๗.

ชื่อผลงาน : “Poota” The Cultural Belief of Spirit of Kui People in Surin Province Selected Papers from International Conference on Migration, Cultural Identity, Languages and Communication” 2018 Department of Foreign Languages and Literature, Asia University, Taiwan 4-5 July 2018

ชื่อผลงาน : “Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District, Buriram Province Selected Papers from

International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication” 2018 Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan 4-5 July 2081

ชื่อผลงาน: “Or”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin ProvinceSelected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication” 2018 Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan 4-5 July 2081

ชื่อผลงาน: “BOL:The ritual and art of detecting the cause of illness in Khmer people Surin province,Thailand.” ICLL 2018,International Conference on Local Languages, Proceedings, Bali, 23-24 February 2018, Faculty of Arts, Udayana University Denpasar,Bali,Indonesia.

ชื่อผลงาน : “Community Participation of San A-Yha Tradition of Thai-Kui ‘people in Samrongtab District, Surin Province”

ชื่อผลงาน : “Pchum Ben: local ceremony towards elderly’s health promotion in Kingdom of Cambodia”

ประวัติ (ผู้ร่วมวิจัย)

ชื่อ สกุล	: นายสำเร็จ อินทอง
ว/ด/ป/ เกิด	: วันจันทร์ ที่ ๓ กุมภาพันธ์ พศ.๒๕๒๙
สถานที่เกิด	: บ้านตะโก เลขที่ ๖๒/ หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๔๐
ประวัติการศึกษา	: น.ธ.เอก ,พธ.บ. (พุทธศาสตรบัณฑิต),พธ.ม. (พุทธศาสตรมหาบัณฑิต)
ประสบการณ์	: วิทยากรประจำสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ แห่งที่ ๒ ธรรมยุต
สถานที่ทำงาน	: วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

ผลงานการวิจัย : ๑. เรื่อง การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์. ทุนวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๖๑. MCU RS ๖๑๐๗๖๑๑๑๐.

๒.ศึกษาภูมิปัญญาด้านการผสมผสานความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมของชุมชนสี่เผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ ทุนวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๖๑.

ผลงานตีพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศ : ๑.คุณค่าคำสอนในพิธีกรรมแห่นกขมิ้นของกลุ่มชนชาวไทย กวย-ส่วย บ้านศาลาสამัคคี ตำบลบ้านขบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์, การประชุมวิชาการระดับชาตินวัตกรรมเทคโนโลยีวิชาการ ๒๐๑๗ “วิจัยจากองค์ความรู้สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ๒๕-๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์ ITC ๒๐๑๗ Innovation and Technology Conference

๒.อิทธิพลความเชื่อและบทบาทของจวมกรูชาวเขมรถิ่นไทย : กรณีศึกษา บ้านตะโก ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์, การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏศรีสะเกษวิชาการ ครั้งที่ ๕” มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

๓. **อัตลักษณ์การแต่งกายเข้าสู่พิธีกรรม “แกลมอ” ของชาวไทยกวย Dressing : The Identity of worship ritual of Thai-Kui People**, การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ (การวิจัยพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ๒๐ เดือน มีนาคม ๒๕๖๑

๔. **"Phayar" A language that reflects the doctrine in the life of Thai-kuy Ethnic group in Surin province of Thailand.** International Conference on Local Languages (ICLL) Proceeding ICLL ๒๐๑๘ ,๒๓-๒๔ February ๒๐๑๘, The ๑st International Conference on Local Languages ,Faculty of Arts, Udayana University Denpasar, Bali, Indonesia ISBN : ๙๗๘-๖๐๒-๒๙๔-๒๖๒-๗,

๕. **Ancient sacred language presented in galmore ritual of buddhist thai-kui people in surin province of thailand .**International Conference on Local Languages (ICLL) Proceeding ICLL ๒๐๑๘ ,๒๓-๒๔ February ๒๐๑๘ , The ๑st International Conference on Local Languages, Faculty of Arts, Udayana University Denpasar, Bali, Indonesia ISBN : ๙๗๘-๖๐๒-๒๙๔-๒๖๒-๗,

๖. **A ritual to Communicate with god of Thai-Khmer Group a case study of joal Mamaud Ritual Muang District Surin Province of Thailand**, International Conference on Local Languages (ICLL) Proceeding ICLL ๒๐๑๘ ,๒๓-๒๔ February ๒๐๑๘ The ๑st International Conference on Local Languages , Faculty of Arts, Udayana University Denpasar, Bali, Indonesia ISBN : ๙๗๘-๖๐๒-๒๙๔-๒๖๒-๗,

๗. **Study of “Kong San Kamoai” the ritual offerings to ancestor spirits of Thai-Kui people in Surin Province.**Pertanika Journal of Social sciences &

Humanities A Scientific Journal Published by University Putra Malaysia Press ,ISSN:๐๑๒๘-๗๗๐๒ Print, ISSN ๒๒๓๑-๘๕๓๔ online .

๘. **Cultural Dimensions of Thai Kui Ethnic Group's Social Lives : A Case Study of Takien Village, Samrong Tab District, Surin, Thailand .** ๒๐๑๘ International Conference on Migration, Cultural Identity, Language and Communication, Department of Foreign Languages and Literature, Asia University, Taiwan, ๖ June ๒๐๑๘, <http://www.asia.edu.tw>

๙. The Symbolism Behind The Sanctuary Worship of The Superstition of Thai-Kui People in Samrongthap District of Surin Province in Thailand,

๑๐. “or” a cultural belief in the treatment ritual of thai-Kui people in Nongdum, Srisuk Subt-District, Samrongthap District Surin Province ,

๑๑. คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชคที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า, Roles of beliefs on lucky symbols towards entrepreneurs, การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ , การประชุมวิชาการระดับนานาชาติสุรินทร์ ครั้งที่ ๑ , The ๙th Rajamangla Surin National Conference , The ๑th Rajamangla Surin International Conference (๙th RSNC & ๑th RSIC) “เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการ ด้วยงานวิจัย” Academic Network Bridgh Research” ระหว่าง วันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์

๑๒. อัตลักษณ์ของปราสาทขอมกับการพัฒนาชุมชนในจังหวัดสุรินทร์, Identity of Khmer Sanctuaries towards community development in Surin province, การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ , การประชุมวิชาการระดับนานาชาติสุรินทร์ ครั้งที่ ๑ , The ๙th Rajamangla Surin National Conference , The ๑th Rajamangla Surin International Conference (๙th RSNC & ๑th RSIC) “เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการ ด้วยงานวิจัย” Academic Network Bridgh Research”

๑๓. อหะยะ อิทธิพล บทบาท ความเชื่อของกลุ่มชาวไทยกูย, “Ar Yha” the influence character cultural belief of spirit of kui people. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑, ระเบียบ สามัคคี บำเพ็ญประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน, Discipline, Harmony and Service toward Sustainable Development of Society , ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด,

๑๔. ศึกษาด้านภูมิปัญญาด้านการผสมผสานความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมของชุมชนสี่เผ่า ในจังหวัดศรีสะเกษ การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ , การประชุมวิชาการระดับนานาชาติสุรินทร์ ครั้งที่ ๑ , The ๙th Rajamangla Surin National Conference , The ๑th Rajamangla Surin International Conference (๙th RSNC & ๑th RSIC) “เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการ ด้วยงานวิจัย” Academic Network Bridgh Research” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ติดต่อ : ๐๘๙-๕๘๑๙๕๓๒
Email :Ton_Samroeng@hotmail.com

ประวัติ (ผู้ร่วมวิจัย)

ชื่อ สกุล : ดร.ยโสธรา ศิริภาพระภากร
ว/ด/ป/ เกิด : วันเสาร์ ที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๗
สถานที่เกิด : บ้านศาลาสามัคคี เลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านชบ
อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๑๕๐
ประวัติการศึกษา : น.ธ.เอก ,พธ.บ. (พุทธศาสตรบัณฑิต),พธ.ม. (พุทธศาสตรมหาบัณฑิต).
พธ.ด. (พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)
ประสบการณ์ : รองผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ แห่งที่ ๒ ธรรมยุต

สถานที่ทำงาน : วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

สถานที่อยู่ปัจจุบัน : วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

ผลงานการวิจัย :๑. เรื่อง การตีความหลักคำสอนของพุทธทาสภิกขุตามหลักอรรถ

ปริวรรตศาสตร์ของพอล ริคอร์ดกับพระพุทธรศาสนา, ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. MCU RS ๖๑๐๗๕๖๐๒๒ ปี ๒๕๕๖ (ผู้ร่วมวิจัย)

๒ เรื่อง การจัดการแหล่งโบราณคดีในพื้นที่ปราสาทขางปี อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. MCU RS ๖๑๐๗๕๘๑๒๓. ปี ๒๕๕๘ (ผู้ร่วมวิจัย)

๓. เรื่อง การเสริมสร้างสัมมาอาชีพของผู้ประกอบการค้าขาย ผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์ ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปี ๒๕๖๐ (ผู้ร่วมวิจัย)

๔. เรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรมในอีสานใต้. ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. MCU RS ๖๑๐๗๖๐๑๙๘ ปี ๒๕๖๐ (ผู้ร่วมวิจัย)

๕. เรื่องการใช้อัตลักษณ์ของฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวกลุ่มปราสาทขอมจังหวัดสุรินทร์.. ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปี ๒๕๖๑

๖. เรื่อง ระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์. ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. MCU RS ๖๑๐๗๖๑๑๑๐. ปี ๒๕๖๑ (ผู้ร่วมวิจัย)

๗. เรื่อง ภูมิปัญญาด้านการผสมผสานความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมของชุมชนสี่เผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ . ทุณขอวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปี ๒๕๖๑ (ผู้ร่วมวิจัย)

ผลงานตีพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศ : ตีพิมพ์ในประเทศระดับชาติ และวารสาร TCI ฐาน ๑

และฐาน ๒, ๔ เรื่อง

งานวิชาการที่ตีพิมพ์ ๒๑๐ เรื่อง ลงสอปีส ๗ เรื่อง

ตีพิมพ์ต่างประเทศ ๔๐ เรื่อง

ติดต่อ : ๐๘๘-๗๑๔๗๕๒๖

Email : Dr.yasotharar@gmail.co

ประวัติ (ผู้ร่วมวิจัย)

ชื่อ สกุล : นายสุรียา คลังฤทธิ

ว/ด/ป/เกิด : ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๕

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๘๒ หมู่ ๘ ตำบลบ้านขบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๑๕๐

ประวัติการศึกษา : ระดับปริญญาตรี (บริการธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ระดับปริญญาโท (การวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์

อาชีพ : นักวิเทศสัมพันธ์ (การต่างประเทศ)

ติดต่อ : ๐๘๖-๒๔๙๓๙๙๐

มีผลงานทางวิชาการ ทั้งใน และต่างประเทศ มากกว่า ๕๐ เรื่อง

ลงฐานสกอปีส ๓ เรื่อง